

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

โครงการพัฒนาชุมชนบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY
FOR NAKHON SAWAN

นาย วุฒิชชาติ บรรตานีก

รพ.
๗ 866 ค
๒๖๕๙

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 75572
วัน,เดือน,ปี..... 6 พ.ย. 2550

b. 118 30247
i. ....

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

.....กรรมการ
(ผศ. สมพล ดำรงเสถียร)

.....กรรมการ
(ผศ. เบญจวรรณ อุบลศรี)

.....กรรมการ
(ผศ. พิศดารภรณ์ มีศิริ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ สมสิทธิ์ หวังเจริญ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ สันติ กวินวงศ์ไพบูลย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ทศพร ไสดาบรรล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ณธทัย จันเสน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

.....กรรมการและเลขานุการ

(อาจารย์ ชูเกียรติ แซ่ตั้ง)

.....กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(อาจารย์อัศรพงศ์ อนุพันธุ์พงศ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริญญานิพนธ์ : โครงการพัฒนาชุมชนบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์
 A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG
 COMMUNITY FOR NAKORN SAWAN
นักศึกษา : นาย วุฒิชชาติ บรรตานีก รหัส 48035038
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. สมพล คำรงเสถียร
คณะ : ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
ภาควิชา : ครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
สาขาวิชา : สถาปัตยกรรม

บทคัดย่อ

การศึกษา “ โครงการพัฒนาชุมชนบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์ ” เป็นการศึกษา
 ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดแนวทางสำหรับการพัฒนา โดยออกมาใน
 รูปแบบของการออกแบบและวางผังในบริเวณพื้นที่ศึกษา ซึ่งจะพัฒนาจากความเหมาะสมของ
 สภาพปัจจุบัน ศักยภาพ และแนวโน้มที่เกิดจากผลกระทบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
 แห่งชาติฉบับที่ 9 ซึ่งได้กำหนดให้จังหวัดนครสวรรค์เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวระดับชาติ บทบาทที่
 สำคัญ คือ การเป็นประตูสู่ภาคเหนือและประเทศเพื่อนบ้าน ได้กำหนดบทบาทของการ
 ท่องเที่ยวโดยเน้นรูปแบบการท่องเที่ยว ในลักษณะการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรม
 สิ่งแวดล้อม ความภาคภูมิใจ ความสำนึก และการตระหนักในคุณค่าของท้องถิ่นที่มีอยู่เป็น
 สำคัญ จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าวก่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในจังหวัด
 นครสวรรค์ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่สามารถบอกเรื่องราว
 การก่อตั้งเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม
 ซึ่งมีแนวโน้มขยายตัวไปในพื้นที่ศึกษาซึ่งมีศักยภาพ และโอกาสในการพัฒนาเพื่อเป็นสถานที่
 ท่องเที่ยวและรองรับนักท่องเที่ยว ได้มากกว่าบริเวณอื่นๆ เพราะพื้นที่บริเวณที่ศึกษามีการการ
 ที่ดินประเภทเกษตรกรรมและสาธารณะ ซึ่งเป็นที่ดินที่ยังขาดการพัฒนาเพื่อรองรับจำนวน
 ประชากรและจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น หากยังไม่มีการวางผังเพื่อรองรับการขยายตัว
 ดังกล่าว อาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษาและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในด้านอื่นๆ ดังนั้น
 ในการศึกษาครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะกำหนดแนวทางในการวางแผนพัฒนาด้านกายภาพของ
 พื้นที่ศึกษา โดยให้สอดคล้องกับนโยบายต่างๆ รวมทั้งสภาพทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาทหน้าที่ของพื้นที่ศึกษาในอนาคต การพัฒนาต้องสอดคล้องและสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงเดิมโดยไม่ส่งผลกระทบต่อกันทุกด้าน

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษาทั้งหมด วิเคราะห์เพื่อหาบทบาทที่สำคัญตลอดจนพื้นที่มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม จากการศึกษาและวิเคราะห์พอจะสรุปได้ว่า บทบาทของพื้นที่ศึกษามีบทบาทเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตชาวสวน โดยสามารถพัฒนาให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

จากการวิเคราะห์ถึงบทบาทต่างๆ ของพื้นที่ จึงได้กำหนดกิจกรรมของโครงการ โดยมีกิจกรรมหลักคือ กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาวไร่ ด้านเกษตรกรรม และกิจกรรมทุกด้านทุกเกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา

ในการวางแผนพัฒนาบ้านบางปะมง โดยอาศัยผลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการกำหนดกิจกรรม พื้นที่บ้านบางปะมงมีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว ตามเป้าหมายและนโยบายในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ซึ่งนำมาสู่สรุปผลเป็นแนวความคิดในการออกแบบและวางแผน โดยพัฒนาและออกแบบเป็นผังแม่บทของโครงการ ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนา ชุมชนบ้านบางปะมงให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาเรื่อง “ การพัฒนาชุมชนบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์ ” ในครั้งนี้สำเร็จ
 ลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความร่วมมือ คำแนะนำ การอนุเคราะห์หรือข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
 ตลอดจนความช่วยเหลือในด้านต่างๆ จากบุคคลหลายฝ่าย จนทำให้สำเร็จการศึกษาในครั้งนี้
 สำเร็จตามเป้าหมายซึ่งผู้ศึกษาต้องขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

- อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ. สมพล ดำรงเสถียร
- คณาจารย์ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม (สจล)
- เจ้าหน้าที่กองผังเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลบางประมุง
- เพื่อน พี่ น้อง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
- พ่อ แม่และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญแผนภูมิ	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาของโครงการ	1
1.2 เหตุผลในการเสนอปริญญาโท	4
1.3 ที่มาของปัญหา	6
1.4 แนวทางแก้ปัญหา	7
1.5 วัตถุประสงค์ของปริญญาโท	7
1.6 ขอบเขตของปริญญาโท	8
1.7 วิธีดำเนินการปริญญาโท	9
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ที่ศึกษา	
2.1 การศึกษาในระดับภาคเหนือ	12
2.2 การศึกษาในระดับจังหวัดนครสวรรค์	39
บทที่ 3 การศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนเมืองและพื้นที่ที่ศึกษา	
3.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันในเทศบาลตำบลบางปะนุง	67
3.2 การศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่ที่ศึกษา	76
บทที่ 4 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ที่ศึกษา	
4.1 การวิเคราะห์แผนพัฒนาและโครงสร้างที่เกี่ยวข้อง	93
4.2 การวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของเทศบาลตำบลบางปะนุง	95
4.3 การวิเคราะห์ข้อได้เปรียบและศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่ที่ศึกษา	99

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 การวิเคราะห์ปัญหา และข้อจำกัดในการพัฒนา	101
4.5 การวิเคราะห์ด้านจิตภาพของพื้นที่ศึกษา	103
4.6 การวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพในการพัฒนา	107
4.7 วิเคราะห์บทบาทของพื้นที่ศึกษาในอนาคต	124
บทที่ 5 การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในโครงการ	
5.1 การกำหนดนโยบายของการวางผัง	127
5.2 การคาดการณ์จำนวนผู้มาใช้บริการพื้นที่โครงการในอนาคต	129
5.3 การวิเคราะห์หลักและพฤติกรรมของประชาชนที่เข้ามาใช้โครงการ	132
5.4 การกำหนดพื้นที่กิจกรรมในอนาคต	132
บทที่ 6 การเสนอแนวทางการพัฒนาบ้านบางปะมง	
6.1 แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่	134
6.2 แนวทางการพัฒนาด้านกายภาพ	136
6.3 รูปภาพรวมของการออกแบบ	152
6.4 แนวทางการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและผัง	153
บทที่ 7 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
7.1 สาระสำคัญของการศึกษา	183
7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป	186

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ข้อมูลแสดงผลผลิตข้าวและพื้นที่เพาะปลูกข้าว ในปี 2548	49
ตารางที่ 2.4 ข้อมูลแสดงสถานประกอบการและจำนวนเงินลงทุน	52
ตารางที่ 2.3 แสดงยุทธศาสตร์จังหวัดนครสวรรค์	63
ตารางที่ 3.1 แสดงสถิติประชากรจากทะเบียนบ้าน	72
ตารางที่ 3.2 แสดงด้านการรักษาความสงบเทศบาลตำบลบางประมง	74
ตารางที่ 4.1 แสดงค่าลักษณะและค่าน้ำหนักของปัจจัย	108
ตารางที่ 4.2 แสดงค่าคะแนนดิบของระบบการเข้าถึง	109
ตารางที่ 4.3 แสดงค่าคะแนนดิบของมุมมองที่สวยงามของพื้นที่ศึกษา	110
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าคะแนนดิบของระดับความหนาแน่นของที่อยู่อาศัย	110
ตารางที่ 4.5 แสดงค่าคะแนนดิบพื้นที่น้ำท่วมจริง	111
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าคะแนนดิบของย่านที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน	111
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนดิบแหล่งงานของชุมชน	112
ตารางที่ 4.8 แสดงค่าคะแนนดิบของสถาบันการศึกษา	112
ตารางที่ 4.9 แสดงค่าคะแนนดิบของพื้นที่นันทนาการ	113
ตารางที่ 5.1 แสดงสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง พ.ศ 2543 – 2548	130
ตารางที่ 5.2 แสดงการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ ในจังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. 2548 – 2568 ล่วงหน้า 20 ปี	131
ตารางที่ 6.1 แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา	145

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงเค้าโครงการพัฒนาเมืองหลัก/รอง	14
ภาพที่ 2.2 แสดงที่ตั้งภาคเหนือตอนล่าง/บน	15
ภาพที่ 2.3 แสดง เส้นทางประเพณี	29
ภาพที่ 2.4 แสดง เส้นทางประวัติศาสตร์ การสู้รบกลางขุนเขา	30
ภาพที่ 2.5 แสดง เส้นทางมรดกโลก ประวัติศาสตร์	31
ภาพที่ 2.6 แสดง เส้นทางสู่ธรรมชาติฝั่งสาละวิน	32
ภาพที่ 2.7 แสดง เส้นทางสู่ภูสอยดาว	33
ภาพที่ 2.8 แสดง เส้นทางแห่งพุทธคุณ	34
ภาพที่ 2.9 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์	37
ภาพที่ 2.10 แสดงแผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์	41
ภาพที่ 2.11 ภาพแสดงระบบโครงข่ายคมนาคม จังหวัดนครสวรรค์	45
ภาพที่ 2.12 แสดงสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์	57
ภาพที่ 2.13 แสดงประเพณีการแข่งขันเรือยาว	58
ภาพที่ 3.1 แสดงผังเมืองรวมจังหวัดนครสวรรค์	69
ภาพที่ 3.2 ภาพแสดงที่ตั้งเทศบาลตำบลบางประมุง	70
ภาพที่ 3.3 ภาพแสดงขอบเขตของพื้นที่ศึกษา	79
ภาพที่ 3.4 แสดงที่ตั้งพื้นที่ศึกษาและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	80
ภาพที่ 3.5 ภาพแสดงการคมนาคมในพื้นที่	81
ภาพที่ 3.6 ภาพแสดงการคมนาคมทางน้ำในพื้นที่	81
ภาพที่ 3.7 แสดงโครงข่ายการคมนาคม	82
ภาพที่ 3.8 แสดงเส้นทางคมนาคมภายในชุมชนบางประมุง	85
ภาพที่ 3.9 แสดงชุมชนบางประมุง	85
ภาพที่ 3.10 แสดงลักษณะบ้านในชุมชนบางประมุงเดิม	86
ภาพที่ 3.11แสดงบ้านในชุมชนบางประมุง	86
ภาพที่ 3.12 แสดงภาพบ้านกับชุมชนเกษตรกรรมแบบทำสวน	87
ภาพที่ 3.13 แสดงการใช้ชีวิตแบบเรือนแพของชุมชนบางประมุงเดิม	87
ภาพที่ 3.14 แสดงเรือนแพของชาวบ้านในชุมชนบางประมุง	88

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ(ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 3.15 แสดงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชุมชนบางประมุง	88
ภาพที่ 3.16 แสดงทัศนียภาพในวัดบางประมุง	89
ภาพที่ 3.17 แสดงทัศนียภาพตลาดน้ำบางประมุง	89
ภาพที่ 3.18 แสดงทัศนียภาพตลาดน้ำบางประมุง	90
ภาพที่ 3.19 แสดงภายในตลาดน้ำบางประมุง	90
ภาพที่ 3.20 แสดงทัศนียภาพเทศบาลตำบลบางประมุง	91
ภาพที่ 3.21 แสดงร้านค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	91
ภาพที่ 3.22 แสดงพื้นที่ค้าขายในเขตเทศบาลตำบลบางประมุง	92
ภาพที่ 3.23 แสดงบ่อตกปลา บ้านบางประมุง	92
ภาพที่ 4.1 ภาพแสดงจินตภาพของพื้นที่ศึกษา	106
ภาพที่ 4.2 แสดงค่าคะแนนระดับการเข้าถึง	114
ภาพที่ 4.3 แสดงค่าคะแนนระดับมุมมอง	115
ภาพที่ 4.4 แสดงค่าคะแนนความหนาแน่น	116
ภาพที่ 4.5 แสดงค่าคะแนนพื้นที่น้ำท่วม	117
ภาพที่ 4.6 แสดงค่าคะแนนย่านเอกลักษณ์	118
ภาพที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนแหล่งงาน	119
ภาพที่ 4.8 แสดงค่าคะแนนสถานศึกษา	120
ภาพที่ 4.9 แสดงค่าคะแนนพื้นที่นันทนาการ	121
ภาพที่ 4.10 แสดงค่าคะแนนรวม	122
ภาพที่ 6.1 แสดงการวิเคราะห์แนวทางเลือกที่ 1	142
ภาพที่ 6.2 แสดงการวิเคราะห์แนวทางเลือกที่ 2	143
ภาพที่ 6.3 แสดงการวิเคราะห์แนวทางเลือกที่ 3	144
ภาพที่ 6.4 แสดงแนวคิดในการเปิดพื้นที่โล่ง	147
ภาพที่ 6.5 ภาพแสดงในการออกแบบผังบริเวณ	154
ภาพที่ 6.6 ภาพแสดงระบบโครงข่ายคมนาคม	155
ภาพที่ 6.7 ภาพแสดงแบบ FIGURE GROUND	156

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรรมใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ(ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 6.8 ภาพแสดงโชนสีการใช้ที่ดินผังแม่บท	157
ภาพที่ 6.9 ภาพแสดงพื้นที่ปลูกปลูกวาระที่ 1	160
ภาพที่ 6.10 ภาพแสดงพื้นที่ปลูกปลูกวาระที่ 2	161
ภาพที่ 6.11 ภาพแสดงพื้นที่ปลูกปลูกวาระที่ 3	162
ภาพที่ 6.12 ภาพแสดงพื้นที่ปลูกปลูกวาระที่ 4	163
ภาพที่ 6.13 แสดงกิจกรรมในพื้นที่ศึกษา	164
ภาพที่ 6.14 แสดงกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาตลาดน้ำบางปะมง	165
ภาพที่ 6.15 แสดงกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาวัดบางปะมง	166
ภาพที่ 6.16 แสดงกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาชุมชนบางปะมง	167
ภาพที่ 6.17 แสดงแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	168
ภาพที่ 6.18 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชน 1	169
ภาพที่ 6.19 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชน 2	170
ภาพที่ 6.20 แบบแสดงผังรวมชุมชนบางปะมง	171
ภาพที่ 6.21 แบบแสดงทัศนียภาพชุมชนบางปะมง	172
ภาพที่ 6.22 แบบแสดงทัศนียภาพชุมชนบางปะมง	173
ภาพที่ 6.23 แบบแสดงทัศนียภาพวัดบางปะมง	174
ภาพที่ 6.24 แบบแสดงทัศนียภาพตลาดน้ำบางปะมง	175
ภาพที่ 6.25 แบบแสดงทัศนียภาพตลาดน้ำบางปะมง	176
ภาพที่ 6.26 แบบแสดงทัศนียภาพชุมชนบางปะมง	177
ภาพที่ 6.27 แบบแสดงทัศนียภาพพื้นที่ชุมชนพื้นบ้าน	178
ภาพที่ 6.28 แบบแสดงทัศนียภาพพื้นที่นันทนาการ	179
ภาพที่ 6.29 แบบแสดงทัศนียภาพส่วนบริการและพื้นที่ศึกษาหาความรู้	180
ภาพที่ 6.30 แบบแสดงสิ่งบริการในชุมชน	181

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้สร้างรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก รายได้จากได้จากการท่องเที่ยวนับเป็นรายได้อันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าอื่นๆ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ได้กำหนดบทบาทของการท่องเที่ยวโดยเน้นรูปแบบการท่องเที่ยว ในลักษณะการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ทัศนียภาพ ภูมิปัญญา ความสำนึก และการตระหนักในคุณค่าของท้องถิ่นที่มีอยู่เป็นสำคัญ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย .2549 : 1920)

แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับภาคเหนือตอนล่างได้กำหนดให้จังหวัดนครสวรรค์เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวระดับชาติ บทบาทที่สำคัญ คือ การเป็นประตูสู่ภาคเหนือและประเทศเพื่อนบ้าน และจากการศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า จังหวัดนครสวรรค์มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง มีแนวโน้มในการพัฒนาการท่องเที่ยวควบคู่กับเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด ซึ่งเน้นในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและรักษาภาพพจน์ที่ดีของจังหวัด ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวระดับภูมิภาคและนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม และใช้งานประเพณีที่สำคัญของจังหวัดเป็นจุดดึงดูด หาประโยชน์จากความได้เปรียบในเรื่องที่ตั้งและการมุ่งให้ผู้เดินทางแวะพักผ่อนและซื้อสินค้า และพื้นที่ของจังหวัดยังสามารถเชื่อมต่อกับพื้นที่ภายนอก โดยใช้เส้นทางบก และทางน้ำ ทั้งนี้มีแนวพัฒนาโดยรวมคือ ให้นครสวรรค์เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและวัฒนธรรม

จังหวัดนครสวรรค์ เป็นเมืองโบราณเก่าแก่ ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบ ต้นกำเนิดแม่น้ำเจ้าพระยามีความอุดมสมบูรณ์ เป็นสถานที่รวมของแม่น้ำสายสำคัญ สี่สายซึ่งจุลสายโลหิตที่หล่อเลี้ยงชีวิตในดินแดนภาคเหนือ ได้แก่ ลำน้ำปิง วัง ยม น่าน จังหวัดนครสวรรค์ เป็นแหล่งค้าส่งที่สำคัญของประเทศ ในปัจจุบันถือได้ว่านครสวรรค์ ในบริเวณตอนกลางของประเทศ ในอดีตเป็นศูนย์กลางการค้าคมนาคมทั้งทางบก และทางน้ำ เป็นแหล่งค้าส่งที่สำคัญของประเทศ ในปัจจุบันถือได้ว่านครสวรรค์เป็นประตูสู่ภาคเหนือ เนื่องจากมีเส้นทางคมนาคมค่อนข้างสะดวกและรวดเร็วสามารถเชื่อมโยงสู่ภาคอื่น ๆ ได้อีกหลายเส้นทาง¹

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับทำรายงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์, "นครสวรรค์" (นครสวรรค์ : บริษัทโพสทาลกราฟ)
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุขัดแย้งเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นครสวรรค์ตั้งอยู่ตั้งอยู่ระหว่างรอยต่อภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบน เป็นประตูสู่ภาคเหนือที่มีผู้คนสัญจรผ่านไปมาอยู่เสมอ ทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดพิจิตรและกำแพงเพชร ทิศใต้ติดต่อกับจังหวัดชัยนาทและลพบุรี ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดเพชรบูรณ์ และทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดกำแพงเพชร

ลำคลองบางประมุง หรือลำคลองขนมจีน หรือคลองบางไผ่เรียกขานกันตามแต่ละพื้นที่ที่ลำคลองสายนี้ไหลผ่าน ลำคลองสายนี้เป็นลำคลองขุด ยาวกว่า 60 กิโลเมตร ที่มีอายุยืนยาวนานมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ตัดเชื่อมแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำปิงเข้าด้วยกัน โดยเริ่มออกจากแม่น้ำปิงแถบชุมชนสลกบาตร หรืออำเภอชานุมรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร คนละฝั่งแม่น้ำ แล้วมาลงแม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภอโกรกพระแห่งนี้ การเดินเรือขึ้นเหนือไปกำแพงเพชร สุโขทัย ไปถึงแม่ตาก สมัยก่อนเมื่อมาถึงเมืองนครสวรรค์ ก็จะต้องมาผจญกับกระแสน้ำไหลแรงจัด เพราะปิง วัง ยม น่าน ไหลรวมกันมา เรือพายที่ใช้แรงคนเป็นหลักจึงไม่สามารถจะฝ่ากระแสน้ำไหลแรงขึ้นไปได้ ต้องหลบเข้าคลองบางประมุงที่อำเภอโกรกพระพายขึ้นเหนือไปตามลำคลองเสียก่อน พอไปถึงสลกบาตรจึงแยกออกแม่น้ำปิง แล้วพายขึ้นเหนือต่อไปส่วนชาลงก็ลงมาตามแม่น้ำปิง วัง ยม หรือน่าน ออกเจ้าพระยาตามน้ำมาได้เลย

ไม่เฉพาะแค่นี้ เพราะยังมีคลองเล็กคลองน้อยที่ล่องของป่ามาจากแถบอำเภอลาดยาว สลกบาตร แม่เปิน แม่วงก์ คลองวังเจ้า ไหลมาลงคลองบางประมุงอีก คลองแห่งนี้ในอีกบทบาทหนึ่งจึงเป็นคลองที่เชื่อมเมืองเข้ากับป่า ซึ่งก็คือผืนป่าตะวันตกนั่นเอง โกรกพระและคลองบางประมุงจึงเป็นตำบลที่เป็นตลาดน้ำที่สำคัญมากในอดีตที่มีเรือแล่นล่องบรรทุกสินค้าจากป่าและเมืองมาแลกเปลี่ยนค้าขายกันอย่างคึกคัก จนมีตำบลหนึ่งที่มีเรือมาค้าขายกันมาจนท่าเรือขุด เรียกว่าตำบลท่าทวดอยู่มาจนถึงทุกวันนี้

บ้านบางประมุงเป็นหมู่บ้านที่สำคัญอีกที่หนึ่งของ อ. โกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นสถานที่ที่มีเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่เด่นชัด สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญคือ ตลาดน้ำวัดบางประมุง เป็นตลาดน้ำแห่งเดียวของภาคเหนือ อยู่บริเวณวัดบางประมุง อ.โกรกพระ จ. นครสวรรค์ โดยไปตามเส้นทางสายนครสวรรค์ – โกรกพระ (เส้นทางหมายเลข 3005) ประมาณ 12 กม. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีพืชผักผลไม้และอาหารพื้นเมืองจำหน่ายอย่างหลากหลายโดยจุดเด่นในด้านความงดงามทางธรรมชาติของสายน้ำและลักษณะศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ท่านสามารถใช้เวลาว่างไปพักผ่อนอย่างสบาย ๆ สัมผัสบรรยากาศแบบไทย ๆ มีกลิ่นไอธรรมชาติและชนบทอันงดงามรวมทั้งปลานานาชนิดนับแสนตัวที่บริเวณหน้าวัด ที่รอนักท่องเที่ยวชมและให้อาหาร นอกจากนี้ยังมีบริการนวดแผนโบราณล่องเรือชมทัศนียภาพอันร่มรื่นสวยงามของสองฝั่งคลอง มีพันธุ์ไม้หายาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เช่น ต้นขุมแดง มะพลึง กระเปา และพันธุ์นกหายาก เช่น แขนงแหว หางป่อง นกป่า กะรอกใหญ่ นกกระเด็นปีกหลัก รวมทั้งสวนกล้วยไม้

แต่ในปัจจุบันลำคลองบางประมุงกลับเจียบเหงามเพราะสภาพการคมนาคมที่เปลี่ยนไป กระทั่งในวันนี้ที่ชาวอำเภอโกรกพระได้พร้อมใจกันพลิกฟื้นอดีตให้กลับคืน ด้วยการจัดบริเวณทำน่าน้ำน้ำวัดบางประมุงที่มีสภาพธรรมชาติร่มรื่นสวยงามอยู่แล้ว ให้เป็นตลาดน้ำสำหรับการท่องเที่ยวขึ้น และตั้งใจที่จะทำให้ตลาดน้ำแห่งนี้เป็นตลาดน้ำทุกวันที่ใครผ่านไปผ่านมาหากแวะเข้ามาเยี่ยมชมเยือนก็จะได้รู้จักกับอดีตอันรุ่งเรืองของลำคลองกว้างสายนี้และได้สัมผัสรสชาติของประหลาดแตรค ปลาถ้วยปลาชะโด สดๆ จากในคลอง รวมทั้งได้ชิมผลไม้หายาก เช่นมะพลึงขุมแดง และกระเปา ที่หาชิมจากที่อื่นไม่ได้ มีที่นี้เฉพาะที่นี่

บ้านบางประมุงเป็นที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดซึ่งมีทั้งที่เป็นธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และศิลปกรรมที่น่าสนใจและมีคุณค่าสมควรได้รับการอนุรักษ์ดูแลให้มีสภาพที่เหมาะสมสำหรับจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด(สำนักงานนโยบายและสิ่งแวดล้อม. 2546:30-33)

จากการศึกษาพื้นที่บริเวณบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์ ปัจจุบันพื้นที่แห่งนี้ถูกกำหนดให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางที่ 3 และเส้นทางที่ 5 ของจังหวัดนครสวรรค์(สำนักงานเลขาธิการการพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์.2546:220-221) โดยเน้นให้มีบทบาทการท่องเที่ยวในรูปแบบทางธรรมชาติและศิลปกรรมที่สืบทอดกันมาแต่ในสภาพปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวและสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งกลับมีปัญหามากมายด้านเช่น ขาดการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน

โดยเฉพาะช่วงเวลาที่ย่างจังหวัดมีเทศกาลที่สำคัญ เช่น ประเพณีตรุษจีนและสงกรานต์ซึ่งเป็นเทศกาลที่สำคัญระดับประเทศจะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นจำนวนมากพากันไปเที่ยวหรือแวะพักผ่อนที่จังหวัดนครสวรรค์ ก่อให้เกิดปัญหาด้านการขาดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวหลายๆอย่าง สถานที่เกิดความแออัดทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถท่องเที่ยวได้ตามเป้าหมายตามที่ต้องการ นอกจากปัญหาที่กล่าวมาแล้วสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และศิลปกรรมบริเวณที่ขาดการดูแลถูกปล่อยให้เป็นแหล่งเสื่อมโทรมและรกร้างทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตามเส้นทางที่กำหนดในแผนการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวตามความสนใจได้รับความผิดหวังในการท่องเที่ยว ซึ่งมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและภาพพจน์ของจังหวัดเป็นอย่างมาก

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าสภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยว บริเวณบ้านบางประมุงยังขาดการดูแล แก้ไข ปรับปรุงและขาดแนวทางการพัฒนาให้มีศักยภาพเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวอีก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งสถานที่ที่มีคุณค่าและความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม ที่จำเป็นต้องการอนุรักษ์ควรได้รับการดูแลและจัดการให้มีคุณค่า ไม่ถูกปล่อยให้เสื่อมโทรมอีกต่อไป จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากลุ่มบ้านบางประมุง เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์ให้มีศักยภาพ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวตามนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ด้วยกระบวนการวางแผนที่ดี จึงเกิดเป็นแนวความคิดที่จะจัดทำโครงการ " โครงการพัฒนากลุ่มบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์"

1.2 เหตุผลในการเสนอปฏิญญานิพนธ์

การศึกษาครั้งนี้ที่ความมุ่งหมาย ที่จะกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาทางด้านกายภาพของบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์ ตามกระบวนการออกแบบผังเมืองโดยให้สอดคล้องกับนโยบาย ตลอดจนแผนพัฒนาต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนทั้งทางด้านกายภาพ สังคมและเศรษฐกิจ และบทบาทของพื้นที่ศึกษา โดยกำหนดบทบาทให้รองรับนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ให้มีความเพียงพอแก่ความต้องการ มีการจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งโครงข่ายการคมนาคมในพื้นที่ที่สะดวก ปลอดภัยมีสภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่ดี สามารถนำแผนผังไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย โดยเสนอผลการศึกษาในลักษณะผังและแนวทางการนำไปปฏิบัติ

1.2.1 ด้านนโยบาย (POLICY RATIONAL)

- เพื่อตอบสนองแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549)มุ่งหวังให้มีการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของแหล่งศิลปวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
- เพื่อตอบสนองแผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับภาคเหนือตอนล่างได้กำหนดให้จังหวัดนครสวรรค์เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวระดับชาติ ให้นครสวรรค์เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและวัฒนธรรม และเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์
- เพื่อตอบสนองแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศและจังหวัด ที่เน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืนในจังหวัดหรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง แต่ยังมีนักท่องเที่ยวน้อย
- นโยบายของจังหวัดนครสวรรค์ ให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยว โดยได้จัดทำแผนแม่บทท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์ 5 ปี (2545-2549) เพื่อเป็นแผนชี้นำทิศทางการท่องเที่ยวของจังหวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2.2 ด้านเศรษฐกิจ (ECONOMIC RATIONAL)

- เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ก็เป็นการนำเงินเข้าจังหวัดอีกส่วนหนึ่ง
- เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากและคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชนในท้องถิ่น
- เพื่อสร้างทางเลือกของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในด้านวัฒนธรรม เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอีกทางหนึ่ง
- เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากของประเทศและยกระดับการท่องเที่ยวระดับภูมิภาคและจังหวัด
- เป็นการยกระดับธุรกิจด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

1.2.3 ด้านสังคม (SOCIAL RATIONAL)

- เพื่อเป็นการเพื่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนในชุมชน
  - เพื่ออนุรักษ์และสืบสาน ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของนครสวรรค์
  - เป็นแหล่งศึกษาทางศิลปวัฒนธรรมการดำรงชีวิตของชุมชน
  - เพื่อดำเนินตามแผนพัฒนาค่านิยม เพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรมและวินัยแห่งชาติ
- เพื่อให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจ ความรัก ห่วงแหน และยกย่องศิลปวัฒนธรรมของชาติวิถีชีวิตความเป็นอยู่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องราวทางศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งล้ำค่าอันควรช่วยรักษาให้คงอยู่ต่อไป

1.2.4 ด้านกายภาพ (PHYSICAL RATIONAL)

- เพื่อเป็นการก่อให้เกิดการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากภูมิทัศน์บ้านบางประมุงที่ปล่อยรกร้างขาดการพัฒนา และยังส่งผลให้ขาดพื้นที่ทำกิจกรรมของชุมชน
- เป็นการวางผังให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่จะส่งผลสู่ออนาคต
- เพื่ออนุรักษ์ ธรรมชาตินิยมประเพณีของพื้นถิ่นไว้ ให้สืบสานตำนานความเป็นอยู่ของคนรุ่นเก่าให้คนรุ่นหลังได้ทราบและรู้ถึงคุณค่าแก่การอนุรักษ์

1.3 ที่มาของปัญหา

1.3.1 ด้านนโยบาย (POLICY RATIONAL)

- ชุมชนบ้านบางประมุงยังขาดการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น และยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดเพื่อตอบสนองแผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับภาคเหนือตอนล่างได้ กำหนดให้จังหวัดนครสวรรค์เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวระดับชาติ ที่มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและวัฒนธรรม และเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์

- ภูมิทัศน์ของชุมชนบ้านบางประมุงยังขาดการปรับปรุง ขาดประโยชน์ในการใช้ที่ดินที่เหมาะสม ควรที่จะปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ

1.3.2 ด้านเศรษฐกิจ (ECONOMIC RATIONAL)

- เนื่องจากจังหวัดนครสวรรค์เป็นเมืองผ่านทำให้มีประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้ามาสู่จังหวัดมากมายแต่ทางจังหวัดนครสวรรค์ยังขาดศูนย์กลางการดึงดูดนักท่องเที่ยวทำให้ทางจังหวัดสูญเสียรายได้จากทางนี้

1.3.3 ด้านสังคม (SOCIAL RATIONAL)

- เมื่อจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นสิ่งที่ตามมา คือการขยายตัวของชุมชนเมื่อชุมชนขยายตัวออกไปโดยไม่มีกรวางแผนไว้ล่วงหน้าก็ดูเหมือนกับการเกิดชุมชนแออัดมากขึ้น รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมการรับวัฒนธรรมทางตะวันตกเข้ามา ทำให้พฤติกรรมการแสดงออกเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ และงานสถาปัตยกรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ก็เริ่มจะจางหายไปกับสังคมสมัยใหม่มากขึ้น

1.3.4 ด้านกายภาพ (PHYSICAL RATIONAL)

- ชุมชนบ้านบางประมุงของจังหวัดนครสวรรค์ ยังขาดการพัฒนาที่ดีที่จะนำไปสูอนาคต และจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่จะตามมา เช่นสภาพแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์

- ขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าศูนย์รวบรวมทางศิลปวัฒนธรรมอันงดงาม ของชุมชนบ้านบางประมุงซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของจังหวัด

- ขาดแหล่งทำกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ

- พื้นที่ในชุมชนบ้านบางประมุง ยังขาดการปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสม ที่จะรองรับนักท่องเที่ยว และเป็นสถานที่พักผ่อนของชุมชนเมือง และทำกิจกรรมต่างๆของแต่ละเทศกาล

1.4 แนวทางการแก้ปัญหา

1.4.1 ด้านนโยบาย (POLICY RATIONAL)

- จัดตั้งโครงการ “พัฒนาชุมชนบ้านบางประมุงเพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อตอบสนองแผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับภาคเหนือตอนล่างได้กำหนดให้จังหวัดนครสวรรค์เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวระดับชาติ ให้นครสวรรค์เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและวัฒนธรรม และเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์

1.4.2 ด้านเศรษฐกิจ (ECONOMIC RATIONAL)

- พัฒนาชุมชนบ้านบางประมุง และปรับปรุงภูมิทัศน์ริมฝั่งคลองบางประมุง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและวัฒนธรรม เป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวก่อให้เกิดการสร้างงานเป็นการกระจายรายได้ และเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนบ้านบางประมุง

1.4.3 ด้านสังคม (SOCIAL RATIONAL)

- ร่วมมือกับองค์กรเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนบ้านบางประมุง และปรับปรุงภูมิทัศน์ริมฝั่งแม่น้ำ ปลูกฝังให้เกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชุมชนบ้านบางประมุง ให้คงไว้ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของจังหวัด

- จัดตั้งสถานที่ให้ความรู้ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนบ้านบางประมุง เพื่อให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ประชาชน และนักท่องเที่ยว ให้มีความเข้าใจศิลปวัฒนธรรมความเป็นมาของชุมชนบ้านบางประมุง

1.4.4 ด้านกายภาพ (PHYSICAL RATIONAL)

- เมื่อมีการพัฒนาทางด้านสังคมมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยต่างๆ ชุมชนบ้านบางประมุงที่มีความเป็นอยู่มาแต่ดั้งเดิม ก็มีการเปลี่ยนแปลงไป เพื่อเป็นการพัฒนาที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ควรที่จะพัฒนาความเป็นอยู่สุภาพของคนในชุมชนควบคู่กันไป และยังคงรวมถึงการจัดให้มีสถานที่ในการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน แต่ยังคงขาดสถานที่ที่เหมาะสม

1.5 วัตถุประสงค์ของปฏิญญานีพนธ์

1.5.1 ด้านนโยบาย (POLICY RATIONAL)

- ศึกษาด้านนโยบายของรัฐบาล ในระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวว่ามีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ศึกษานโยบายวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง “โครงการพัฒนาชุมชนบ้านบางประมุงเพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดนครสวรรค์”

1.5.2 ด้านเศรษฐกิจ (ECONOMIC RATIONAL)

- ศึกษาสภาพเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาต่อไป
 - ศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวเบื้องต้น
 - เป็นการส่งเสริมการขายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของจังหวัด

1.5.3 ด้านสังคม (SOCIAL RATIONAL)

- ศึกษาความเป็นมาของปัญหาในชุมชนบ้านบางประมุง ว่าในอดีตมีปัญหาอย่างไร จะได้นำไปสู่การวางแผนแก้ไขให้ถูกลักษณะ
 - เพื่อให้ประชาชนได้เห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม และเป็นการปลูกฝังให้เห็นคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

1.5.4 ด้านกายภาพ (PHYSICAL RATIONAL)

- ศึกษาหลักการออกแบบพัฒนาปรับปรุงชุมชนบ้านบางประมุง และภูมิทัศน์ริมฝั่งคลองบางประมุง โดยเฉพาะด้านสภาพทางกายภาพ

1.6 ขอบเขตของปริญญาพนธ์

1.6.1 ด้านนโยบาย (POLICY RATIONAL)

- ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นในด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ ของพื้นที่โครงการที่ต้องการพัฒนา
 - ศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549)
 - ศึกษา นโยบาย แผนแม่บท ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ภูมิภาค และประเทศ
 - ศึกษาวัตถุประสงค์ของโครงการ “พัฒนาชุมชนบ้านบางประมุงเพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดนครสวรรค์”
 - ศึกษารายละเอียดของโครงการและลักษณะกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นภายในโครงการ

1.6.2 ด้านเศรษฐกิจ (ECONOMIC RATIONAL)

- ศึกษาสภาพเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวในระดับประเทศ ภูมิภาค จังหวัดและท้องถิ่นที่จะส่งผลต่อโครงการ
 - ศึกษาสภาพะการท่องเที่ยวของท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ศึกษากลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

1.6.3 ด้านสังคม (SOCIAL RATIONAL)

- ศึกษาสภาพสังคมปัจจุบันของชุมชนบ้านบางประมุง ที่จะส่งผลกระทบต่อในโครงการ

- ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาและศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนบ้านบางประมุง ที่จะนำไปพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

1.6.4 ด้านกายภาพ (PHYSICAL RATIONAL)

- ศึกษาสภาพที่ตั้ง โครงการ พัฒนาชุมชนบ้านบางประมุง

- ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมสำหรับ โครงการพัฒนาชุมชนบ้านบางประมุง

- ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

- ศึกษาและวิเคราะห์พื้นที่ตัวอย่างประเภทเดียวกันเพื่อใช้ศึกษาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาโครงการต่อไป

1.7 วิธีดำเนินการปริญญานิพนธ์

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1.7.1 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่นำมาศึกษาทำปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้ ประกอบด้วย ข้อมูลทางเอกสารหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับสภาพทางกายภาพทั่วไป ทางด้านสังคม เศรษฐกิจของจังหวัดนครสวรรค์ ภาพถ่ายทางอากาศ ภาพถ่ายโครงการ แผนที่ รายงานจากนโยบายพัฒนาจังหวัด ภูมิภาค และประเทศ เช่น แผนแม่บท การพัฒนาภาคเหนือตอนล่าง แผนยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดนครสวรรค์ ฯลฯ เป็นต้น และส่วนหนึ่งก็ได้มาจากการสอบถาม สังเกต สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน พ่อค้าแม่ค้า และประชาชนทั่วไป

1.7.2 ขั้นตอนการออกแบบและวางแผนพัฒนาพื้นที่โครงการการ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ๆ คือ

1.7.2.1 ขั้นตอนแรกเป็นการแสดงแนวความคิดในการแก้ปัญหา โครงการพัฒนาบ้านบางประมุงเพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดนครสวรรค์ เนื่องจากต้องการที่จะอนุรักษ์ พัฒนา และปรับปรุง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด

1.7.2.2 ขั้นตอนที่สองเป็นการนำแนวความคิดมาประยุกต์ใช้กับโครงการ พัฒนา บ้านบางประมุง เพื่อการท่องเที่ยวยังจังหวัดนครสวรรค์ ออกมาในรูปแบบของงานออกแบบและ วางผังอนุรักษ์ พัฒนา และปรับปรุงของโครงการ และหุ่นจำลอง

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1.8.1.1 ด้านนโยบาย (POLICY RATIONAL)

- เพื่อทราบถึงนโยบายและแผนพัฒนาชุมชนให้แข็งแรง

1.8.1.2 ด้านเศรษฐกิจ (ECONOMIC RATIONAL)

- ได้ทราบถึงระบบเศรษฐกิจของประเทศและชุมชน

1.8.1.3 ด้านสังคม (SOCIAL RATIONAL)

- ได้ศึกษาในด้านความเป็นอยู่และกิจกรรมรวมถึงปัญหาต่างๆของคนใน

ชุมชน

1.8.1.4 ด้านกายภาพ (PHYSICAL RATIONAL)

- ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์ของที่ดิน เพื่อให้ได้ประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด

1.8.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการทำปฏิญาณพันธ

- เพื่อเป็นแนวทางและอีกทางเลือกหนึ่งของเทศบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะทำการ พัฒนาบ้านบางประมุง เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน และจังหวัด

- เพื่อเป็นการอนุรักษ์ พัฒนา และปรับปรุง อย่างมีระบบแบบแผนที่จะรองรับ สถานการณ์ในอนาคต

- เป็นการลดปัญหาในอดีตให้ดีขึ้นหลักจากการจัดทำโครงการขึ้นมา

- เป็นการวางระบบแบบแผนในการใช้ที่ดิน ให้สอดคล้องกับความเหมาะสมใน

อนาคต

- เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบ้านบางประมุง เพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัด

นครสวรรค์

- เพื่อนำเสนอแนวความคิดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาใช้ ในการพัฒนา

จังหวัดนครสวรรค์ต่อไป

- เพื่อเป็นกรณีศึกษาให้กับผู้ที่ต้องการพัฒนา ในรูปแบบที่ใกล้เคียง

บทที่ 2

การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา

การศึกษาสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะทราบถึงภาพรวมของสภาพปัจจุบันในแต่ละระดับต่างๆ ตั้งแต่ ระดับภาค ระดับจังหวัด จนถึงระดับชุมชน เพื่อที่จะนำมาเป็นข้อมูลที่ศึกษาและวิเคราะห์ในโครงการ "พัฒนาบ้านบางประมุง และปรับปรุงภูมิทัศน์ริมฝั่งคลองบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์" โดยแบ่งการศึกษาออกเป็นลำดับดังนี้

1. ระดับภาค ทำการศึกษาสภาพปัจจุบันทางด้านนโยบาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านกายภาพ ในระดับภาคที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของจังหวัดนครสวรรค์
2. ระดับจังหวัด ทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน ทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านกายภาพและแผนพัฒนาเมืองหลักของจังหวัดนครสวรรค์
3. ระดับชุมชน ทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน ทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านกายภาพและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางประมุง ฝั่งชุมชน แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดเมืองนครสวรรค์โดยเน้นในด้าน สภาพภายในและสิ่งแวดล้อมริมฝั่งคลองบางประมุง และสภาพสังคมความเป็นอยู่ทางด้านวิถีชีวิตชุมชนบางประมุง ในพื้นที่ศึกษา
4. ระดับพื้นที่ศึกษา ทำการศึกษาสภาพปัจจุบันทางกายภาพเป็นหลักโดยเน้นในด้านสภาพภายในและสิ่งแวดล้อมโดยรอบของพื้นที่ศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 การศึกษาในระดับภาคเหนือ

2.1.1 สภาพปัจจุบันทางกายภาพของภาคเหนือ

2.1.1.1 ขนาดและที่ตั้ง

ภาคเหนือตั้งอยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 14 ถึง 21 องศาเหนือกับเส้นลองจิจูดที่ 97 ถึง 102 องศาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพฯ ขึ้นไปทางทิศเหนือเป็นระยะทางประมาณ 240 กิโลเมตร ภาคเหนือถือได้ว่าเป็นภาคที่มีพื้นที่มากกว่าพื้นที่ทุกๆภาคในประเทศไทย ภาคเหนือมีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 169,644.3 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 106 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.06 ของพื้นที่ประเทศ ภาคเหนือประกอบไปด้วย 16 จังหวัด แบ่งออกเป็นสองส่วนด้วยกัน คือ ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง ภาคเหนือตอนบนประกอบไปด้วยพื้นที่ 9 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน พะเยา น่าน ลำพูน ลำปาง แพร่ ตาก ภาคเหนือตอนล่างประกอบไปด้วยพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ อุตรดิตถ์ สุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ อุทัยธานี ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จังหวัดเลย จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดชัยภูมิ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดลพบุรี ชัยนาท สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี

2.1.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของภาคเหนือตอนบนประกอบไปด้วยภูเขา และเทือกสูงมีทิวเขาสลับกับที่ราบหุบเขาสลับกันเป็นแนวยาวขนานกันจากเหนือมาได้ โดยการที่มีเทือกเขาสลับกันและทิวเขาสูงๆ จำนวนมากนั้นเกิดจาก การเคลื่อนไหวของเปลือกโลกในอดีตทำให้บริเวณนี้กลายเป็นเทือกเขาที่เกิดจากการบีบอัดตัว และยกตัวกลายเป็นทิวเขาสลับกับหุบเขาตามบริเวณพื้นที่ที่เป็นพื้นที่ราบภาคเหนือ ลักษณะเป็นที่ราบสลับกับหุบเขากับทิวเขาต่างๆ ก่อให้เกิดเป็นหุบเขาแนวยาวที่ก่อให้เกิดต้นกำเนิดของแม่น้ำ มีแม่น้ำไหลผ่าน อาทิ เช่น แม่น้ำปิง วัง ยม น่าน อีกทั้งยังเป็นบริเวณที่มีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและการตั้งถิ่นฐานของประชากรในภูมิภาคนี้อีกด้วย

ลักษณะภูมิประเทศของภาคเหนือตอนล่างส่วนใหญ่ เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำและที่ราบลุ่มลูกฟูก ซึ่งเกิดจากแม่น้ำสายสำคัญๆ คือ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำน่าน แม่น้ำยม และ

ทางด้านตะวันออกของภาคนี้เป็นภูเขา และเทือกเขา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือแนวเทือกเขาดังกล่าวได้แก่ เทือกเขาเพชรบูรณ์ 1 และเทือกเขาเพชรบูรณ์ 2 ระหว่างเทือกเขามีที่ราบแคบๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ราบนี้มีแม่น้ำป่าสักไหลลงไปทางใต้ ส่วนทางด้านตะวันตกในจังหวัดอุทัยธานี นั้น เป็นบริเวณขอบที่ราบเกิดจากหินที่สึกกร่อนกลายเป็นดินและวัตถุนำมาทับถมในบริเวณเชิงเขา

บริเวณที่อยู่ในภาคเหนือประกอบด้วยจังหวัด 9 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา น่าน แพร่ ลำปาง ลำพูน และอุตรดิตถ์ ประชากรในจังหวัดเหล่านี้พูดภาษาไทยสำเนียงท้องถิ่นภาคเหนือ แต่ส่วนใหญ่สามารถพูดภาษาไทยสำเนียงของภาคกลางได้ การแต่งกายของประชากรพื้นเมืองในภาคเหนือมีเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น หญิงจะนุ่งผ้าซิ่นมีเชิงคลุมถึงข้อเท้า สวมเสื้อรัดรูป เก้าอี้ผมแซมดอกไม้นิยมกางร่มกันแดด ส่วนชายนิยมสวมเสื้อ นุ่งกางเกงผ้าม่อฮ่อม อย่างไรก็ตามการแต่งกายในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปตามสมัยนิยม การแต่งกายแบบดั้งเดิมจะมีให้เห็นในบางโอกาสหรือบางท้องถิ่นที่ห่างไกลตัวเมือง และจะพบเฉพาะผู้ที่สูงวัยเป็นส่วนใหญ่

อาชีพที่สำคัญในภาคเหนือคือการเพาะปลูก ได้แก่ ปลูกข้าวเป็นหลัก เนื่องจากภูมิภาคนี้มีภูเขาสูงจะมีความชื้นและน้ำไหลจากภูเขาลงสู่ที่ราบเกือบตลอดปี จึงมีการทำการชลประทานขนาดเล็กๆ ตามเชิงเขา โดยการทำฝายปิดกั้นน้ำสำหรับทำการเพาะปลูกพืชในฤดูแล้ง พืชที่ปลูก กันมากได้แก่ ถั่วเหลือง หอม กระเทียม ผักต่าง ๆ เป็นการเพิ่มรายได้นอกเหนือไปจากการปลูกข้าวอย่างไรก็ตามปัจจุบันป่าไม้บนภูเขาที่ช่วย รักษาความชุ่มชื้นในฤดูแล้งถูกทำลายลงไปมากจนเกิดลักษณะภูเขาโล้น ๆ ทำให้น้ำที่ไหลมาจากภูเขาเหือดแห้งไปพร้อม ๆ กับฤดูแล้ง ถ้าไม่ช่วยกันรักษาและปลูกป่าบนภูเขาต่อไปในภาคนี้จะไม่มีการทำสวนผลไม้ เช่น สวนลำไย ลิ้นจี่ ส้ม และได้เริ่มทดลองปลูกพืชและผลไม้เมืองหนาว เช่น สตรอเบอร์รี่ แอปเปิ้ล ท้อ (พืช) เป็นต้น ภาคเหนือมีชื่อเสียงในด้านหัตถกรรม เช่น การทำเครื่องเงิน แกะสลัก ดินเผาเคลือบ เครื่องลายคราม เครื่องสังคโลก เครื่องเงิน ทำร่ม ทอผ้าไหม นอกจากนั้นในภาคเหนือยังมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย เป็นที่ดึงดูดให้ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ไปเที่ยวกัน

เมื่อพิจารณาถึงความสมบูรณ์ด้านทรัพยากรและการผลิตในด้านต่าง ๆ ของภาคนี้แล้ว เศรษฐกิจในภาคนี้ค่อนข้างก้าวหน้า แต่อย่างไรก็ตามภูมิภาคนี้กำลังประสบปัญหาที่ต้องแก้ไข โดยเฉพาะการที่ป่าไม้ถูกทำลายอย่างหนักจะส่งผลกระทบต่ออากาศแลคลื่อน้ำในภายหลัง เกษตรกรไม่สามารถขายผลผลิตในราคาที่เหมาะสมทำให้ประชากรส่วนใหญ่ ยังคงค่อนข้างยากจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแก้ไขราคาผลิตผลการเกษตรของภาคนี้ ควรจะได้สร้างอุตสาหกรรมต่อเนื่องกับการเกษตรให้มากขึ้น ทั้งนี้เพราะผลิตผลทางการเกษตรกรรมเสียหายเร็วเป็นเหตุให้ราคาไม่ค่อยคงที่ เมื่อมีอุตสาหกรรมรองรับจะทำให้ราคาดังนั้นคงขึ้น

โครงการพัฒนาบ้านบางปรมง จังหวัดนครสวรรค์

เค้าโครงการพัฒนาเมืองหลัก/รอง

เค้าโครงการพัฒนาเมืองหลัก/รอง: สำนักผังเมือง

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSA

KING MONBUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LUKKASABANG

ASSIST.PON. SOMPOL UDHONGSATHAN
NR.WUTHTIC:BAT BANHABOK CUB:LAN:2563E

ภาพที่ 2.1 แสดงเค้าโครงการพัฒนาเมืองหลัก/รอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์
ที่ตั้งของภาคเหนือตอนล่าง/บน

ภาคเหนือ

คำขวัญ

"สวนดอกไม้เงินตา สนิทระยงคนชุก ศูนย์โอดีพหุผลรวม ไร่ชาดงน้ำมี รามภรณ์น้ำตก วนอุทยานเขาน้ำ ตมท่าไม้ยา
หลวงฟ้าทอมือ เมืองวังสีดงมะลิ งามกาละสินธุ์ สบแก่งกั้นกมกัฏ"

ที่ตั้งของภาคเหนือตอนล่าง/บน: สำนักผังเมือง

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSA
KING MONGKHIT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LARABKANG

ASSIST.PON. SOMPOL DUMRONGSATAN
MR. WITTHICHET BANBANGK COOP. 20035038

ภาพที่ 2.2 แสดงที่ตั้งภาคเหนือตอนล่าง/บน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของภาคเหนือ จัดอยู่ในประเภทอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู หรือเป็นแบบทุ่งหญ้าสะวันนา ในฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้มีอากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกตลอดฤดู อุณหภูมิเฉลี่ยของภาคเหนือตอนบน ระหว่าง 24.6-27.5 องศาเซลเซียส และของภาคเหนือตอนล่างระหว่าง 27.7-28.5 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของภาคเหนือตอนบน ระหว่าง 1,100 – 1,700 มิลลิเมตรต่อปี และของภาคเหนือตอนล่างระหว่าง 1,200 – 1,800 มิลลิเมตรต่อปี ฤดูฝนของภาคมีระยะเวลา 5 เดือน เริ่มต้นกลางเดือนพฤษภาคมและไปหมดราวกลางเดือนตุลาคม แต่ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น จะมีอากาศแห้งแล้ง ประกอบกับที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของภาคเหนือที่อยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดินห่างจากทะเล และมีภูมิประเทศเป็นที่สูงอยู่จากระดับน้ำทะเลมากกว่าภาคอื่นๆ ลมฟ้าอากาศในภาคเหนือจึงค่อนข้างหนาวในฤดูหนาว และร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน ความแตกต่างระหว่างฤดูร้อนฤดูหนาวจึงมีมากกว่าภาคอื่นๆ ที่อยู่ใกล้ทะเล

2.1.1.4 การคมนาคมขนส่ง

- การคมนาคม

ภาคเหนือมีโครงข่ายพื้นฐานด้านการคมนาคมที่เชื่อมโยงชุมชนต่างๆ ได้อย่างสมบูรณ์ทั้งทางบกและทางน้ำ และอากาศ ทำให้ภาคเหนือสามารถติดต่อพื้นที่ภายในภาค และระหว่างภาคได้สะดวกเส้นทางการคมนาคมที่ใช้กันมากได้แก่ ทางถนน ซึ่งจะมีการติดต่อกันหนาแน่นในแนวเหนือใต้ มีทางหลวงสายหลัก และทางสายเอเซียหลายสายเช่น ทางหลวงหมายเลข 1 , 11 , 12 , 101 , 102 , 107 , และ 108 เป็นต้น มีรถไฟตัดผ่านตอนกลางของภาคผ่านจังหวัดนครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ แพร่ ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ รวมระยะทางทั้งสิ้น 613 กิโลเมตร ส่วนการขนส่งทางน้ำของภาคเหนือ นั้น จะเป็นการขนส่งผลผลิตมากกว่าการโดยสารของประชาชน เส้นทางคมนาคมขนส่งทางน้ำที่สำคัญของภาคเหนือ ประกอบไปด้วย แม่น้ำเจ้าพระยา จากนครสวรรค์ถึงอ่าวไทย แม่น้ำน่านจากนครสวรรค์ถึงอุตรดิตถ์ และแม่น้ำปิงจากนครสวรรค์ถึงตาก ภาคเหนือมีสถานีขนส่งสินค้าทางน้ำสำคัญ 2 แห่ง คือ สถานีขนส่งทางน้ำอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ซึ่งห่างจากนครสวรรค์ไปตามลำน้ำน่าน 95 กิโลเมตร และสถานีขนส่งทางน้ำจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งห่างจากกรุงเทพมหานครตามลำน้ำเจ้าพระยา 337 กิโลเมตร ส่วนการขนส่งทางอากาศ ภาคเหนือมีสนามบินพาณิชย์ 9 แห่ง คือ เชียงใหม่ พิษณุโลก แพร่ น่าน ลำปาง เชียงราย แม่ฮ่องสอน ตาก และแม่สอด รวมทั้งยังมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอขยายการคมนาคมที่เชื่อมโยงระหว่างภาคเหนือกับภาคใต้ โดยเส้นทางการบินระหว่าง เชียงใหม่ หาดใหญ่ ภูเก็ต เป็นต้น

- การขนส่ง

ระบบการคมนาคมขนส่ง ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของ ภูมิภาค เป็นทางที่จะนำความเจริญก้าวหน้า และเทคโนโลยีใหม่ๆ กระจายสูงพื้นที่ชนบทที่ ห่างไกลและยังเป็นทางที่นำผลผลิตทางการเกษตรหรืออุตสาหกรรม และการติดต่อสื่อสารพื้นที่ ต่างๆ การคมนาคมขนส่งของภูมิภาคนี้เป็นระบบที่ผสมผสานระหว่าง ทางบก คือ ทางรถยนต์ ทาง รถไฟ , ทางอากาศ และทางน้ำ นอกจากนี้ยังเป็นทางผ่านที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่ประเทศ สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

- การขนส่งทางรถยนต์ นับว่าเป็นระบบการขนส่งที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เนื่องจากมีโครงข่ายแพร่กระจายครอบคลุมทั่วถึงในทุกพื้นที่ ความยาวของทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงจังหวัดภายในภาคเหนือ มีส่วนจนถึงร้อยละ 29.53 ของประเทศ มูลค่าเพิ่มของการขนส่งทางบก

- การขนส่งทางรถไฟ เป็นการขนส่งที่มีความสำคัญเป็นอันดับสอง รองลงมา เนื่องจากพื้นที่ของภาคเหนือมีทางรถไฟพาดผ่านเพียง 9 จังหวัด มูลค่าการขนส่งทางรถไฟในปีเดียวเท่ากับ 352 ล้านบาท อัตราจากเจริญเติบโตร้อยละ 3.43 ต่อปี

- การขนส่งทางอากาศมีความสำคัญเป็นอันดับสาม ประกอบด้วยท่าอากาศยานนานาชาติ 1 แห่ง และสนามบินพาณิชย์ 7 แห่ง ให้บริการได้ 7 จังหวัด ให้บริการได้ 7 จังหวัด มูลค่าขนส่งทางอากาศ 154 ล้านบาท อัตราการเจริญเติบโตร้อยละ 31.0 ต่อปี สูงที่สุดในภาค

- การขนส่งทางน้ำในอดีตเป็นระบบการขนส่งที่มีความสำคัญมากที่สุด แต่ภายหลังได้ลดความนิยมลง เนื่องจากการพัฒนาการขนส่งในระบบอื่นมีความสะดวกสบาย และภัยและรวดเร็วกว่า มูลค่าเพิ่มการขนส่งทางน้ำจึงมีเพียง 22 ล้านบาท อัตราการเจริญเติบโต ร้อยละ 3.0 ต่อปี เพื่อสนับสนุนการขนส่งทางน้ำ รัฐบาลได้พัฒนาเส้นทางเดินเรือในแม่น้ำ เจ้าพระยาและแม่น้ำน่านโดยสร้างท่าเทียบเรือที่นครสวรรค์และตะพานหิน

2.1.1.5 การท่องเที่ยว

ภาคเหนือตอนล่างประกอบด้วย 8 จังหวัด คือ พิษณุโลก พิจิตร เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ สุโขทัย กำแพงเพชร ตาก และนครสวรรค์ สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทาง ระหว่างปี 2540-2545 ที่เดินทางมาท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ภาคเหนือตอนล่าง มี

จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีอัตราเพิ่มขึ้น สัดส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ประมาณร้อยละ 85:15 แต่ในช่วงต้นปี 2546 สถานการณ์การ ท่องเที่ยวทั่วโลกได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สงครามระหว่างสหรัฐอเมริกา และอิรัก และการ แพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจ (SAR) ทำให้ตลาดการท่องเที่ยวลดลง ภาคเหนือตอนล่างมี ผลกระทบจากนักท่องเที่ยวชาวเอเชียประมาณร้อยละ 0.10 (ที่มา: กองสถิติและวิจัยฝ่ายวิชาการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2547: 65) จากการประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา ท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่างในระยะ 10-15 ปีข้างหน้า เพื่อเป็นเหตุการณ์จำลอง (Scenarios) สำหรับนำมาพิจารณาเบื้องต้นในการประเมินความสามารถการรองรับและการพัฒนาการ ท่องเที่ยวของภาคเหนือตอนล่างในอนาคต

2.1.1.6 การใช้ที่ดิน

ภาคเหนือมีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 169,644.3 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 106 ล้าน ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.06 ของพื้นที่ประเทศ จำแนกออกเป็นพื้นที่ลักษณะต่างๆดังต่อไปนี้

- พื้นที่ภูเขาและป่าไม้	50 ล้านไร่	หรือร้อยละ 47 ของพื้นที่
- พื้นที่ชนบท	48 ล้านไร่	หรือร้อยละ 45 ของพื้นที่
- พื้นที่ชลประทาน	6 ล้านไร่	หรือร้อยละ 6 ของพื้นที่
- พื้นที่เมืองและชุมชน	2 ล้านไร่	หรือร้อยละ 2 ของพื้นที่

พื้นที่ป่าไม้ของภาคเหนือจากการสำรวจโดยภาพถ่ายจากดาวเทียม ของกรมป่า ไม้ พ.ศ. 2528 คงเหลือเพียง 52,578,750 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 50 ของพื้นที่รวมทั้งภาค พื้นที่ป่าส่วนใหญ่อยู่ในเขตภาคเหนือตอนบน 40,861,250 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 36.9 ของพื้นที่ภาค ส่วนที่ เหลืออยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง 11,717,500 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.8 ของพื้นที่ภาค

พื้นที่ชนบท หรือพื้นที่ถือครองทางเกษตรนั้นจากข้อมูลการใช้ที่ดินของสำนักงาน เศรษฐกิจการเกษตร มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 29,170,082 ไร่ เป็นพื้นที่ครอบครองทำการเกษตรของ ภาคเหนือตอนบน 8,177,341 ไร่ และภาคเหนือตอนล่าง 20,992,741 ไร่

การใช้ที่ดินในพื้นที่ถือครองครอบครองทำการเกษตร ของภาคเหนือตอนบนเป็นพื้นที่นา 4,930,573 ไร่ พืชไร่ 2,241,892 ไร่ ไม้ผลและผลไม้ยืนต้น 424,849 ไร่ ที่สวนผักและไม้ดอก 65,599 ไร่ และทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 12,461 ไร่ ส่วนที่เหลือเป็นรกร้างว่างเปล่าและที่อื่นๆ เฉพาะ พื้นที่ที่เป็นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 970,849 ไร่ รองลงมาได้แก่ถั่วเหลือง 408,700 ไร่

ส่วนการใช้ที่ดินในพื้นที่ถือครองทำการเกษตรภาคเหนือตอนล่าง นั้นเป็นพื้นที่นา 12,033,035 ไร่ พืชไร่ 7,303,035 ไร่ ไม้ผลไม้ยืนต้น 424,655 ไร่ ที่สวนผักและไม้ดอก 53,441 ไร่ ที่

ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 51,754 ไร่ ส่วนที่เหลือเป็นที่รกร้างว่างเปล่าและที่อื่นๆ เฉพาะพื้นที่พืชไร่ เป็นพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 4,767,884 ไร่ รองลงมาได้แก่ ถั่วเขียว 2,405,829 ไร่ ถั่วเหลือง 850,617 ไร่ และอ้อยโรงงาน 481,252 ไร่

2.1.2 สภาพปัจจุบันด้านสังคมของภาคเหนือ

2.1.2.1 ประชากรและการกระจายตัวของประชากรในภาคเหนือ พ.ศ. 2532 ภาคเหนือมีประชากรรวมทั้งสิ้น 10.7 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 19.5 ของประชากรรวมประเทศ การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรระหว่าง พ.ศ. 2527-2532 เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 1.4 ต่อปี ความหนาแน่นของประชากร 62 คนต่อตารางกิโลเมตร นอกจากนี้ชาวไทยพื้นที่ราบแล้วยังมีชาวไทยภูเขาเผ่าต่างๆ กระจายกันอยู่ทั่วไปประมาณ 5.3 แสนคน

ภาคเหนือตอนบนมีประชากร 5.4 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 50.6 ของภาค การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรระหว่าง พ.ศ. 2527-2532 เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 1.53 ต่อปี ความหนาแน่นของประชากร 52 คนต่อตารางกิโลเมตร พื้นที่ซึ่งมีความหนาแน่นประชากรสูงได้แก่ พื้นที่จังหวัดเชียงราย และพะเยา

พื้นฐานการประกอบอาชีพของประชากรภาคเหนือ ส่วนใหญ่จะเป็นการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม และป่าไม้เป็นหลัก

2.1.2.2 การปกครองและระบบชุมชน ภาคเหนือแบ่งการปกครองออกเป็น 17 จังหวัด 165 อำเภอ 1,394 ตำบล และ 12,238 หมู่บ้าน

ประชากรในเขตชุมชนประกอบด้วยเทศบาล 25 แห่ง รวม 822,815 คน และ สุขาภิบาล 193 แห่ง รวม 1,598,261 คน รวมประชากรในเขตเมืองทั้งสิ้น 2,421,076 คน คิดเป็นร้อยละ 23 ของประชากรรวมทั้งภาค การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรเมืองระหว่าง พ.ศ. 2527-2535 เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 3.02 ต่อปี ภาคเหนือตอนบนมีประชากรในเขตเมือง 1,286,267 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 ของประชากรในภาคเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 2.98 ต่อปี ส่วนภาคเหนือตอนล่างมีประชากรในเขตเมือง 1,134,809 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 ของประชากรในภาค เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 3.06 ต่อปี

2.1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1.3.1 การเติบโตทางเศรษฐกิจ ภาคเหนือมีมูลค่าผลิตภัณฑ์รวม พ.ศ. 2532 ที่ราคาปัจจุบัน 135,522.1 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.9 ของประเภทอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ. 2527-2532 โดยเฉลี่ยร้อยละ 3.79 ต่อปีซึ่งมีอัตราการขยายตัวในช่วง

เดียวกันร้อยละ 4.4 ต่อปี การขยายตัวของสาขาหลักที่สำคัญได้แก่ เกษตรกรรม ร้อยละ 1.59 ต่อปี การค้าส่งและค้าปลีกอีกร้อยละ 3.31 ต่อปี การบริการร้อยละ 7 ต่อปี

ภาคเหนือตอนบนมีมูลค่าการผลิตภัณฑ์มวลรวมปีเดียวกัน 59,623.5 ล้านบาท คิดร้อยละ 51.4 ของภาค อัตราการขยายทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยร้อยละ 3.45 ต่อปี การขยายตัวของสาขาการผลิตที่สำคัญได้แก่ เกษตรกรรมร้อยละ 1.41 ต่อปี การค้าส่งและค้าปลีก ร้อยละ 2.91 ต่อปี และการบริการร้อยละ 7.06 ต่อปี

ภาคเหนือตอนล่างมีมูลค่าการผลิตภัณฑ์มวลรวมปีเดียวกัน 63,698.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 48.6 ของภาค อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยร้อยละ 4.10 ต่อปี การขยายตัวของสาขาการผลิตที่สำคัญได้แก่ เกษตรกรรมร้อยละ 1.73 ต่อปี การค้าปลีกและค้าส่งร้อยละ 3.76 ต่อปี และการบริการร้อยละ 7.13 ต่อปี

2.1.3.2 โครงสร้างการผลิต สาขาการผลิตที่มีส่วนแบ่งในการผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคสูงที่สุด คือ สาขาเกษตรกรรม 40,206.9 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาค รองลงมาได้แก่ การค้าส่ง และค้าปลีก 29,196.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.2 และการบริการ 13,844.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.2

ภาคเหนือตอนบนมีสาขาการผลิตที่สำคัญได้แก่ ภาคเกษตรกรรม 18,241.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาค รองลงมาได้แก่การค้าส่งและค้าปลีก 15,433.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 22.2 และการบริการ 8,591.9 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8

ภาคเหนือตอนล่างมีสาขาการผลิตที่สำคัญได้แก่ ภาคเกษตรกรรม 18,241.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาค รองลงมาได้แก่ การค้าส่งและค้าปลีก 13,752.9 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.9 และการบริการ 5,252.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8

2.1.3.3 รายได้ต่อบุคคลและสภาพการมีงานทำ ฐานะทางเศรษฐกิจของประชากรในภาคเหนือ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ กล่าวคือ รายได้ต่อบุคคลของภาค ราคาปัจจุบัน ใน พ.ศ. 2531 ประมาณ 13,112 บาท/ต่อปี ขณะที่รายได้บุคคลของประเทศโดยเฉลี่ยเท่ากับ 20,860 บาท/ปี เมื่อพิจารณาแยกเป็นอนุภาคพบว่าภาคเหนือตอนบนมีรายได้ต่อบุคคลประมาณ 13,400 บาท สูงกว่าภาคเหนือตอนล่างซึ่งมีรายได้ต่อบุคคล ประมาณ 13,112 บาท ใกล้เคียงกันแต่ยังต่ำกว่าระดับประเทศ

2.1.4 สถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง ภาคเหนือตอนล่างประกอบด้วย 8 จังหวัด คือ พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ สุโขทัย กำแพงเพชร ตาก และ นครสวรรค์ สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางระหว่างปี 2540-2545 ที่เดินทางมาท่องเที่ยว

ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ภาคเหนือตอนล่าง มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีอัตราเพิ่มขึ้น สัดส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ประมาณร้อยละ 85:15 แต่ในช่วงต้นปี 2546 สถานการณ์การท่องเที่ยวทั่วโลกได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สงครามระหว่างสหประชาชาติ และอิรัก และการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจ (SAR) ทำให้ตลาดการท่องเที่ยวลดลง ภาคเหนือตอนล่างมีผลกระทบจากนักท่องเที่ยวชาวเอเชียประมาณร้อยละ 0.10 จากการประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่างในระยะ 10-15 ปีข้างหน้า เพื่อเป็นเหตุการณ์จำลอง (Scenarios) สำหรับนำมาพิจารณาเบื้องต้นในการประเมินความสามารถรองรับและการพัฒนาการท่องเที่ยวของภาคเหนือตอนล่างในอนาคต

การสำรวจจำนวนนักท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ทำการสำรวจทั่วประเทศทุกจังหวัดในปี พ.ศ.2534 ในปีต่อ ๆ มาได้ทำการสำรวจเฉพาะจังหวัดที่มีความสำคัญทางการท่องเที่ยวนั้น ดังนั้นจังหวัดในภาคเหนือตอนล่าง จึงได้ทำการสำรวจไว้ 6 จังหวัด จาก 8 จังหวัด (ไม่ได้ทำสำรวจจังหวัดพิจิตร และอุตรดิตถ์) โดยจังหวัดพิษณุโลก และสุโขทัยทำสำรวจตั้งแต่ปี 2534 -ปัจจุบัน จังหวัดตากตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536-ปัจจุบัน จังหวัดกำแพงเพชรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533-2535 และ พ.ศ. 2539 - ปัจจุบัน จังหวัดเพชรบูรณ์และนครสวรรค์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 - ปัจจุบัน คณะที่ปรึกษาจึงได้ทำการประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดอุตรดิตถ์ และพิจิตร ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงแรม และเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักแรมในโรงแรมขนาดของแต่ละจังหวัด ผลการประมาณการเบื้องต้นพบว่า ในปี พ.ศ. 2541 จังหวัดอุตรดิตถ์ และพิจิตรจะมีนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมเยือนประมาณ 225,127 และ 208,496 คน โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวไทยประมาณ 214,146 และ 207,247 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประมาณ 10,981 และ 1,239 คน ดังนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวทั้ง 8 จังหวัดในภาคเหนือตอนล่าง ในปี พ.ศ.2530 มีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 3,490,282 คน และเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 4,274,929 คน ในปี พ.ศ.2541 ตามลำดับ อัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวโดยรวมเฉลี่ยประมาณร้อยละ 2.6 ต่อปี โดยอัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติประมาณร้อยละ 1.8 และ 21.0 ตามลำดับ

การประมาณจำนวนนักท่องเที่ยว ได้ตั้งเหตุการณ์จำลองไว้ใน 2 กรณี คือ 1.กรณีที่ไม่มีแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง และ 2. กรณีที่ได้ดำเนินการตามโครงการแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง โดยทั้ง 2 กรณีได้ทำการประมาณการแยกนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศออกจากกัน ทั้งนี้การประมาณการทั้ง 2 เหตุการณ์จำลองมีเบื้องหลังของข้อสมมติ คือ ในปีที่ยังไม่ได้เริ่มโครงการตามแผนแม่บทการ

พัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง กำหนดให้อัตราการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นไปตามแนวโน้มเดิมน้อยลงหลัง 10 ปี (พ.ศ.2530-2541) มีอัตราการเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 2.6 ต่อปี เมื่อเริ่มโครงการที่ได้กำหนดไว้ การดำเนินงานของโครงการจะช่วยให้จำนวนนักท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอีกร้อยละ 5 ต่อปี โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี และเมื่อโครงการระบบขนส่งทางบกและทางอากาศของภาคเหนือตอนล่างที่เชื่อมต่อกับภูมิภาคอื่น ๆ ดำเนินการครบทั้งระบบ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป มีความเป็นไปได้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเยี่ยมเยือนภาคเหนือตอนล่างจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยกำหนดให้อัตราการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวอีกร้อยละ 5 ต่อปี

ผลการประมาณการ พบว่าในปี พ.ศ.2542 จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนภาคเหนือตอนล่างทั้งภาค ประมาณ 4.4 ล้านคน โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ จำนวน 3,625 และ 0.776 ล้านคน ตามลำดับ การประมาณการในแต่ละเหตุการณ์จำลอง พบว่า กรณีที่ 1)กรณีที่ไม่มีการแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวรวมทั้งภาคเหนือตอนล่างในปี พ.ศ.2545 2550 และ 2554 จะมีจำนวน 4.825 5.992 และ 7.653 ล้านคน ตามลำดับ โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยประมาณ 3.847 4.501 และ 5.471 ล้านคน และเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประมาณ 0.978 1.490 และ 2.182 ล้านคน ตามลำดับ และกรณีที่ 2)กรณีที่ได้ดำเนินการตามโครงการแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวรวมทั้งภาคเหนือตอนล่างในปี พ.ศ. 2545 2550 และ 2554 จะมีจำนวน 5.471 8.643 และ 13.919 ล้านคน ตามลำดับ โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยประมาณ 4.441 6.825 และ 10.739 ล้านคน และเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประมาณ 1.033 1.818 และ 3.180 ล้านคน ตามลำดับ ซึ่งจากผลการประมาณการเป็นไปได้อย่าง การขยายตัวของจำนวนการเดินทางในอนาคตจะมีเพิ่มขึ้นมากกว่าปัจจุบันถึง 2-3 เท่าตัว และเมื่อพิจารณากรณีที่ไม่มีแผนกับกรณีที่ดำเนินการตามแผนที่ได้กำหนดไว้ พบว่า กรณีที่ดำเนินการตามแผนจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากขึ้นกว่ากรณีที่ไม่มีแผนประมาณ 6.266 ล้านคน เมื่อสิ้นสุดโครงการในปี พ.ศ. 2554 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2546 :65)

2.1.4.1 รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบด้วยกัน ทั้งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างในการจัดแบ่งรูปแบบของการท่องเที่ยว และของการจัดแบ่ง ในที่นี้ สามารถรวบรวมรูปแบบของการท่องเที่ยว 2 รูปแบบใหญ่คือ รูปแบบของการท่องเที่ยวตามภูมิศาสตร์การเดินทางและถิ่นพำนักของนักท่องเที่ยว รูปแบบของการท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ของการเดินทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. รูปแบบของการท่องเที่ยวตามสภาพภูมิศาสตร์การเดินทาง และถิ่นพำนักของนักท่องเที่ยว การจัดแบ่งรูปของการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ เป็นการจัดแบ่งเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บข้อมูลการท่องเที่ยว เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการท่องเที่ยวและการศึกษาผลทางเศรษฐกิจ ที่จะเกิดจากนักท่องเที่ยวที่มีถิ่นพำนักไปแล้วสามารถจัดแบ่งรูปแบบการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ออกเป็น

2 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ และการท่องเที่ยวในประเทศ

- การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tourism) คือ การเดินทางท่องเที่ยวไปในต่างประเทศ โดยมีได้มีวัตถุประสงค์ได้ในประเทศนั้น ๆ ทั้งนี้การท่องเที่ยวไปยังสถานที่ที่ต่างจาก จะต้องผ่านพิธีการระหว่างประเทศหลายอย่าง เช่น พิธีตรวจคนเข้า พิธีการศุลกากร เป็นต้น

- การท่องเที่ยวในประเทศ

การท่องเที่ยวในประเทศ (Internal tourism) คือการท่องเที่ยวที่มีภูมิศาสตร์เฉพาะภายในอาณาเขตของแต่นั้น ๆ โดยหมายรวมถึงการเดินทางท่องเที่ยวของบุคคลทั้งที่มีถิ่นพำนักถาวร และมีได้มีถิ่นพำนักถาวรภายในประเทศ เหตุผลหลักที่นักท่องเที่ยวนิยมเลือกการเดินทางในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ

- ประหยัดเงิน เนื่องจากการท่องเที่ยวในลักษณะนี้เป็นแบบเหมาจ่ายจำนวนผู้เดินทางมาก บริษัทนำเที่ยวก็ได้รับการบริการที่ถูกลงกว่าการเดินทางด้วยตนเอง

- ได้เพื่อนร่วมทาง นักท่องเที่ยวที่ต้องเดินทางคนเดียวไปในสถานที่แปลกใหม่ ก็จะไม่รู้สึกโดดเดี่ยว และรู้สึกปลอดภัย เมื่อเดินทางเป็นหมู่คณะไปกับบริษัทนำเที่ยว นอกจากนี้ยังอาจได้เพื่อนใหม่ที่มีรสนิยมและความสนใจใกล้เคียงในคณะที่เดินทางไปด้วยกัน

- ความเหมาะสม คล่องตัว โดยเฉพาะในเรื่องการวางแผนการเดินทางจากการเดินทางเป็นหมู่คณะกับบริษัท นำเที่ยวจะมีการวางแผนแลการเตรียมหน้า รวมทั้งการดูแลเรื่องความปลอดภัย และปัญหาเฉพาะหน้าที่จะเกิดขึ้นจัดการการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจึงไม่ต้องเสียเวลาในการตัดสินใจหรือใด ๆ ในระหว่างการท่องเที่ยว จึงรู้สึกสบายและท่องเที่ยวได้เต็มที่

- ความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร หากเป็นการเดินทางไปยังสถานที่ที่มีภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตัวนักท่องเที่ยวมาก และนักท่องเที่ยวไม่สามารถสื่อสารภาษานั้นได้ การเดินทางเป็นหมู่คณะไปกับบริษัทนำเที่ยวจะช่วยลดอุปสรรคดังกล่าวได้

- สิทธิพิเศษที่ได้รับ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปหมู่คณะ อาจได้รับสิทธิพิเศษหลายอย่าง เช่น การเยี่ยมชมสถานที่สำคัญบางแห่งจะเปิดให้แก่บุคคลบางคณะเท่านั้น หรือการเดินทางไปกับบุคคลสำคัญในคณะ เป็นต้น

3.การท่องเที่ยวแบบอิสระ (FIT-Foreign Individual Tourism)

เป็นลักษณะของการท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยววางแผนจัดการเดินทางด้วยตนเองทุกอย่าง หรือการใช้บริการของเที่ยว ในการอำนวยความสะดวกบางอย่าง เช่น การจองบัตรโดยสารเครื่องบิน การจองที่พัก เป็นต้น แต่เป็นผู้วางเที่ยวที่จะเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวเมื่อใด เป็นความรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวคนนั้น

ในกรณีการท่องเที่ยวในลักษณะนี้นักท่องเที่ยวเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการท่องเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยว นักท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวไปแล้ว แต่หากนักท่องเที่ยวไม่คุ้นเคยกับเส้นทางหรือสถานที่นั้น ๆ ก็อาจเสียทั้งเวลาและเงินทองเกินความจำเป็นได้ การท่องเที่ยวประเภทนี้จึงเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ได้มีการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวกลับมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวที่ซ้ำอีกครั้ง ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความคุ้นเคยกับสถานที่นั้นดีแล้ว เหตุผลหลักที่นักท่องเที่ยวนิยมเลือกเดินทางในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบอิสระคือ

- มีความเป็นส่วนตัวสูง และสามารถยืดหยุ่นเวลาได้ตามต้องการเดินทางเป็นหมู่คณะกับบริษัทนำเที่ยว นักท่องเที่ยวจะต้องปฏิบัติตามกำหนดไว้ในรายการนำเที่ยวอย่างเคร่งครัด โอกาสที่จะเยี่ยมชมสถานที่อย่างละเอียดจึงมีน้อย

- ต้องการการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพมากกว่าปริมาณ แหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือน กล่าวคือ หากท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ นักท่องเที่ยวมักจะไปเยือนสถานที่ท่องเที่ยวจำนวนมาก แต่นักท่องเที่ยวกลับไม่มีเวลาได้ศึกษาสถานที่นั้นอย่างละเอียดอย่างที่ต้องการ หรือขาดโอกาสที่จะได้เรียนรู้วัฒนธรรม หรือรู้จักกับคนในท้องถิ่นได้เต็มที่ นักท่องเที่ยวจึงเพียงได้สัมผัสสถานที่ท่องเที่ยวที่ตนเองโดยผิวเผิน ในขณะที่นักท่องเที่ยวที่เดินทางจะมีโอกาสในการสัมผัสสถานที่ท่องเที่ยวที่ไปเยือนได้อย่างลึกซึ้ง ตามความต้องการ เนื่องจากมีเวลามากกว่า และสามารถวางแผนการเดินทางได้ด้วยตนเอง

2.1.4.2 ประเภทและกิจกรรมการท่องเที่ยว

- รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural based tourism)

1).การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2).การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์ระบบนิเวศทางทะเล โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

3).การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติเป็นหินผา ลานหินทราย อุโมงค์โพรง ถ้ำน้ำที่มีความแปลกของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลก ศึกษารวมชาติของหิน ดิน แร่ต่าง ๆ และมีพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบต่อจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม โดยประชาชน

4).การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพรความสวยงาม ความสำเร็จ และเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้ มีประสบการณ์ใหม่ ๆ บนรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

5).การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการไปชม ปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในจันทรุปราคา และการดูดาวจักราศีที่ปรากฏในท้องฟ้าแต่ละเดือน เพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยจักรวาลโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการร่วมกันอย่างยั่งยืน

- รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม เช่น

1).การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์เพื่อความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดี ในท้องถิ่นพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

2).การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and traditional tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้นศิลป์เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพ พิธีกรรมต่าง ๆ และได้รับความรู้ มีความเข้าใจต่อสภาพสังคม และวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาคมในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการ

3).การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท(Rural tourism/Village tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตเพลง ได้ความรู้ ผลงานสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น การรักษามรดกทางวัฒนธรรม และคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม

2.1.4.3 รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special interest tourism)

1).การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม เพื่อการพักผ่อน และเรียนรู้ และสุนทรียภาพ มีความรู้ต่อการรักษาคุณค่า และคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนี้บางแห่งอาจจัดรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ

2).การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-meditation tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อทัศนศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หากความรู้ มีการฝึกทำสมาธิ เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพื่อถ่ายทอดการรักษาสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชน ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการที่ยั่งยืน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมุ่งการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เช่น การวาดแผนไทย รำไทย มวยไทย การช่าง และงานศิลปหัตถกรรมไทย

3).การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย (Ethnic tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมของชาวบ้าน เช่นหมู่บ้านชาวไทยโซ่ง หมู่บ้านผู้ไทย หมู่บ้านชาวกูย หมู่บ้านชาวกระเหรี่ยง หมู่บ้านชาวจีน มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

4).การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาตามความถนัด ความสนใจ ในประเภทกีฬา เช่น กอล์ฟ ดำน้ำ ตกปลา สนุกเกอร์ กระดานโต้คลื่นตูดไบ สกีนํ้า ฯลฯ ให้ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

5).การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ ความสนุกสนานตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย มีความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์

6). การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ฟาร์มสเตย์ (Homestay & Farmstay) หมายถึง นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือนเพื่อนท้องถิ่น ได้รับประสบการณ์ในชีวิตเพิ่มขึ้น โดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่ยั่งยืน

7). การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Longstay) หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ชีวิตในบั้นปลายหลังเกษียณอายุจากการทำงานที่ต้องการมาใช้ชีวิตต่างการท่องเที่ยว โดยเดินทางท่องเที่ยวประเทศเฉลี่ย 3-4 ครั้งต่อปี คราวละนาน ๆ อย่างนั้น

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวแห่งชาติ ได้กำหนดเดือนขึ้นไป ระยะแรกเน้นกลุ่มผู้เกษียณอายุทำงานเป็นชาวต่างประเทศที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ประสงค์พักอยู่ในประเทศอย่างน้อย 1 ปี โดยสามารถต่อวีซ่าได้ มีรายได้อย่างน้อยเดือนละ 65,000 บาทขึ้นไป มีเงินฝากในธนาคารไม่น้อยกว่า 800,000 บาท สำหรับกรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวสุขภาพระยะยาว (Longstay and Health Care) เป็นการให้บริการร่วมกันระหว่างรีสอร์ท โรงแรม ตามสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามทั่วประเทศ โดยการใช้บริการด้านสุขภาพพร้อมทั้งบริการด้านสุขภาพอย่างครบวงจร ทั้งนี้โดยการให้บริการลูกค้าผู้สูงอายุพักโฮอยู่อย่างถาวร

8). การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive travel) หมายถึง การจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของบริษัทที่ประสบความสำเร็จ มีความเป็นเลิศ เป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้แทนบริษัทจำหน่ายรถยนต์ ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องไฟฟ้า ผู้แทนจังหวัดต่าง ๆ ที่สามารถขายสินค้าประเภทนั้น ได้มากตามที่บริษัทผู้แทนจำหน่ายในประเทศเที่ยว โดยออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พักแรมและค่าอาหารระหว่างการเดินทางให้ 2-7 วัน เป็นรายการนำเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ อาจเป็นรายการท่องเที่ยวแบบผสมผสาน

9). การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมเป็นการจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของผู้ที่จัดประชุม มีรายการจัดนำเที่ยวก่อนการประชุม โดยการจัดรายการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อสำหรับผู้ที่ร่วมเดินทางกับผู้ประชุม (สามี หรือภรรยา) อาจเป็นรายการท่องเที่ยววันเดียว หรือแบบเหมารวมค่าอาหาร และบริการท่องเที่ยว

10). การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้จัดการการท่องเที่ยวคิดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วนักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในระยะยาวนานตั้งแต่ 2-7 วันหรือมากกว่านั้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร (Eco-agrotourism) การท่องเที่ยว (historical tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญ

ภัย (Eco-adventure travel) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ (Geo-historical tourism)

4. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Tourism activities) ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ นั้น นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเป็นพิเศษชอบตามความถนัด ตามความชำนาญ ชำนาญที่ได้รับการฝึกมา เช่น การท่องเที่ยวเดินป่าชมการพายแคนู การปีนเขา การขี่จักรยานท่องเที่ยว การขี่ม้า การฝึกช้าง การเจ็ตสกี และสกีน้ำ การดำน้ำ การเล่นกอล์ฟ การวาดภาพและถ่ายภาพ การเรียนทำอาหารไทย การเรียนและฝึกทำสมาธิ

5. เกณฑ์กำหนดแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ให้ได้ความพึงพอใจ ผู้รับผิดชอบในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจะต้องมีเกณฑ์มาตรฐานโดยนำหลักการและขั้นตอนของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมาใช้ ดังนี้

- เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์และเอกลักษณ์ของท้องถิ่นดั้งเดิม มีความสะอาด ร่มรื่น

- มีความพร้อมในการบริหารจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติหรือวัฒนธรรม ภายในศูนย์มีบริการชาวสาร มีมุมนิทรรศการ ห้องสุขาสะอาด มุมจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม การบริหารจัดการในลักษณะการเป็นเจ้าของที่ดี มีความปลอดภัย สะดวกต่อการเดินทาง

- มีการจัดทำเส้นทางศึกษาแหล่งท่องเที่ยว (ธรรมชาติและวัฒนธรรม) ทั้งเส้นทางไปและกลับ อย่างน้อย 1 เส้นทาง การจัดทำเส้นทางศึกษาและท่องเที่ยวนั้น ต้องคำนึงถึงความสะดวก

- มีป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาเป็นระยะๆ เพื่อให้เกิดความรู้

- มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมายเพื่อให้ความรู้

- มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่นักท่องเที่ยวครั้ง/วัน

- มีมัคคุเทศก์ หรือ วิทยากร หรือนักสื่อความหมายท้องถิ่น ที่รอบรู้น่าชม เพื่อให้

นักท่องเที่ยวรับประสบการณ์เพิ่มขึ้น

- มีการบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น และพหุภาคี เช่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และอบต.) และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

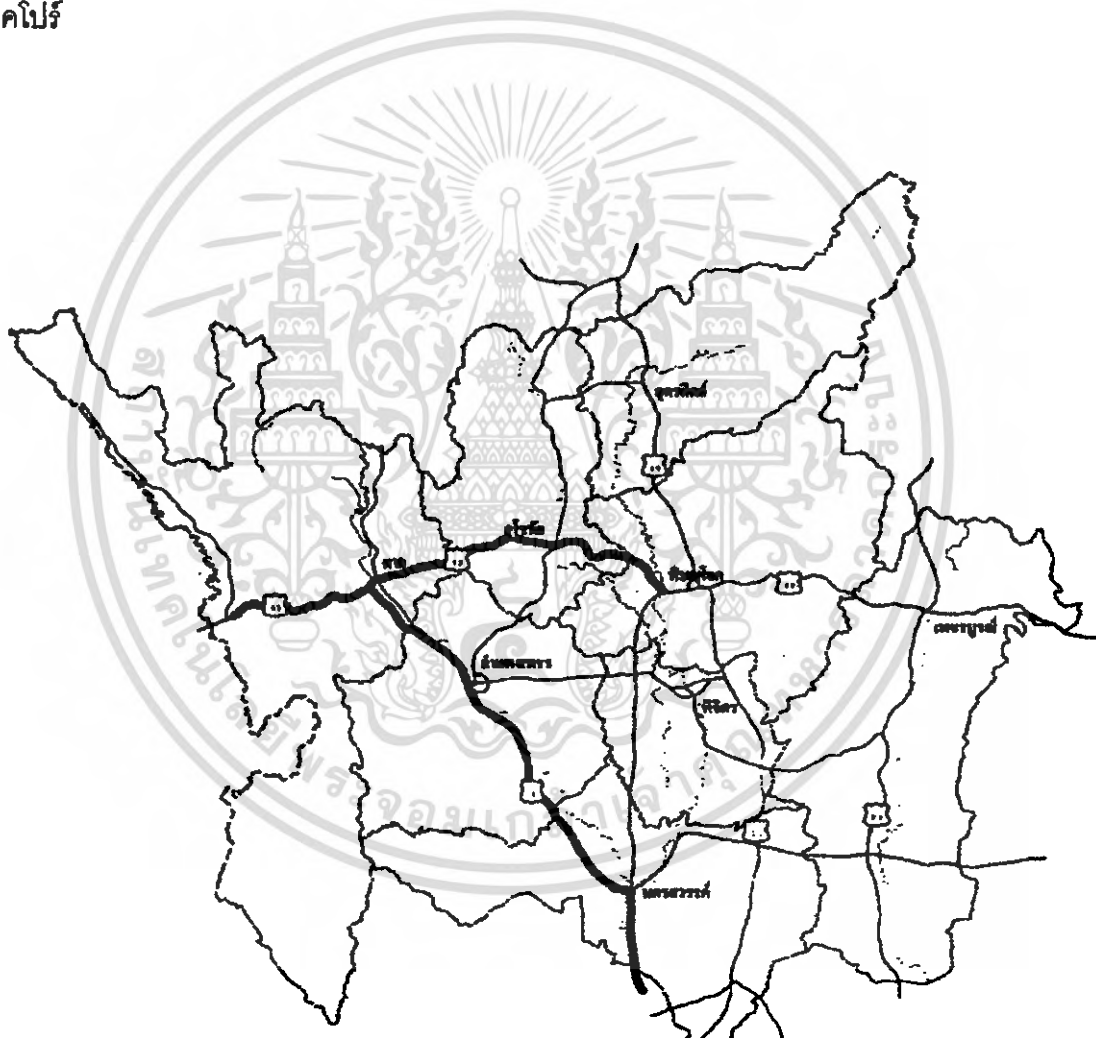
- มีนโยบายและแผนงานต่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งแผนงานการรักษาระยะยาว เช่น แผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน

- หากแหล่งท่องเที่ยวมีที่พักแรม จะต้องเป็นที่พักแรมที่รักษาสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4.4 เส้นทางการท่องเที่ยว(ตามนโยบายการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)

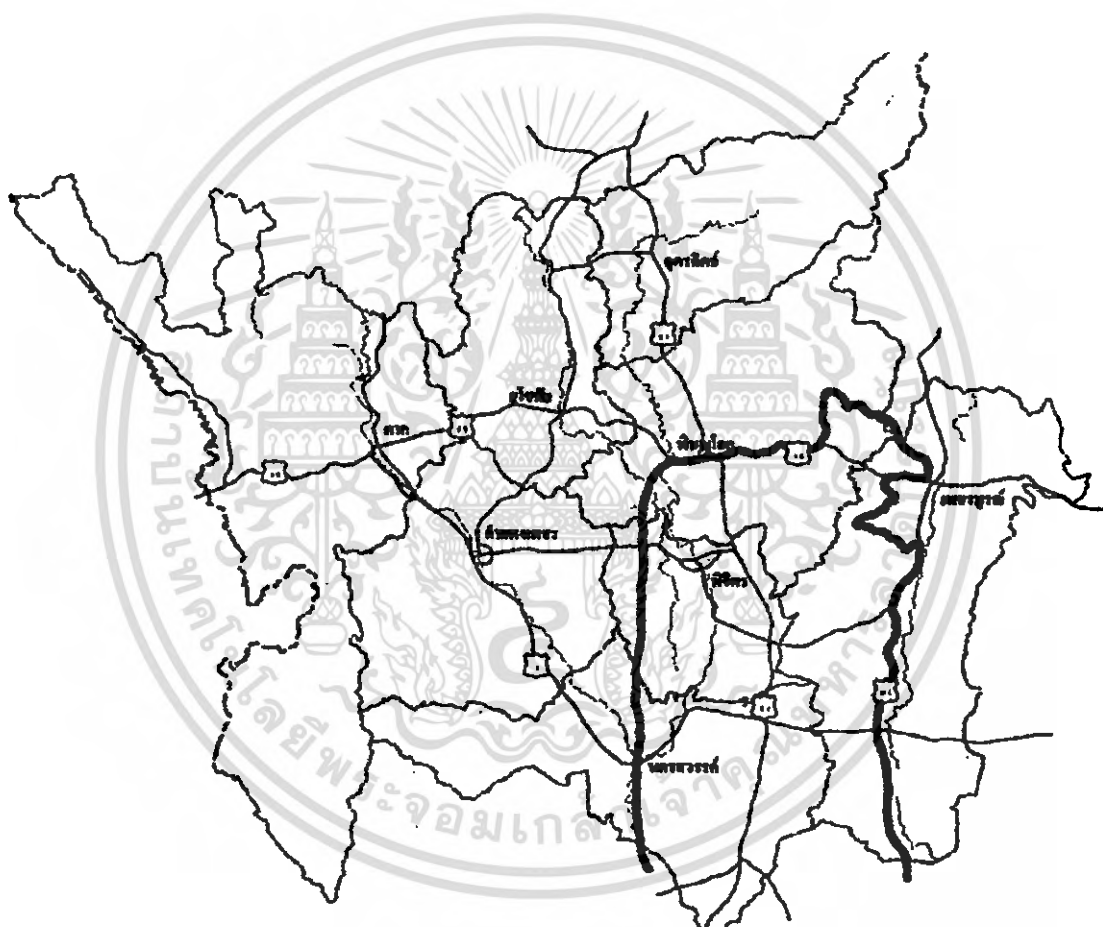
- เส้นทางประเพณี ดันทางจากกรุงเทพฯ ศูนย์นครสวรรค์-ตาก-สุโขทัย-พิษณุโลก และปลายทางกรุงเทพฯ ความสำคัญของเส้นทางนี้มีความสำคัญต่อชาวพุทธเป็นอย่างมาก โดยเส้นทางจะผ่านชุมชนชาวจีนที่ จ.นครสวรรค์ จ.กำแพงเพชร บูชาพระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งเป็นเชื้อสายของชาวจีน เยี่ยมชมตรอกจีน จ.ตาก วกกลับมาแหล่งประวัติศาสตร์ จ.สุโขทัย ที่ จ.พิษณุโลก มีกิจกรรมการท่องเที่ยวในเขตเมือง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เป็น ญี่ปุ่น จีน มาเลเซีย สิงคโปร์

ภาพที่ 2.3 แสดง เส้นทางประเพณี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

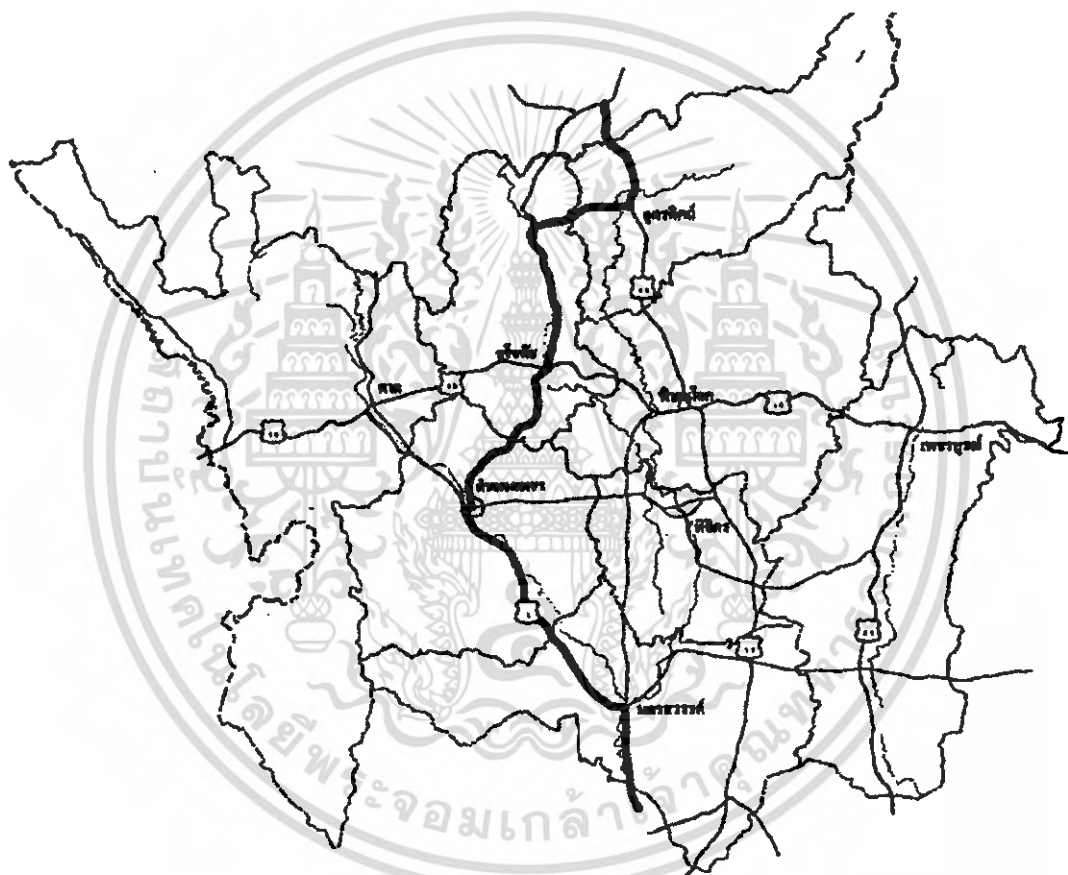
- เส้นทางประวัติศาสตร์การสู้รบกลางขุนเขา นครสวรรค์-พิจิตร-พิษณุโลก-ภูหินร่องกล้า-เขาค้อศรีเทพ ความสำคัญช่วงเวลาแห่งการพัฒนาชาติไทยมีประวัติศาสตร์แห่งการสูญเสียเลือดเนื้อของทหารหาญ ภูหินร่องกล้า และเขาค้อถือเป็นสมรภูมิที่สำคัญจึงปรากฏร่องรอยทั้งทางกายภาพ และจิตใจไว้ให้ชาวไทยได้หวนรำลึก นอกจากนี้ยังได้ชื่นชมธรรมชาติที่สมบูรณ์อีกทั้งยังชมแหล่งโบราณสถานที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นของชาติ คืออุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มเยาวชน กลุ่มประชุมสัมมนา และครอบครัว

ภาพที่ 2.4 แสดง เส้นทางประวัติศาสตร์ การสู้รบกลางขุนเขา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

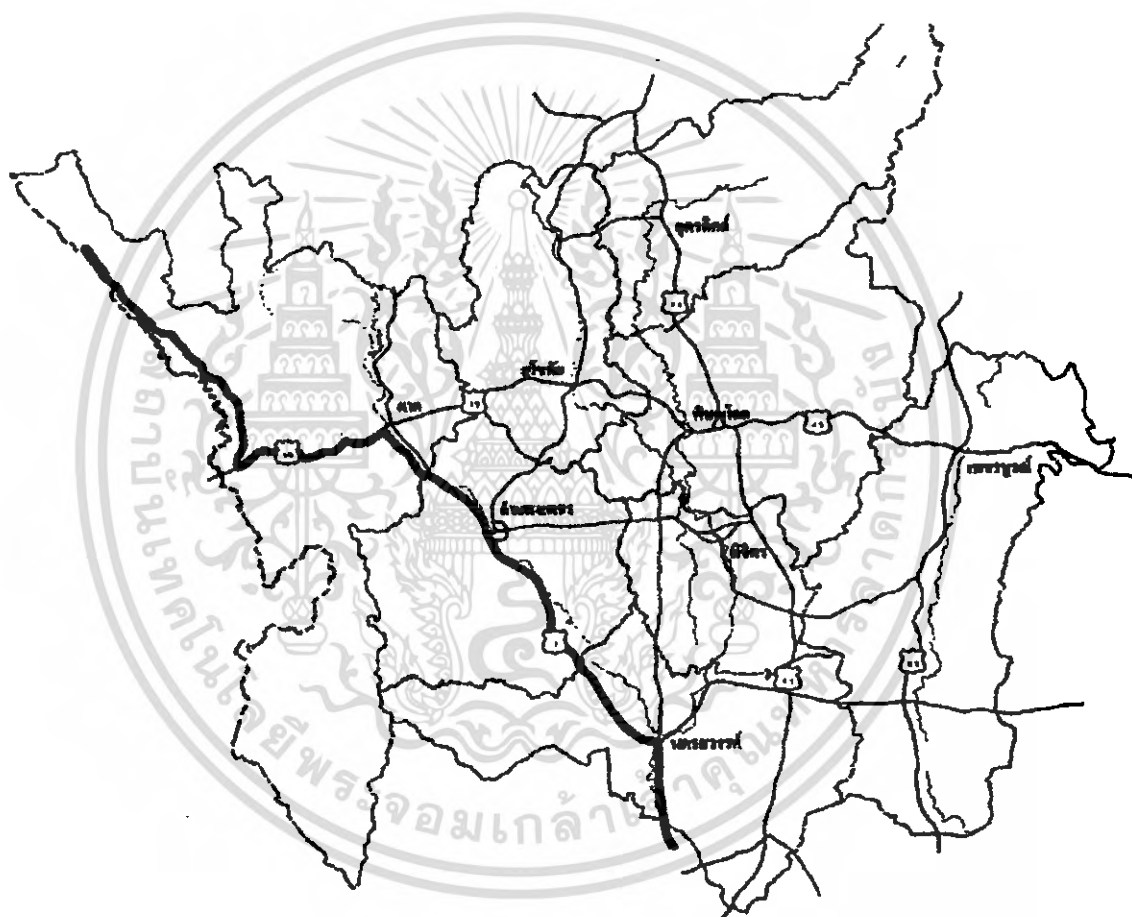
- เส้นทางมรดกโลกประวัติศาสตร์ นครสวรรค์-กำแพงเพชร-สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-เมืองพระฝาง ความสำคัญเมืองพระฝางมีความสำคัญแจกเช่น เมืองพิษณุโลก เมื่อครั้งมีการกอบกู้ชาติของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชโดยเมืองฝางยังคงมีร่องรอยแห่งความเจริญในฐานะที่เป็นชุมชนๆ หนึ่งในที่เตรียมเพื่อประกาศอิสรภาพจากการครอบครองของศัตรู ภายหลังที่กรุงศรีอยุธยาแตกครั้งที่ 2 นักท่องเที่ยว กลุ่มเยาวชน กลุ่มประชุมสัมมนา และครอบครัว

ภาพที่ 2.5 แสดง เส้นทางมรดกโลก ประวัติศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

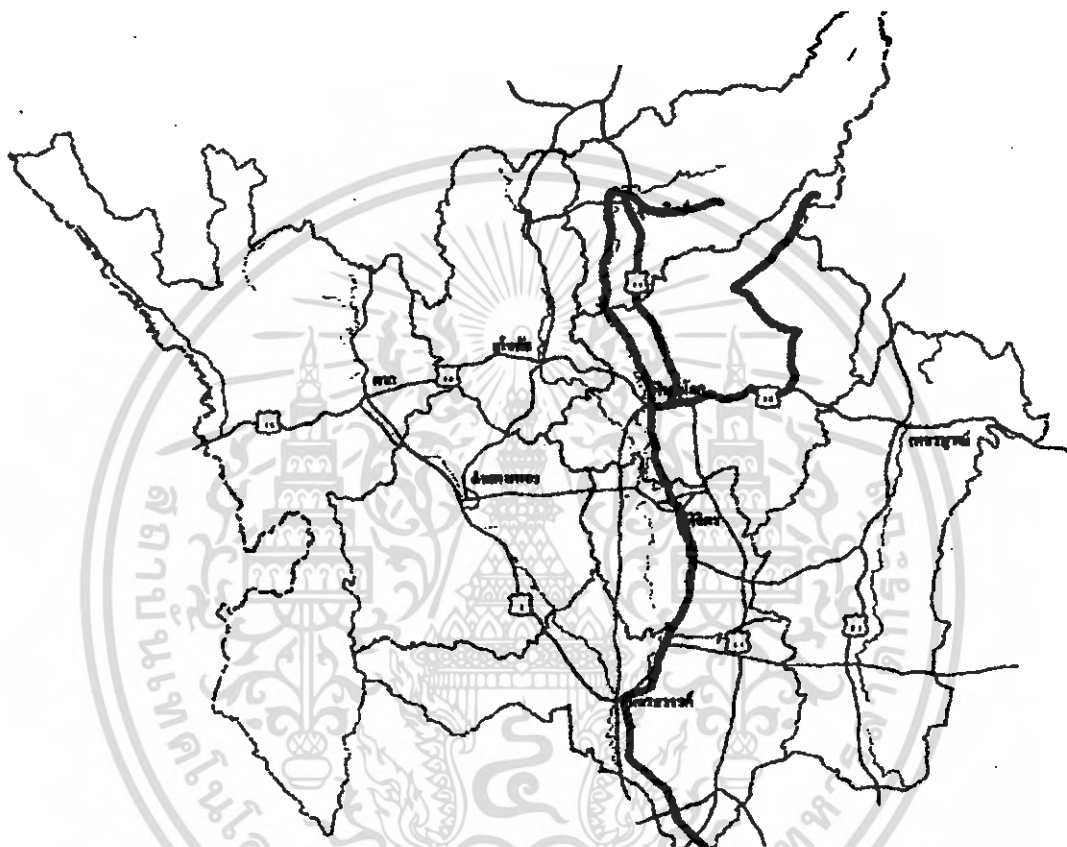
- เส้นทางสุวรรณชาติฝั่งตะวันตก นครสวรรค์-กำแพงเพชร-ตาก-แม่สอด-แม่ระมาด-ท่าสองยาง-แม่สะเรียง ความสำคัญดินแดนฝั่งตะวันตกของประเทศมีความหลากหลายทั้งทางกายภาพและวัฒนธรรม หากแต่ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับความปลอดภัย อันเนื่องมาจากการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้หากสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้ามองระหว่างประเทศได้เข้าไปจัดการให้เกิดความสงบเรียบร้อยพื้นที่นี้จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ นักท่องเที่ยว กลุ่มเยาวชน นักท่องเที่ยวผจญภัย

ภาพที่ 2.6 แสดง เส้นทางสุวรรณชาติฝั่งตะวันตก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เส้นทางสู่ภูสอยดาว นครสวรรค์-พิจิตร-พิษณุโลก-อุตรดิตถ์-ภูสอยดาว
จุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวแห่งหนึ่ง คือ อุทยานแห่งชาติภูสอยดาวซึ่งสามารถเดิน
ทางเข้าได้ 2 เส้นทางคือ ๑.อุตรดิตถ์ และผ่าน ๑.พิษณุโลก นักท่องเที่ยว กลุ่มเยาวชน

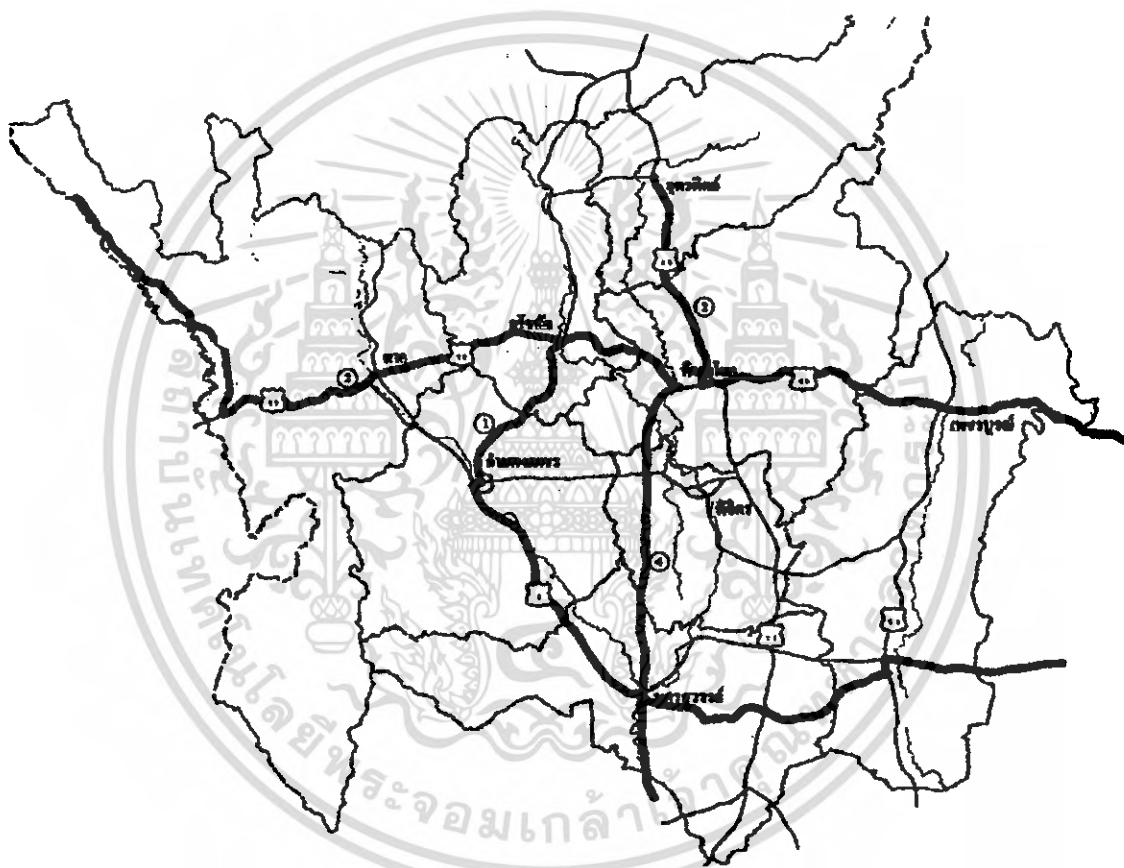
ภาพที่ 2.7 แสดง เส้นทางสู่ภูสอยดาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เส้นทางแห่งพุทธคุณ

- สายที่ 1 พิชณโลก-สุโขทัย-กำแพงเพชร-นครสวรรค์-มุ่งสู่ภาคกลาง
- สายที่ 2 พิชณโลก-พิจิตร-นครสวรรค์-มุ่งสู่อีสานตอน

การไหว้พระเป็นกิจกรรมที่สำคัญของพุทธศาสนิกชน ในภาคเหนือตอนล่างนอกจากจะมีพระพุทธรูปที่มีความสำคัญในระดับชาติแล้ว ยังมีพระสงฆ์ที่เป็นที่เคารพนับถือมากมาย จึงถือได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง นักท่องเที่ยว กลุ่มผู้สูงอายุ

ภาพที่ 2.8 แสดง เส้นทางแห่งพุทธคุณ

- แหล่งท่องเที่ยวแบ่งตามเส้นทางการท่องเที่ยวภาคเหนือ

เส้นทางที่ 1 แหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางสายนครสวรรค์-ชุมแสง

- 1.ศาลเจ้าพ่อเทพารักษ์-เจ้าแม่ทับทิม จุดชมต้นแม่น้ำเจ้าพระยา
- 2.วัดเกรียงไกรกลาง ชมจิตรกรรมฝาผนังเล่าเรื่องพุทธชาติชาดก
- 3.วังบัวบาน อุทยานปลาเสือตอ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวริมบึงบอระเพ็ด
- 4.สถานีประมงน้ำจืดบึงบอระเพ็ด ชมพิพิธภัณฑ์ปลาน้ำจืด ล่องเรือชมนกในบึงบอระเพ็ด
- 5.กลุ่มผลิตภัณฑ์จากน้ำตาลโตนด บ้านเกษไชโย ชมการทำน้ำตาล ชื่อผลิตภัณฑ์จากตาลโตนด
- 6.วัดเกษไชโยเหนือ (บรมธาตุ) จุดบรรจบแม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน ชมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน
- 7.อุทยานนกน้ำบึงบอระเพ็ด ล่องเรือชมนกนานาชนิด

เส้นทางที่ 2 แหล่งท่องเที่ยวในตัวเมือง

- 1.วัดวรนาถบรรพต (เขากบ) สักการะรอยพระพุทธบาท พระบรมสารีริกธาตุ และชม วิวเมืองนครสวรรค์
- 2.วัดศรีวงศ์ สักการะเจดีย์จุฬามณี และชมวิวเมืองนครสวรรค์
- 3.วัดจอมคีรีนาคพรต (เขาบวชนาค) สักการะรอยพระพุทธบาท ชมโบสถ์เทวดาสราง
- 4.วัดศรีสวรรค์สังฆาราม (วัดถือน้ำ) สถานที่ทำพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา
- 5.วัดนครสวรรค์ นมัสการพระผู้ให้อภัย หรือพระหันหลังให้กัน
- 6.อุทยานสวรรค์ สวนสาธารณะขนาดใหญ่
- 7.หอวัฒนธรรมจังหวัดนครสวรรค์
- 8.ตลาดริมแม่น้ำเจ้าพระยา
- 9.ร้านขายของฝากของที่ระลึก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เส้นทางที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยวสายโกรกพระ-หนองเบน-ลาดยาว-ชุมตาบง-แม่वंก-แม่เปิน-บรรพตพิสัย

1. วัดเกาะหงษ์ ชมโบราณสถาน และการรักษาโรคด้วยวิธีการเหยียบง่า
2. ตลาดน้ำบางปะมง เปิดเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์
3. วัดศรีอุทุมพร นมัสการหลวงพ่ोज้อย ชมตำนานทรงงานสมเด็จพระเทพฯ
4. ถ้ำป๋อยยา ชมถ้ำที่มีหินงอกหินย้อยตามธรรมชาติ
5. หุ่นหินเงิน สนวนหินเงินธรรมชาติที่สวยงาม และมหัศจรรย์
6. ที่ทำการชุมชนคนรักป่า อำเภอแม่वंก จำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
7. แก่งเกาะใหญ่ แก่งใหญ่ที่มีลำธารไหลสลับกับโขดหินสวยงาม
8. น้ำตกแม่กะสี
9. อุทยานแห่งชาติแม่वंก แก่งผานางคอย-แก่งน้ำบนแก้วหิน , น้ำตกแม่สีวา, น้ำตกนางนวล, น้ำตกแม่กระสา, ยอดเขาโมโกจู, แก่งลานนกยูง
10. กลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติแม่เปิน ผลิตภัณฑ์และจำหน่ายผ้าทอสีธรรมชาติ
11. เขาหน่อ-เขาแก้ว ขึ้นเขาหน่อ รชมค้างคาวบินออกจากถ้ำ

เส้นทางที่ 4 เส้นทางท่องเที่ยวสายไพศาลี-ตากฟ้า-ตาคลี

1. สวนรุกชาติ 100 ปี กรมป่าไม้ (รับสมบูรณ) เดินป่าศึกษาธรรมชาติ น้ำตกรับสมบูรณ น้ำตกซับใหญ่
2. เมืองเก่าเวสาลี ชมโบราณสถานศิลปะสมัยอยุธยาตอนกลาง และตอนปลาย
3. วัดพระพุทธบาทไพศาลี ขึ้นเขาพระพุทธบาท สักการะรอยพระพุทธบาทจำลอง
4. วัดถ้ำพรสวรรค์
5. ถ้ำเพชร-ถ้ำทอง สัมผัสความงดงามของถ้ำจำนวนมาก หินงอกหินย้อยรูปร่างแปลก และผนังถ้ำแวววาว
6. พิพิธภัณฑ์จันเสน ชมวัตถุโบราณประเภทต่าง ๆ สมัยทวารวดี จัดไว้เป็นอย่างดี หมวดยอดนิยม
7. สวนส้มตาคลี
8. ชุมชนทำกะลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เส้นทางที่ 5 แหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางสายนครสวรรค์-โกรกพระ-พยุหะคีรี

1. วัดเกาะหงษ์ ชมโบราณสถาน และการรักษาโรคด้วยวิธีการเหยียบขี้วัว
2. ตลาดน้ำบางปะมง เปิดเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์
3. สวนกล้วยไม้ พิไลพร กล้วยไม้พันธุ์ต่าง ๆ ผลไม้ และพันธุ์ไม้นานาชนิด
4. วัดพระปรารักษ์ห้องนมัสการหลวงพ่ोजินชมแก่งเรือพระราชทานจากราชการที่ 5
5. เมืองโบราณโคกไม้เดน โบราณสถาน “เมืองบน” อันเป็นหัวเมืองโบราณสมัยทวารวดี
6. บ้านเขาทอง เต็มกำรำเคียว รำกลองยาว

เส้นทางที่ 6 แหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางสายนครสวรรค์-เก้าเลี้ยว-บรรพตพิสัย

1. ชุมชนบ้านมอญเครื่องปั้นดินเผา
2. วัดเขาตื้นใต้ นมัสการหลวงพ่ोजิน ชมมณฑปพระพุทธบาทจำลอง
3. สวนฝรั่งเก้าเลี้ยว
4. เขาหน่อ-เขาแก้ว ขึ้นเขาหน่อ รชมค้างคาวบินออกจากถ้ำยามเย็น
5. กลุ่มหัตถกรรมหินอ่อน พอบ้าน แม่บ้าน ตำบลหนองกระโดน

ภาพที่ 2.9 แสดงเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.5 แผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาคเหนือ

ในส่วนนี้คือศึกษาเกี่ยวกับแผนพัฒนาในระดับภาคที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ในส่วนของแผนพัฒนาเมืองและพื้นที่เฉพาะ ซึ่งกำหนดให้เมืองพิษณุโลก และเมืองนครสวรรค์ เป็นเมืองหลักที่ดำเนินการพัฒนาต่อเนื่องของภาคเหนือตอนล่าง ส่วนภาคเหนือตอนบนให้เมืองลำปาง และเชียงราย เป็นเมืองศูนย์กลาง ที่จะเริ่มเตรียมการพัฒนาต่อเนื่องจากเชียงใหม่

สำหรับศักยภาพในการที่จะพัฒนาให้เมืองพิษณุโลก และนครสวรรค์เป็นเมืองหลักของภาคเหนือตอนล่างนั้น ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 กำหนดว่าในภาคเหนือตอนล่างจังหวัดส่วนใหญ่จะมีพื้นที่ต่อเนื่องกันตลอด โดยไม่มีอุปสรรคทางด้านภูมิประเทศ แต่เนื่องด้วยตอนกลางของภาค บริเวณต่อเนื่องระหว่าง จังหวัดพิษณุโลก พิจิตร และนครสวรรค์ มีโอกาสการพัฒนาได้สูง มีแม่น้ำยมและแม่น้ำน่านไหลผ่าน มีเส้นทางคมนาคมทั้งทางถนน และทางรถไฟผ่าน สามารถเชื่อมโยงไปยังภาคอื่นๆของประเทศ โดยกำหนดในแผนฯ ฉบับที่ 9 ให้เมืองพิษณุโลกและเมืองนครสวรรค์เป็นศูนย์กลางในการให้บริการ แก่พื้นที่เกษตรกรรมโดยรอบ และเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทางบกและทางน้ำ และศูนย์กลางการแปรรูปทางการเกษตรกรรม และศูนย์กลางการให้บริการด้านการค้าและพาณิชย์กรรม การพัฒนาเป็นลักษณะการพัฒนาตามแนวทาง คือพิษณุโลก-นครสวรรค์ ซึ่งจะกระจายผลการพัฒนาไปสู่จังหวัดข้างเคียงโดยรอบ ผ่านระบบชุมชนเมือง นอกจากนี้ยังมีมูลค่าทางการค้า ที่สามารถพัฒนาให้เชื่อมโยงกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งประเทศไทยมาที่ อ. แม่สอด จังหวัดตากซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาด้านการค้าและการบริการของเมืองพิษณุโลกและนครสวรรค์ให้มีบทบาทที่สำคัญมากยิ่งขึ้น

2.1.6 สรุปผลการศึกษาในระดับภาคเหนือ

ผลจากการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ทำให้ประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจในระดับสูง ต่อมา ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประเทศในเรื่องของเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวเป็นหลักและส่งเสริมให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตหรือแปรรูปสินค้าทางการเกษตรกรรม

2.2 การศึกษาในระดับจังหวัดนครสวรรค์

2.2.1 สภาพทั่วไปในด้านกายภาพจังหวัดนครสวรรค์

ขนาดและที่ตั้งของจังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่างหรือ ภาคกลางตอนบน เส้นรุ้งที่ 15 องศา 15 ลิปดาเหนือ ถึง 16 องศา 7 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศา 7 ลิปดาตะวันออก ถึง 100 องศา 46 ลิปดาตะวันออก สูงจากน้ำทะเลปานกลาง เฉลี่ย 50 - 150 เมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 9,597.677 ตร.กม หรือ 5,998,548 ไร่ มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 237 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร อำเภอชาลวาลักษณ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร
ทิศตะวันออก	ติดกับอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอชุมแสง จังหวัดตาก
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

2.2.1.1 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศคล้ายแอ่งกระทะ ลาดเอียงจากทิศเหนือ ทิศตะวันออกและทิศตะวันตกลงสู่ ทิศใต้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ด้านตะวันตกมีภูเขาและป่าด้านตะวันออกมีป่าไม้เบญจพรรณ ตอนกลางเป็น พื้นที่แอ่งมีแม่น้ำปิง (ปิงรวมกับวัง) ไหลมาบรรจบกับแม่น้ำน่าน (น่านรวมกับยม) ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำเจ้าพระยา นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศ คือ บึงบอระเพ็ดมีเนื้อที่ประมาณ 132,737 ไร่ ตั้งอยู่ระหว่างเขตติดต่อ 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอชุมแสง และอำเภอท่าตะโก เป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญของจังหวัด และจังหวัดนครสวรรค์ยังมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ดังนี้ แม่น้ำปิง ได้แก่ แม่น้ำปิงและแม่น้ำวังซึ่งไหลมาบรรจบกันที่จังหวัดตาก แล้วไหลผ่านจังหวัดกำแพงเพชร มารวมกันที่แม่น้ำน่านที่ตำบลปากน้ำโพ อ.เมือง จ.นครสวรรค์ แม่น้ำน่าน เป็นที่รวมของแม่น้ำยมและแม่น้ำน่าน ซึ่งไหลผ่านจังหวัดแพร่ น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลกและพิจิตร มาบรรจบกันที่ตำบลเกยไชย อ.ชุมแสง แล้วจึงไหลมาบรรจบกับแม่น้ำปิง

แม่น้ำเจ้าพระยา เกิดจากแม่น้ำปิงกับแม่น้ำน่าน ไหลมารวมกันที่ปากน้ำโพเป็นต้นแม่น้ำเจ้าพระยา ไหลจากนครสวรรค์ผ่านจังหวัดต่างๆ ในภาคกลาง แล้วไหลลงอ่าวไทยที่จังหวัดสมุทรปราการ นอกจากนี้แล้วยังมีห้วย หลุม คลอง บึง กระจายอยู่ทั่วไปกว่า 500 แห่ง ส่วนใหญ่อยู่บริเวณตอนกลางของจังหวัด โดยมีบึงบอระเพ็ด เป็นบึงขนาดใหญ่และเป็นสถานที่เพราะพันธุ์ปลาน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในโลก

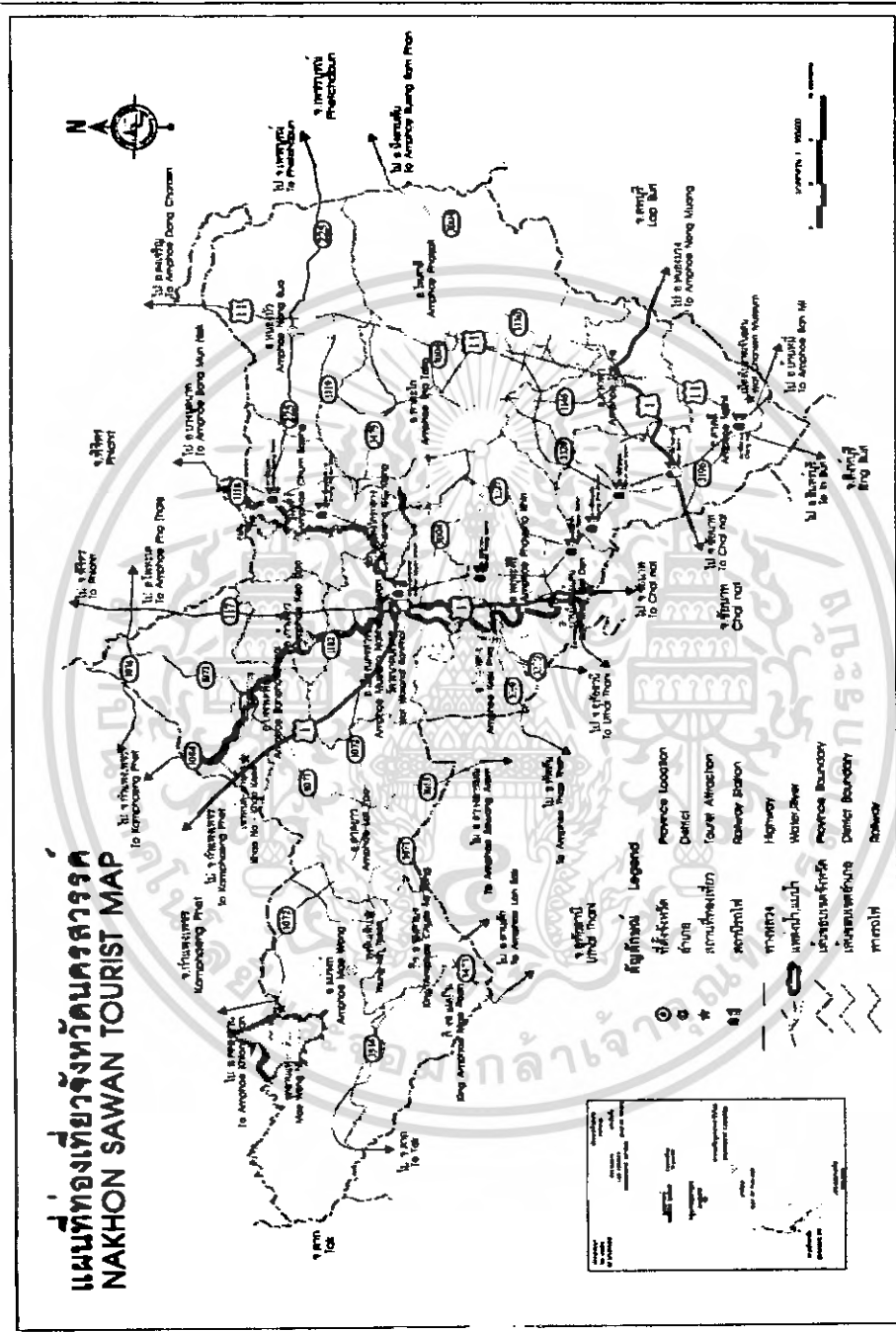
ตามลักษณะภูมิศาสตร์โดยทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเกษตร เป็นที่ราบประมาณ 3 ใน 4 ของพื้นที่จังหวัด มีแม่น้ำเจ้าพระยา ไหลผ่านช่วงกลางของจังหวัด แม่น้ำที่กล่าวได้แบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็นด้านตะวันออกและตะวันตก และมีเพียง 6 อำเภอที่ตั้งอยู่บนแม่น้ำสายหลัก สภาพภูมิประเทศทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัดมีภูเขา สลับซับซ้อนและเป็นป่าทึบในเขตอำเภอลาดยาว อำเภอแม่वंก กิ่งอำเภอแม่เป็น และกิ่งอำเภอชุมตาบง พื้นที่ป่าของจังหวัดเป็นสภาพป่าที่เชื่อมโยงติดต่อกับป่าห้วยขาแข้งของจังหวัดอุทัยธานีใน ส่วนทางใต้ของอำเภอแม่वंก ส่วนบนของอำเภอแม่वंกและอำเภอลาดยาวเป็นส่วนติดต่อกับป่า ทึบของจังหวัดตาก ที่เชื่อมโยงไปถึงป่าทุ่งใหญ่นเรศวรของจังหวัดกาญจนบุรี

2.2.1.2 ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปอากาศค่อนข้างร้อนจัด ในฤดูร้อนและเย็นสบาย ในฤดูหนาว ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม ในเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยวัดได้ 41.0 องศาเซลเซียส ส่วนเดือนธันวาคมอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยวัดได้ 12.0 องศาเซลเซียส จำนวนวันฝนตกทั้งสิ้น 124 วัน ปริมาณน้ำฝน รวม 1,317.7 มิลลิเมตร ความชื้นสัมพัทธ์ เฉลี่ยต่ำสุดร้อยละ 31 ในเดือนกุมภาพันธ์ และเฉลี่ยสูงสุดร้อยละ 95 มีช่วงฤดูฝนและฤดูแล้งที่เห็นเด่นชัด ฤดูฝนได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงเดือนตุลาคม ส่วนฤดูหนาวอยู่ในช่วงเดือนตุลาคมถึงมกราคม ได้รับอิทธิพลความเย็นมาจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับปี 2547 ช่วงเดือนมกราคมและธันวาคม มีอากาศหนาว อุณหภูมิต่ำสุด 15.3 องศาเซลเซียส และช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนถึงร้อนจัด อุณหภูมิสูงสุด 41.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ย 28.31 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนทั้งปี 929.0 มิลลิเมตร และมีฝนตกทั้งหมด 111 วันสภาพภูมิอากาศของจังหวัดนครสวรรค์ สัมพันธ์กับปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี หากปีใดปริมาณน้ำฝนมากกว่า 1,200 มิลลิเมตรต่อปี จะเกิดปัญหาน้ำท่วม ถ้าปริมาณฝนต่ำกว่า 1,000 มิลลิเมตรต่อปี จะประสบปัญหาฝนแล้ง ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากสภาพพื้นที่ของจังหวัดที่มีลักษณะคล้ายท้องกระทะหรือมีเสื่อกางปักปิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบางปรมง จังหวัดนครสวรรค์
แผนที่ท่องเที่ยว/คมนาคม

แสดงแผนที่ท่องเที่ยว/คมนาคม:การท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์

DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSA
KONKUMBU'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LEARNERBOOK

ASST.PROF. SUPPOL WONGWONGSATHAN
DR.WUTITICHAI BANBANG COOL49235436

ภาพที่ 2.10 แสดงแผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

จังหวัดนครสวรรค์มีที่ดินที่มีศักยภาพ ในการทำการเกษตรกรรมทั้งการ ทำไร่ ทำนา และเลี้ยงสัตว์ และเรื่องแหล่งน้ำได้แก่แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำลำคลองสายย่อย ห้วยหนองคลองบึงอีกเป็นจำนวนมาก มีอุทยานแห่งชาติป่าแม่วังที่เป็นส่วนหนึ่งของผืนป่าตะวันตก ที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์อยู่และยังมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพันธุ์ปลาน้ำจืด ทั้งในบึงบอระเพ็ด และในแหล่งน้ำตามธรรมชาติต่างๆ นอกจากนี้ในเรื่องของแร่ธาตุในจังหวัดยังมีแร่ขี้ผึ้ง หินปูน เหล็ก หินอ่อน และหินแกรนิตที่มีศักยภาพในเชิงเศรษฐกิจ

จังหวัดนครสวรรค์ มีศักยภาพในการทำนามากที่สุด รองลงมาคือทำไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และเลี้ยงสัตว์ โดยพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการทำนาเป็นอันดับ 1 มีถึงร้อยละ 67.95 คือ บริเวณที่ราบลุ่มสองฝั่งแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน และแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตพื้นที่อำเภอ เก้าเลี้ยว ชุมแสง บรรพตพิสัย โกรกพระ พยุหะคีรี และฝั่งตะวันตกของอำเภอเมือง พื้นที่ที่มีความ เหมาะสมในการทำไร่ คือ ด้านตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอท่า ตะโก ตากฟ้า ตาคลี ส่วนบริเวณที่มีศักยภาพในการเลี้ยงสัตว์ คือ พื้นที่ด้านตะวันตกของอำเภอหนองบัว

2.2.1.4 การคมนาคมขนส่ง

- การคมนาคมทางรถยนต์ จังหวัดนครสวรรค์อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตาม เส้นทางหลวงแผ่นดินสายเอเชีย 237 กิโลเมตร จังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดที่เป็นประตูสู่ ภาคเหนือ การเดินทางติดต่อกับจังหวัดต่างๆ นับได้ว่าสะดวกมาก เส้นทางการติดต่อทางถนน ระหว่างจังหวัดต่างๆ มีเส้นทางสายหลักๆ ดังนี้

ทางหลวงแผ่นดิน

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (พหลโยธิน) จากกรุงเทพฯ ผ่าน นครสวรรค์ไปสิ้นสุดที่เชียงราย เป็นเส้นทางสายหลักและสายดั้งเดิมที่ใช้ในการเชื่อมระหว่าง ภาคเหนือกับภาคกลาง เส้นทางสายนี้ส่วนใหญ่เป็นเส้นทาง 4 เลน

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลขที่ 11 เป็นทางหลวงที่แยกจากเส้นทาง หมายเลข 32 (อินทร์บุรี-เขาทราย) ตรงอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผ่านอำเภอตากฟ้า ท่า ตะโก หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เข้าสู่จังหวัดพิษณุโลก ไปสิ้นสุดที่จังหวัดเชียงใหม่ตามเส้นทาง สายนี้มีถนนเชื่อมตัว อำเภอไพศาลี ตาคลี ท่าตะโก อำเภอเมือง และมีถนนเครือข่ายเชื่อมอำเภอ ต่างๆที่กล่าวด้วย

(11) ตาก (ผ่านถนนพหลโยธินหมายเลข 1) ประมาณ 180 กิโลเมตร

(12) เพชรบูรณ์ (ผ่านถนนหมายเลข 225 และแยกเข้าถนนหมายเลข 21)

ประมาณ 192 กิโลเมตรแม้ว่าหมู่บ้านส่วนใหญ่ในจังหวัด จะมีการคมนาคมทั่วถึงก็จริง แต่ถนนส่วนใหญ่ที่เป็นลูกรังอยู่เป็นช่วงๆ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในฤดูฝน

- การคมนาคมทางรถไฟ

จังหวัดนครสวรรค์ มีเส้นทางรถไฟผ่านตัวอำเภอดังนี้

(1) อำเภอตากาลี มีขบวนผ่านเที่ยวขึ้น-เที่ยวลง วันละ 23 ขบวน

(2) อำเภอเมือง มีขบวนผ่านเที่ยวขึ้น-เที่ยวลง วันละ 35 ขบวน

(3) อำเภอชุมแสง มีขบวนผ่านเที่ยวขึ้น-เที่ยวลง วันละ 28 ขบวน

- การคมนาคมทางน้ำ

กรมเจ้าท่าได้ลงทุนสร้างท่าเทียบเรือ ที่บริเวณเกาะบางปรอง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่รัฐมนตรีนโยบายด้านการพัฒนาการขนส่งทางน้ำเพื่อให้เป็นไปยั่งยืนนโยบายประหยัคน้ำมันเชื้อเพลิง กรมเจ้าท่าในฐานะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้ทำการขุดลอกร่องน้ำจากกรุงเทพฯถึงนครสวรรค์ และจากนครสวรรค์ถึงอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร และจัดสร้างสถานีขนส่งสินค้าทางน้ำขึ้นทั้งสองแห่ง (ที่อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์และอำเภอตะพานหินจังหวัดพิจิตร) ใช้งบประมาณ 253 ล้านบาท

ปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญ ต่อการเดินเรือจากกรุงเทพฯมาที่ท่าเรือทั้งสอง มีปัญหาสำคัญ 3 ประการ

(1) มีร่องน้ำบางส่วนตื้นเขิน ต้องขุดร่องน้ำทุกปี

(2) ปริมาณน้ำในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และลุ่มแม่น้ำน่านที่จะใช้ในการขนส่ง มีน้อยลงทุกปีและมีปัญหาในด้านการประสานงานกับทางเชื่อมภูมิพลในการขอปริมาณน้ำเพิ่มในลุ่มน้ำ

(3) ประตุน้ำที่เขื่อนชันนาทมีปัญหา เมื่อถึงฤดูแล้งน้ำลดมากไม่สามารถจะเดินเรือผ่านเขื่อนเจ้าพระยาไปถึงท่าเรือทั้งสองได้

- การคมนาคมทางอากาศ

จังหวัดนครสวรรค์ไม่มีสนามบินพาณิชย์กรรม มีแต่สนามบินของกองบิน 4 ตากาลี ซึ่งเดิมเคยใช้เป็นสนามบินของกองทัพอเมริกัน ที่มีศักยภาพสูงสำหรับเครื่องบินไอพ่น และสนามบินเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศักยภาพของสนามบินเหล่านี้สามารถปรับเป็นสนามบินพาณิชย์ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 สภาพทั่วไปด้านสังคม

จากผังโครงสร้างจังหวัดนครสวรรค์ ได้จัดลำดับความสำคัญของชุมชนปัจจุบัน ซึ่งมีทั้งหมด 16 ชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ลำดับ พร้อมกับเสนอบทบาทหน้าที่ของชุมชน

(1) ชุมชนกลางลำดับ 1 ชุมชนเมืองนครสวรรค์ เป็นศูนย์กลางของจังหวัดและภาค มีบทบาทเป็นเมืองหลักของภาคเหนือตอนล่าง ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการตลาด ขนส่งสินค้า ทั้งทางบกและทางน้ำ เป็นแหล่งรวมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม การพาณิชย์และการบริการ ศูนย์กลางการรับซื้อผลิตผลทางการเกษตร และเป็นเมืองการกระจายสินค้า

(2) ชุมชนกลางลำดับ 2 คือ ชุมชนเมืองตากสิน เป็นศูนย์กลางหน้าอำเภอทำหน้าที่เป็นเมืองอุตสาหกรรม หน้าที่อื่นๆ โดยทั่วไปเป็นศูนย์กลางทางการค้า ด้านการเงิน การเกษตรกรรม และการตลาด

(3) ชุมชนกลางลำดับ 3 มี 8 ชุมชน คือชุมชนลาดยาว บรรพต ชุมแสง หนองบัว ไทศาลี ท่าตะโก พยุหะคีรี และตากฟ้า

(4) ชุมชนกลางลำดับ 4 เป็นศูนย์กลางการให้บริการขั้นพื้นฐาน มี 6 ชุมชน คือ ชุมชน หนองเบน ชองแคว ทับกฤษ บางประมุง โกรกพระ และเก่าเดี่ยว

2.2.3 สภาพทั่วไปด้านเศรษฐกิจ

2.2.3.1 การศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจการค้าจังหวัดนครสวรรค์มีรายได้จากผลิตภัณฑ์มวลรวม โดยประมาณ 49,132 ล้านบาท สูงเป็นลำดับที่ 2 ของภาคเหนือ มีอัตราการรายได้เฉลี่ยของประชากรงบประมาณ 44,183 บาทต่อปี จัดเป็นลำดับที่ 6 ของภาคเหนือ โดยมีสัดส่วนมูลค่าของผลิตภัณฑ์จากสาขาอุตสาหกรรมสูงที่สุดเป็นลำดับที่ 1 มีประมาณ 11,310 ล้านบาท หรือคิดเป็น 23 % ของมูลค่ารวม ลำดับที่ 2 คือ สาขาการค้าส่ง ค้าปลีกและการซ่อมแซมประมาณ 9,981 ล้านบาท หรือคิดเป็น 19 % ของมูลค่ารวม โดยแนวโน้มรายได้หลักของจังหวัดตั้งแต่ช่วงปี 2545 เป็นต้นไป จะอิงอยู่ที่อุตสาหกรรมและการค้าเป็นหลัก

2.2.3.2 รายได้หลักมาจากอุตสาหกรรมและการค้า จังหวัดนครสวรรค์ ตั้งแต่ปี 2545 รายได้หลักของจังหวัด ส่วนใหญ่มาจาก อุตสาหกรรม โดยมีสัดส่วน GPP ในสาขาอุตสาหกรรมประมาณ 23 % รองลงมาคือรายได้จากการประกอบธุรกิจค้าส่ง ค้าปลีก ยานยนต์ โดยมีสัดส่วน GPP ประมาณ 20% ลำดับที่สาม อยู่ในส่วนของเกษตรกรรม โดยมีสัดส่วน GPP ประมาณ 19 % ลำดับต่อมาจะเป็นรายได้จากสาขาการศึกษา โดยมีสัดส่วน GPP ประมาณ 7% โดยในแต่ละสาขาอุตสาหกรรมดังกล่าว มีอัตราการเติบโต ในปี 2547 คาดว่า น่าจะอยู่ที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประมาณ 1-15 % โดยสาขาอุตสาหกรรมน่าจะมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจประมาณ 15.6% ในขณะที่สาขาการค้าปลีก ค้าส่ง และ การซ่อมแซม น่าจะมีอัตราการเติบโตอยู่ที่ประมาณ 1.8% และในส่วนของสาขาการศึกษา น่าจะมีอัตราการเจริญเติบโตอยู่ที่ประมาณ 3.2%

2.2.3.3 ศักยภาพในด้านการค้าและการลงทุนของจังหวัดนครสวรรค์จังหวัดนครสวรรค์ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง เป็นประตูสู่ภาคเหนือ การเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปสู่จังหวัดอื่น ๆ ในภาคเหนือจะต้อง ผ่านจังหวัดนครสวรรค์ ทำให้จังหวัดนครสวรรค์เหมาะที่จะเป็นศูนย์รวมสินค้า ศิลปหัตถกรรม ของภาคเหนือ (ในด้านศักยภาพทางภูมิศาสตร์) ด้วยปัจจัยที่ว่า จะขึ้นไปท่องเที่ยวภาคเหนือก็ต้องผ่านจังหวัดนครสวรรค์ จากภาคเหนือจะล่องลงใต้ก็ต้องผ่านจังหวัดนครสวรรค์ จึงควรส่งเสริมให้จังหวัดนครสวรรค์ เป็นเสมือนจังหวัดประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวในภาคเหนือและเป็นจุดจำหน่ายสินค้าฝาก ของภาคเหนือทุก ๆ จังหวัด ให้กับผู้ที่มาเยี่ยมเยือนจากภาคอื่น ๆ

2.2.3.4 ศักยภาพด้านกายภาพเกือบหนุ่น นอกจากจุดเด่นด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ จังหวัดนครสวรรค์ยังมีจุดเด่นในด้านภาพภูมิศาสตร์ที่เป็นที่ราบลุ่มตอนกลาง สลับกับเนินลูกกระนาค ทางด้านตะวันออกและภูเขาสูงด้านตะวันตก ประกอบกับการมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่และมีแม่น้ำหลายสาย ทำให้จังหวัดนครสวรรค์จัดเป็น พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ในการทำเกษตร และมีความหลากหลายใน การเพาะปลูก พืชพรรณต่าง ๆ ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม แต่ยังมีปัญหาอุปสรรคในเรื่องของการจัดการทรัพยากรทางน้ำ ทั้งในเรื่องการจัดเก็บ และการระบายน้ำเนื่องจากมีปัญหาคารสร้างโครงข่ายสาธารณูปโภคของรัฐ การบุกรุกที่หนองน้ำ ของภาคเอกชน นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหา ผลิตผลทางการเกษตรของจังหวัด ไม่ได้ปริมาณ และคุณภาพตามที่ควร จะเป็น และส่งผลกระทบต่อประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัด เนื่องจาก ประชากรส่วนใหญ่ ของจังหวัด มีรายได้ จากการทำการเกษตร ประมาณร้อยละ 47.8 ประชากรมากเป็นลำดับที่ 3 ของภาค

ในด้านของจำนวนประชากรและแรงงานจังหวัดนครสวรรค์ มีประชากรทั้งสิ้น 1,128,260 คน มากเป็นลำดับที่ 3 ของภาคเหนือ โดยมี สัดส่วน ของ เพศหญิงมากกว่าเพศชาย 1.03 สำหรับในด้านแรงงานจังหวัดนครสวรรค์ มีกำลังแรงงานเฉลี่ยประมาณร้อยละ 58 โดยมี อัตราการว่างงานเฉลี่ยร้อยละ 0.75 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ ปริมาณเงินพร้อมลงทุนมีสูง

ในด้านการเงินและการลงทุนจังหวัดนครสวรรค์ จัดว่าเป็นจังหวัดที่มียอดเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ 32,144 ล้านบาท (เดือนพฤษภาคม 254) มากเป็นลำดับที่ 3 ของภาคเหนือ รองจากจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดพะเยา สำหรับปริมาณเงินสินเชื่อจังหวัดนครสวรรค์ มียอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริมาณเงินสินเชื่อ ประมาณ 22,447 ล้านบาท (เดือนพฤษภาคม 2547) มากเป็นลำดับที่ 2 ของภาคเหนือ รองจากจังหวัดเชียงใหม่ โดยสินเชื่อส่วนใหญ่ถูกใช้ไปในการลงทุนในภาคการค้าส่ง คำปลีก ประมาณ 31 % ใช้ในการลงทุนภาคอุตสาหกรรม 22 % และใช้ในการลงทุนภาคเกษตร 9.6 % ทั้งนี้ สัดส่วนระหว่างปริมาณเงินสินเชื่อกับปริมาณเงินฝาก ของจังหวัดนครสวรรค์อยู่ที่ระดับ 69.8% ซึ่งมีเงินที่พร้อมลงทุนในระบบได้ประมาณ 31.2%

2.2.3.5 รายได้รายจ่ายภาครัฐในด้านการคลัง จังหวัดนครสวรรค์มีการจัดเก็บรายได้มีมูลค่าประมาณ 1,122.19 ล้านบาท (ในปี พ.ศ. 2547) สูงกว่าปีก่อน 9.2% โดยมีแนวโน้มการจัดเก็บรายได้ในปี 2547 จะสูงขึ้นประมาณ 25% (ประมาณค่าจากการจัดเก็บรายได้อีกครั้งปีแรก) ด้านรายจ่ายจังหวัดนครสวรรค์ มีการเบิกจ่าย งบประมาณ ใน ปีงบประมาณ 2546 ประมาณ 8,470.82 ล้านบาท ขาดดุบประมาณ 7,384.62 ล้านบาท ซึ่งนับว่ามีการขาดดุบ งบประมาณกับการจัดเก็บรายได้ปริมาณที่สูงมาก

2.2.3.6 สาขาเกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ คือ ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง อ้อย ฝ้าย งา และมันสำปะหลัง โดยเป็นแหล่งปลูกข้าวที่ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือเป็นแหล่งปลูกข้าวโพดที่ใหญ่เป็นที่สองในภาคเหนือ รองจากจังหวัดเพชรบูรณ์ และเป็นแหล่งปลูกอ้อยมาในภาค เหนือ รองจากจังหวัดกำแพงเพชร

ข้าว เป็นพืชเศรษฐกิจที่นำรายได้เข้าสู่จังหวัดเป็นอันดับหนึ่งมาตลอดทุกปี เมื่อเปรียบเทียบกับพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น โดยเป็นพืชที่มีพื้นที่ เพาะปลูกมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของจังหวัด ใน พ.ศ. 2547 มีพื้นที่เพาะปลูกทั้งสิ้น 2,800,063 ไร่ มีผลผลิตข้าวนาปีและข้าวนาปรังในปี 2546 รวม 2,976,245 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ประมาณ 12,693 กิโลกรัม ต่อไร่ อำเภอที่มีการเพาะปลูกมากที่สุด ได้แก่ อำเภอบรรพตพิสัย มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปีถึง 467,540 ไร่ พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรัง 218,849 ไร่

(1) ข้าวนาปี เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ อำเภอ ที่มีเนื้อที่ ทำนามากที่สุดได้แก่ อำเภอท่าตะโก บรรพตพิสัย ไผ่ศาลี วิธีการเพาะปลูกของจังหวัดมีแบบปักดำ หว่านน้ำตม หว่านสำรวย แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่นิยม เพาะปลูกแบบปักดำ เพราะขาดแคลนแรงงาน ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ช่วงฤดูการเพาะปลูกเริ่มเดือนพฤษภาคม พื้นที่การเพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นนาข้าวฝ่น ดังนั้น ผลผลิตจึงขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ เป็นส่วนใหญ่เช่น ฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง หรือภาวะน้ำท่วม เป็นต้น ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2547 มีปริมาณผลผลิต 29,958 ตัน ลดลงจากเดือนเดียวกันของปีก่อน 25,054 ตัน หรือร้อยละ 45.54 เป็น

ผลจากพื้นที่เก็บเกี่ยวลดลง ซึ่งมีพื้นที่เก็บเกี่ยว 35,857 ไร่ ลดลงจากเดือนเดียวกันของปีก่อน 36,293 ไร่ หรือร้อยละ 50.30

(2) ข้าวนาปรัง ในจังหวัดนครสวรรค์มีแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญที่สุด คืออำเภอ บรรพตพิสัย อำเภอ ตาคลีสำหรับการเพาะปลูกใน พ.ศ. 2547 มีการจำกัดพื้นที่เพาะปลูก เนื่องจากน้ำมีไม่พอเพียง ในเดือน สิงหาคม 2547 มีปริมาณผลผลิต 25,914 ตัน ลดลงจากเดือนเดียวกันของปีก่อน 2,056 ตัน หรือร้อยละ 7.35 เป็นผลจากพื้นที่เก็บเกี่ยวลดลง ซึ่งมีพื้นที่เก็บเกี่ยว 31,065 ไร่ ลดลงจากเดือนเดียวกันของปีก่อน 12,435 ไร่ หรือร้อยละ 28.59 ด้านราคาข้าวนาปรัง 5,431 บาท/ตัน เพิ่มขึ้นจากเดือนเดียวกันของปีก่อน ร้อยละ 40.01 จากการที่มีการผลิตในสาขา เกษตรกรรมเป็นสาขาหลัก จึงทำให้มีแหล่งรองรับสินค้าการเกษตร หลายแหล่ง โดยเฉพาะ ข้าวมีตลาด กลางข้าว 8 แห่ง ที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอพยุหะคีรี และอำเภอเก้าเลี้ยว โดยมีตลาดกลางข้าว " ท่าข้าวกำนันทรง " ได้ชื่อว่าเป็นตลาดกลาง ข้าวเปลือกที่ใหญ่และมีชื่อเสียงที่สุดของประเทศ นอกจากนี้เพื่อส่งเสริมการส่งออกข้าวออกสู่ตลาดต่างประเทศ ได้จัดตั้ง ศูนย์ส่งออกข้าวแบบเบ็ดเสร็จที่ทำข้าวกำนันทรง และศูนย์ส่งเสริมการส่งออกที่ศาลากลาง จังหวัดนครสวรรค์ ชั้นล่าง ในปี 2547 จังหวัดนครสวรรค์ร่วมกับ จังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ตอนล่าง อีก 3 จังหวัด ได้แก่ กำแพงเพชร พิจิตร และอุทัยธานี ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า "ศูนย์ธุรกิจ ข้าวชั้นนำของประเทศไทย"และแบ่งความรับผิดชอบออกเป็น

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลแสดงผลผลิตข้าวและพื้นที่เพาะปลูกข้าว ในปี 2548

รายการ	นครสวรรค์	กำแพงเพชร	จังหวัด พิจิตร	อุทัยธานี
1.พื้นที่ผลิตข้าวคุณภาพภายใต้หลักการเกษตรที่เหมาะสม	15,000 ไร่	20,010 ไร่	24,033 ไร่	15,000 ไร่
2.พื้นที่ปลูกข้าวด้วยวิธีการเกษตรอินทรีย์	5,000 ไร่	575 ไร่	500 ไร่	5,000 ไร่
3.ผลผลิตข้าวในเขตนาน้ำฝน	560 ก.ก./ไร่	477 ก.ก./ไร่	412.5 ก.ก./ไร่	474 ก.ก./ไร่
4.ผลผลิตข้าวในเขตนานชลประทาน	750 ก.ก./ไร่	833 ก.ก./ไร่	783.7 ก.ก./ไร่	689 ก.ก./ไร่
5.พื้นที่ปลูกข้าวที่นำเอาผลการวิจัยมาขยายผล	5,985 ไร่	22,400 ไร่	24,533 ไร่	2,000 ไร่
6.ปริมาณการส่งออกข้าวสารของกลุ่มจังหวัด	23,090 ตัน	ไม่ส่งออก	3,435 ตัน	475 ตัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารต้นฉบับที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมการค้าข้าวไทยและข้าวอินทรีย์เท่านั้น

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการผลิต - จังหวัดกำแพงเพชร

ด้านการตลาด - จังหวัดนครสวรรค์

ด้านวิจัยพัฒนา - เพิ่มมูลค่า - จังหวัดพิจิตร

ด้านการท่องเที่ยว - จังหวัดอุทัยธานี

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในเดือนสิงหาคม ปี พ.ศ. 2547 มีปริมาณผลผลิต 10,626 ตัน เพิ่มขึ้นจากเดือนเดียวกันของปีก่อน 3,916 ตัน หรือร้อยละ 58.36 เป็นผลมาจากจำนวนพื้นที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้น ซึ่งมีพื้นที่เก็บเกี่ยว 13,777 ไร่ เพิ่มขึ้นจากเดือนเดียวกันของปีก่อน 3,895 ไร่ หรือร้อยละ 39.42 ขณะที่ราคาในเดือนนี้ 3,650 บาท/ตัน ปรับตัวลดลงจากเดือนเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 20.31

อ้อย เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีทั้งอ้อยโรงงาน และอ้อยเคี้ยว ใน พ.ศ. 2547 จังหวัดนครสวรรค์มีการปลูกอ้อย โรงงานถึง 129,767 ไร่ และปลูกอ้อยเคี้ยว 776 ไร่ ซึ่งมีแนวโน้มในการปลูกอ้อยลดลงจากปี พ.ศ. 2546

มันสำปะหลัง เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของจังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่ปลูกอันดับ 6 รองจากข้าว ข้าวโพด อ้อย ข้าวฟ่าง และถั่วเขียว ใน พ.ศ. 2547 เกษตรกรในจังหวัดปลูกมันสำปะหลัง เป็นพื้นที่ถึง 279,485 ไร่ มีผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 2,600 กิโลกรัมต่อไร่

ฝ้าย ในปี 2546 มีพื้นที่ปลูก 2,506 ไร่ ผลผลิตรวม 4,327 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 1,174 กิโลกรัม ต่อไร่ ปลูกมากที่สุดที่อำเภอไพศาลี อำเภอตากถ้ำ อำเภอ ตากฟ้า อำเภอ พยุหะคีรี อำเภอเมืองนครสวรรค์ และอำเภอโกรกพระ

การปลูกสัตว์สฤติค้ำด้านปศุสัตว์ของจังหวัดนครสวรรค์ในปี พ.ศ. 2547

- โคเนื้อ 74,088 ตัว แหล่งเลี้ยงใหญ่ที่สุด คือ อำเภอไพศาลี และอำเภอ พยุหะคีรี

- กระบือ 2,425 ตัวแหล่งเลี้ยงใหญ่ที่สุดคืออำเภอลาดยาวและกิ่งอำเภอ ชุมตาบง

- สุกร 35,240 ตัว แหล่งเลี้ยงใหญ่ที่สุด คือ อำเภอตากถ้ำ และอำเภอ ชุมแสง

- ไก่ไข่ 137,838 ตัว แหล่งเลี้ยงใหญ่ที่สุด คือ อำเภอเมือง

- ไก่เนื้อ 1,613,146 ตัวแหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุดคืออำเภอตากฟ้า และ อำเภอไพศาลี

- ไก่พื้นเมือง 844,367 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอบรรพตพิสัย

- ไก่วง 132 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอตากถ้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห่าน 428 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอลาดยาวและอำเภอบรรพตพิสัย
- แพะ 19,623 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุดคือ อำเภอพยุหะคีรี
- แกะ 2,551 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอเมือง
- นกกระจอกเทศ70ตัวแหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุดคืออำเภอโกรกพระ อำเภอตากฟ้า
- นกกระทา49,607ตัวแหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอตากฟ้าและอำเภอไพศาลี
- เป็ดไข่ 291,759 ตัวแหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุดคืออำเภอโกรกพระและอำเภอชุมแสง
- เป็ดเนื้อ 18,426 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ อำเภอตากถี
- เป็ดเทศ 30,479 ตัว แหล่งเลี้ยงที่ใหญ่ที่สุดคือ อำเภอเก้าเลี้ยว และอำเภอตากถี

2.2.3.7 การประมง แหล่งประมงน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดได้แก่บึงบอระเพ็ด มีเนื้อที่ประมาณ132,73ไร่ และยังมีแม่น้ำสองสายที่สำคัญคือ แม่น้ำปิง(แม่น้ำปิง รวมกับแม่น้ำวัง)และแม่น้ำน่าน (แม่น้ำน่านรวมกับแม่น้ำยม) ไหลมารวมที่บริการปากน้ำโพซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของแม่น้ำเจ้าพระยานอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำต่างๆ เช่น ลำคลองหนองบึงคิดเป็นพื้นที่ ที่ทำการประมงน้ำจืดประมาณ 209,867 ไร่ ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้จาก แหล่งน้ำธรรมชาติประมาณ 4,500 - 5,000 ตันต่อปี มูลค่าประมาณ 422 ล้านบาท การประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ในจังหวัดนครสวรรค์ เกิดจากสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และมีแนวโน้มที่จะมีการเลี้ยงเพิ่มขึ้น แต่เนื่องจากความผันผวนของราคาซื้อ-ขาย เมื่อเปรียบเทียบรายได้ปรากฏว่าลดลง โดยข้อมูลจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด(ปี2543-45) แสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มลดลงกล่าวคือ 450ล้านบาท 427ล้านบาท และ422ล้านบาทตามลำดับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ในปี 2547 จำนวน 15,941 ครัวเรือน ในพื้นที่ 14,119.25 ไร่ รวม 26,145 บ่อ พื้นที่ที่ทำการเพาะเลี้ยงมากที่สุดคือ อำเภอชุมแสง 4,958 ไร่ 6,900 บ่อ

2.2.3.8 การอุตสาหกรรม จังหวัดนครสวรรค์ปัจจุบัน (พ.ศ. 2547) มีสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรมทั้งหมด 1,295 แห่ง โดยมีจำนวนการลงทุนทั้งสิ้น14,636,154,947 บาท มีจำนวนคนงานชาย 11,638 คน และจำนวนแรงงานหญิง 7,519 คน มูลค่าเงินทุนสูงสุด 3 อันดับแรก คือ (1) อุตสาหกรรมอาหาร 8,223.37 ล้านบาท (2) อุตสาหกรรมกระดาษ 1,702.24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ล้านบาท และ (3) อุตสาหกรรมอโลหะ 1,504.05 ล้านบาท ในจำนวนสถานประกอบการ มากที่สุด คืออุตสาหกรรมกระดาษ 502 แห่ง

แนวโน้มการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในปี 2548 อย่างน้อย 10-20 แห่ง อย่างไรก็ตามก็ตีปัญหาในการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากที่ดินของจังหวัดเป็นที่ดินของราชการ ทำให้การขยายตัวเป็นไปได้ช้า แต่หากพิจารณาเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน นับว่าจังหวัดนครสวรรค์ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม การขนส่งสะดวก ไม่ไกลจากกรุงเทพ และการขนส่งสินค้าทางรถไฟ ในปัจจุบันสะดวกมาก เพราะจังหวัดให้ความสำคัญในการพัฒนา เปรียบเทียบจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมและเงินลงทุนปี2544-2547

ตารางที่ 2.4 ข้อมูลแสดงสถานประกอบการและจำนวนเงินลงทุน

ปี	จำนวนสถานประกอบการ		จำนวนเงินลงทุน	
	จำนวน (แห่ง)	เพิ่มขึ้น	หน่วย (ล้านบาท)	เพิ่มขึ้น
2544	1,166		13,570.76	
2545	1,262	+96	13,976.82	+406.06
2546	1,272	+10	14,504.94	+528.12
2547	1,295	+23	14,636.15	+121.21

2.2.3.9 การพาณิชย์กรรม จังหวัดนครสวรรค์ เป็นจังหวัดศูนย์กลางเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคเหนือตอนล่าง โดยเป็นทั้งศูนย์กลางธุรกิจการค้า และศูนย์กลางการเงินระหว่างภาคเหนือกับกรุงเทพมหานคร ประเภทธุรกิจในจังหวัดในปี พ.ศ. 2547 จำนวนทั้งสิ้น 4 ประเภท รวมทั้งหมด 3,419 แห่ง ที่ยังประกอบการอยู่ มีดังนี้

1. บริษัทจำกัด 793 แห่ง
2. ห้างหุ้นส่วนจำกัด 1,603 แห่ง
3. ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล 28 แห่ง
4. ทะเบียนพาณิชย์ 995 แห่ง

- การเงิน การธนาคาร และการคลัง

ด้านการเงินและการธนาคารของจังหวัดนครสวรรค์ในปี พ.ศ. 2546

สามารถแยกออกได้ดังนี้

1. การเงินและการธนาคาร เงินฝากของธนาคารพาณิชย์ มีจำนวนสำนักงาน 47 มีจำนวนเงินเงินฝากกระแสรายวัน 494 ล้านบาท จำนวนเงินฝากประจำ 17,894 ล้านบาท และเงินฝากออมทรัพย์ 12,350 ล้านบาท

2. การเงินและการธนาคาร เงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ มีจำนวนสำนักงานทั้งหมด 47 มีเงินเบิกเกินบัญชี 5,219 ล้านบาท มีจำนวนเงินให้กู้ยืมทั้งสิ้น 10,785 ล้านบาท และตัวเงินทั้งสิ้น 5,299

3. เงินกู้ของเกษตรกรรูกค้า ธกส. รวมทุกประเภทเมื่อสิ้นปี มีจำนวนจ่ายกู้ทั้งหมด 4,990.87 ล้านบาทจำนวนรับชำระคืน 3,982.41 ล้านบาทและมีจำนวนเงินต้น8,635.94 ล้านบาท

4. ลูกค้า ธกส. ชำระหนี้สินเดิม และรอการขายผลิิตผล มีการชำระหนี้สินเดิมที่ลูกค้าเป็นหนี้จำนวน 39,297,905 บาท และมีการรอขายผลิิตผล 1,585,445,029 บาท

- ด้านการคลังของจังหวัดนครสวรรค์ ในปี พ.ศ. 2547 มีดังนี้

1. สถานการณ์ด้านรายได้ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ 2547 จังหวัดนครสวรรค์จัดเก็บรายได้ ได้ 2,312.39 ล้านบาท สูงกว่าปีก่อน 262.60 ล้านบาท หรือร้อยละ 12.81 เนื่องจากการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีสุราฯ ภาษีธุรกิจเฉพาะ และภาษีเครื่องดื่ม เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 170.08, 34.31, 18 และ 15.84 ล้านบาท ตามลำดับ สรรพภพพื้นที่ จัดเก็บได้ 1,229.82 ล้านบาท สูงกว่าปีก่อน 209.91 ล้านบาท หรือร้อยละ 20.58 เป็นผลมาจากภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีธุรกิจเฉพาะ ที่จัดเก็บได้เพิ่มขึ้น 170.08 และ 18 ล้านบาท ตามลำดับหรือคิดเป็นร้อยละ 90.24 และ 77.04 ตามลำดับ

สรรพสามิตพื้นที่ จัดเก็บได้ 908.13 ล้านบาท สูงกว่าปีก่อน 50.89 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.94 เนื่องจากภาษีสุราฯ และภาษีเครื่องดื่ม ซึ่งเป็นรายได้หลัก จัดเก็บได้เพิ่มขึ้นโดยภาษีสุราฯ จัดเก็บได้ 669.58 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 34.31 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.40 ส่วนภาษีเครื่องดื่มจัดเก็บได้ 234.64 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 15.84 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.24 อนุรักษ์พื้นที่ จัดเก็บได้ 17.77 ล้านบาท สูงกว่าปีก่อน 2.40 ล้านบาท หรือร้อยละ 15.58 ส่วนราชการอื่น ๆ จัดเก็บได้ 156.68 ล้านบาท ต่ำกว่าปีก่อน 0.60 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สถานการณ์ด้านรายจ่ายตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ 2547 มีการเบิกจ่ายรวมทั้งสิ้น 9,033.61 ล้านบาท สูงกว่าปีก่อน 1,398.05 ล้านบาท หรือร้อยละ 18.31 เมื่อเปรียบเทียบกับเงินงวดที่ได้รับ เบิกจ่ายแล้วร้อยละ 91.16

3. สถานการณ์ด้านการคลังตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ 2547 จังหวัดนครสวรรค์นำรายได้ส่งคลัง 1,186.41 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 91.81 ล้านบาท ด้ายรายจ่ายเบิกจ่ายแล้วทั้งสิ้น 9,033.59 ล้านบาท เบิกจ่ายสูงกว่าปีก่อน 1,398.04 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุล 7,847.18 ล้านบาท ดุลเงินนอกงบประมาณเกินดุล 8,357.47 ล้านบาท เป็นผลให้ดุลเงินสดเกินดุล 510.30 ล้านบาท

- การสหกรณ์และองค์กรเอกชนใน ปี พ.ศ 2547 จังหวัดนครสวรรค์มีสหกรณ์ที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วทั้งสิ้น จำนวน 17กลุ่ม โดยมีสหกรณ์ทั้งหมด 10 ประเภท ดังนี้

1. สหกรณ์การเกษตร มีจำนวนทั้งสิ้น 36 กลุ่ม
2. สหกรณ์การประมง มีจำนวนทั้งสิ้น 3 กลุ่ม
3. สหกรณ์นิคม มีจำนวนทั้งสิ้น 1 กลุ่ม
4. สหกรณ์ร้านค้า มีจำนวนทั้งสิ้น 3 กลุ่ม
5. สหกรณ์บริการ มีจำนวนทั้งสิ้น 8 กลุ่ม
6. สหกรณ์ออมทรัพย์ มีจำนวนทั้งสิ้น 19 กลุ่ม
7. สหกรณ์ทำนา มีจำนวนทั้งสิ้น 65 กลุ่ม
8. สหกรณ์ทำสวน มีจำนวนทั้งสิ้น 3 กลุ่ม
9. สหกรณ์ทำไร่ มีจำนวนทั้งสิ้น 26 กลุ่ม
10. สหกรณ์เลี้ยงสัตว์ มีจำนวนทั้งสิ้น 6 กลุ่ม

- ด้านการลงทุน ในด้านการลงทุนของจังหวัดนครสวรรค์ ในภาคการผลิตที่มีการลงทุนขยายโรงงานเพื่อเพิ่มผลผลิต และขยายผลิตภัณฑ์ทั้งอุตสาหกรรมน้ำตาล อิเล็กทรอนิกส์ และเซรามิกเพิ่มขึ้น ตามความต้องการที่เพิ่มขึ้น จากการขยาย ตลาดต่างประเทศ และบางส่วนเป็นการลงทุนในเครื่องจักรเพื่อทดแทนแรงงาน ภาคบริการมีการก่อสร้าง โรงแรมระดับสูง และระดับกลางเพิ่มขึ้นในจังหวัดใหญ่ ๆ เพื่อรองรับการขยายตลาดลูกค้าต่างประเทศ รวมถึงการก่อสร้างอพาร์ทเมนต์ ภาคการก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์แม้จะชะลอลงแต่ยังมีทิศทางขยายตัวจากความต้องการที่อยู่อาศัยในเมืองหลักของภาค

- ด้านการส่งออก ในช่วงครึ่งหลังของปี ความต้องการสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ในตลาดโลกจะชะลอตัวลง เนื่องจากการ เร่งซื้อไปในช่วงต้นปี ส่วนอุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เขรามิกและผลไม้กระป๋องยังคงขยายตัวดี ตามการขยายตลาดใหม่ในต่างประเทศ อาทิ จีน รัสเซีย ออสเตรเลีย อินเดีย และตะวันออกกลาง การส่งออกสินค้าเกษตรโดยเฉพาะข้าวยังอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากข้าว มีราคาดีตามความต้องการในต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ปริมาณผลผลิตลดลง และคู่แข่งชั้นประสบบัญญาในการส่งออก เช่น อินเดียประสบปัญหาสต็อกข้าว และเวียดนามประสบปัญหาข้าวไม่ได้คุณภาพ

- ด้านการจ้างงานภาคธุรกิจส่วนใหญ่ยังไม่ประสบปัญหาขาดแคลนแรงงาน โดยภาคการเกษตรมีจำนวนแรงงาน ลดลงตามกรรมวิธีการผลิตที่เปลี่ยนมาใช้เครื่องจักรในการทำงานมากขึ้น และใช้แรงงานต่างด้าวทดแทนแรงงานในประเทศ ตลอดจนจ้างแรงงานชั่วคราว ในช่วงฤดูกาลเกษตร หรือจ้าง Contract out และแรงงานนักศึกษา เพื่อลดภาระค่าจ้าง และสวัสดิการ จึงไม่กดดันต่อการเพิ่มอัตราค่าจ้างมากนัก

- ด้านทุนการผลิตและราคา ด้านทุนการผลิตโดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งราคาวัตถุดิบ ค่าแรง และการดำเนินการ แต่ไม่สามารถผลักดันกำไรให้ผู้บริโภคได้มากนัก เนื่องจากมีการแข่งขันกันสูงทั้งในประเทศและต่างประเทศ ธุรกิจส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาจากราคาจำมั่วที่เพิ่มขึ้นมากนัก ยกเว้นธุรกิจที่มีสัดส่วนต้นทุนส่วนใหญ่เกี่ยวกับการขนส่ง

2.2.4 แนวความคิดการจัดกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว

2.2.4.1 นโยบายที่สนับสนุนการท่องเที่ยว

- แผนพัฒนาและแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์
ระดับภาคเหนือตอนล่าง

จากผลการศึกษาของหลายโครงการ และการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า จังหวัดนครสวรรค์มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง มีแนวนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ พัฒนาการท่องเที่ยวควบคู่กับสาขาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด ซึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการรักษาภาพพจน์ที่ดีของท้องถิ่น ส่งเสริมการผลิตและการตลาด สินค้าหัตถกรรมและอาหาร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวระดับภูมิภาคและนักท่องเที่ยวต่างประเทศเฉพาะกลุ่ม และใช้งานประเพณีที่สำคัญของจังหวัดเป็นจุดดึงดูด หาประโยชน์จากความได้เปรียบในเรื่องที่ตั้งโดยการจูงใจให้ผู้เดินทางแวะพักผ่อนและซื้อสินค้า นอกจากนั้นยังต้องพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวทั้งในพื้นที่ และสามารถเชื่อมต่อกับพื้นที่ภายนอก โดยใช้เส้นทางบก และเส้นทางน้ำ ทั้งนี้มีแนวพัฒนาโดยรวมคือ ให้นครสวรรค์เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โอกาสของการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์ คือ จังหวัดนครสวรรค์มีจุดแข็งที่เป็นโอกาสการพัฒนาการท่องเที่ยวมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในภาคเหนือตอนล่าง การเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวในเทศกาลสำคัญ ๆ จะเป็นการสร้างโอกาสเพิ่มขึ้น

เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์ ในระดับภาคเหนือตอนล่าง แผนงานพัฒนาการท่องเที่ยวระดับภาคเหนือตอนล่างได้กำหนดให้จังหวัดนครสวรรค์เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวระดับชาติ บทบาทสำคัญ คือ การเป็นประตูสู่ภาคเหนือ และประเทศเพื่อนบ้าน โดยรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่เดินทางจากภาคกลางต่อไปทางภาคเหนือตอนบนและตอนล่าง กำหนดเป็นจุดแวะพักกลางทางระหว่างการเดินทาง

เส้นทางท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง และมีความเป็นไปได้มากในการพัฒนาของจังหวัดนครสวรรค์ที่เชื่อมต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือตอนล่าง สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความเป็นไปได้ทุกเส้นทาง เนื่องจากจังหวัดนครสวรรค์เป็นจุดผ่านของการเดินทางไปภาคเหนือ ดังนั้น บทบาทของจังหวัดนครสวรรค์จึงเป็นจุดเริ่มต้น และจุดพักกลางทางสำหรับนักท่องเที่ยว ส่วนเส้นทางสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ เส้นทางประวัติศาสตร์ การสู้รบกลางขุนเขา (นครสวรรค์-พิจิตร-พิษณุโลก-ภูหินร่องกล้า-เขาค้อ-ศรีเทพ) และเส้นทางมรดกโลกประวัติศาสตร์ (นครสวรรค์-กำแพงเพชร-สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-เมืองพระฝาง) เส้นทางท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและมีความเป็นไปได้ในการพัฒนา สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ เส้นทางมรดกโลกประวัติศาสตร์ (นครสวรรค์-กำแพงเพชร-สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-เมืองพระฝาง) เส้นทางสู่ธรรมชาติฝั่งสาละวิน (นครสวรรค์-กำแพงเพชร-ตาก-แม่สอด-แม่ระมาด-ท่าสองยาง-แม่สะเรียง) เส้นทางสู่ธรรมชาติฝั่งสาละวิน (นครสวรรค์-พิจิตร-พิษณุโลก-อุตรดิตถ์-ภูสอยดาว) เส้นทางแห่งพระพุทธคุณ (สายที่ 1 พิษณุโลก-สุโขทัย-กำแพงเพชร-นครสวรรค์-มุ่งสู่ภาคกลาง สายที่ 4 พิษณุโลก-พิจิตร-นครสวรรค์-มุ่งสู่ภาคอีสานตอนล่าง)

- แผนงานและแนวทางการอนุรักษ์ และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์ (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดนครสวรรค์)

-ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ภายใต้กรอบของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งป้องกันและควบคุมปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน ที่จะเกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว

2.2.4.2 ประเพณีและวัฒนธรรม เป็นประเพณีของชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เช่นอำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอโกรกพระ และอำเภอพยุหะคีรี เมื่อถึงเดือน 11 หลังออกพรรษาแล้ว ภายในเดือนตุลาคม หรือพฤศจิกายนของทุก ๆ ปี ซึ่งเป็นฤดูน้ำหลากชาวบ้านจะจัดให้มีงานเทศกาลปิดทองไหว้พระ และแข่งเรือยาวกันในวันไหว้พระประจำปี เช่น ที่วัดเขา จอมคีรี นาคปรต วัดเกาะหงษ์ ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมืองนครสวรรค์ วัดยางศาล วัดโกรกพระเหนือ วัดโกรกพระใต้ อำเภอโกรกพระ โดยแต่ละสถานที่จะกำหนดวันไม่ให้ซ้ำกัน ประเภทของเรือจะเป็นเรือขนาดกลางมีพายตั้งแต่ 30-50 คน ความยาวประมาณ 15 วา หรือ 30 เมตร ที่หัวเรือจะมีผ้าแพรสีต่าง ๆ มีพวงมาลัยคล้อง มีบายศรีและธงประจำเรือ ส่วนท้ายเรือจะมีผ้าแพรสี มีพวงมาลัยคล้อง เรือยาวมีชื่อต่างกัน มักตั้งชื่อตามเรื่องในประวัติศาสตร์ วรรณคดี หรือสัตว์มีอำนาจ เช่น เรือกุมารทอง หรือราชสีห์ทอง มีพายจะแต่งตัวสีล้วนสวยงาม นิยมสวมเสื้อแขนสั้น กางเกงขาสั้น ในบริเวณเมืองโบราณ ได้ขุดพบวัตถุโบราณหลายอย่าง การแข่งขันจะเชิญผู้ใหญ่ในจังหวัดมาเป็นกรรมการตัดสิน โดยก่อนการแข่งขันจะจับสลากเลือกทุน และพายเรือตามกระแสน้ำไป ตามทุนขณะแข่งขันเรือแต่ละลำจะร้องเพลงให้จังหวะ การพายเพื่อให้พายพร้อมกัน เรือลำไหนถึงทุนก่อนเรือลำนั้นเป็นผู้ชนะ การแข่งขันเรือในจังหวัดนครสวรรค์มีชื่อเสียงมาก โดยเฉพาะที่วัดเกาะหงษ์ ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมืองนครสวรรค์ ซึ่งเป็นการชิงถ้วยพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีเรือที่มีชื่อเสียงจากต่างจังหวัดมาร่วมแข่งขันด้วย เช่น เรือศรทอง จากจังหวัดพิจิตร เรือเทวีนั้นพันจากจังหวัดอ่างทอง ปัจจุบันจังหวัดเป็นผู้จัดการแข่งขันขึ้นด้วย โดยชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยแข่งขันกันบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา หน้าศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์ ประเพณีแข่งเรือ นอกจากจะสร้างความสนุกสนานที่สอดคล้องกับธรรมชาติในท้องถิ่นแล้ว ยังสร้างความสามัคคีฝึกความเป็นระเบียบ ความรักใคร่กลมเกลียวระหว่างชุมชนในท้องถิ่นเดียวกัน และสามัคคีกับคนต่างถิ่น

ภาพที่ 2.13 แสดงประเพณีการแข่งขันเรือยาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเพณีบุญก่าฟ้า บ้านวังรอ จัดขึ้นหลังฤดูเก็บจะจัดขึ้นในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 งานบุญก่าฟ้า เป็นประเพณีโบราณของชาวไทยพวน และไทยไซ่ง ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ของบ้านวังรอ ชาวพวนและชาวไซ่งมีความเชื่อถือในสิ่งศักดิ์สิทธิ์และมี โดยเฉพาะผีฟ้า จึงมีงานทำบุญประจำปีด้วย มีความเชื่อว่าจะนำความสุข และความอุดมสมบูรณ์มาสู่ชุมชน

ประเพณีสงกรานต์ บ้านเขาทอง ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี เป็นงานประเพณีตำบลเขาทองซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีชาวไทยเชื้อสายมอญอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมและการละเล่นพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนครสวรรค์ เช่น รำพิชฐาน รำข้าเจ้าโลม เดินกำรำเคียว เข้านางสุม ฯลฯ

ประเพณีเผาข้าวหลาม ในจังหวัดนครสวรรค์ มีประเพณีเผาข้าวหลามในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปีเพื่อเซ่นไหว้ผีบรรพบุรุษ และญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว ประเพณีเผาข้าวหลามของอำเภอพยุหะคีรี ทำขึ้นเพื่อแก้อาถรรพณ์จากอหิวาตกโรคที่ระบาดในเขตอำเภอพยุหะคีรี โดยมีเจ้าผู้สัจมาเข้าฝันให้เผาข้าวหลามอุทิศส่วนกุศลให้กับวิญญาณของญาติผู้ตาย โรคระบาดจะหายไปชาวบ้านจะอยู่เย็นเป็นสุข

ประเพณีเผาข้าวหลามของอำเภอท่าตะโก ทำขึ้นเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ศาลเจ้าปู่ตา ซึ่งเป็นศาลใหญ่ใหญ่กลางบ้าน โดยมีความเชื่อว่าจะทำให้ชาวบ้านกินดีอยู่ดีมีความสุขสมบูรณ์

ประเพณีบุญข้าวจี เป็นประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้านกิ่งอำเภอชุมตาบง จัดทำขึ้นในเดือน 3 หลังเกี่ยวข้าว โดยนำข้าวเหนียวหนึ่งแล้วชุบไข่และย่างให้สุก โรยเกลือหรือน้ำตาลก็ได้ นำไปทำบุญที่วัด การทำบุญข้าวจีนี้ชาวบ้านเชื่อว่า เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วทำบุญให้กับแม่โพสพ จะทำให้เกิดสิริมงคลในการทำงานต่อไป (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย . 2545: 194 – 195)

2.2.4.3 เทศกาลการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์ จะมีเทศกาลท่องเที่ยวตลอดทั้งปี โดยเริ่มจาก

1.เดือนมกราคม “ปีใหม่มืองสี่แคว” สืบตลิ่งกับอภิมหาตำนานแผ่นดินต้นแม่น้ำเจ้าพระยาในงานฉลองปีใหม่ กาชาคนครสวรรค์ ณ สนามหน้าศาลากลางจังหวัด ชมการแสดง แสง สี เสียง และสื่อผสม แผ่นดินต้นเจ้าพระยา เอกนครานครสวรรค์ กลางลำน้ำเจ้าพระยา ชมการประกวดธิดากาชาด การแสดงของเหล่าดารานักร้องชั้นนำทั่วฟ้าเมืองไทย การแสดงสินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.เดือนกุมภาพันธ์ "ตรุษจีนแห่งมังกร" จะพบกับบรรยากาศแห่งการเฉลิมฉลอง "เทศกาลตรุษจีนเมืองนครสวรรค์" ที่ประดับด้วยโคมแดงทั้งเมือง นำสู่ความตื่นตาตื่นใจกับ ขบวนแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่ปากน้ำโพ ขบวนแห่รถเจ้าแม่กวนอิม ขบวนแห่นางฟ้าโปรยดอกไม้ ขบวนแห่สิงโต ขบวนแห่มังกร ขบวนแห่เอ็งกอพะงู และขบวนแห่อื่น ๆ อีกมากมาย นอกจากนี้ยังได้ชมการแข่งขันเซตสิงโตนานาชาติอีกด้วย

3.เดือนมีนาคม "พักผ่อนบึงบอระเพ็ด" ชมการประกวดอาหาร ห่อหมกใบบัว น้ำพริกปลาร้า ส้มตำไหลบัว การประกวดวาดภาพ ปลาตู้ ปลากัดไทย ปลาทอง ลิ้มรสอาหารปลา ผลิตผลจากบึง สิ้นค้าเกษตร ชมการแข่งขันกีฬาชาวบึง มวยบึง ดำน้ำทวน ดำน้ำไกล ต่อเรือแข่ง พายเรือหมุน

4.เดือนเมษายน "ปลาร้าเด็ดปากน้ำโพ" เชิญลิ้มรส ปลาสด ๆ นานาพันธุ์ จากแม่น้ำปิง แม่น้ำน่าน แม่น้ำเจ้าพระยา บึงบอระเพ็ด อาทิเช่น ปลาทอด ปลาแห้ง แป๊ะชะ ปลาอบ ฟ่าง ทอดมันปลาร้า ลูกชิ้นปลาร้า ซึ่งเป็นอาหารที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครสวรรค์

5.เดือนพฤษภาคม "มหกรรมไม้ดอกไม้ประดับเมืองร้อน" มีการแสดง และประกวดกล้วยไม้ นานาพันธุ์ การประกวดจัดสวนกล้วยไม้ การประกวดสี การประกวดหยก ปิยะเขียน การประกวดชวนชม แคคตัส และโกสน ซึ่งเป็นการจัดบอนไซ ไม้ตัด บอน มหกรรมไม้ดอกไม้ประดับเมืองร้อนที่ยิ่งใหญ่

6.เดือนมิถุนายน "ปิ่นเขาน่อรอนางพันธุรัตน์" ชมผ้าไหมที่สวยงามที่สุดใน นครสวรรค์ สัมผัสกับกลิ่นอายวัฒนธรรมร้อยปี ชมการแข่งขันไต่เขา เข้าสู่ตำนานพันบ้านพระสังข์ทอง สัมผัสนางพันธุรัตน์ และฝูงลิงป่าจำนวนมาก ยามเย็นพลบค่ำ ท่านจะละลานตาไปกับฝูงค้างคาวจำนวนมากนับล้านตัวโฉบบินออกหากินมองเห็นเป็นสายสีดำพลิวไปมาบนท้องฟ้าเป็นทางยาวสวยงามมาก

7.เดือนกรกฎาคม "เที่ยวทุ่งหินเทิน" ชมทุ่งหญ้าเชิงเขาที่มีกลุ่มก้อนหินขนาดใหญ่ ตั้งวางซ้อนกันในลักษณะสัมผัสกันเล็กน้อย ซึ่งนับว่าเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่น่าอัศจรรย์ เป็นสวนหินธรรมชาติ ที่สวยงาม และแปลกประหลาดมหัศจรรย์มาก ชมการทำผ้าทอ ย้อมสีธรรมชาติ และเลือกซื้อผ้าพื้นเมืองจากกลุ่มแม่บ้าน

8.เดือนสิงหาคม "ตามรอยพระยุคลบาทเสด็จประพาสต้น" การลงเรือล่องแพตามเส้นทางเสด็จประพาสต้นของพระพุทธเจ้าหลวง ในรัชกาลที่ 5 ที่เสด็จประพาสต้นในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อ พ.ศ.2449 โดยนำท่านเข้าสู่บรรยากาศการท่องเที่ยวแบบ Package Tour ซึ่งจะได้ตามรอยพระยุคลบาท ได้ชื่นชมภาพประวัติศาสตร์และพระราชกรณียกิจในการเสด็จ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประพาสต้นแล้วยังจะได้ลิ้มรสอาหารรสเด็ดปากน้ำโพ และดื่มด่ำกับสภาพธรรมชาติสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ชมภาพจิตรกรรมฝาผนังในอุโบสถเก่าวัดเกรียงไกรกลาง ชมศิลปะล้ำค่าของวัดเกษไชโยเหนือ

9.เดือนกันยายน “ท่องป่าไพศาล” การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ด้วยการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ท่านจะได้สัมผัสกับน้ำตกชั้นสมบูรณ์ที่สวยงามแผ่อยู่ท่ามกลางแมกไม้เป็นน้ำที่ไหลลงมาตามร่องเขาโลมนาง ลักษณะน้ำตกจำนวน 7 ชั้น ขนาดใหญ่ 4 ชั้น เป็นแก่งเล็ก ๆ 3 ชั้น แต่ละชั้นมีความสวยงามแตกต่างกันไป นอกจากนี้ยังมีจุดชมวิวซึ่งสามารถมองเห็นทัศนียภาพได้กว้างไกล สวยงาม จึงเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความท้าทาย ซึ่งจะได้รับความประทับใจจนยากที่จะลืมเลือนได้

10.เดือนตุลาคม “ประเพณีทางน้ำ” ชมการจัดงานประเพณีวิถีชีวิตชาวปากน้ำโพที่อาศัยลุ่มน้ำเจ้าพระยาเป็นที่อาศัยเลี้ยงชีพอย่างต่อเนื่องกันมานับร้อย ๆ ปี ชมการแข่งขันเรือยาวจากทั่วประเทศ และการแข่งขันกองเชียร์จากตำบลต่าง ๆ

11.เดือนพฤศจิกายน “ลอยกระทงสายพายเรือคืนน้ำ” ประเพณีลอยกระทงที่ยิ่งใหญ่ตระการตาท่านจะได้ชมขบวนแห่กระทง และการแข่งขันทำกระทงครอบครัว เพื่อเป็นการปลูกฝังความรัก ความสามัคคี ความอบอุ่นให้เกิดขึ้นภายในครอบครัว และทิ้งความอโยงยิ่ง คือท่านจะได้ร่วมลอยกระทงสายโดยกระทงจะลอยกันไปเป็นสายยาวนับร้อย นับพันไปตามแม่น้ำเจ้าพระยา มีความงดงามอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังได้สัมผัสกับบึงบอระเพ็ดบึงธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ โดยวิถีการพายเรือชมดอกบัวบานาพันธุ์ รวมทั้งฝึกภาคปฏิบัติ วิธีใช้กล้องดูนก และรู้จักนกพันธุ์ต่าง ๆ จากชมรมดูนกบึงบอระเพ็ด

12.เดือนธันวาคม “ขอพรหลวงพ่อพรม ชมเมืองจันทน์” ขอเชิญท่านนมัสการ “หลวงพ่อพรม” เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต และเชิญชมการประกวดพระเครื่องหลวงพ่อพรม ซึ่งเป็นเกจิอาจารย์ชื่อดังของเมืองสี่แคว สัมผัสกับคุณค่าแห่งประวัติศาสตร์ของชากรเมืองโบราณสมัยพูนันสุวรรณภูมิและทวาราวดี สิ่งของโบราณที่ประเมินค่าไม่ได้กว่า 5,000 ชิ้นทั้งเครื่องปั้นดินเผา เครื่องประดับ ตุ๊กตา ซึ่งได้ถูกรวบรวมไว้ที่พิพิธภัณฑ์ “จันทน์” สัมผัสกับความงามของถ้ำจำนวนมากมาย มีทั้งหินงอกหินย้อยรูปร่างแปลก ๆ ผนังถ้ำมีลักษณะเป็นกากเพชรเมื่อมีแสงกระทบจะเป็นประกายสวยงามมาก หลังจากนั้นจะพาท่านไปชมชมลิ้มรสชาดอร่อยซึ่งมีนับพันไร่ และชิมอาหารอร่อยของเมืองตาคสิ ชื่อของฝากผลิตภัณฑ์จากกะลา ผ้าทอจันทน์ลายโบราณที่สืบทอดมานับร้อยปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.5 แผนพัฒนาและบทบาทของจังหวัดนครสวรรค์

2.2.5.1 ยุทธศาสตร์จังหวัดนครสวรรค์

วิสัยทัศน์ "ราชการโปร่งใส ใส่ใจโครงสร้างพื้นฐาน สืบสานคุณค่า
สิ่งแวดล้อม น้อมนำพัฒนาการท่องเที่ยว"

ปรัชญา "นครสวรรค์ก้าวหน้า ด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน"

1. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ และคุณภาพการให้บริการ
ประชาชนรวมทั้งสร้างจิตสำนึก ข้าราชการให้ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม

2. เพื่อจัดวางผังเมืองและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นำไปสู่ความมี
คุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

3. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วน
ร่วมของประชาชน

4. พัฒนาจังหวัดนครสวรรค์ให้เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยว
อย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ควร
 ปัญหาหลัก 1. การปฏิบัติราชการ และการให้บริการยังไม่มีประสิทธิภาพ

พื้นที่
 2. โครงสร้างพื้นฐานยังครอบคลุมไม่ทั่วถึง ขาดการวางผังเมืองในหลาย

3. ทรัพยากรธรรมชาติบางส่วนถูกบุกรุกทำลาย สิ่งแวดล้อมขาดการดูแล

4. แหล่งท่องเที่ยวทั้งที่เป็นมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม
ไม่ได้รับการฟื้นฟูและพัฒนา ตลอด จนประชาชนสัมพันธ์ให้สาธารณชนรู้จัก

ตารางที่ 2.3 แสดงยุทธศาสตร์จังหวัดนครสวรรค์

ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์
1. การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้	- เพิ่มรายได้ ลดค่าใช้จ่ายให้เกษตรกร - ส่งเสริมการพัฒนาโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง
2. การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน	- ส่งเสริมการจำหน่ายสินค้า OTOP - เพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนา Logistic - ส่งเสริมการส่งออกและพัฒนาตลาดใหม่
3. การพัฒนาทุนทางสังคม	- ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี และสร้างสังคม
4. การพัฒนาที่ยั่งยืน	- เสริมสร้างความเข้มแข็งโดยใช้กระบวนการประชาคม - ส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น - ส่งเสริมการท่องเที่ยว - ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรการแก้ไขปัญหา

- พัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการและคุณภาพการให้บริการ ควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกให้เป็นข้าราชการที่ดี มีความโปร่งใส เป็นธรรม
- วางผังเมืองให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน
- อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. จุดแข็ง

- ที่ตั้งของจังหวัดเป็นประตูสู่ภาคเหนือ
- อาณาเขตติดต่อกับ 8 จังหวัด มีเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับจังหวัดใกล้เคียง และ ภูมิภาคอื่น
- มีแม่น้ำสายสำคัญ คือเจ้าพระยา ไหลผ่าน ซึ่งมีความสำคัญทางการเกษตร
- มีศักยภาพในการทำการเกษตรกรรม
- มีสถาบันการศึกษาที่ได้มาตรฐานหลายแห่ง
- เป็นแหล่งผลิตและแปรรูปข้าวและศูนย์กลางธุรกิจค้าข้าวแหล่งใหญ่
- เป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจ การค้าส่ง ค้าปลีก

2. จุดอ่อน

- มีที่ลุ่มบริเวณตอนกลางของจังหวัดมาก ทำให้ประสบภาวะน้ำท่วมทุกปี
- ขาดแคลนแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ
- ขาดการวางผังเมืองที่ดี ทำให้ปัญหาการจราจรติดขัด
- ที่ดินมีราคาแพง
- มีปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาขยะ และน้ำเสีย

3. โอกาส

- การเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทางบกระหว่างภูมิภาค
- การพัฒนาการขนส่งทางน้ำ
- การเป็นศูนย์กลางการศึกษา
- การเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจการค้าส่ง-ค้าปลีก ของภาคเหนือตอนล่าง
- เป็นแหล่งการผลิต และแปรรูปสินค้าทางการเกษตร
- การพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวกับจังหวัดใกล้เคียงแบบกลุ่มจังหวัด

4. ข้อจำกัด

- ระบบชลประทานไม่ทั่วถึง
- ปัญหาน้ำท่วม และภัยแล้ง มีสาเหตุมาจากกลุ่มน้ำตอนบน
- ความผันผวนของราคาผลผลิตทางการเกษตร
- มาตรการในการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ไม่สอดคล้องกับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพพื้นที่ที่เป็นแหล่งวัดอุทิศ

- กฎระเบียบบางเรื่องของภาครัฐไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
- นโยบายของรัฐไม่ชัดเจน และไม่สนับสนุนกลุ่มจังหวัดให้เป็นศูนย์กลางการ

2.2.5.2 การวางผังเมือง ชุมชนเมืองมีอยู่ 18 แห่ง ได้ดำเนินการวางผัง เมืองรวม และ ประกาศ ให้บังคับแล้ว 3 ผัง (ครอบคลุมพื้นที่ 14 ตำบล 89,731 ไร่) อยู่ระหว่าง ดำเนินการ จะแล้ว เสร็จในปี 2547 อีก 4 ผัง และให้จัดหลักสูตรการให้ความรู้การวางผังเมือง กับองค์กร การบริหารส่วนตำบล และกำชับให้ อบต. เอาใจใส่ ดูแลให้ความรู้การรักษาความสะอาดแม่น้ำ ลำคลอง บริเวณริมแม่น้ำ - ลำคลอง และการออกระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยว กับสุขภาพอนามัยของ ชุมชน

2.2.6 สรุปผลการศึกษาในระดับจังหวัด

ถึงแม้ว่าจังหวัดนครสวรรค์ จะไม่ใช่จังหวัดท่องเที่ยวที่โดดเด่นหรือมีชื่อเสียง ระดับประเทศอย่าง จ.เชียงใหม่ ทพยา ภูเก็ต กาญจนบุรี หรือพิษณุโลกแต่จังหวัดนครสวรรค์ ก็มี แหล่งท่องเที่ยวและงานประเพณีประจำปี ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก เช่น บึงบอระเพ็ด อุทยานนกน้ำ เขาหน้อ ดันแม่น้ำเจ้าพระยา งานประเพณีแห่เจ้านครสวรรค์ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ มีศักยภาพ ที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศได้โดยไม่ยาก ซึ่ง ปัจจุบันประเพณีแห่เจ้านครสวรรค์หรืองานประเพณีแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ ซึ่งมีจุดเด่นที่การ เชิงสิงโตแห่งมังกร ก็เป็นงานประเพณีที่มีชื่อเสียงระดับประเทศไปแล้ว

นโยบายของจังหวัดนครสวรรค์ ให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยว โดยได้จัดทำ แผนแม่บทท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์ 5 ปี (2545-2549) เพื่อเป็นแผนชี้นำทางการพัฒนาการ ท่องเที่ยวของจังหวัด โดยมีองค์การภาคเอกชนที่เข้มแข็ง อาทิ หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรม จังหวัด ชมรมธนาคารจังหวัด คณะกรรมการจัดงานแห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพ และชมรมธุรกิจ การท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์ ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของ จังหวัดควบคู่ไปกับภาคราชการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีความพร้อมที่จะ สนับสนุนนโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัด ทั้งในด้านการดำเนินกิจกรรมและการสนับสนุน งบประมาณ ดังจะเห็นได้จากการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามปฏิทินการท่องเที่ยวของ จังหวัด มีหน่วยงานที่คอยดูแลเกี่ยวกับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว คือ ตำรวจท่องเที่ยว อยู่ ภายในจังหวัด และเนื่องจากจังหวัดนครสวรรค์ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่นๆถึง 8 จังหวัด คือ พิจิตร กำแพงเพชร ลพบุรี อุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี เพชรบูรณ์ และตาก และสามารถเดินทางไปยัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จังหวัดต่างๆ ได้โดยทางรถยนต์อย่างสะดวกสบาย ทำให้เป็นโอกาสดีในการพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะวงจรการท่องเที่ยว หรือการท่องเที่ยวแบบเชื่อมต่อแบบกลุ่มจังหวัด

ผลการพัฒนาที่ผ่านมา โครงสร้างทางการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์ ความเข้มแข็งของชุมชนและการสนับสนุนของภาครัฐและภาคเอกชน ที่ช่วยกันสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดให้เป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว ประกอบกับทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย แหล่งโบราณคดีที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และจังหวัดนครสวรรค์ยังสามารถเปรียบในเรื่องของทำเลที่ตั้ง ซึ่งอยู่กึ่งกลางของภาค และไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร รวมถึงการบริการขั้นพื้นฐานในจังหวัด คาดว่าจะมีส่วนช่วยกระตุ้นบทบาทในจังหวัดนครสวรรค์ในเรื่องของการท่องเที่ยวมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนเมืองและพื้นที่ศึกษา

3.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันในเทศบาลตำบลบางประมุง

เนื่องจากไม่มีบันทึกประวัติความเป็นมา และการกำเนิดของชุมชนบางประมุง จากการที่ได้สอบถามคนที่มีพื้นเพดั้งเดิมในชุมชนพอจะสรุปได้ว่า เดิมคลองบางประมุง ชาวบ้านใช้เป็นเส้นทางสัญจรไปมาและขนส่งสินค้าสู่อำเภอเมือง มีต้นไม้ขึ้นคลุมริมฝั่งคลองหนาแน่น ยอดไม้ประสานกันจนมืดทึบ จึงพากันเรียก ที่นี้ว่า “บ้านบางป่ามุง” ต่อมาเรียกเพี้ยนไปเป็น “บ้านบางประมุง” จนถึงปัจจุบัน ชุมชนบริเวณสองฝั่งคลองค่อยๆ ก่อตัวขึ้น มีการทำธุรกิจการค้าเจริญรุ่งเรือง จนกระทั่งเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2512 ชุมชนก็ได้รับ การยกฐานะขึ้นเป็นสุขาภิบาล เรียกว่า “สุขาภิบาลบางประมุง” ขึ้นอยู่กับอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งในระยะต่อมา พ . ศ . 2517 ได้เกิดไฟไหม้ห้องแถวตลาดวอหวาย จึงเป็นเหตุให้ชาวบ้านอพยพไปอยู่ที่อื่น ชุมชน ที่เคยรุ่งเรืองก็ซบเซาลงไม่มีการฟื้นฟูให้เป็นอย่างเดิม อีกทั้งปัญหาความแห้งแล้งและขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภค ตลอดจนการบริการสังคมขั้นพื้นฐานไม่ทั่วถึง สภาพชุมชนจึงเป็นชุมชนชนบทและต่อมา “สุขาภิบาลบางประมุง” ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น “เทศบาลตำบลบางประมุง” เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542

3.1.1 การตั้งถิ่นฐานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

บางประมุงถูกสันนิษฐานมาจากการแปลงคำจากคำว่า บาง-ป่า-มุง ซึ่งโดยลักษณะประเทศจะเป็นตัวกำหนดชื่อเสมอ โดยลักษณะสองฝั่งคลองจะมีแต่ป่าคลุมไปหมดสายน้ำที่ไหลมาจากป่าเขาแดนไกลไหลลงมารวมกันที่ลำคลองแห่งนี้ และออกสู่เจ้าพระยา พื้นที่ทางการเกษตรกรรมหลายที่ของอำเภอโกรกพระที่มีความผูกพันกับสายน้ำแห่งนี้ และยังคงใช้ประโยชน์จากลำคลองแห่งนี้ คลองแห่งนี้ถูกสันนิษฐานว่าเป็นคลองขุดซึ่งไม่มีหลักฐานที่สามารถระบุได้ว่าเป็นสมัยรัชกาลใด เมื่อมีลำคลอง หรือมีแม่น้ำเป็นสัญลักษณ์บ่งบอกได้ว่าที่นี่ย่อมมีศูนย์กลางของชุมชนอยู่แน่นอนชุมชนที่ถูกเรียกขานตามลำคลองและวิถีชีวิต คือ ชุมชนบางประมุง

จากคำบอกเล่าและสมมุติฐาน ชุมชนบางประมุงมีประวัติมาตั้งแต่ตอนปลายรัชกาลที่ 4 ซึ่งมีการค้าขายและการคมนาคมกันมาช้านาน โดยวิถีชีวิตของคนในชุมชนจะมีจะมีอาชีพทำการเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ เช่น ทำนา ทำไร่ ทำปอกระเจา ทำน้ำมันยาง เป็นต้น จึงทำให้เกิดผลผลิตมากมายจนเกิดศูนย์กลางการค้าขายขึ้นมา โดยในสมัยนั้น จะมีผลผลิตจากในพื้นที่และนอกพื้นที่มากมาย และการนำมาแลกเปลี่ยนค้าขายกัน ซึ่งนอกจากผลผลิตของคนในพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เองแล้วแล้วยังจะมีจากพื้นที่อื่นเข้ามาอีกมากมายเข้ามาทำการค้า ในตลาดบางประมุงแห่งนี้ เรียกได้ว่าในแต่ละวันผู้คนที่เข้ามาไม่ต่ำกว่า 500 คน ที่มาทำการแลกเปลี่ยนสินค้ากันและมาใช้บริการอื่นๆ มากมาย

3.1.2 สถาปัตยกรรมศาสตร์

3.1.2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

แต่เดิมนั้นพื้นที่ในหมู่ที่ 5 มีป่าหนาที่บและมุงกันอยู่หนามากจนมองไม่เห็นแสงแดดเลย ชาวบ้านจึงเรียกแถวนี้ว่า บางป่ามุง ต่อมาได้เพี้ยนไปเป็นคำว่า บางประมุง และใช้เรียกจนถึงปัจจุบันว่า บ้านบางประมุงพื้นที่รวม 1351 ไร่ ที่ดินสาธารณะ 408.3.69 ไร่ มีคลองบางประมุงที่เปรียบเสมือนสายเลือดของตำบลบางประมุงอีกทั้งยังมี หนอง บึงต่าง ๆ และพื้นที่แบบลูกคลื่นและภูเขา ที่ตั้งของเทศบาลตำบลบางประมุง อยู่ทางตอนใต้ของอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ห่างจากตัวอำเภอเมืองนครสวรรค์ ประมาณ 15 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ 1 ซึ่งอยู่ที่จุดร่วมของเส้นแบ่งเขตอำเภอโกรกพระกับอำเภอเมือง และอำเภอสว่างอารมณ์ ถึงตามเส้นแบ่งเขตอำเภอโกรกพระกับอำเภอเมืองนครสวรรค์ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ถึงหลักเขตที่ 2 ซึ่งอยู่บนเส้นแบ่งเขตอำเภอโกรกพระกับอำเภอเมืองนครสวรรค์ ตรงปากคลองบางประมุงฝั่งตะวันออก

ทิศใต้ จากหลักเขตที่ 4 ถึงตามเส้นแบ่งเขตตำบลบางประมุงกับตำบลศาลาแดงและตำบลนากลาง ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือถึงหลักเขตที่ 5 ซึ่งตั้งอยู่บนเส้นแบ่งเขตอำเภอโกรกพระกับอำเภอสว่างอารมณ์ ตรงเส้น แบ่งเขตตำบลบางประมุงกับตำบลนากลาง อำเภอโกรกพระ

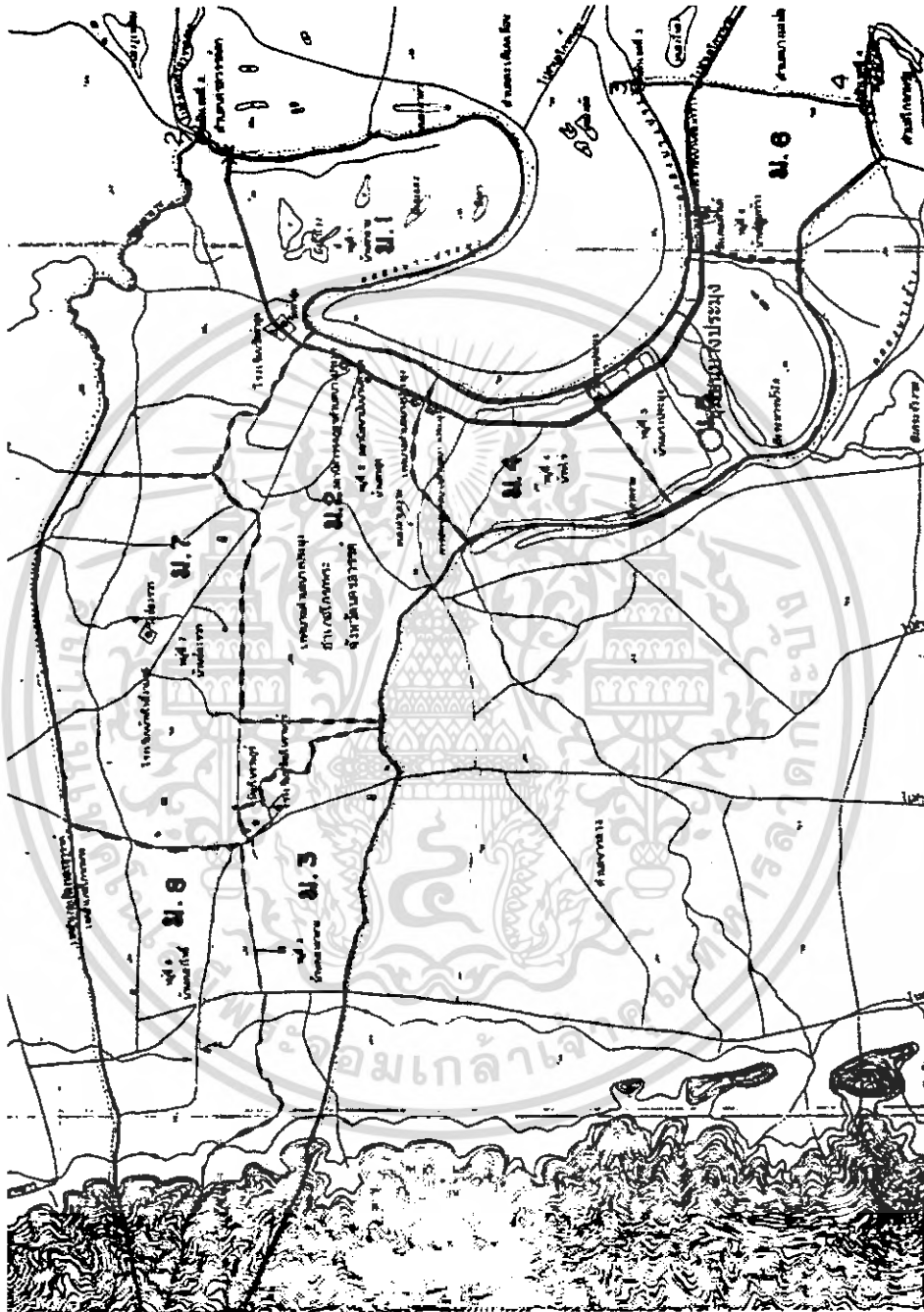
ทิศตะวันออก จากหลักเขตที่ 2 เลียบริมคลองบางประมุง ฝั่งตะวันออกไปทางทิศใต้หลักเขตที่ 3 ซึ่งอยู่ริมคลอง บางประมุงฝั่งเหนือตรงข้ามปากคลองหนองโพรง จากหลักเขตที่ 3 ผ่านคลองบางประมุงเลียบตามริมหนองโพรงฝั่งตะวันออก ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ถึงหลักเขตที่ 4 ซึ่งตั้งอยู่บนจุดร่วมของเส้นแบ่งเขตตำบลบางประมุง

ทิศตะวันตก จากหลักเขตที่ 5 ถึงตามเส้นแบ่งเขตอำเภอโกรกพระกับอำเภอสว่างอารมณ์ ไปทางทิศเหนือบรรจบหลักเขตที่ 1 โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 42 ตารางกิโลเมตร (26,250 ไร่) โดยแบ่งพื้นที่เป็นเขตเมือง 1.5 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่เขตชนบท 40.5 ตารางกิโลเมตร มีทั้งหมด 8 หมู่บ้าน (ข้อมูลเดือน มีนาคม 2548) ดังนี้

โครงการพัฒนานานบางประมง จังหวัดนครสวรรค์

แผนที่เทศบาลตำบลบางประมง

แผนที่เทศบาลตำบลบางประมง:เทศบาลตำบลบางประมง

DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSA
ENVIRONMENT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LANNAKOM

ASST.PROF. SUPHON PORNCHASITAN
 DR. WUTHICHAY SANGRANGKORN CODE:48235031

ภาพที่ 3.2 ภาพแสดงที่ตั้งเทศบาลตำบลบางประมง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2.2 ภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และจะพบพื้นที่ลุ่มหรือหนองบึงอยู่ทั่วไป และสลับด้วยลำคลอง ลำธารขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป

ลักษณะภูมิอากาศ โดยทั่วไปจัดอยู่ในลักษณะร้อนชื้นแบบสะวันนา คือมีช่วงฤดูฝนและฤดูแล้งเห็นเด่นชัดโดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในฤดูฝน ทำให้ฝนตกตลอดฤดู และในฤดูหนาวได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศแห้งและและบางระยจะมีอากาศเย็น

ฤดูหนาว ในรอบปีประกอบด้วย 3 ฤดู คือ ฤดูฝน ฤดูหนาว และฤดูร้อน ฤดูฝนจะเริ่มประมาณเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคมมีฝนตกชุกมากที่สุดในเดือนกันยายน ฤดูหนาวจะเริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคม หรือเดือนพฤศจิกายน แต่เดือนธันวาคมและเดือนมกราคมจะหนาวเย็นและแห้งแล้งมากที่สุด และอาจจะมีฝนตกบ้างในฤดูนี้ สำหรับฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม อากาศจะร้อนจัดในช่วงเดือนมีนาคม เดือนเมษายน และประมาณเดือนพฤษภาคม

ปริมาณน้ำฝน ส่วนใหญ่จะมีปริมาณมากในฤดูฝน และปริมาณมากที่สุดในช่วงเดือนสิงหาคมและเดือนกันยายน ดังนั้นลักษณะการกระจายของน้ำฝนในรอบปีจึงไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชตลอดปี เนื่องจากบางเดือนกันยายน ดังนั้นลักษณะการกระจายของน้ำฝนในรอบปีจึงไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชตลอดปี เนื่องจากบางระยะต้องประสบกับภาวะฝนทิ้งช่วงยาวนานและบางระยะน้ำท่วมพืชเสียหาย

สภาพสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรกรรม เป็นการคำนวณช่วงระยะเวลาที่มีปริมาณน้ำมากเกินพอและช่วงที่ขาดแคลนน้ำ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาถึงระยะที่พืชควรจะได้รับน้ำเพิ่มมากขึ้นถ้าหากมีการเพาะปลูกและช่วงที่สามารถปลูกพืชได้ดี โดยอาศัยน้ำฝน แต่เพียงอย่างเดียวไม่จำเป็นต้องใช้น้ำชลประทาน หรือช่วงที่อาจมีความจำเป็นต้องป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น จากปริมาณน้ำมากเกินไปจากการศึกษา พอสรุปได้ดังนี้

(1) ช่วงที่มีปริมาณน้ำมากเกินพอของปี จะอยู่ระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม ช่วงที่ขาดแคลนน้ำจะมีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืช อยู่ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม และระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม ส่วนช่วงระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม และปลายเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นช่วงขาดแคลนน้ำเล็กน้อย แต่ไม่มีผลกระทบต่อเพาะปลูกพืช

(2) สภาพความชื้นที่พอเพียงต่อความต้องการ ในการเจริญเติบโตของพืช จะอยู่ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม คือ ช่วงฤดูฝนปกติ ตามลักษณะภูมิอากาศและภูมิประเทศสามารถคาดคะเนได้ว่าจะสามารถทำการปลูกพืชจนกระทั่งเก็บเกี่ยวได้ดีโดยไม่ต้องอาศัยน้ำชลประทานในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงกลางเดือนพฤศจิกายนแต่ในช่วงระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม อาจมีปัญหาหน้าท่วม พืชผลเสียหายได้ในบางพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่ลุ่มตอนกลาง และทางซีกตะวันออกของจังหวัดซึ่งมักจะมีปริมาณฝนมากในระยะดังกล่าว แต่ทั้งนี้จะมีระยะเวลาหนึ่งก่อนและหลังฝนตกชุกเล็กน้อยจะมีฝนตกมาบ้าง และประกอบกับสมรรถนะของดินส่วนใหญ่มีคุณภาพดีสามารถชุ่มน้ำไว้ได้ ดังนั้นโอกาสที่จะใช้พื้นที่บริเวณทางซีกตะวันออกของจังหวัดเพื่อเพาะปลูกพืชได้หลายครั้งในเวลานึงปี โดยไม่ต้องมีการชลประทานจึงจะมากกว่าบริเวณอื่นๆ

3.1.3 สภาพปัจจุบันทางสังคม

3.1.3.1 ประชากร

จากการศึกษาสถิติประชากร ณ เดือนกันยายน ในปี พ.ศ. 2549 เทศบาลตำบลบางประมง มีประชากรรวมทั้งสิ้น 5,191 คน มีพื้นที่ทั้งหมด 42 ตารางกิโลเมตร เทศบาลตำบลบางประมงแบ่งการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงสถิติประชากรจากทะเบียนบ้าน

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวนหลังคา เรือน	พื้นที่ (ไร่)	จำนวนประชากร		
			หญิง	ชาย	รวม
หมู่ 1 บ้านสะพานมอญ	138	5,170	273	294	567
หมู่ 2 บ้านท่าซุด	214	3,500	410	425	835
หมู่ 3 บ้านหนองตายาย	145	3,311	294	292	586
หมู่ 4 บ้านไร่	129	1,500	304	254	558
หมู่ 5 บ้านบางประมง	109	1,351	199	188	387
หมู่ 6 บ้านช่องกว้าง	258	2,000	606	538	1,144
หมู่ 7 บ้านช่องรวก	104	3,300	203	200	402
หมู่ 8 บ้านหนองโพธิ์	155	5,300	362	344	706
รวม		26,250	2,653	2,538	5,191

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.3.2 โครงสร้างประชากร

เทศบาลตำบลบางประมุง มีประชากร ณ เดือนสิงหาคม 2547 จำนวน 5,259 คน แบ่งเป็นเพศชาย 2,600 คน เพศหญิง 2,659 คน มีจำนวนครัวเรือน 1,211 หลังคาเรือน ข้อมูลประชากรย้อนหลัง 5 ปี

ปี 2546 ประชากร 5,209 คน เพศชาย 2,528 คน เพศหญิง 2,661 คน จำนวน 1,193 ครัวเรือน
 ปี 2545 ประชากร 5,175 คน เพศชาย 2,523 คน เพศหญิง 2,652 คน จำนวน 1,172 ครัวเรือน
 ปี 2544 ประชากร 5,223 คน เพศชาย 2,566 คน เพศหญิง 2,657 คน จำนวน 1,152 ครัวเรือน
 ปี 2543 ประชากร 5,162 คน เพศชาย 2,593 คน เพศหญิง 2,652 คน จำนวน 1,207 ครัวเรือน

3.1.3.3 การศึกษาของประชากร มีโรงเรียน 5 แห่ง ได้แก่

- โรงเรียนบ้านท่าซุด ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลบางประมุง เปิดสอนระดับชั้น ป.1-ป.6 และมีมัธยมศึกษาตอนต้น ม.1-ม.3 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 215 คน จำนวนครูทั้งหมด 18 คน
- โรงเรียนวัดมโนราษฎร์ ตั้งอยู่ หมู่ที่ 3 ตำบลบางประมุง เปิดสอนระดับชั้น ป.1-ป.6 จำนวน 8 ห้องเรียน จำนวนนักศึกษาทั้งหมด 126 คน จำนวนครูทั้งหมด 8 คน
- โรงเรียนวัดบางประมุง ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5 ตำบลบางประมุง เปิดสอนระดับ ป.1-ป.6 จำนวน 8 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 58 คน จำนวนครูทั้งหมด 5 คน
- โรงเรียนราษฎร์อุทิศ ตั้งอยู่ หมู่ที่ 6 ตำบลบางประมุง เปิดสอนระดับ ป.1-ป.6 จำนวน 8 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 159 คน จำนวนครูทั้งหมด 10 คน
- โรงเรียนบ้านโพธิ์งาม ตั้งอยู่ หมู่ที่ 7 ตำบลบางประมุง เปิดสอนระดับ ป.1-ป.6 จำนวน 8 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 59 คน จำนวนครูทั้งหมด 4 คน

3.1.3.4 การบริการสาธารณะและบริการทางสังคม

- ด้านสาธารณสุข ภายในเขตเทศบาลมีสถานอนามัย จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ สถานอนามัยบ้านท่าซุด สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
- ด้านการศาสนา ในเขตเทศบาลตำบลบางประมุง มีวัดจำนวน 5 แห่งคือ
  1. วัดท่าซุด ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลบางประมุง
  2. วัดบางประมุง ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลบางประมุง
  3. วัดเกษมศานต์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลบางประมุง
  4. วัดช่องรวก ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลบางประมุง
  5. วัดโนราษฎร์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลบางประมุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ด้านการรักษาความสงบ มีสถานีตำรวจ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรตำบลบางประมุง

ตารางที่ 3.2 แสดงด้านการรักษาความสงบเทศบาลตำบลบางประมุง

ประเภทคดี	ปี 2545		ปี 2546	
	เกิดคดี	จับได้	เกิดคดี	จับได้
คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	-	-	-	-
ชีวิต ร่างกายและเพศ	-	-	-	-
ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	-	-	-	-
โจรกรรมรถยนต์	-	-	-	-
โจรกรรมจักรยายนต์	-	-	-	-
อาวุธปืน	3	3	5	5
ลักทรัพย์	2	2	2	2
ยาเสพติด	17	17	11	11
การพนันทั่วไป	4	4	7	7
การพนันสลากกินรวบ	2	2	1	1

3.1.4 สภาพปัจจุบันทางด้านเศรษฐกิจ

ในเขตเทศบาลตำบลบางประมุง ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือเกษตรกรรม ทำไร่ทำสวน ส่วนอาชีพเสริมคือรับจ้างทั่วไปและค้าขายรายได้ต่อครัวเรือนเฉลี่ยคือ 30,000 - 50,000 บาทปี

การพาณิชย์กรรมและการบริการ

1. สถานประกอบการพาณิชย์กรรม

- บั๊มน้ำมันหลอด จำนวน 22 แห่ง ร้านค้าทั่วไป จำนวน 69 แห่ง

2. สถานประกอบการด้านบริการ

- โรงแรม จำนวน 2 แห่ง

การอุตสาหกรรม

- โรงสีข้าว จำนวน 2 แห่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.5 บทบาทและความสำคัญของเทศบาลตำบลบางประมุง

จากการศึกษาสภาพด้านต่างๆ ของเทศบาลตำบลบางประมุงข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ชุมชนเทศบาลตำบลบางประมุงมีบทบาทที่สำคัญต่อภาคเหนือตอนล่างอันเป็นความสำคัญในระดับอนุภาค ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดและระดับภาคที่เห็นได้อย่างเด่นชัด คือ ท่าเลที่ตั้งของชุมชนที่อยู่ระหว่างภาคเหนือกับภาคกลาง สามารถติดต่อกับชุมชนใกล้เคียงโดยรอบได้สะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ รวมไปถึงการเป็นศูนย์รวมของเส้นทางคมนาคมหลักของภาค ทำให้มีโอกาสในการเข้าถึงชุมชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อขยายตัวของเมืองและการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

บทบาทด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลบางประมุง ในฐานะที่เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีอายุมายาวนานชุมชนหนึ่ง ตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยามาจนถึงปัจจุบัน และมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่งดงามรวมไปจนถึงศิลปะทางสถาปัตยกรรมและวิถีชีวิตของคนในชนบทและความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งทำให้เทศบาลตำบลบางประมุงมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนให้มีความศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวเทียบเท่ากับของระดับจังหวัดและระดับภูมิภาค

นอกจากบทบาทสำคัญในด้านการท่องเที่ยวและ ชุมชนเทศบาลตำบลบางประมุงยังมีการพัฒนาและส่งเสริมในด้านการผลิตและแปรรูปสินค้าทางการเกษตรกรรมที่สำคัญอีกด้วย

3.1.6 แผนและโครงสร้างสำคัญที่มีผลกระทบต่อเทศบาลตำบลบางประมุง

เพื่อที่จะสามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาชุมชนบ้านบางประมุงได้ถูกต้องเหมาะสมกับบทบาทและความสำคัญ จำเป็นต้องคำนึงถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โครงการสำคัญของรัฐที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนบ้านบางประมุงประกอบด้วย

โดยภาพรวมจังหวัดนครสวรรค์จะมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ค่อนข้างสมบูรณ์แต่เทศบาลตำบลบางประมุงซึ่งอยู่ห่างไกลจากตัวเมือง ระบบโครงสร้างพื้นฐานไม่ว่าเป็นถนนหนทางไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ก็ยังขาดแคลน โดยเฉพาะอย่างแหล่งท่องเที่ยวหลายๆแห่งถนนยังไม่ถึงไฟฟ้ายังไม่ถึงและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆยังไม่พร้อม เช่นสุขา โทรศัพท์สาธารณะ และร้านขายสินค้า

ในด้านเศรษฐกิจ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่ในชนบท ยังมีฐานะยากจน มีประชาชนที่ยากจนโดยมีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท/คน/ปี ประชาชนเหล่านี้ นอกจากจะมีรายได้ไม่เพียงพอยังมีคุณภาพชีวิตที่ค่อนข้างต่ำ ขาดโอกาสทางการศึกษาและขาดการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ

นอกจากนี้ความพร้อมในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และขาดการวางแผนกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน รวมถึงความไม่พร้อมข้อจำกัดขององค์การปกครองท้องถิ่นที่จะต้องเข้ามาดูแลรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว

3.1.7 สรุปผลการศึกษาระดับเทศบาลตำบลบางประมุง

จากการศึกษาสภาพต่างๆ ของเทศบาลตำบลบางประมุง สามารถสรุปได้ว่าของเทศบาลตำบลบางประมุง เป็นชุมชนเมืองหลักของภาคเหนือตอนล่าง มีศักยภาพที่สำคัญในด้านทำเลที่ตั้งของชุมชนเมือง ซึ่งเป็นหน้าด่านของการคมนาคมไปสู่ชุมชนอีกทางภาคเหนือ ทั้งทางบกและทางน้ำ โดยมีบทบาทที่สำคัญดังกล่าวคือ

- เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ
- เป็นศูนย์กลางรับส่งและแปรรูปสินค้าและผลผลิตทางการเกษตร
- เป็นศูนย์กลางการพาณิชย์, การค้า, การบริหาร
- เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวระดับจังหวัดและภูมิภาค
- เป็นศูนย์กลางการบริการทางสังคม

เทศบาลตำบลบางประมุง นับว่ามีความสำคัญต่อความเจริญเติบโตของเมืองและการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก แต่ในสภาพปัจจุบัน เทศบาลตำบลบางประมุงมีข้อจำกัดมากมาย ในการที่จะพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวและด้านการบริการที่ดีเหมาะสม เพื่อรองรับบทบาทที่มีผลต่อชุมชนเมืองดังกล่าว ได้พอเพียง ย่านชุมชนที่รวบรวมเรื่องราววิถีชีวิตของคนในชนบทในปัจจุบัน ได้มีความเสื่อมโทรมและเจียบเหงามาก และไม่เพียงพอต่อความต้องการของชุมชนจึงต้องมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาสวนชุมชนบางประมุงและริมสองฝั่งคลองบางประมุงให้กลับมีชีวิตดั้งเดิม เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนเมืองในอนาคต โดยปรับปรุงริมคลองบางประมุง ให้มีความสอดคล้องกับชุมชนเดิมทั้งในด้าน กายภาพ เศรษฐกิจ สังคม โดยไม่ส่งผลกระทบต่อกัน และมีความเพียงพอต่อความต้องการบทบาทและหน้าที่ของชุมชนบางประมุงในอนาคตในอนาคต

3.2 การศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษา คือ บริเวณหมู่ที่ 5 หมู่บ้านบางประมุงตามนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับจังหวัดและภูมิภาค ทำให้มีชุมชนหนึ่งที่อดีตเคยรุ่งเรืองกลับมามีความเข้มแข็งเหมือนเดิมเพื่อตอบสนองแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแนวโน้มการขยายตัวของชุมชน คือ บริเวณริมคลองบางประมุง ซึ่งบริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณย่านการค้าที่สำคัญของชุมชน และจังหวัด มีกิจกรรมมากมายเกิดขึ้นในย่านนี้ทั้ง ทั้งการค้า ด้านพาณิชย์กรรม และรวมไปถึงด้านการเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ท่องเที่ยว เนื่องจากสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษาแห่งนี้มีความเสื่อมโทรมและขาดการพัฒนาอย่างมีแบบแผน และให้สอดคล้องกับนโยบายของจังหวัดที่ว่า ต้องการที่จะพัฒนาด้านเศรษฐกิจไปควบคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงได้นำเอาพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ศึกษา เพื่อการศึกษาและกำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวต่อไป โดยเน้นการสัมผัสวิถีชีวิตชนบทและศิลปะทางสายน้ำของชุมชนบางประมุง

สายน้ำแห่งลำคลองบางประมุง ถูกสันนิษฐานมาจากคำแปลคำจากคำว่า บาง-ป่า-มุง ซึ่งโดยลักษณะภูมิประเทศมักจะเป็นตัวกำหนดชื่อเสมอ โดยลักษณะสองฝั่งคลองจะมีแต่ป่าคลุมไปหมดสายน้ำที่ไหลหลากมาจากป่าเขาแดนไกลไหลลงมารวมที่ลำคลองแห่งนี้ และออกสู่เจ้าพระยาพื้นที่ทางการเกษตรกรรมหลายพื้นที่ที่มีความผูกพันกับสายน้ำแห่งนี้ และยังการใช้ประโยชน์จากลำคลองแห่งนี้คลองแห่งนี้ถูกสันนิษฐานว่าเป็นคลองขุดที่ไม่มีหลักฐานที่จักสามารถระบุได้ว่าเป็นในสมัยรัชกาลใด เมื่อมีลำคลอง หรือแม่น้ำเป็นสัญลักษณ์บ่งบอกได้ว่าที่นั้นย่อมมีศูนย์กลางของชุมชนอยู่แน่นอน ชุมชนที่ถูกเรียกขานตามลำคลองและวิถีชีวิต คือ ชุมชนบางประมุงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันชุมชนบางประมุงได้ถูกแบ่งเป็น 3 ยุค คือ

ยุครุ่งเรือง จากคำบอกเล่าและสมมุติฐาน ชุมชนบางประมุงมีประวัติมาตอนปลายรัชกาลที่ 4 ซึ่งมีการค้าขายและการคมนาคมมาช้านาน โดยวิถีชีวิตของคนในชุมชนจะมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ เช่น ทำนา ทำไร่ ทำปอกระเจา ทำน้ำมันยาง เป็นต้น จึงก่อให้เกิดผลผลิตมากมายจนเกิดเป็นศูนย์กลางการค้าขึ้นมา โดยในสมัยนั้น จะมีผลผลิตจากในพื้นที่และนอกพื้นที่มากมายและนำมาแลกเปลี่ยนค้าขายกัน อาทิเช่น ข้าวโพด ข้าว ปอ น้ำมันยาง ชีได้ พินหลา ถ่าน เป็นต้น ซึ่งนอกจากผลผลิตของคนในพื้นที่แล้วยังมีจากพื้นที่อื่นเข้ามาอีกมากมายเข้ามาทำการค้าขาย ในตลาดแห่งนี้ เรียกว่าในแต่ละวันมีผู้คนเข้ามาไม่ต่ำกว่า 500 คน ที่มาทำการแลกเปลี่ยนสินค้ากันและมาใช้บริการอื่นๆอีกมากมาย

ยุคกลางแห่งการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง เมื่อมีคนเข้ามาค้าขายกันมากขึ้นตลาดก็ขยายใหญ่ขึ้น พ่อค้าที่มาจากเรือก็เริ่มมีความหลากหลายมากขึ้นตามไปด้วย พ่อค้าชาวจีน และพ่อค้าชาวอยุธยา ชาวกรุงเทพฯ ก็กล่าวขานว่ามีศูนย์กลางการค้าอีกแห่งหนึ่งที่มี และทำให้กลุ่มพ่อค้าต่างๆ พากันมาตั้งหลักปักฐานกัน ณ เมืองท่าแห่งนี้ ชาวว่าเกิดศูนย์กลางชุมชนที่มีการค้าแห่งใหม่เกิดขึ้น ย่อยเกิดการเปลี่ยนแปลงไปหลายด้านทั้งดีและไม่ดี

ปี 2478 ยุคปิดตลาด เมื่อชื่อเสียงซจรกระจายไปทุกสารทิศย่อมมีหมู่มิตรมาเยือนเสมอ จักกล่าวได้ว่าตลาดบางประมุงเป็นแหล่งรวบรวมอารยธรรมแห่งการค้าขายกับผู้คน ที่หลากหลายก็ว่าได้ ร้านค้าต่างๆถูกตั้งขึ้นอย่างมากมาย อาทิ ร้านทอง ร้านขายยา โรงสี ร้านขายเสื้อผ้า ทำเรือ

แม่สีขงส่ง โรงหนัง โรงลิเก บ่อนการพนันมากมาย และยอมให้เกิดกิจกรรมกิจกรรมและการบริการ อีกหลายรูปแบบเพื่อสนองความต้องการของผู้ที่มาใช้เงิน และเสมอมาความต้องการยอมไม่มีที่ สิ้นสุดในสายวันหนึ่ง กลุ่มกองโจรได้ขึ้นมาเปิดล้อมตลาดเอาไว้ทั้งๆที่ยังเป็นเวลากลางวัน แม้แต่ เจ้าหน้าทีราชการบ้านเมืองก็ยังไม่กล้าเข้าเรื่องตามอง ชาวของทรัพย์สินเงินทองมามายถูกโจรปล้นไป หมดและกลุ่มชาวบ้านบางกลุ่มยังถูกจับไปเป็นเชลยเพื่อช่วยขนของไปให้ เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น ทั้งหมด 4 ครั้งด้วยกัน

3.2.1 ที่ตั้งและขอบเขตของพื้นที่ศึกษา

ตำบลบางประมุงตั้งอยู่อำเภอโกรกพระจังหวัดนครสวรรค์ ทิศตะวันออก มีเส้น แบ่งเขตคือลำคลองบางประมุง ทิศตะวันตก ติดกับวนอุทยานแห่งชาติเขาลง และติดอำเภอ สว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ทิศเหนือ ติดกับอำเภอเมือง ทิศใต้ ติดกับอำเภอบางมะฝ่อ อำเภอ โกรกพระ ตำบลบางประมุงมีเนื้อที่ทั้งหมด 42 ตารางกิโลเมตร แบ่งชุมชนออกเป็น 8 ชุมชน และมี ชุมชนใหญ่ๆอยู่ 2 ชุมชน ชุมชนตลาดท่าซุด และชุมชนบ้านบางประมุง ที่ตั้งและขอบเขตของพื้นที่ ศึกษาตั้งอยู่ในตอนใต้ของเทศบาลตำบลบางประมุงมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	หมู่ที่ 4 ชุมชนบ้านไร่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลนากลาง อำเภอโกรกพระ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	บึงระหานน้ำใส ตำบลนากลาง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอเมืองนครสวรรค์

ชุมชนบ้านบางประมุงมีพื้นที่โดยรวม 1,351 ไร่ เป็นที่ดินสาธารณะ 408.3 ไร่ ที่ดินส่วนใหญ่ถูกใช้เป็นที่ดินประเภทเกษตรกรรมและพักอาศัย

3.2.2 การใช้ที่ดินของพื้นที่ศึกษา ซึ่งสามารถจะแบ่งประเภทของการใช้ที่ดินได้ดังนี้

1. การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชย์กรรม ในพื้นที่บ้านบางประมุง การใช้ที่ดินพาณิชย์กรรม มีลักษณะเป็นพาณิชย์กรรมขนาดเล็ก กลุ่มที่กิจกรรมพาณิชย์กรรมที่สำคัญได้แก่ กลุ่มตลาดน้ำ บ้างประมุง , ร้านค้าปลีกและค้าส่ง และกลุ่มแม่บ้านบ้านบางประมุง ลักษณะพาณิชย์กรรมส่วน ใหญ่จะเป็นสินค้าทางการเกษตรกรรม และจะกระจายตัวอยู่ห่างๆไม่หนาแน่นมากนัก

2. การใช้ที่ดินเพื่อการพักอาศัย การใช้ที่ดินเพื่อการพักอาศัย จะกระจายอยู่ โดยรอบพื้นที่ศึกษา ส่วนใหญ่มักจะเป็นบ้านพักอาศัย 1-2 ชั้น ลักษณะเป็นบ้านเดี่ยวแบบไทยๆ ชนบท หือเป็นบ้านไม้มีใต้ถุนโล่ง แล้วจะมีบ้านญาติมิตรสร้างอยู่ติดกันเป็นกลุ่ม พื้นที่บริเวณรอบๆบ้านก็ จะมีการปลูกผัก ผลไม้ ไร่รับประทานหรือนำมาค้าขายกัน

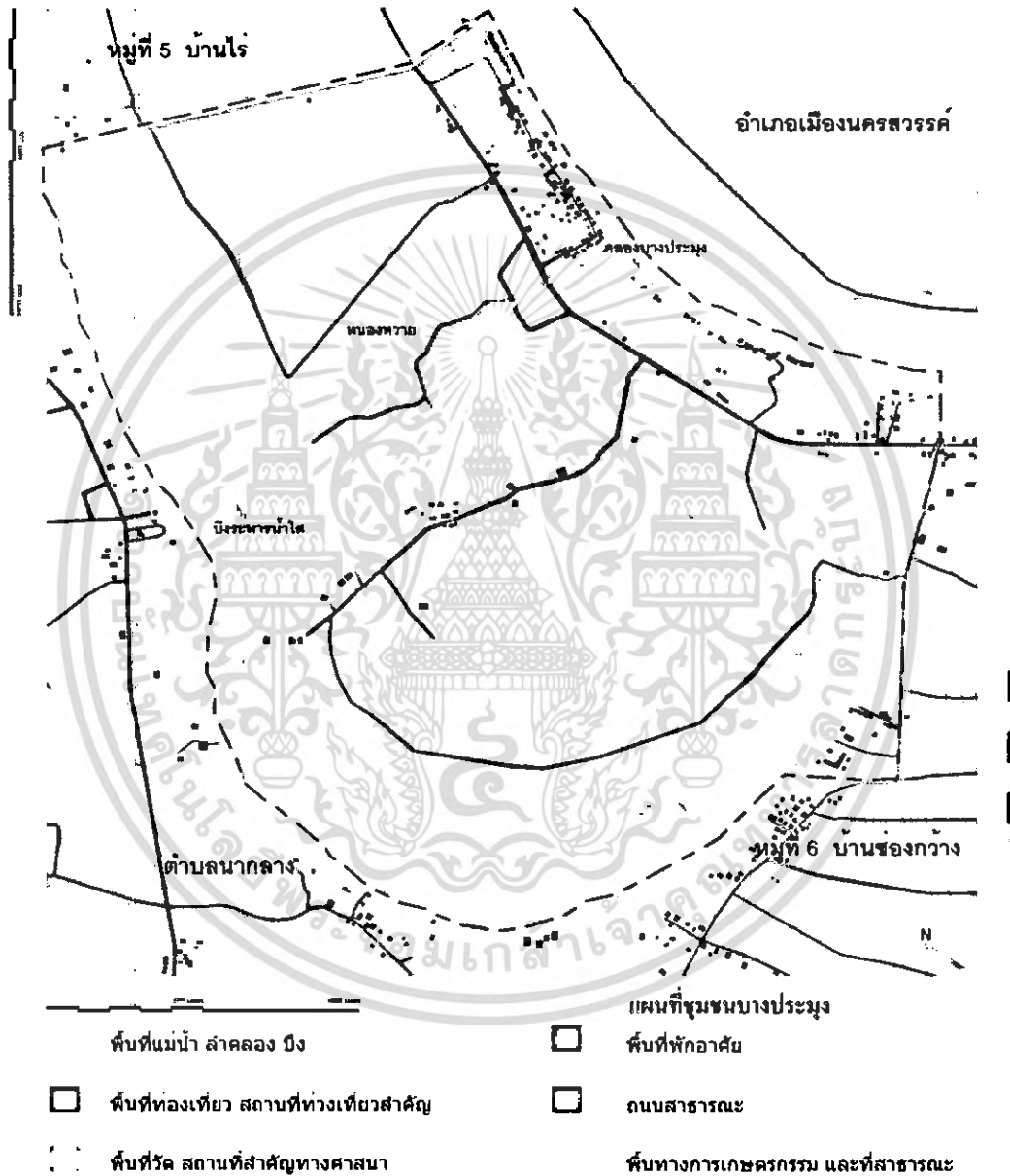
3. การใช้ที่ดินประเภทเกษตรกรรม ในชุมชนบ้านบางประมุงประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมรายได้ส่วนใหญ่ได้มาจากการทำไร่ทำสวน และการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรกรรม ในการใช้ที่ดินส่วนที่ส่วนใหญ่ของบ้านบางประมุงจึงเป็นพื้นที่ประเภทเกษตรกรรม พื้นที่ดินประเภทสวนผลไม้ และแม่น้ำลำคลอง บึง
4. การใช้ที่ดินประเภทอื่นๆ การใช้ที่ดินประเภทอื่นส่วนใหญ่ในพื้นที่ศึกษาเป็นที่ดินโล่งว่าง และแม่น้ำ ลำคลอง บึง และพื้นที่สาธารณะยังไม่มีเจ้าของมีป่าหนาที่ปกคลุม

ภาพที่ 3.3 ภาพแสดงขอบเขตของพื้นที่ศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาย่านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์
แสดงที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา

แสดงที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา/วิเคราะห์จากแผนที่

DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSIA

ASSIST.PON. SOMPOL SUBBORASATHIN
BULWUTYITIKHIT BANGKHOE CODE.40635828

ภาพที่ 3.4 แสดงที่ตั้งพื้นที่ศึกษาและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.3 ระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมทางบก ถนนสายสำคัญ ได้แก่

1. ถนนสายบ้านผู้ใหญ่โตว เป็นถนนคอนกรีตรวมระยะทาง 0.175 กิโลเมตร
2. ถนนสายบ้านนายเฮง เป็นถนนคอนกรีตรวมระยะทาง 0.150 กิโลเมตร
3. ถนนสายข้างโรงเรียนบางประมุง เป็นถนนคอนกรีตระยะทาง 0.150 กิโลเมตร
4. ถนนสายในวัดบางประมุง เป็นถนนคอนกรีตรวมระยะทาง 0.198 กิโลเมตร
5. ถนนสายเข้าบึง เป็นถนนดินลูกรังรวมระยะทาง 1.500 กิโลเมตร

ภาพที่ 3.5 ภาพแสดงการคมนาคมในพื้นที่

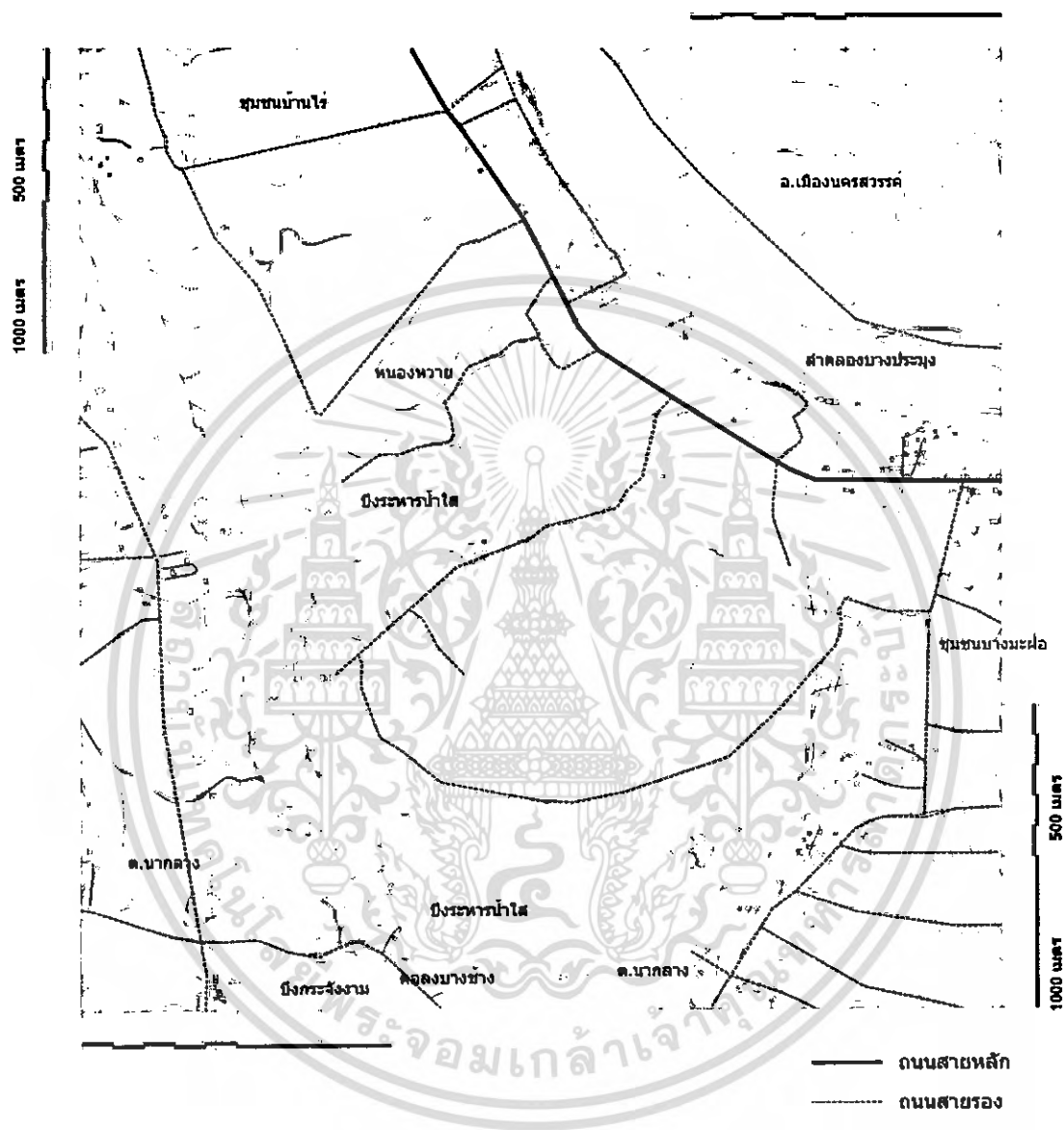
ระบบการคมนาคมทางน้ำในพื้นที่ศึกษาในปัจจุบัน จะเป็นท่าเรือโดยสาร อยู่บริเวณด้านหน้าตลาดน้ำบางประมุงของชุมชน การขนส่งเป็นเรือหางยาวขนาดเล็กและเรือพาย บรรจุคนโดยสารประมาณ 10 – 15 คน ต่อลำ นอกจากนั้นเรือโดยสารของที่นี่ยังเป็นเรือที่เหมาะเพื่อการท่องเที่ยว

ภาพที่ 3.6 ภาพแสดงการคมนาคมทางน้ำในพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาม้านางประมุง จังหวัดนครสวรรค์

แสดงที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา/วิเคราะห์จากแผนที่

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRAMUNG COMMUNITY FOR NAKHONSIA
KING MONBUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LABORATORY

ASST.PROF. SOMPOL DUMRONGSAKULAN
MR. WUTTIYUTIMY BANGKORUK CODE:AG0235438

ภาพที่ 3.7 แสดงโครงข่ายการคมนาคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.4 ลักษณะอาคารในพื้นที่ศึกษา

สภาพอาคาร แบ่งได้ 3 ประเภท

1. สภาพอาคารเก่า ได้แก่ เป็นอาคารที่ทรุดโทรมมีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป ได้แก่ บ้าน วัด และบริเวณชุมชนริมแม่น้ำ นอกจากนี้ก็เป็นการใช้ที่ดินประเภทพักอาศัยส่วนใหญ่มีสภาพเก่า

2. สภาพอาคารใหม่ ได้แก่ อาคารที่มีอายุระหว่าง 1 – 25 ปี ส่วนใหญ่เป็นอาคารห้องแถวและบ้าน กระจายกันในพื้นที่ชุมชนบางประมุง

3. เรือแพ การอยู่อาศัยคนชุมชนบางประมุงยังคงมีการอาศัยเรือแพอยู่ เรือแพส่วนใหญ่เป็นแพไม้เก่ามาอายุมากกว่า 35 ปี

3.2.5 กรรมสิทธิ์ที่ดิน

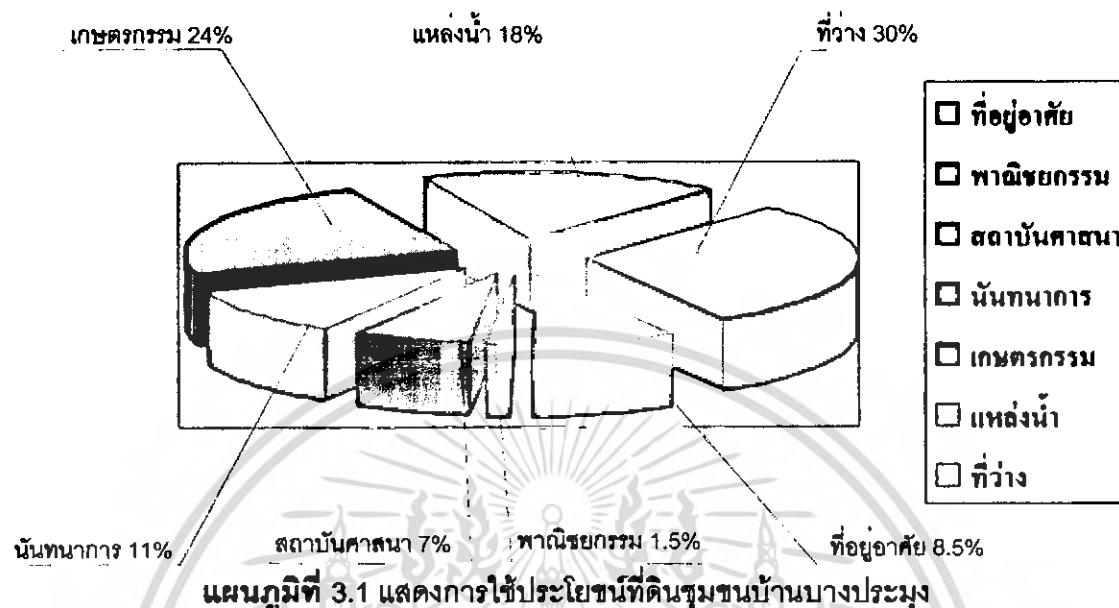
กรรมสิทธิ์ที่ดินในพื้นที่ศึกษาสามารถแบ่งออกได้ 4 ประเภท คือ

1. ที่ดินของวัดบางประมุง บริเวณตลาดน้ำบางประมุง
2. ที่ดินสาธารณะ
3. ที่ดินประเภทพักอาศัย
4. ที่ดินประเภทเกษตรกรรม

ตารางที่ 3.3 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนบ้านบางประมุง

ประเภทการใช้ที่ดิน	สัดส่วนร้อยละ (%)
ที่อยู่อาศัย	8.5
พาณิชยกรรม	1.5
สถาบันศาสนา	7.0
นันทนาการ	11.0
เกษตรกรรม	24.0
แหล่งน้ำ	18.0
ที่ว่างไม่ได้พัฒนา/ถนนอื่นๆ	30.0
รวม	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

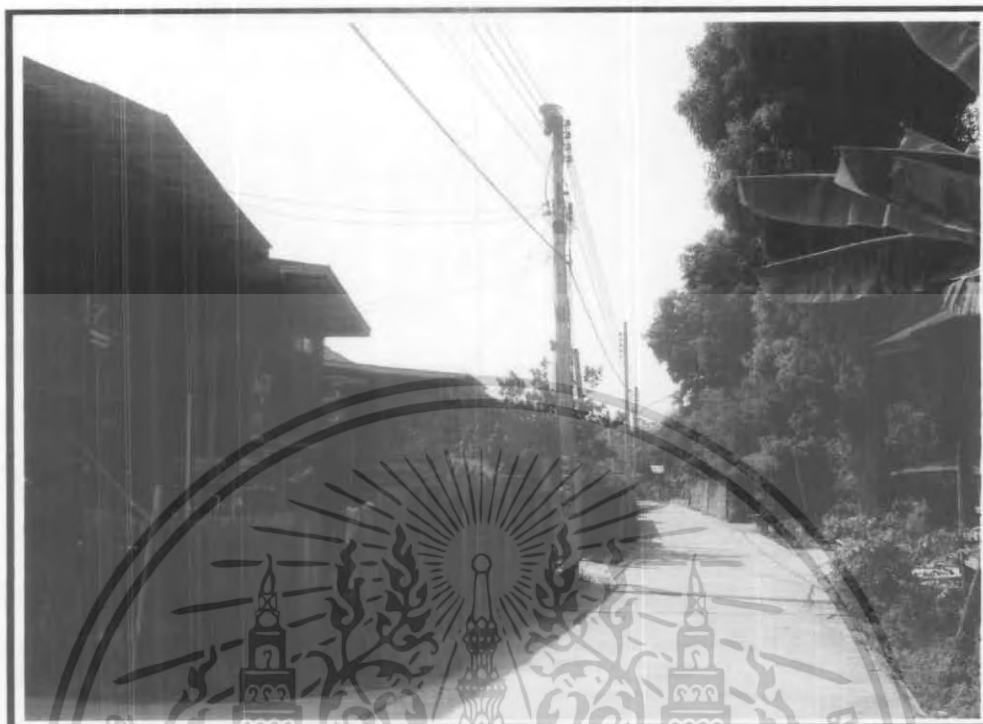
3.2.6 สภาพสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา แบบออกได้เป็น 2 ส่วน ส่วนแรกย่านชุมชนเก่าและตลาดน้ำบางประมุง ซึ่งปัจจุบันในพื้นที่นี้มีการได้รับการส่งเสริมให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวระดับจังหวัดและภูมิภาค ส่วนที่ 2 เป็นการใชที่ดินประเภท เกษตรกรรมเป็นพื้นที่หลักของคนในชุมชนที่ใช้ทำอาชีพเกษตรกรรมทำสวนทำไร่และบางส่วนทำการประมงเช่น เลี้ยงปลา จากศักยภาพของพื้นที่ศึกษา พอสรุปได้ว่า ในบริเวณพื้นที่ศึกษามีความควรจะพัฒนาและปรับปรุง ให้เป็นไปตามความเหมาะสม และเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนและรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคตที่จะเข้ามาใช้บริการและเพิ่มมากขึ้น

3.2.7 สภาพสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

สภาพทั่วไปชุมชนบ้านบางประมุง

รูปแบบทางสถาปัตยกรรมส่วนใหญ่เป็นบ้านพักอาศัยแบบชนบท ที่มีความหลากหลาย ค่อยข้างมีอายุในการก่อสร้าง ทั้งโครงสร้างและรูปแบบของบ้านเรือนที่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมโดยรอบของชุมชน

ภาพที่ 3.8 แสดงเส้นทางคมนาคมภายในชุมชนบางประมุง

ภาพที่ 3.9 แสดงชุมชนบางประมุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

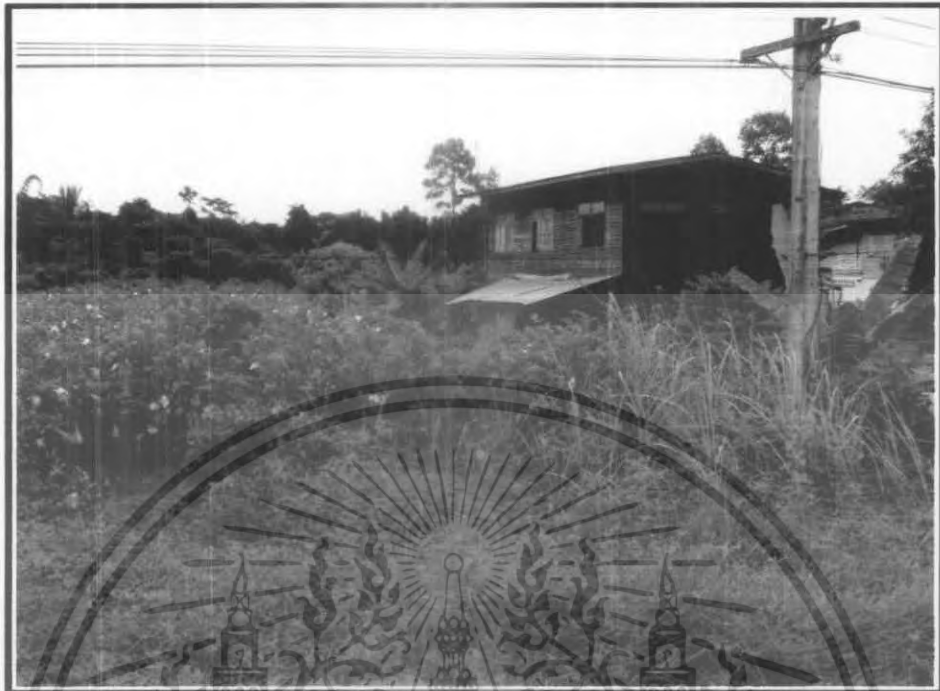

ภาพที่ 3.10 แสดงลักษณะบ้านในชุมชนบางประมงเดิม

ภาพที่ 3.11แสดงบ้านในชุมชนบางประมง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

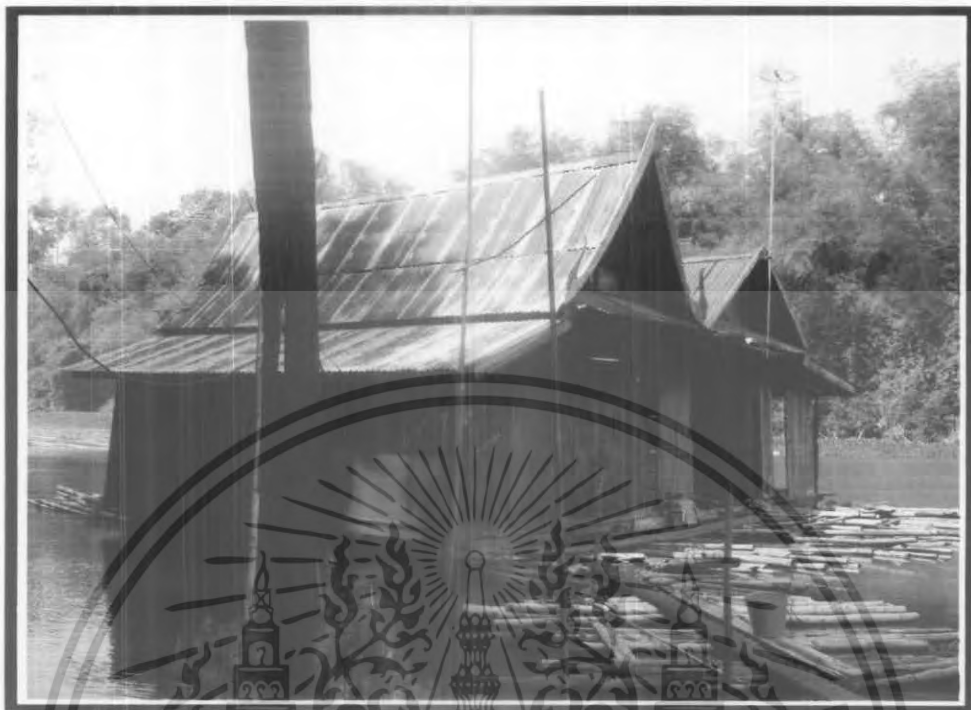

ภาพที่ 3.12 แสดงภาพบ้านกับชุมชนเกษตรกรรมแบบทำสวน
สภาพทั่วไปเรือนแพ บ้านบางประมุง

ภาพที่ 3.13 แสดงการใช้ชีวิตแบบเรือนแพของชุมชนบางประมุงเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

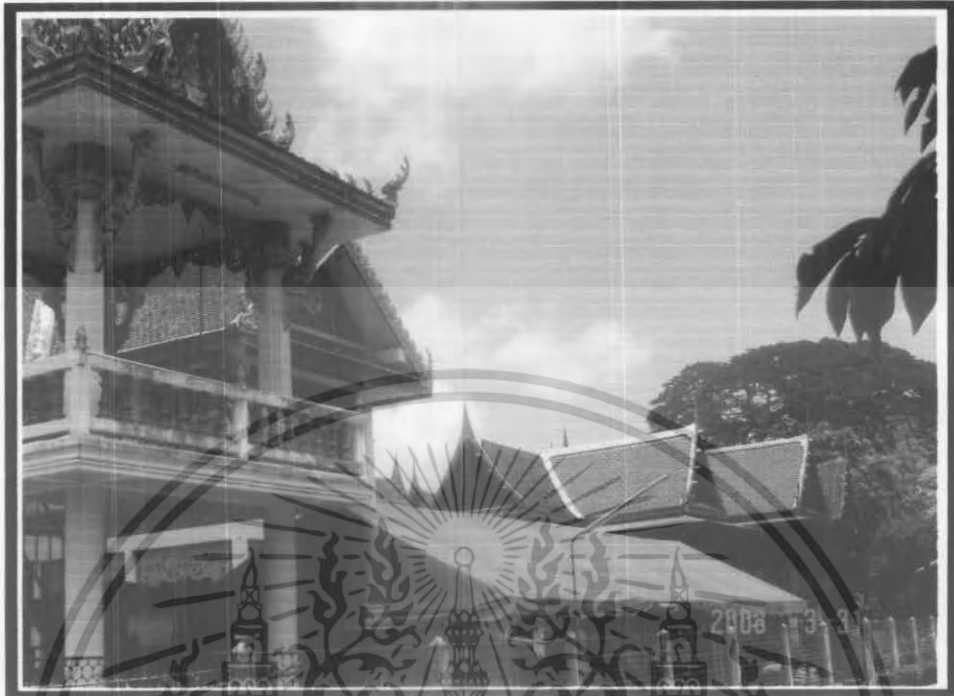
ภาพที่ 3.14 แสดงเรือนแพของชาวบ้านในชุมชนบางประมุง

สภาพทั่วไปของวัดบางประมุงบ้านบางประมุง

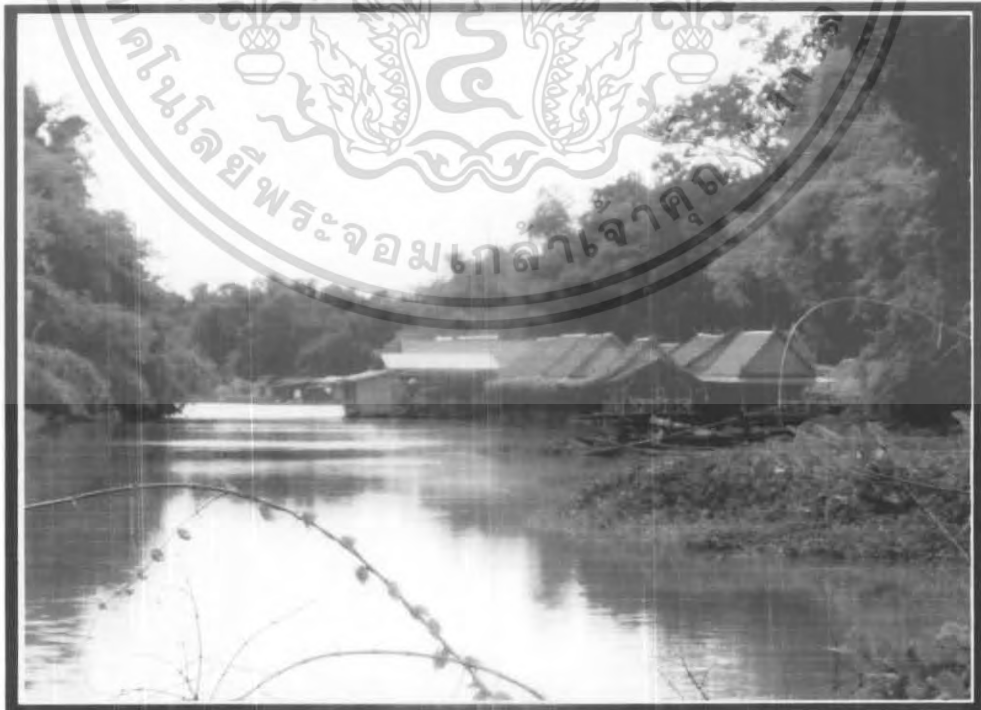
ภาพที่ 3.15 แสดงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชุมชนบางประมุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.16 แสดงทัศนียภาพในวัดบางประมุง

สภาพทั่วไปตลาดน้ำบางประมุง

ภาพที่ 3.17 แสดงทัศนียภาพตลาดน้ำบางประมุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

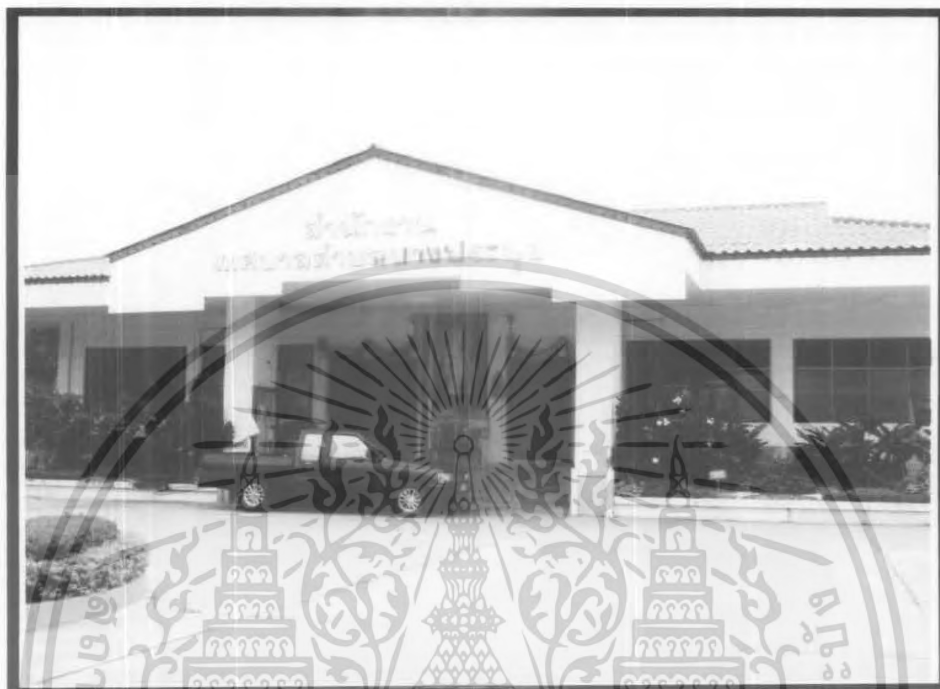
ภาพที่ 3.18 แสดงทัศนียภาพตลาดน้ำบางประมง

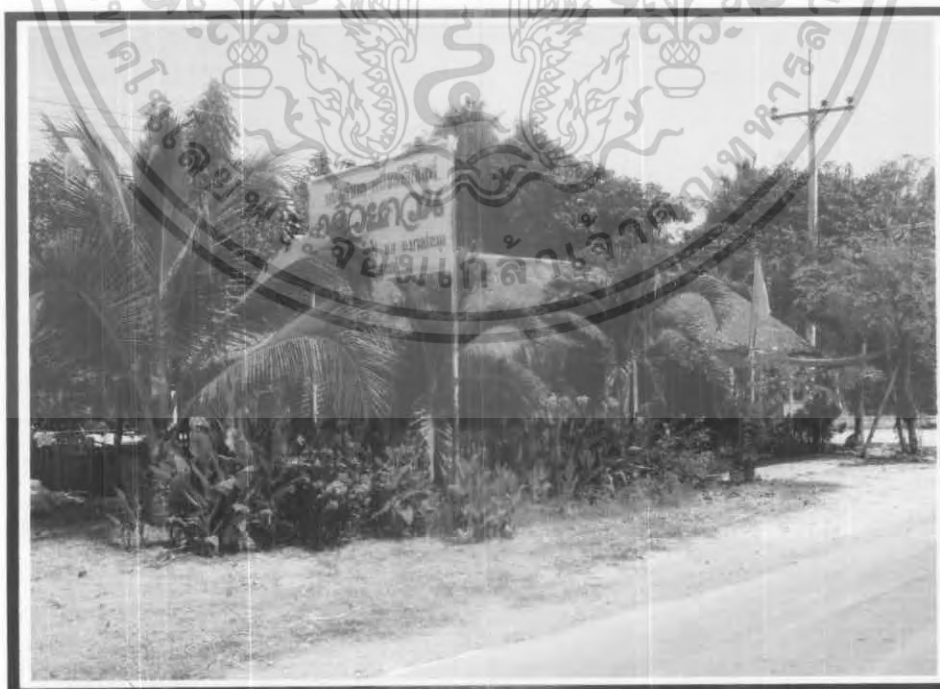
ภาพที่ 3.19 แสดงภายในตลาดน้ำบางประมง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพทั่วไปเทศบาลตำบลบางประมุง

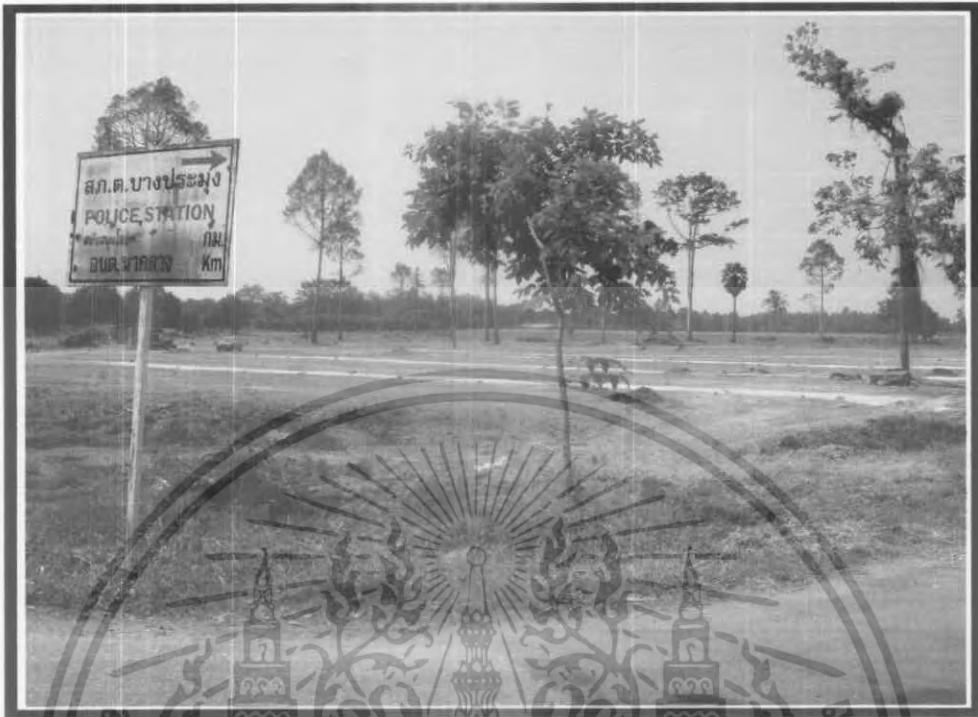

ภาพที่ 3.20 แสดงทัศนียภาพเทศบาลตำบลบางประมุง

ภาพที่ 3.21 แสดงร้านค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.22 แสดงพื้นที่ค้าขายในเขตเทศบาลตำบลบางประมุง

ภาพที่ 3.23 แสดงบ่อตักปลา บ้านบางประมุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การวิเคราะห์สภาพทั่วไปและบทบาทของพื้นที่ศึกษา

การศึกษาในบทนี้เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยในด้านต่างๆ ที่จะมีผลต่อบทบาทที่จะพัฒนาในพื้นที่ศึกษา ชุมชนบ้านบางประมุงให้เป็นที่รองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาเพิ่มมากขึ้นในอนาคต และปรับปรุงภูมิทัศน์ริมคลองบางประมุง โดยการวิเคราะห์แผนพัฒนาและโครงการที่เกี่ยวข้องศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ รวมทั้งปัญหาของกายภาพที่จะส่งผลต่อการพัฒนา การวิเคราะห์จินตภาพของชุมชน รวมทั้งศักยภาพในการพัฒนา แนวโน้มในการขยายตัวในอนาคตเพื่อสรุปบทบาทหน้าที่ สำหรับการเสนอแนะแนวทางในการออกแบบที่เหมาะสมต่อไป

4.1 การวิเคราะห์แผนพัฒนาและโครงสร้างที่เกี่ยวข้อง

4.1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ได้กำหนดให้พื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ เป็นที่ศูนย์กลางของความเจริญที่เริ่มมีการพัฒนาและกำหนดเป้าหมายหลัก ให้เป็นศูนย์กลางทางด้านอุตสาหกรรม ศูนย์กลางทางการค้า การบริการและท่องเที่ยวของภาคเหนือตอนล่าง ที่สามารถมีการเชื่อมโยงกับจุดค้าชายแดนที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางในการคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ จึงทำให้จังหวัดนครสวรรค์กลายเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทางบกที่สำคัญของภาคเหนือตอนล่าง การเดินทางของนักท่องเที่ยวมายังจังหวัดนครสวรรค์จึงสะดวกสบาย ซึ่งมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนการขยายตัว ในทุกๆ ด้านที่กล่าวมาไปสู่ภูมิภาคนี้

4.1.2 ผังเมืองรวมจังหวัดนครสวรรค์

ผังเมืองจังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. 2551 ซึ่งจัดทำโดยกระทรวงมหาดไทย จัดทำเพื่อเป็นแนวทางในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ โดยเฉพาะการจัดระบบการใช้ที่ดินในอนาคตและระบบการคมนาคมขนส่ง เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน ให้มีมาตรฐานและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย มีนโยบายในการพัฒนาและกำหนดบทบาทของจังหวัดนครสวรรค์ในด้านต่างๆ ดังนี้

- บทบาทเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ
- บทบาทเป็นประตูสู่การท่องเที่ยวภาคเหนือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- บทบาทเป็นศูนย์กลางการค้า และบริการ ของภาคเหนือตอนล่าง
- บทบาทเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

นอกจากบทบาทดังกล่าวแล้ว ยังมีบทบาทที่สำคัญของชุมชนเมืองนครสวรรค์ในด้านต่างๆ ที่เหมาะสมในการพัฒนาดังนี้

- บทบาทเป็นตลาดกลางซื้อขายสินค้าของภาคเหนือ
- บทบาทเป็นศูนย์กลางการพาณิชย์กรรมการส่งออก
- บทบาทบทบาทเป็นศูนย์กลางการบริการทางสังคม
- บทบาทเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ และมีทรัพยากรทางธรรมชาติ ที่หลากหลาย เช่น บึงบอระเพ็ดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทยและเป็นสถานที่เพาะพันธุ์นํานานาชนิดรวมไปจนถึงนกนานาพันธุ์ ที่หาดูได้ยาก และยังมีต้นกำเนิดของแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญต่อคนไทยมาตั้งแต่สมัยอดีตจึงเห็นได้ว่าจังหวัดนครสวรรค์จะมีความผูกพันรู้ระหว่างธรรมชาติของสายน้ำมาช้านาน

ดังนั้นจังหวัดนครสวรรค์จึงได้มีการกำหนดนโยบายของจังหวัดนครสวรรค์ ให้มีความสำคัญในด้านการท่องเที่ยว โดยได้จัดทำแผนแม่บทท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์ 5 ปี(2545-2549) เพื่อเป็นแผนชี้นำทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์

บทบาทต่างๆ ดังกล่าวประกอบกับนโยบายของรัฐบาล ที่กำหนดให้นครสวรรค์มีบทบาทในด้านการคมนาคมขนส่ง สินค้าทั้งทางบกและทางน้ำซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับการค้าชายแดน กับสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่าที่ อ.แม่สอด จ.ตาก เหล่านี้ล้วนส่งผลให้เกิดการพัฒนาและการขยายตัวของชุมชนเมืองนครสวรรค์ อย่างมากในอนาคต

4.1.3 โครงสร้างภาครัฐและเอกชน

นอกจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผังเมืองรวมแล้วโครงการพัฒนาที่สำคัญ ๆ ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนยังมีส่วนช่วยในการเสริมบทบาทของชุมชน ให้มีบทบาทและความสำคัญมาก

- ด้านการบริหารภาครัฐ จังหวัดนครสวรรค์จัดได้ว่าเป็นศูนย์กลางการบริหารราชการจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือตอนล่างเนื่องจากเป็นที่ตั้งของหน่วยงานต่างๆมากมายถึง 288 หน่วยงาน โดยมีหน่วยงานราชการส่วนกลาง 83 หน่วย ส่วนราชการส่วนภูมิภาค 32 หน่วย องค์กรปกครองท้องถิ่น 145 หน่วย และหน่วยงานอิสระ 5 หน่วย

การที่มีหน่วยงานของรัฐในจังหวัดค่อนข้างมาก จะมีผลดีต่อการให้บริการประชาชนและการพัฒนาจังหวัดในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากรัฐบาลอีกด้วย

- องค์กรเอกชน โดยเฉพาะภาคธุรกิจ ผู้ปกครองต่าง ๆ มีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งและเหนียวแน่นมาก ซึ่งได้แก่ หอการค้าจังหวัดสภาอุตสาหกรรมจังหวัด ชมรมธนาคารพาณิชย์จังหวัดสมาคม ชมรม และมูลนิธิต่างๆ โดยมีทั้งการรวมตัวกันเพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า การธุรกิจเพื่อรักษามลประโยชน์ในกลุ่มอาชีพเดียวกัน และรวมตัวกันเพื่อวัตถุประสงค์ในด้านสาธารณณะประโยชน์ ซึ่งจะเห็นได้จากการมีกิจกรรมของกลุ่ม องค์กรชมรมสโมสรโรตารี สมาคมไลออนส์ ชมรมอนุรักษ์แม่น้ำเจ้าพระยา กลุ่มเอ็นจีโอต่างๆ และการให้ความร่วมมือกับภาครัฐของหอการค้าจังหวัดในงาน กรอ.จังหวัดและกลุ่มอาชีพต่างๆ เช่น สมาคมนักหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชน สมาคมชาวไร่ช้อย สมาคมผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สหกรณ์โคนม ชมรมธนาคาร สมาคมโรงแรมในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจหรือแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของจังหวัดที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำซึ่งสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่า องค์กรภาคเอกชนของจังหวัดนครสวรรค์ มีศักยภาพสูงมากในการดำเนินธุรกิจ และให้ความร่วมมือกับภาครัฐเป็นอย่างดีในเรื่องกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมต่างๆ ซึ่งมีผลดีอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดมีต้องอาศัยทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมมือกัน

4.2 การวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของเทศบาลตำบลบางปะมง

4.2.1 การขยายตัวของเทศบาลตำบลบางปะมง

จากการศึกษาถึงแนวโน้มในการขยายตัวของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางปะมง พบว่าการขยายตัวของชุมชนจะมีลักษณะสอดคล้องกับทฤษฎีรูปเสี้ยว โดยการขยายตัวของชุมชนยังคงอาศัยอยู่บริเวณริมคลองและถนนเป็นที่ตั้งถิ่นฐาน กระจายกระอยู่ห่างๆเป็นครอบครัว และที่ดินส่วนใหญ่ถูกปล่อยรกร้าง ไม่มีการพัฒนาปรับปรุงหรือขาดการดูแลจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น เข้ามาดูแลกิจกรรมส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณวัดบางปะมงทางทิศเหนือของชุมชนบ้านบางปะมงซึ่งเป็นจุดศูนย์รวมกันกรรมต่างๆ มากมายของคนในชุมชน ส่วนบริเวณทิศใต้ของชุมชนเป็นที่ที่มีน้ำขังหรือบึง จะมีการทำเกษตรกรรมและทำไร่ทำสวนกันและมีบึงที่สามารถเชื่อมต่อกับลำคลองบางปะมงสามารถใช้เป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำของคนในชุมชนได้สะดวก

4.2.2 การขยายตัวของกิจกรรม

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนการวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสรุปบทบาทและหน้าที่ของการพัฒนาชุมชนบ้านบางประมุงและปรับปรุงภูมิทัศน์ริมฝั่งคลองบางประมุง โดยแยกลักษณะของกลุ่มกิจกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบันดังต่อไปนี้

4.2.2.1 กิจกรรมประเภทที่อยู่อาศัย

พื้นที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่อยู่แบบกระจายกันเป็นครอบครัว บางครอบครัว แยกพื้นที่ออกเป็นที่รองรับนักท่องเที่ยวแล้วทำกิจกรรม กิจกรรมหลักของชุมชนนี้คือพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการอยู่อาศัยและทำสวนควบคู่กัน โดยที่การขยายตัวของชุมชนและกิจกรรมของชุมชนนั้น ซึ่งในอนาคตหากยังไม่มีการปรับปรุงชุมชน คาดว่าความเป็นอยู่ของชุมชนคงมีศักยภาพลดลงและเกิดปัญหาเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันอาคารบ้านเรือนในชุมชนมีความเก่าและทรุดโทรม ขาดการซ่อมแซมที่ถูกต้องคนในชุมชนขาดการดูแลเอาใจใส่ โดยเฉพาะถนน ทางเดิน ในชุมชนซึ่งเกินความคับแคบมากขึ้น บางพื้นที่ถูกปล่อยทิ้งร้างขาดการพัฒนาและไม่เกิดการขยายตัวของกิจกรรมเนื่องจากเจ้าของที่ดิน ซึ่งเป็นของเอกชนขาดการดูแลพื้นที่และไม่ได้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้นๆ พื้นที่ดังกล่าวหากได้รับการพัฒนาและปรับปรุงก็จะสามารถขยายกิจกรรมในชุมชนได้มากขึ้น

4.2.2.2 กิจกรรมประเภทสถานศึกษา

สถานศึกษาในชุมชนมีโรงเรียน 1 แห่ง คือ โรงเรียนวัดบางประมุง เป็นโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าของวัดบางประมุง ซึ่งรองรับเด็กนักเรียนในชุมชนและบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง ในอนาคตการศึกษามีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น นักเรียนมีอัตราเพิ่มมากขึ้นและพื้นที่ของสถานศึกษายังมีพื้นที่เพียงพอที่จะสามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนได้ในอนาคต

4.2.2.3 กิจกรรมประเภทสถาบันราชการและวัด

สถาบันศาสนาที่สำคัญคือวัดบางประมุง ซึ่งตั้งอยู่บริเวณชุมชนบางประมุงซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมเรื่องราว ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของตัวชุมชนบางประมุงซึ่งมีอายุยาวนาน ตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบัน การคมนาคมสามารถเข้าถึงได้ทางบกและทางน้ำ

4.2.2.4 กิจกรรมประเภทพักผ่อนและท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในชุมชนบางประมุงที่น่าสนใจ แล้วมีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการหรือนักศึกษาเข้ามาศึกษาหาความรู้ เช่น ตลาดน้ำบางประมุง วัดบาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประมง บึงระหาน้ำใส เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่จัดว่ามีความสำคัญระดับจังหวัดและมีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ประเภทและกิจกรรมการท่องเที่ยวมีดังนี้

1. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural based tourism)
  - การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน
  - การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติเป็นหินผา ลานหินทราย อุโมงค์โพรง ถ้ำน้ำที่มีความแปลกของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลก ศึกษารวมชาติของหิน ดิน แร่ต่าง ๆ และมีพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม โดยประชาชน
  - การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพรความสวยงาม ความสำเร็จและเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้ มีประสบการณ์ใหม่ ๆ บนรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น
  - การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการไปชม ปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในจันทราปราศ และการดูดาวจักราศีที่ปรากฏในท้องฟ้าแต่ละเดือน เพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยจักรวาลโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการร่วมกันอย่างยั่งยืน

2. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม(Cultural based tourism)มี การจัดการคือ

- การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์เพื่อความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดี ในท้องถิ่นพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว
- การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and traditional tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้นศิลป์เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพ พิธีกรรมต่าง ๆ และได้รับความรู้ มีความเข้าใจต่อสภาพสังคม และวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาคมในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการ

- การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท(Rural tourism/Village tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ เพลิดเพลิน ได้ความรู้ คุณผลงานสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม

3. รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special interest tourism)

- การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม เพื่อการพักผ่อน และเรียนรู้ และสุนทรีย์ภาพ มีความรู้ต่อการรักษาคุณค่า และคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนี้บางแห่งอาจจัดรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ

- การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-meditation tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อทัศนศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หากความรู้ มีการฝึกทำสมาธิ เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพื่อง่ายต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชน ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการที่ยั่งยืน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมุ่งการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เช่น การนวดแผนไทย รำไทย มวยไทย การช่าง และงานศิลปหัตถกรรมไทย

- การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย(Ethnic tourism)หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมของชาวบ้าน เช่น หมู่บ้านชาวไทยโซ่ง หมู่บ้านผู้ไทย หมู่บ้านชาวกูย หมู่บ้านชาวกระเหรี่ยง หมู่บ้านชาวจีน มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

- การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาตามความถนัด ความสนใจ ในประเภทกีฬา เช่น กอล์ฟ ดำน้ำ ตกปลา สนุกเกอร์ กระดานโต้คลื่นตีโด สกีน้ำ ฯลฯ ให้ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ ความสนุกสนานตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย มีความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์

- การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ฟาร์มสเตย์ (Homestay & Farmstay) หมายถึง นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือนเพื่อนท้องถิ่น ได้รับประสบการณ์ในชีวิตเพิ่มขึ้น โดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่ยั่งยืน

- การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Longstay) หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ชีวิตในบ้านพักหลังเกษียณอายุจากการทำงานที่ต้องการมาใช้ชีวิตต่างการท่องเที่ยว โดยเดินทางท่องเที่ยวประเทศเฉลี่ย 3-4 ครั้งต่อปี คราวละนาน ๆ อย่างนั้น

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวพำนัก ระยะยาวแห่งชาติ ได้กำหนดเดือนขึ้นไป ระยะแรกเน้นกลุ่มผู้เกษียณอายุทำงานเป็นชาวต่างประเทศที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ประสงค์พักอยู่ในประเทศอย่างน้อย 1 ปี โดยสามารถต่อวีซ่าได้ มีรายได้อย่างน้อยเดือนละ 65,000 บาทขึ้นไป มีเงินฝากในธนาคารไม่น้อยกว่า 800,000 บาท สำหรับกรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวสุขภาพระยะยาว (Longstay and Health Care) เป็นการให้บริการร่วมกันระหว่างรีสอร์ท โรงแรม ตามสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามทั่วประเทศ โดยการใช้บริการด้านสุขภาพพร้อมทั้งบริการด้านสุขภาพอย่างครบวงจร ทั้งนี้โดยการใช้บริการลูกค้าผู้สูงอายุพักชิวอยู่อย่างถาวร

- การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีผู้จัดการการท่องเที่ยวคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้ว นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในระยะยาวนานตั้งแต่ 2-7 วันหรือมากกว่านั้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร (Eco-agrotourism) การท่องเที่ยว (historical tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย (Eco-adventure travel) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ (Geo-historical tourism)

4.3 การวิเคราะห์ข้อได้เปรียบและศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่ศึกษา

ในบริเวณพื้นที่ศึกษา มีปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เป็นข้อได้เปรียบและศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคเหนือโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.3.1 ข้อได้เปรียบทางทำเลที่ตั้ง แยกตามลำดับความแตกต่างได้ดังนี้

4.2.1.1 ส่วนที่เป็นพื้นที่พักอาศัยหนาแน่นน้อย พื้นที่ส่วนนี้ ส่วนมากจะเป็นพื้นที่

ของเทศบาลตำบลบางประมุงและมีกลุ่มของประชาชนมาจับจองอยู่ชั่วคราว และมีทั้งที่ดินของ

เอกชนและที่ดินในส่วนของวัดบางประมุงจุดนี้จะเป็นจุดเริ่มต้น ในการพัฒนาที่จะเข้าสู่ โครงการพัฒนาบ้านบางประมุงเพื่อการท่องเที่ยวเพราะเป็นจุดดึงดูดสายตาของประชาชน เข้าไปสู่โครงการ จึงเกิดการพัฒนารื่นเพื่อเพิ่มศักยภาพทางด้านการพัฒนาของชุมชนบ้านบางประมุง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของประชาชน

4.2.1.2 ส่วนที่เป็นพื้นที่กิจกรรมประเภทพาณิชยกรรมทั่วไป กิจกรรมประเภทพาณิชยกรรมเป็นกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วม โดยในพื้นที่ศึกษามีตลาดน้ำบางประมุงซึ่งเก่าแก่ เป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรมในระดับอำเภอ และชุมชน จึงมีแนวโน้มในการพัฒนาตลาดให้ มีศักยภาพสูงขึ้น สามารถรับการขยายตัวของชุมชนและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป

4.2.1.3 ส่วนที่เป็นพาณิชยกรรมเก่า ส่วนนี้จะอยู่ย่านพักอาศัยบริเวณริมคลองบางประมุง ซึ่งชุมชนบางประมุงในปัจจุบันมีความทรุดโทรมทั้งอาคารและส่วนคมนาคมต่าง ๆ ประชากรเพิ่มมากขึ้น ทำให้พื้นที่มีความแออัดมากขึ้นตลอดจนมีการให้บริการมาเป็นเวลานาน นับสิบๆปี และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด อีกทั้งยังเป็นชุมชนเก่าของชาวมอญที่มีการค้าขายมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ส่วนนี้จึงมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ จึงควรมีมีการพัฒนาย่านนี้ให้เป็นรองรับนักท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการอนุรักษ์

4.2.1.4 ส่วนภูมิทัศน์ริมฝั่งคลองบางประมุง ซึ่งฝั่งบริเวณริมฝั่งลำคลองบางประมุงนี้จะอยู่ในพื้นที่ที่ศึกษาซึ่งสภาพปัจจุบันไม่มีการปรับปรุงปล่อยเป็นพื้นโล่ง ยังไม่มีการพัฒนา ฉะนั้นลักษณะสภาพแวดล้อมของริมฝั่งคลองบางประมุง ในพื้นที่ศึกษาควรที่จะมีการพัฒนาให้เป็นสวนสาธารณะหรือกันพื้นที่ไว้สำหรับการรักษาสภาพแวดล้อม และเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของคนในชุมชนให้ควบคู่ไปกับการพัฒนาของโครงการที่จะเกิดขึ้น

4.3.2 ลักษณะเด่นด้านกิจกรรมรอบพื้นที่

ในชุมชนมีโรงเรียน 1 แห่งคือ โรงเรียนวัดบางประมุง ที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่บริเวณวัดบางประมุง ชาติพื้นที่สำหรับนันทนาการโดยมีแนวโน้มการพัฒนาเพื่อรองรับอัตรานักเรียนที่เพิ่มขึ้นในอนาคตของพื้นที่ศึกษามี และการขยายตัวของชุมชน นอกจากนี้ยังมีวัดบางประมุง ซึ่งเป็นสถานที่ที่ยังคงหลงเหลือความเป็นโบราณสถานที่สำคัญของชุมชนที่สามารถบอกเรื่องราวของชุมชนให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาในตัววัดบางประมุงภายในเขตดินของวัดบางประมุงยังมีกิจกรรมที่น่าสนใจอีกกิจกรรมหนึ่งคน การชมศิลปะทางสายน้ำของชาวบ้านที่มีการอนุรักษ์ไว้อยู่ภายในตลาดน้ำบางประมุง คือ ลิเกลอยน้ำซึ่งเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่สามารถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัมผัสได้ในลำคลองประมุง ภายในพื้นที่ศึกษายังมีการทำการเกษตรกรรมแบบพอเพียงของชาวบ้าน ภายในชุมชนที่ได้เข้าร่วมโครงการและในพื้นที่ที่ยังมีส่วนพื้นที่นันทนาการเช่น ลำคลองบางประมุง บึงระหารน้ำใส หนองหวาย กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ศึกษาทำให้มีโอกาสในการพัฒนาพื้นที่ ศึกษาในการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ซึ่งคาดว่ากิจกรรมโอกาสการพัฒนาพื้นที่ ศึกษาที่มีความเป็นไปได้ เพราะสถาบันการศึกษาจะช่วยส่งผลให้กับพื้นที่ศึกษาอย่างสมบูรณ์ โอกาสในการพัฒนาของพื้นที่ศึกษาที่จะสามารถพัฒนาเป็นสถานที่รองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต โดยให้มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกับกิจกรรมในบริเวณพื้นที่รอบข้างของพื้นที่ศึกษาอื่น ๆ นั้นมีความ เป็นไปได้มาก

4.3.3 ลักษณะเด่นด้านการคมนาคมขนส่ง

นโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพิ่ม มากขึ้น ชุมชนบ้านบางประมุงซึ่งเป็นชุมชนหนึ่งที่สำคัญทางด้านการท่องเที่ยว และการพาณิชย์กรรม ของอำเภอโกรกพระ และมีความน่าสนใจในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนที่เป็นชุมชนเก่าแก่มา ตั้งแต่สมัยเป็นอยุธยา ซึ่งประชาชนในพื้นที่มีอาชีพหลักที่สำคัญคือ การค้าขายและเกษตรกรรม โดยนำมาเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ ดีขึ้น

สรุปการศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมในด้านต่างๆ ของชุมชนมีแนวโน้มในการขยายตัว เพิ่มมากขึ้นและเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล โดยการวางผังชุมชนและออกแบบชุมชนเพื่อ แก้ปัญหาในพื้นที่ศึกษาเป็นการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ และจัดกิจกรรมที่เหมาะสม เพียงพอกับชุมชน

4.4 การวิเคราะห์ปัญหา และข้อจำกัดในการพัฒนา

บริเวณพื้นที่ศึกษานอกจากจะมีข้อดีและข้อได้เปรียบต่างๆ แล้วแล้วบริเวณพื้นที่ศึกษายังมี ปัญหาและข้อจำกัดที่มีผลต่อการพัฒนาของที่อยู่หลายประการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.4.1 ปัญหาด้านการคมนาคมและการเข้าถึงพื้นที่ศึกษา

การตั้งถิ่นฐานของประชาชนในชุมชนมีการกระจายตัวอยู่ตามบริเวณของถนน สายต่างๆ ของชุมชนและริมลำคลองบางประมุง ส่วนใหญ่เป็นบ้านพักอาศัยที่มีอายุค่อนข้างเก่า สำหรับพักอาศัย และเนื่องจากมีการตั้งบ้านเรือนต่างๆ อยู่มากทำให้เกิดการรुकล้ำพื้นที่ริมฝั่ง แม่น้ำ บางส่วนของที่พักอาศัยเหล่านั้นได้ทำการรुकล้ำเข้าไปในเขตของโบราณสถาน วัดวา อารามทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ในกฎหมายพระราชบัญญัติโบราณสถานโบราณวัตถุ ซึ่งเป็น ข้อจำกัดในการพัฒนาชุมชน ถึงแม้ว่าจังหวัดนครสวรรค์โดยภาพรวมจะมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ค่อนข้างสมบูรณ์แต่ในชนบทที่ห่างไกลตัวเมือง ระบบโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทาง ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ก็ยังขาดแคลน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งในจังหวัดถนนทางเข้ายังไม่มีไฟฟ้าเข้าไปถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ยังไม่พร้อม เช่น สุขา โทรศัพท์สาธารณะ ร้านขายสินค้า การพัฒนาบริเวณพื้นที่ศึกษาจึงคำนึงถึงปัญหาส่วนนี้เพื่อแก้ไข ทางเข้าหลักของพื้นที่ศึกษาและชุมชน

4.4.2 ปัญหาและข้อจำกัดในด้านการขยายตัวของพื้นที่ศึกษา

ปัญหาและข้อจำกัดในการขยายตัวของพื้นที่ศึกษานี้ เกิดจากการใช้ที่ดินรอบๆ บริเวณพื้นที่ศึกษา เพราะบริเวณพื้นที่ศึกษาโดยรอบเป็นแม่น้ำ ซึ่งมีผลทั้งข้อดีและข้อเสียสำหรับการพัฒนาพื้นที่ศึกษาก็คือ แม่น้ำมีข้อจำกัดที่สำคัญในการขยายตัวของพื้นที่ แต่ข้อดีคือสามารถใช้ลักษณะทางธรรมชาติของแม่น้ำให้เกิดประโยชน์ ทั้งด้านส่งเสริมให้เกิดการคมนาคมขนส่งทางน้ำ และใช้พื้นที่ริมน้ำเป็นส่วนสาธารณะทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือเป็นพื้นที่สำหรับรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้กับพื้นที่ศึกษาและกับชุมชนเมือง

นอกจากนี้การพัฒนาในลักษณะ RIBBON DEVELOPMENT โดยเฉพาะการพัฒนาบริเวณริมถนนสายต่าง ๆ ในพื้นที่ศึกษา การพัฒนารูปแบบนี้ก่อให้เกิดพื้นที่ที่ขาดการพัฒนาภายในของพื้นที่ โอกาสในการพัฒนาในอนาคตสำหรับพื้นที่ริมถนนจะมีไม่เพียงพอก่อให้เกิดปัญหาสำคัญสำหรับการขยายตัวของกิจกรรมในอนาคต ปัญหาประการนี้ควรแก้ไขโดยใช้ระบบถนนเข้าไปช่วยในบางพื้นที่ ทั้งภายในและภายนอก การพัฒนาประเภทนี้สามารถใช้ที่ดินอย่างคุ้มค่าและมีพื้นที่เพียงพอสำหรับการขยายตัวของกิจกรรมในอนาคต

4.4.3 ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมริมลำคลองบางประมุง

ในการใช้ประโยชน์ของที่ดินบริเวณริมคลองบางประมุงในปัจจุบัน เป็นการใช้ที่ดินประเภทเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ การเข้าถึงไม่สะดวกอีกทั้งยังมีการรุกรานบริเวณแม่น้ำ ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมบางส่วนก็เป็นพื้นที่รุกรานขาดการปรับปรุง ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยทำให้เกิดมุมมองที่ไม่ดีในพื้นที่ศึกษา และอาจส่งผลถึงสิ่งแวดล้อมของลำคลองในบริเวณพื้นที่ศึกษาและต่อชุมชนในอนาคต

4.4.4 ปัญหาด้านกรรมสิทธิ์ที่ดิน

กรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนใหญ่ ในบริเวณพื้นที่ศึกษาสาธารณะและที่ของเอกชน นอกจากนี้ยังมีกรรมสิทธิ์ที่ดินซึ่งเป็นของราชการ และวัดปะปนในพื้นที่ ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ศึกษา การ

พัฒนาแล้วแก้ไขในเรื่องของกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่ศึกษานี้ จะศึกษาและวางมาตรการในส่วนของการนำแผนและผังไปปฏิบัติ (IMPLEMENTATION) ต่อไป

4.5 การวิเคราะห์ด้านจินตภาพของพื้นที่ศึกษา

การศึกษาและวิเคราะห์จินตภาพของทั้งพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ศึกษานี้ เพื่อดูการศึกษาและวิเคราะห์ถึงการเชื่อมต่อกันของจินตภาพในด้านต่างๆ เพื่อที่จะสามารถพัฒนาพื้นที่ศึกษาให้มีการเชื่อมโยงกับชุมชนเมือง ในด้านจินตภาพได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ จินตภาพเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละชุมชน และของแต่ละพื้นที่ จึงมีความจำเป็นสำหรับการศึกษาและวิเคราะห์จินตภาพทั้งชุมชนและพื้นที่ศึกษาวิเคราะห์ข้อดีและปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำผลวิเคราะห์มาหาแนวทางพัฒนา แก้ไขปรับปรุง เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของจินตภาพในอนาคต

4.5.1 องค์ประกอบหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์จินตภาพพื้นที่ศึกษา

การวิเคราะห์จินตภาพของพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้อาศัยทฤษฎีจินตภาพชุมชนเมืองของเควิน ลินซ์ (KEVIN LYNCN) มาเป็นหลักเกณฑ์ในการศึกษาและวิเคราะห์ โดยใช้องค์ประกอบ 6 ประการ ที่สำคัญมาเป็นปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ในส่วนในเมืองและพื้นที่ศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

4.2.1.1 เส้นทาง (PATH) ได้แก่ การสัญจรในพื้นที่ชุมชนแบ่งออกเป็นทางบกและทางน้ำ ทางบก ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3227 เส้นทางนครสวรรค์ถึงโกรกพระ และถนนภายในชุมชนซึ่งอำนวยความสะดวกให้กับชุมชนภายในพื้นที่ได้อย่างเพียงพอ ซึ่งทำให้การสัญจรทางน้ำมีบทบาทน้อยลง จึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาชุมชน เพื่อให้การสัญจรทางน้ำกลับมามีความสำคัญดังเช่นในอดีต

4.2.1.2 ขอบเขต (EDGE) คือองค์ประกอบที่เป็นส่วนกำหนดขอบเขตของแต่ละกิจกรรม และการใช้ที่ดินที่แตกต่างกันขอบเขตที่ชัดเจนได้แก่ แม่น้ำ ลำคลองบางประมุง บึงระหาร น้ำใส หนองหวาย เป็นตัวกำหนดขอบเขตและกิจกรรม

4.2.1.3 ย่าน (DISTRICT) เป็นลักษณะของกลุ่มอาคารหรือกลุ่มกิจกรรมที่มาใช้สอยหรือ การใช้ที่ดินลักษณะเดียวกันที่เห็นได้ชัดเจน คือย่านชุมชนเก่าแก่หรือถนนวัฒนธรรม ซึ่งเป็นย่านพักอาศัยที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันอีกทั้งยังมีย่านประวัติศาสตร์

4.2.1.4 ศูนย์รวมกิจกรรม (NODES) เป็นบริเวณที่มีกิจกรรมหนาแน่น หรือมีผู้คนรวมตัวกันเป็นจำนวนมากภายในพื้นที่ ได้แก่ บริเวณตลาดน้ำบางปะมง และชุมชนบางปะมง

4.2.1.5 ภูมิสัญลักษณ์ (LAND MARK) คือจุดหมายตาในพื้นที่ที่มองเห็นได้อย่างชัดเจนในระยะไกล มีความเด่นชัดเป็นพิเศษ สามารถเป็นเครื่องมือช่วยในการอ้างอิงบอกทิศทางสำหรับพื้นที่นั้นๆ LAND MARK ที่สำคัญได้แก่วัดบางปะมงและบึงระหารน้ำใส

4.2.1.6 ประตู (GATE WAY) ในพื้นที่ชุมชนมีประตู มีทางเข้าออกชุมชน ปัจจุบันทางเข้าออกชุมชนทางบกมีความสะดวกสบายมากขึ้น เนื่องจากมีการตัดถนนเข้าสู่ชุมชน จึงทำให้การสัญจรทางน้ำลดบทบาทลงเหลือเพียงแต่การสัญจรของเรือชาวบ้านในพื้นที่

จากการศึกษาจินตภาพชุมชน เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาพื้นที่มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงชุมชนเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงขององค์ประกอบในแต่ละส่วนของชุมชน เป็นการเสริมสร้างจินตภาพของชุมชนให้เกิดความเหมาะสมและสามารถทำให้ประชาชนในชุมชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการศึกษาจินตภาพของชุมชนบ้านบางปะมง

4.5.2 แนวทางพัฒนาและปรับปรุง เสนอแนะองค์ประกอบหลักในการวิเคราะห์พื้นที่ศึกษา

4.5.2.1 เส้นทาง (Path) สภาพปัจจุบัน เส้นทางหลักในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ ถนนหมายเลข 3227 นครสวรรค์ถึงโกรกพระ และถนนภายในชุมชน เส้นทางรองได้แก่ถนนภายในชุมชน ผลการวิเคราะห์ ลักษณะเส้นทางหลัก สามารถอำนวยความสะดวกให้ประชาชนในชุมชนและผู้สัญจรไปมาได้เป็นอย่างดี แต่ถนนภายในชุมชนบางส่วนยังขาดความต่อเนื่องและยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในชุมชน

4.5.2.2 ขอบเขต (Edge) สภาพปัจจุบัน ขอบเขตหลัก ได้แก่ ลำคลองบางปะมง บึงระหารน้ำใส และชุมชนใกล้เคียง ผลการวิเคราะห์ ขอบเขตของพื้นที่ศึกษา โดยเฉพาะลำคลองบางปะมงมีความชัดเจนในเรื่องของเขตของพื้นที่ศึกษา

4.5.2.3 ย่าน (District) สภาพปัจจุบัน ในชุมชนย่านที่อยู่อาศัยจะอยู่รวมกับพื้นที่ท่องเที่ยว ผลการวิเคราะห์ ย่านที่อยู่อาศัยมีอยู่จำนวนมาก ซึ่งอยู่รวมกับสถาบันราชการ ศาลาและสถาน และตลาดโดย พืพิภพจินดา ซึ่งมีบทบาทสำคัญมากด้านการท่องเที่ยวและการพาณิชย์รวม ดังนั้นจึงต้องมีการส่งเสริม โดยการจัดกิจกรรมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาตลาดเก่าไม่ให้สูญหาย

4.5.2.4 ศูนย์รวมกิจกรรม (Node) สภาพปัจจุบัน ศูนย์รวมกิจกรรมที่สำคัญของชุมชน ได้แก่ วัดบางปะมง ผลการวิเคราะห์ การพัฒนาศูนย์รวมกิจกรรมต้องมีการพัฒนาให้

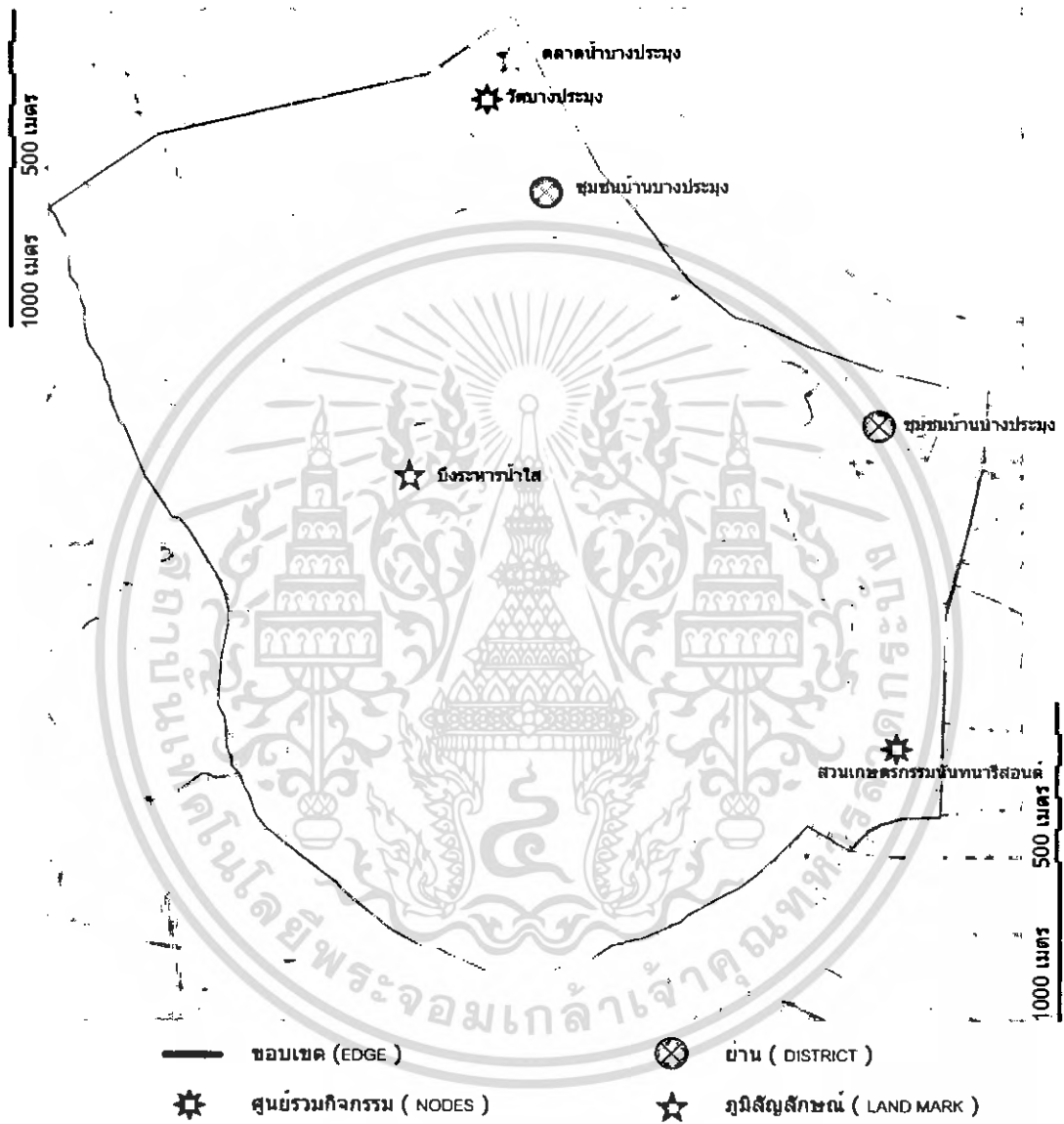
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะพื้นที่ว่างและไม่ได้ใช้ประโยชน์ในชุมชน ควรจัดให้เป็นสนามกีฬาของชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มศูนย์รวมกิจกรรมให้มีมากขึ้น และต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนในทุก ๆ ด้าน

4.5.2.5 ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark) สภาพปัจจุบัน ภูมิสัญลักษณ์ที่สำคัญของชุมชน คือ ตลาดน้ำบางประมุง ซึ่งเป็นสิ่งที่ สามารถรับรู้ได้ว่าเข้ามาอยู่ในบริเวณชุมชนบ้านบางประมุง ผลการวิเคราะห์ ตลาดน้ำบางประมุง เป็นภูมิสัญลักษณ์ที่มีความเด่นชัด แต่เนื่องจากพื้นที่มีระยะทางยาวทำให้บริเวณบางส่วนของพื้นที่ไม่สามารถรับรู้ได้ จึงควรมีการพัฒนาด้านภูมิสัญลักษณ์ให้มีการสอดคล้องกับวิถีชีวิตในชุมชน เพื่อให้เมื่อเดินเข้ามาในชุมชนสามารถรับรู้ได้ว่าอยู่ในพื้นที่ชุมชนบ้านบางประมุง

4.5.2.6 ประตู (Gate Way) สภาพปัจจุบัน ประตูหลัก ได้แก่ ด้านหน้าของชุมชน คือ ถนนหมายเลข 3227 แยกเข้ามาในพื้นที่ชุมชน และประตูรอง ได้แก่ ถนนภายในชุมชน ซึ่งเป็นทางเข้าที่สำคัญอีกทางของชุมชนเข้าโดยทางลำคลองบางประมุง โดยมีท่าเรือจำนวน 2 ท่า ผลการวิเคราะห์ ประตูทางเข้าพื้นที่ชุมชนต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงให้มีความสำคัญเท่ากัน โดยจัดไว้เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ที่เดินทางเข้าสู่ชุมชน

โครงการพัฒนาม้านางประมง จังหวัดนครสวรรค์
 จินตภาพของพื้นที่ศึกษา

จินตภาพของพื้นที่ศึกษา
DEVELOPMENT OF DAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSIA
THE UNIVERSITY OF TECHNOLOGY AND MANAGEMENT
ASSIST. PROF. CHOMPORN CHUMRONGSATHAM
MR. NUTTITICHAI BANSAKARNI CODE: 400235033

ภาพที่ 4.1 ภาพแสดงจินตภาพของพื้นที่ศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6 การวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพในการพัฒนา

การพัฒนาและปรับปรุงชุมชนบ้านบางประมุง ต้องมีการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพและเหมาะสมต่อการพัฒนา โดยมีปัจจัยต่างๆ เพื่อเป็นการรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญมากในชุมชน และมีแนวโน้มในการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นในอนาคตโดยการพัฒนาจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ที่เรียกว่า Potential Surface Analysis โดยใช้เป็นแนวทางเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินในการรองรับกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน และศึกษาในด้านทำเลที่ตั้งของกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดปัจจัยต่างๆ เพื่อเป็นการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

- 1) กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายต่างๆ ในการวิเคราะห์
- 2) กำหนดปัจจัยต่างๆ และค่าน้ำหนักของปัจจัย
- 3) กำหนดตัวชี้และเกณฑ์ในการวัด
- 4) กำหนดขอบเขตและหน่วยของพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาระบบตาราง
- 5) กำหนดค่าคะแนนของศักยภาพในระดับต่างๆ
- 6) รวบรวมคะแนนและแสดงผลการวิเคราะห์

ขั้นตอนการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

4.6.1 การกำหนดความมุ่งหมายในการวิเคราะห์ เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพในการปรับปรุงศูนย์กลางชุมชนบ้านบางประมุงเพื่อรองรับการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และเป็นการเชื่อมโยงระบบการท่องเที่ยวทั้งในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง โดยให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ในชุมชนมีการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรกรรม โดยมีแนวทางการพัฒนาทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อไปในอนาคต จึงได้การวิเคราะห์เพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพโดยคำนึงถึงความเหมาะสม และความพร้อมของพื้นที่ภายในบริเวณชุมชนบ้านบางประมุง

การกำหนดปัจจัยต่างๆ ปัจจัยต่างๆ หมายถึง สาเหตุที่เป็นตัวกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท โดยมีผลต่อการกำหนดความเหมาะสมของที่ตั้งในระดับต่างๆ และมีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาพื้นที่ชุมชนบ้านบางประมุงให้มีบทบาทและสามารถรองรับการขยายตัวทางการเกษตรกรรม และการท่องเที่ยวโดยไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน ดังนั้นปัจจัยจึงเป็นตัวกำหนดความพร้อมของพื้นที่ โดยมีปัจจัยหลักคือ ทางด้านกายภาพเป็นความเหมาะสมทางด้านต่างๆ ของพื้นที่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคม ซึ่งปัจจัยทุกด้านจะส่งผลส่งเสริมให้การพัฒนาพื้นที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6.2. การกำหนดค่าน้ำหนักของปัจจัย

ค่าน้ำหนักของปัจจัย (Weighting of factors) หมายถึงสิ่งที่อธิบายถึงค่าความสำคัญของปัจจัยต่างๆ เพื่อรวบรวมเป็นค่าคะแนนของศักยภาพพื้นที่ โดยแสดงค่าลักษณะของปัจจัยออกมาเป็นตัวเลข (โดยกำหนดให้มีค่าประมาณ 2 – 3 เท่า ตามลักษณะศักยภาพของพื้นที่ในระดับต่างๆ คือ ศักยภาพสูง, ศักยภาพปานกลาง, ศักยภาพต่ำ)

ปัจจัยที่มีค่าน้ำหนักสูงที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านกายภาพ มีค่าน้ำหนัก 3 เท่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ มีค่าน้ำหนัก 1 เท่า และปัจจัยทางด้านสังคมมีค่าน้ำหนัก 1 เท่า โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของแต่ละปัจจัย ซึ่งพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงจะให้ค่าคะแนนมาก พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำจะให้ค่าคะแนนน้อย ส่วนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการพัฒนาจะไม่ได้คะแนน

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าลักษณะและค่าน้ำหนักของปัจจัย

ลักษณะของปัจจัย	ปัจจัย	ค่าน้ำหนัก
ด้านกายภาพ	1. ระบบการเข้าถึง	3
	2. มุมมองสวยงาม	3
	3. ลักษณะความหนาแน่น	2
	4. พื้นที่น้ำท่วม	2
	5. ย่านเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน	2
ด้านเศรษฐกิจ	6.แหล่งงาน	1
	7.สถาบันการศึกษา	1
ด้านสังคม	8.นันทนาการ	1

4.6.3 การกำหนดตัวชี้และเกณฑ์ในการวัด

4.6.3.1 ระบบการเข้าถึง (Accessibility)

ระบบการเข้าถึง มีความสำคัญต่อการปรับปรุงชุมชนเพื่อเป็นการหาศักยภาพของพื้นที่ชุมชน โดยมราเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสมต้องมีความสะดวกสบายในการเดินทางทุกรูปแบบเพื่อเข้าถึงภายในชุมชน ซึ่งการพิจารณาความสะดวกความสบายได้เป็นอย่างดี โดยมีการเชื่อมโยงโครงข่ายถนนและลำคลอง โดยพื้นที่รอบนอกจะมีความเหมาะสมในการพัฒนาสูงกว่าพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากถนนสายหลัก โดยใช้การพิจารณาจากระยะห่างของการเดินทางจากภายในชุมชนสู่ถนนสายหลัก ถนนสายรองและถนนสายย่อย จึงมีค่าคะแนนติดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าคะแนนดิบของระบบการเข้าถึง¹

ระยะห่างจากถนน(เมตร)	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 3)
ถนนสายหลัก	3	9
ถนนสายรอง	2	6
ถนนสายย่อย	1	3

4.6.3.2 มุมมองที่สวยงาม (TAKE GOOD VIEW)

เกณฑ์ในการพิจารณาบริเวณพื้นที่ ที่เหมาะสำหรับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งบริเวณดังกล่าวต้องมีทัศนียภาพที่สวยงามและกลมกลืนกับธรรมชาติ โดยพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำบางปะมง เป็นพื้นที่เหมาะแก่การอนุรักษ์ปรับปรุงเพื่อส่งเสริมให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญตลอดไป และทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาต่อไป

โดยพิจารณาจากการแบ่งมุมมองออกเป็น 2 ด้าน คือมุมมองจากถนน ซึ่งจะเห็นลักษณะงานสถาปัตยกรรมที่เป็นรูปแบบอาคารสมัยใหม่และทำหน้าที่เป็น ย่านพาณิชย์กรรมหลัก และมุมมองด้านแม่น้ำทั้งสองสาย ซึ่งจะเห็นกลุ่มอาคารเรือนไม้ สูง 1 – 2 ชั้น ลักษณะเป็นเรือนไทยพื้นบ้านริมน้ำมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และเป็นชุมชนดั้งเดิมที่มีความสวยงาม โดยใช้มุมมองดังกล่าวเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ โดยแบ่งลักษณะของการให้ค่าคะแนนทางด้านมุมมองเป็น 3 ระดับ ซึ่งมีค่าคะแนนติดดังนี้

¹ที่มา สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองนครสวรรค์

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าคะแนนดิบของมุมมองที่สวຍงามของพื้นที่ศึกษา²

ระดับของมุมมอง	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 3)
พื้นที่ที่มีมุมมองดี	3	9
พื้นที่ที่มีมุมมองปานกลาง	2	6
มุมมองไม่ดี	1	3

4.6.3.3 ลักษณะความหนาแน่น (DENSELY)

การพิจารณาบริเวณพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับย่านที่อาศัย คือ บริเวณที่อยู่อาศัยมีการจัดระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อชุมชน และเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าเหมาะสมในการปรับปรุงและอนุรักษ์ต่อไปในอนาคต

ดังนั้นในบริเวณพื้นที่ที่ชุมชนมีที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย จะมีความเหมาะสมด้านการพัฒนาสูงกว่าพื้นที่ที่ชุมชนมีที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ซึ่งศักยภาพในการพัฒนาบริเวณพื้นที่ที่มีอาคารบ้านเรือนหนาแน่นน้อยกว่าพื้นที่ที่มีความหนาแน่นมาก โดยแบ่งลักษณะของความหนาแน่นออกเป็น 4 ระดับมีค่าคะแนนดิบดังนี้

ตารางตารางที่ 4.3 แสดงค่าคะแนนดิบของมุมมองที่สวຍงามของพื้นที่ศึกษา³

ระดับความหนาแน่น (ร้อยละ)	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 2)
0 – 25	4	8
26 – 50	3	6
51 – 75	2	4
76 – 100	1	2

² ที่มา : จากการสำรวจของความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่

³ ที่มา : สำนักงานโยธาธิการการกรการและผังเมืองจังหวัดนครสวรรค์
เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์สงวนไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6.3.4 พื้นที่น้ำท่วมซ้ำ (FLOODING)

เป็นปัจจัยที่สำคัญโดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ บริเวณที่มีพื้นที่ราบ (Plan) จะมีศักยภาพในการพัฒนาสูง ซึ่งพื้นที่ราบจะไม่มีปัญหาน้ำท่วมโดยมีความเหมาะสมในการพัฒนามากกว่าพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมซ้ำ จึงมีการกำหนดตัวชี้วัดจากลักษณะของบริเวณพื้นที่ออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าคะแนนดินของพื้นที่น้ำท่วมซ้ำ⁴

ลักษณะของพื้นที่	ค่าคะแนนดิน	คะแนนจริง (คูณ 2)
พื้นที่น้ำท่วมซ้ำ	1	2
พื้นที่ลุ่มน้ำเคยท่วมซ้ำ	2	4
พื้นที่ราบน้ำท่วมไม่ถึง	3	6

4.6.3.5 ย่านที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

ย่านที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ถือได้ว่าเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งด้านหนึ่ง ด้านสังคมที่สำคัญซึ่งบริเวณพื้นที่ศึกษาบางส่วน เป็นบริเวณที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และยังเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของชุมชนและจังหวัด จึงควรมีการพัฒนาให้คงไว้เป็นเอกลักษณ์เดิมไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา เพื่อไม่ให้เปลี่ยนแปลงไปตามสมัยนิยมมากนัก

โดยพิจารณาจากสภาพของอายุการใช้งานอาคารในย่านที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ดังนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าคะแนนดินของย่านที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

สภาพของอายุอาคาร (ปี)	ค่าคะแนนดิน	คะแนนจริง (คูณ 2)
ต่ำกว่า 10 ปี		
10 – 30 ปี	3	2
30 – 50 ปี	2	4
มากกว่า 50 ปี	1	6

⁴ที่มา : สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครสวรรค์ และการสอบถามเอกสารประกอบข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6.3.6 แหล่งงาน (INTERNAL JOB)

แหล่งงานเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของพื้นที่ โดยการพิจารณาจากบริเวณที่มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งงานได้อย่างรวดเร็วจะเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงกว่าพื้นที่ที่ใช้เวลานานในการเข้าถึงแหล่งงานของชุมชน โดยกำหนดตัวชี้วัดจากระยะเวลาในการเดินทางเข้าถึงแหล่งงาน แบ่งเป็นระยะเวลาและค่าคะแนนดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนดิบแหล่งงานของชุมชน⁵

ระยะเวลา (นาที)	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 1)
ระยะเวลาในการเดินทาง 0 - 10	3	3
ระยะเวลาในการเดินทาง 10 - 20	2	2
ระยะเวลาในการเดินทาง 20 - 30	1	1

4.6.3.7 สถาบันการศึกษา (EDUCATION)

สถาบันการศึกษา เป็นปัจจัยทางด้านสังคมที่สำคัญ ซึ่งบริเวณที่อยู่ใกล้สถาบันการศึกษา จะมีความพร้อมและมีศักยภาพในการพัฒนาสูงกว่าพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากสถาบันการศึกษา โดยใช้การพิจารณาจากระยะทางของการเดินทางของนักเรียนระดับอนุบาล , ประถมศึกษาภายในพื้นที่ชุมชน โดยแบ่งลักษณะเกณฑ์ในการพิจารณาเป็น 3 ระดับมีค่าคะแนนดิบดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าคะแนนดิบของสถาบันการศึกษา⁶

โรงเรียนอนุบาล และประถมศึกษา	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 1)
ภายในรัศมี 500 เมตร	2	2
ภายในรัศมี 1,000 เมตร	1	1
ภายในรัศมีเกิน 1,000 เมตร	-	-

⁵ ที่มา : การสอบถามและการวิเคราะห์

⁶ ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ

4.6.3.8 พื้นที่นันทนาการ (RECREATION AREA)

พื้นที่นันทนาการ เป็นปัจจัยทางด้านสังคมที่สำคัญ ซึ่งบริเวณที่อยู่ใกล้ชุมชนและมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ จะมีความพร้อมและมีศักยภาพในการพัฒนาสูงกว่าพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล โดยใช้การพิจารณาจากระยะทางของการเดินทางของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งลักษณะเกณฑ์ในการพิจารณาเป็น 3 ระดับมีค่าคะแนนดังนี้

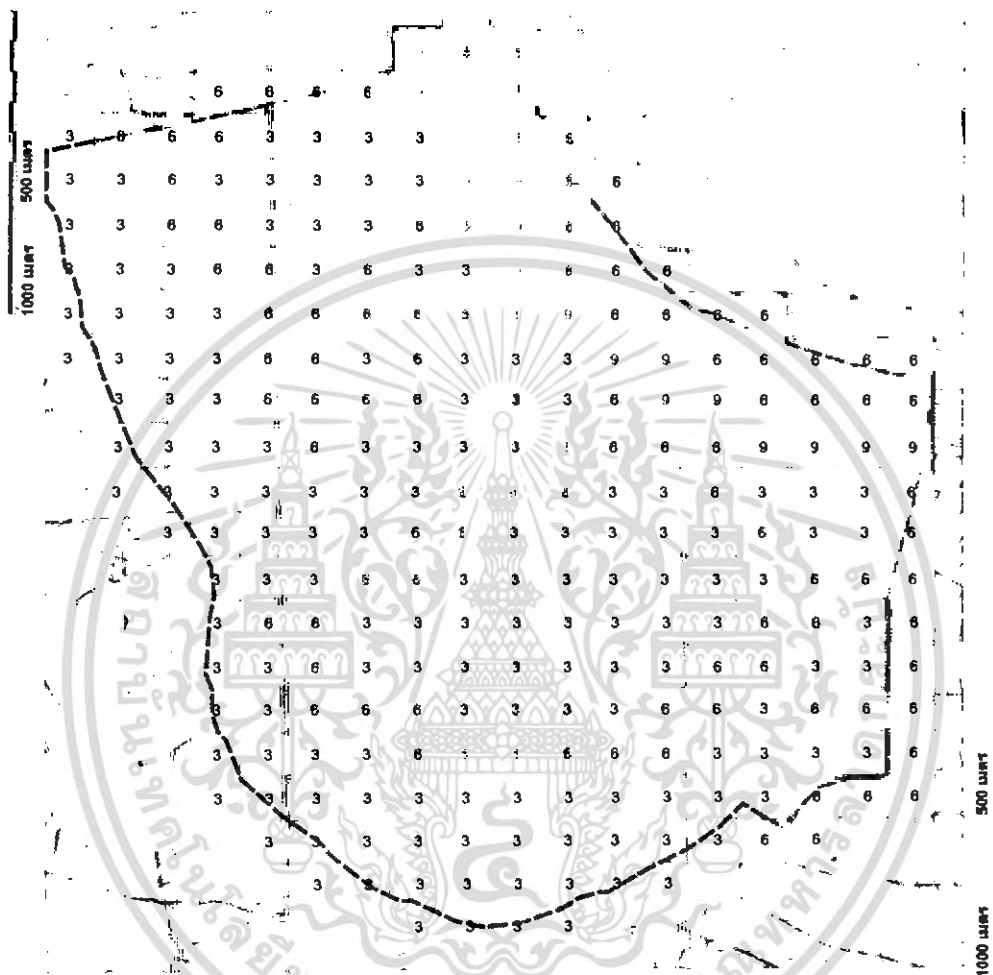
ตารางที่ 4.9 แสดงค่าคะแนนดิบของพื้นที่นันทนาการ⁷

พื้นที่นันทนาการ	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 1)
ระยะห่าง 0 – 5 กม.	3	3
ระยะห่าง 5 - 15 กม.	2	2
ระยะห่าง 15 กม. ขึ้นไป	1	1

⁷ที่มา : การสำรวจ และการสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาม้านางประมง จังหวัดนครสวรรค์
แสดงค่าคะแนนระดับการเข้าถึง

DEVELOPMENT OF BAN DANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSIA

ระยะทางถนน	ค่าคะแนนดิบ	1 x 3
ถนนสายหลัก แม่น้ำ ลำคลอง ฝั่ง	3	9
ถนนสายรอง	2	6
ถนนสายย่อย	1	3

001

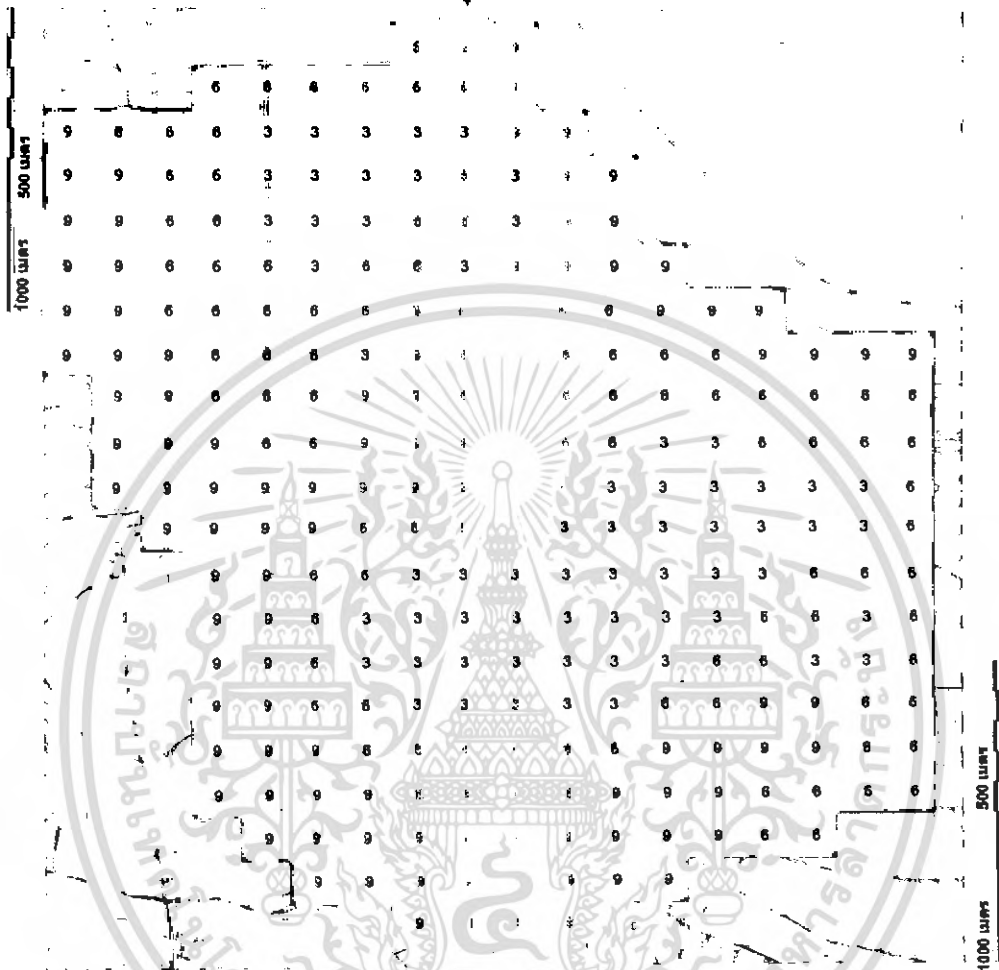
ภาพที่ 4.2 แสดงค่าคะแนนระดับการเข้าถึง

TCISIS

2006
ASSIST.POL. COMM. INFORMATION
NO. 10/11/TCISIS BAN DANG PRA MONG CODE 40025423
KING MONKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนามาบียงประมง จังหวัดนครสวรรค์
แสดงค่าคะแนนระดับมุมมองสวยงาม

DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSRA

ระดับมุมมอง	ค่าคะแนนดิบ	1 x 3
พื้นที่ที่มีมุมมองดี	3	9
พื้นที่ที่มีมุมมองปานกลาง	2	6
พื้นที่ที่มีมุมมองไม่ดี	1	3

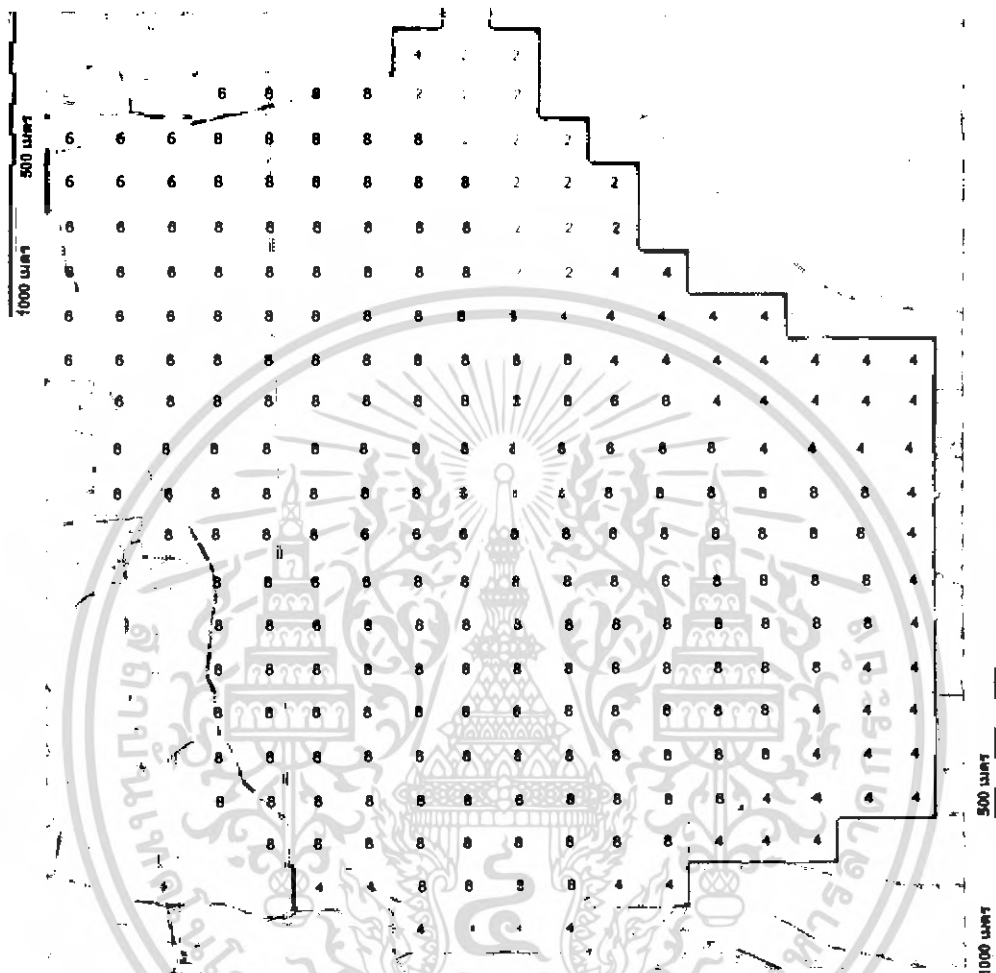
002

ภาพที่ 4.3 แสดงค่าคะแนนระดับมุมมอง

TCT818
7000
ASSIST./POL. CONTROL INFORMATION
RELAY WITH THE NET BANDWIDTH CODE 48373433
KOMA INSTITUTE OF TECHNOLOGY LIBRARY

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนามานางประมง จังหวัดนครสวรรค์
แสดงค่าคะแนนระดับความหนาแน่น

A DEVELOPMENT OF BAN DANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONS
KING MONKUT

ลักษณะของพื้นที่	ค่าคะแนนดิบ	1 x 2
รอยละ 0 - 25	4	8
รอยละ 25 - 50	3	6
รอยละ 51 - 75	2	4
รอยละ 76 - 100	1	2

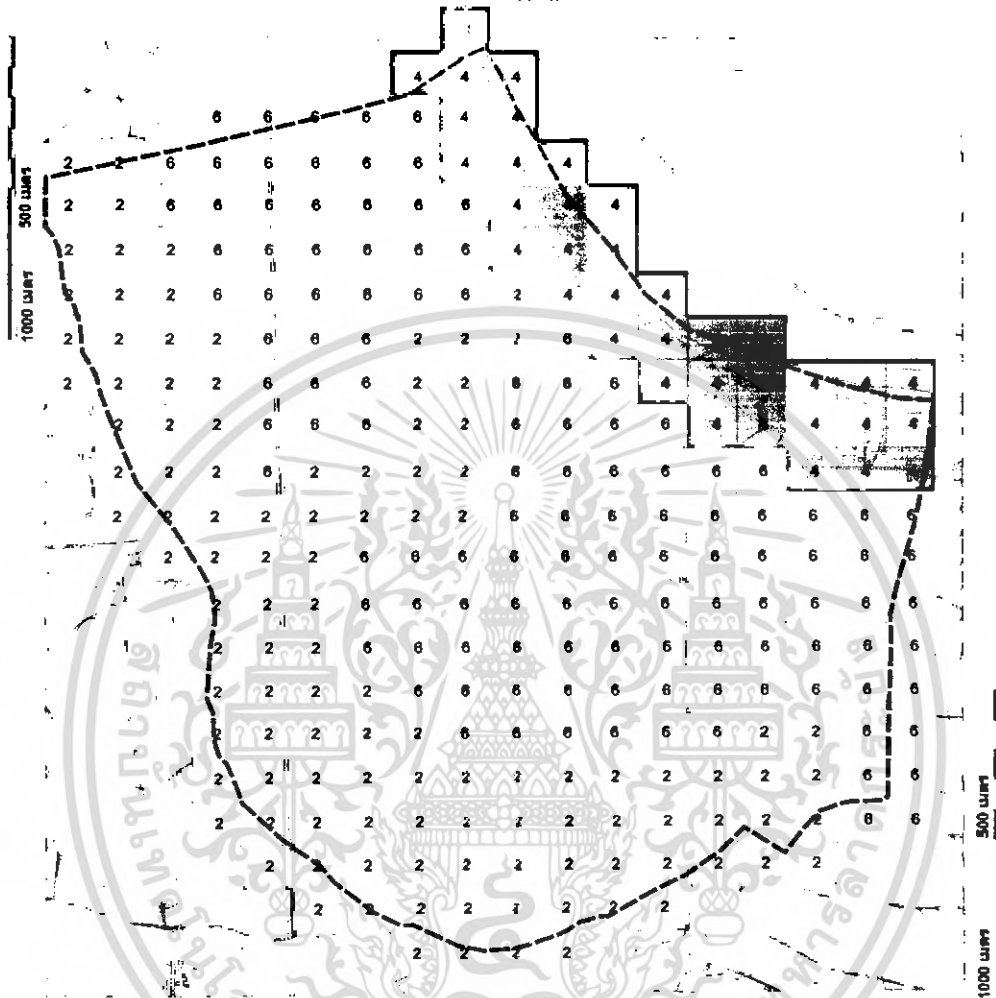
003

ภาพที่ 4.4 แสดงค่าคะแนนความหนาแน่น

KMITL
2000
ASSIST.PON. COMP. ORGANIZATION
MILITARY CODE ADDRESS
KING MONKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางปรุง จังหวัดนครสวรรค์
แสดงค่าคะแนนพื้นที่น้ำท่วม

DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONS

ลักษณะของพื้นที่	ค่าคะแนนดิน	1 x 2
บริเวณน้ำไม่ท่วม	3	6
บริเวณที่น้ำท่วมเป็นบางฤดู	2	4
บริเวณพื้นที่น้ำท่วม	1	2

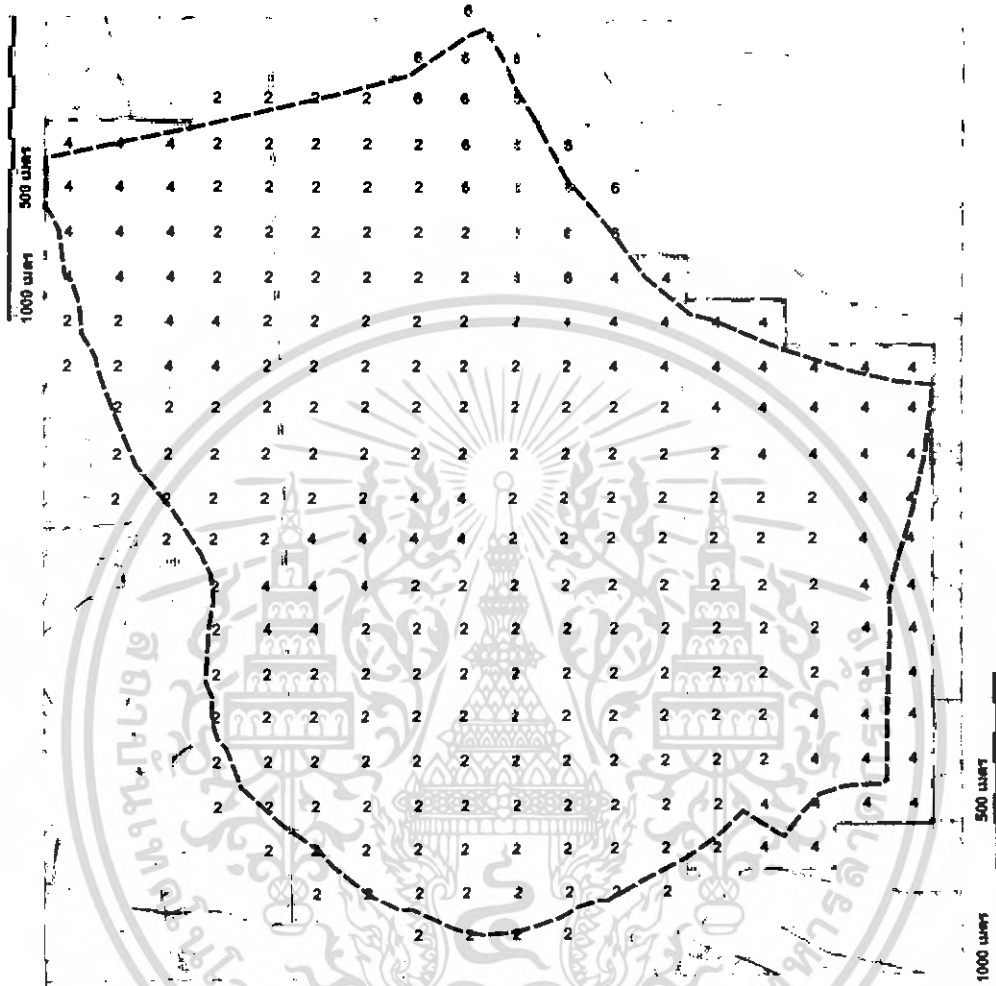
004

ภาพที่ 4.5 แสดงค่าคะแนนพื้นที่น้ำท่วม

TC3818
7000
ASSIST.PON. COMP. ORGANIZATION
MILITARY/TCM/BAKSAWEN CODE.40630030
KING ROBERT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY (LANKA) LTD.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางปรมง จังหวัดนครสวรรค์
แสดงค่าคะแนนย่านที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSARA
NING KONGCHUT

สภาพอายุของอาคาร	ค่าคะแนนดิบ	1 x 2
10 - 30 ปี	3	2
30 - 50 ปี	2	4
มากกว่า 50 ปี	1	6

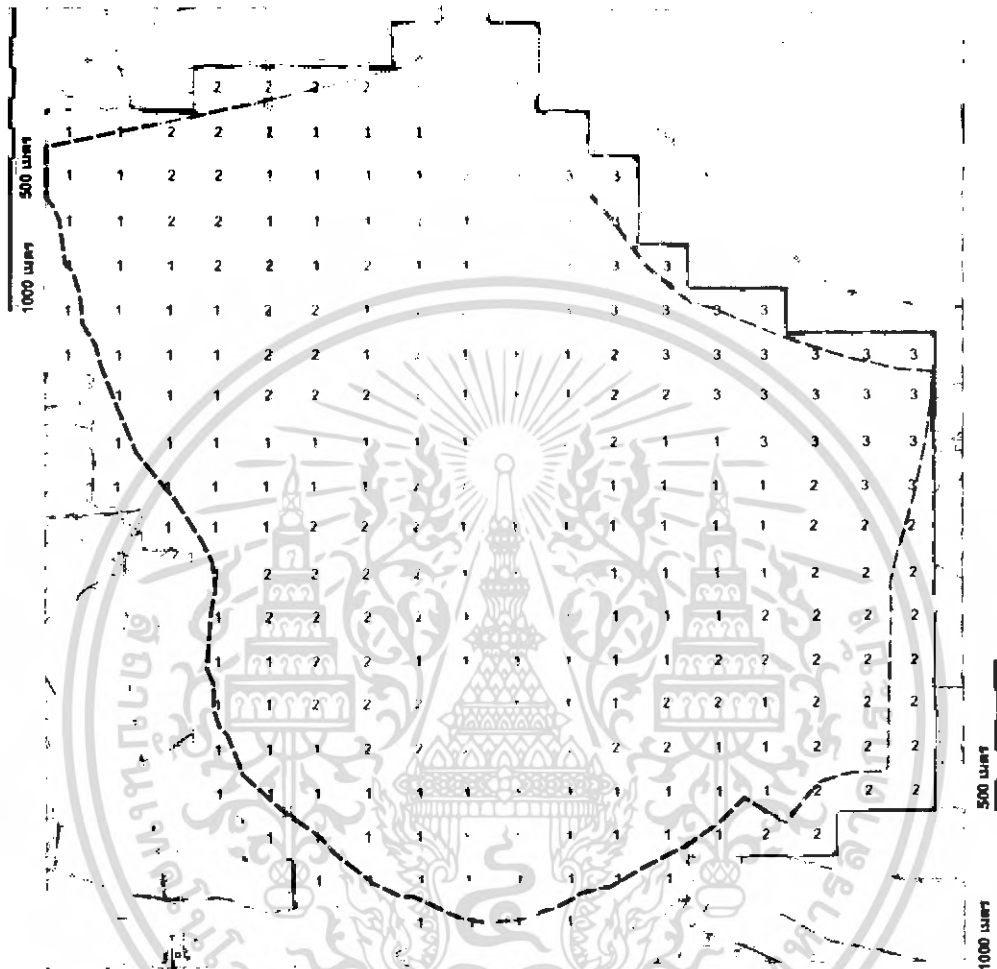
005

TUJSSIS
2000
ASSIST. PROF. SUPPORN CHONGWATSETHAK
SILVIAWITTHICHAI BANGKONG CHONG ANUTACHOON
2000 NAKHONSARA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY LAHONGKONG

ภาพที่ 4.6 แสดงค่าคะแนนย่านเอกลักษณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์
แสดงค่าคะแนนแหล่งงาน

DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSRA

ระยะเวลาในทาง	ค่าคะแนนดิบ	1 x 1
ระยะเวลาในการเดินทาง 0 - 10	3	3
ระยะเวลาในการเดินทาง 10 - 20	2	2
ระยะเวลาในการเดินทาง 20 - 30	1	1

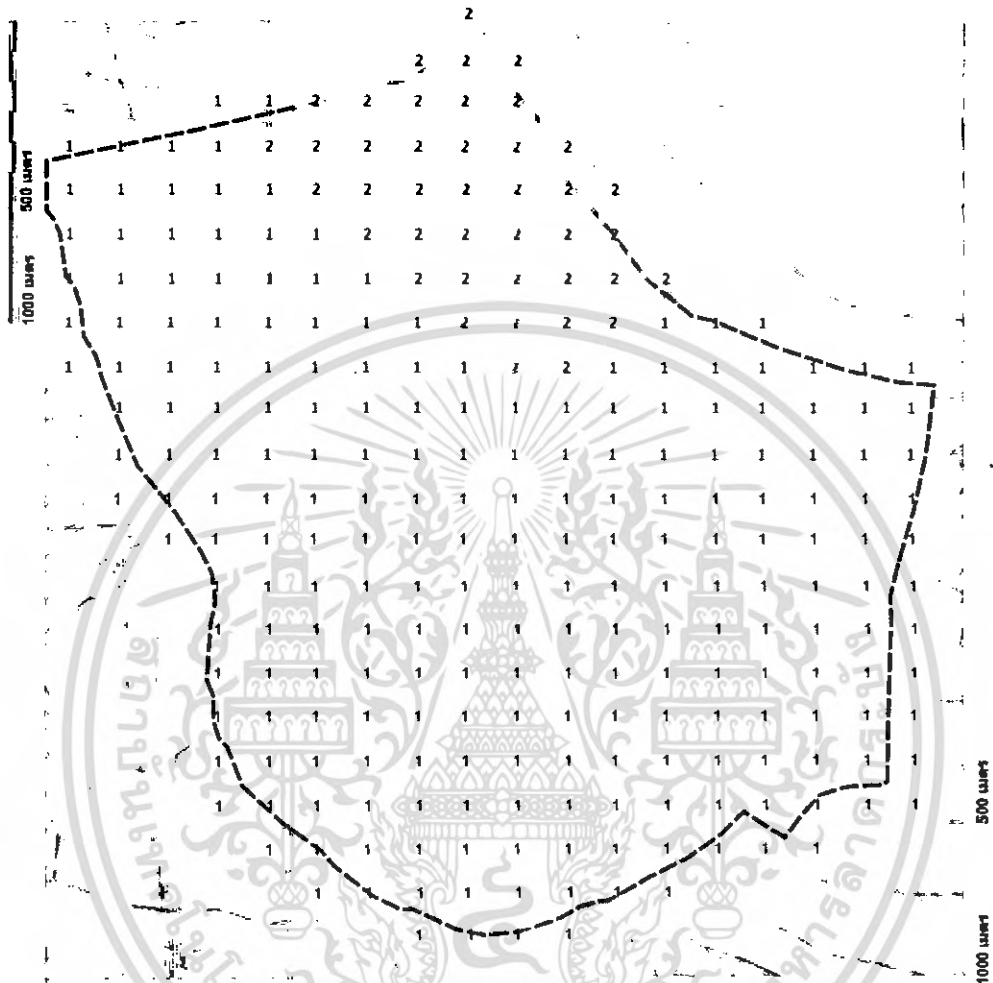
006

ภาพที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนแหล่งงาน

TUJIS
7000
ASSIST.PON. COMPA. BOMBAYSTRITEN
MILITARY/TECHNI. BANGKOK CODE 40625633
TUJIS INSTITUTE OF TECHNOLOGY LANGUAGE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมง จังหวัดนครสวรรค์
แสดงค่าคะแนนพื้นที่สถาบันการศึกษา

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSIA

ลักษณะของพื้นที่	ค่าคะแนน	ค่าคะแนนดิน	1 x 1
ภายในรัศมีเดิเฑา	1000 เมตร.	2	2
ภายในรัศมีเดิเฑาเกินมากกวา	1000 เมตร.	1	1

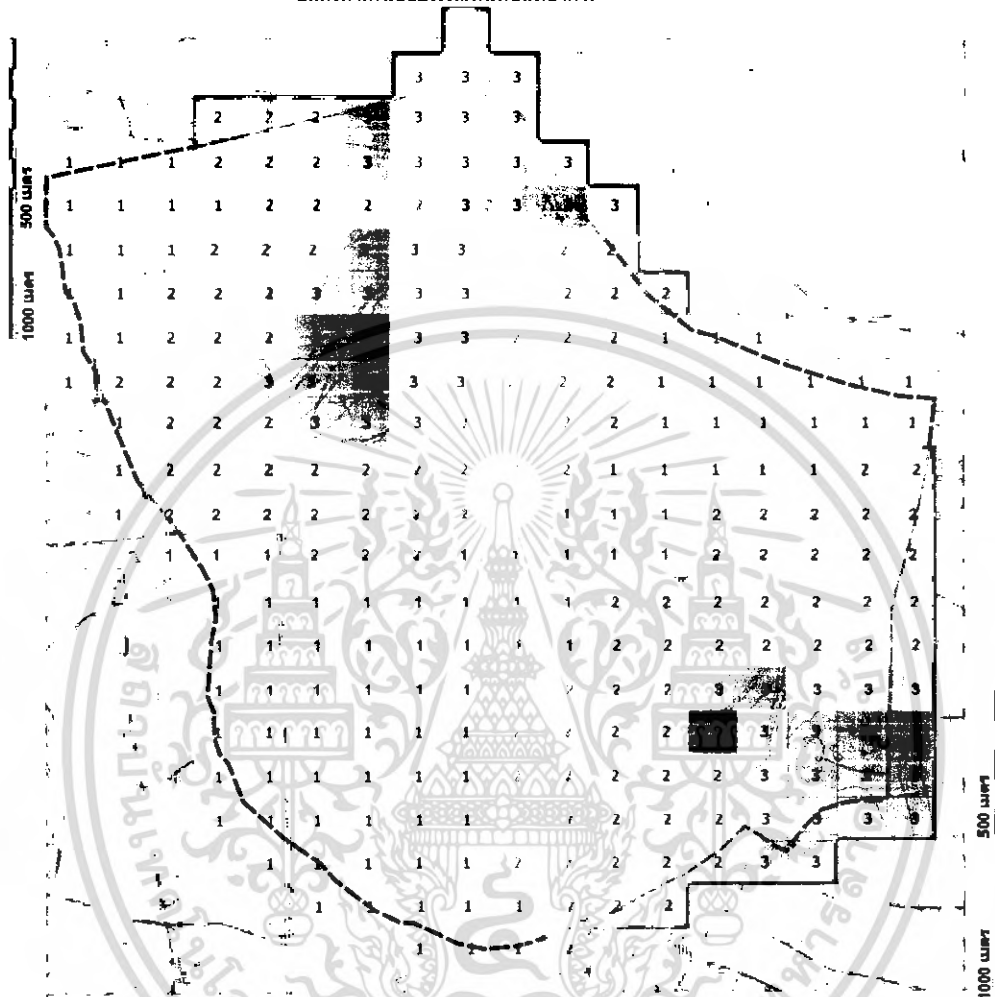
007

ภาพที่ 4.8แสดงค่าคะแนนสถานศึกษา

TC3818
2008
ASSIST. PROF. SOMPORN CHONGKONGSATHAN
DEPARTMENT OF BANGKOK COLLEGE
KING MONSIEUR'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY 1488200000

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางปรุง จังหวัดนครสวรรค์
แสดงค่าคะแนนบริเวณพื้นที่บ้านพักการ

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONS
KING BUMPHIBOL

ลักษณะของพื้นที่บ้านพักการ	ค่าคะแนนดิบ	1 x 1
ภายในรัศมี 0 - 5 กม.	3	3
ภายในรัศมี 5 - 15 กม.	2	2
ภายในรัศมี 15 กม. ขึ้นไป	1	1

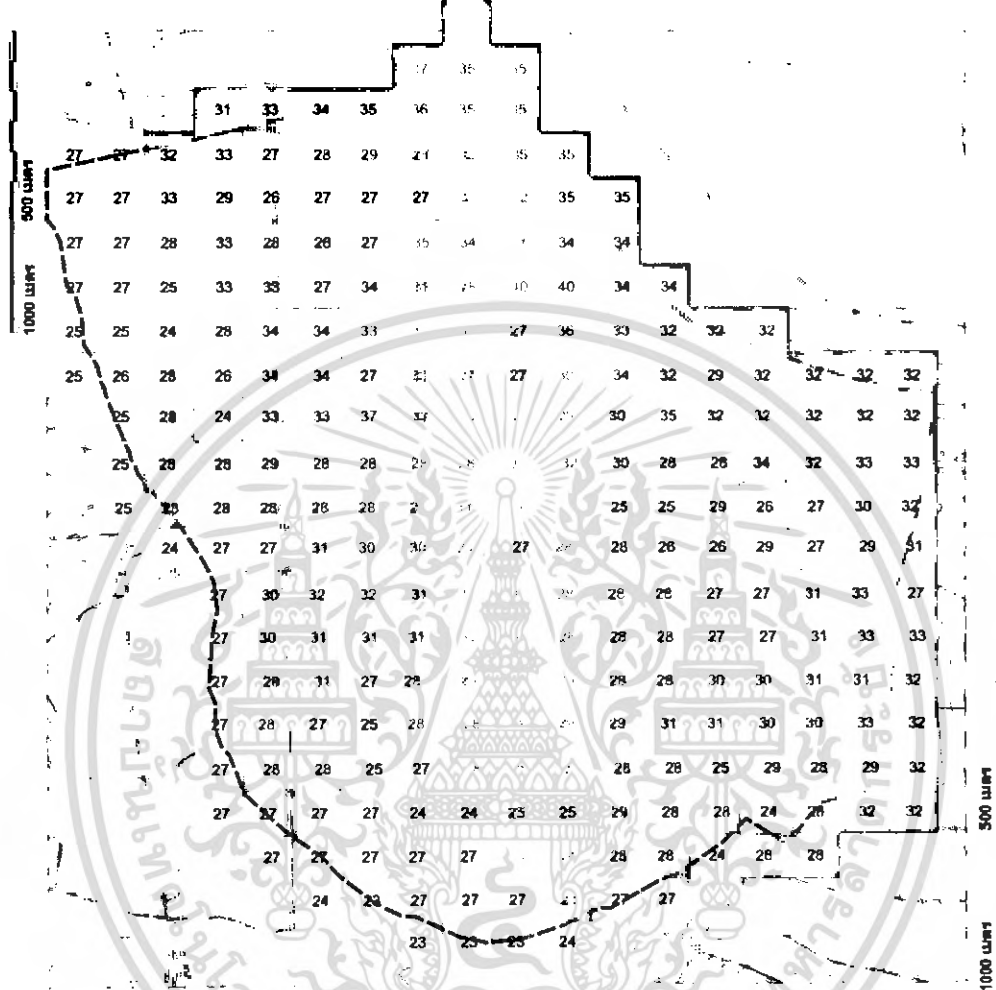
008

ภาพที่ 4.9 แสดงค่าคะแนนพื้นที่บ้านพักการ

TTCISIS
2008
ASSIST.PON. CAMPUS ORGANIZATION
SILVITVITICEMI BANBANG CODE:40033633
KING BUMPHIBOL'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LANARKSHIRE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาย่านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์
แสดงค่าคะแนนรวมทั้งหมด

DEVELOPMENT OF DAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONS

แสดงค่าคะแนนรวมทั้งหมด

—	คะแนน	23 - 27	=	31 ช่อง
—	คะแนน	28 - 33	=	166 ช่อง
—	คะแนน	34 ขึ้นไป	=	76 ช่อง

009

ภาพที่ 4.10 แสดงค่าคะแนนรวม

TTCISIS

7000
 ASSIST. PROF. SOMPHOL BANGKONGKALATION
 DEPARTMENT OF BANGKOK CODE 10033433
 NAKHONS UNIVERSITY OF TECHNOLOGY (NUT)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่กรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6.4 การกำหนดขอบเขตและหน่วยพื้นที่

4.6.4.1 แนวความคิด

จากการศึกษาปัญหา ข้อจำกัด ศักยภาพ และบทบาทของบริเวณชุมชน บ้านบางประมุงและบริเวณพื้นที่ศึกษาใกล้เคียง โดยใช้เส้นแบ่งขอบเขตลำคลองบางประมุง และบึง หนองน้ำใสเป็นตัวแบ่งเขตพื้นที่ศึกษา ตามหลักเขตของเทศบาลและเป็นการกำหนดขอบเขตของ กรมโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด เพื่อทำการวิเคราะห์หาศักยภาพของพื้นที่

4.6.4.2 ขอบเขตของหน่วยพื้นที่

พื้นที่ชุมชนบ้านบางประมุงกำหนดขอบเขตการศึกษาจากขอบเขต ซึ่งมี เนื้อที่ประมาณ 1,351 ไร่ โดยทำการวิเคราะห์พื้นที่ในระบบตารางแบ่งออกเป็นพื้นที่ย่อยรูป สี่เหลี่ยมจัตุรัสมีช่องละ 150 x150 เมตรซึ่งมีจำนวนช่องทั้งหมด 273 ช่อง โดยพื้นที่แต่ละช่องมี พื้นที่ประมาณ 5 ไร่

4.6.5 การรวบรวมคะแนนและจัดลำดับชั้น

การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ โดยใช้ค่าคะแนน ลงในแผนที่แต่ละปัจจัย ซึ่งจะมีค่า คะแนนของแต่ละพื้นที่ โดยการวิเคราะห์ปัจจัยทั้งหมด 8 ปัจจัยจึงนำเอาค่าคะแนนที่ได้มาสรุปผล เป็นค่าคะแนนรวมทั้งหมดของพื้นที่ศึกษา ซึ่งผลการรวมคะแนนสรุปได้ว่าช่องตารางที่ได้คะแนน สูงสุดเท่ากับ 40 คะแนน และช่องตารางที่มีค่าคะแนนต่ำสุดมีค่าเท่ากับ 23 คะแนน

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ศึกษา สามารถแบ่งระดับความเหมาะสมของ ศักยภาพของพื้นที่ได้ 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของผลต่างของค่าคะแนนสูงสุดและค่าคะแนนต่ำสุด ทหารด้วยจำนวนระดับชั้น จะได้ความแตกต่างระดับชั้นเท่ากับ 6 คะแนน

4.6.6 สรุปผลการวิเคราะห์

- 1) พื้นที่ศึกษาที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำ (ค่าคะแนน 23 – 27) มีจำนวน 31 ช่อง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 155 ไร่
- 2) พื้นที่ศึกษาที่มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง (ค่าคะแนน 28 - 33) มี จำนวนช่อง 166 ช่อง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 830 ไร่
- 3) พื้นที่ศึกษาที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง (ค่าคะแนน 34 ขึ้นไป) มีจำนวน 76 ช่อง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 380 ไร่

ดังนั้นจากการศึกษาวิเคราะห์หาศักยภาพของพื้นที่ในการปรับปรุง และพัฒนาบ้าน บางประมุง เพื่อสรุปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ของชุมชน จากการวิเคราะห์ ข้อมูล บริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูงคือที่เป็นชุมชนเก่าควรมีการพัฒนาและ ปรับปรุงเพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา และบริเวณที่มีศักยภาพใน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพัฒนาปานกลางคือบริเวณพื้นที่รอบนอกของชุมชนเดิม และพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำ คือบริเวณพื้นที่ชุมชนที่อยู่ห่างไกลจากถนนสายโครงพระ-นครสวรรค์ เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การพัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน โดยการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน การกำหนดกิจกรรมในพื้นที่ชุมชน การปรับปรุงและพัฒนาชุมชนตามขั้นตอนและการออกแบบวางผังพัฒนาชุมชน

4.7 วิเคราะห์บทบาทของพื้นที่ศึกษาในอนาคต

การวิเคราะห์และศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนบ้านบางประมุง และพื้นที่ใกล้เคียง จากศักยภาพและความเหมาะสมของพื้นที่ชุมชน ในด้านนโยบาย เศรษฐกิจ สังคมและกายภาพ ตลอดจนโครงสร้างทางภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการสรุปบทบาทของพื้นที่ศึกษาในปัจจุบันและการคาดการณ์บทบาทของพื้นที่ชุมชนในอนาคต เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับพื้นที่ศึกษาและส่งเสริมบทบาทและความสำคัญให้กับชุมชนต่อไปในอนาคต โดยมีบทบาทดังนี้

4.7.1 วิเคราะห์แผนพัฒนา

การศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนาและนโยบายต่าง ๆ ได้แก่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 – 9, แผนพัฒนากระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 1 – 7, แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากาฬเหนือ, แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากาฬนครสวรรค์, นโยบายการพัฒนาของสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งสรุปบทบาทที่สำคัญได้ดังนี้

4.7.1.1 ด้านเศรษฐกิจ

อดีต

1) เป็นชุมชนที่มีบทบาททางด้านการพาณิชย์กรรม โดยมีตลาดบางประมุงและตลาดท่าซุดสถานที่ในการแลกเปลี่ยนสินค้าอุปโภคบริโภค เป็นชุมชนที่มีโบราณสถานหลายแห่ง เช่น วัดบางประมุง วัดบางมะฝ่อ วัดท่าซุด ซึ่งเป็นที่รวมกิจกรรมของชุมชนมาช้านาน

ปัจจุบัน

1) บทบาททางด้านเกษตรกรรม ยังมีความสำคัญและเป็นอาชีพหลักของประชาชนในพื้นที่

2) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทความสำคัญลดน้อยลงเนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งในเทศบาลตำบลบางประมุงขาดการดูแลรักษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อนาคต

- 1) พื้นที่ศึกษาจะมีความสำคัญทางด้านการท่องเที่ยวโดยการ เชื่อมโยงกิจกรรม และสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญทั้งภายในชุมชนและบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง
- 2) ชุมชนจะเป็นศูนย์กลางการชุมชนเป็นศูนย์กลางการค้าขาย จะมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

4.7.1.2 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

อดีต

- 1) ชุมชนบางประมุงเป็นชุมชนที่มีความเก่าแก่ และทรงคุณค่าทางด้านวัฒนธรรม
- 2) เป็นชุมชนที่มีความสะดวกทางด้านการคมนาคมขนส่งทางบกและทางน้ำโดยมี ถนนสายย่อยเชื่อมต่อหลายสายภายในตำบล

ปัจจุบัน

- 1) ชุมชนไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการทิ้งร้างบ้านเรือน และยังมีการรुक ล้ำเข้าไปในพื้นที่สาธารณะ
- 2) พื้นที่ในชุมชนยังมีการขาดแคลนการให้บริการ ทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ครอบคลุมแต่บางบริเวณยังขาดการบริการตู้โทรศัพท์สาธารณะ
- 3) ขาดการดูแลสถานที่สำคัญเช่น โบราณสถานที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์

อนาคต

- 1) จะมีการปรับปรุงชุมชนเพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร โดยไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน
- 2) จะมีการจัดสถานที่สำหรับนันทนาการ และเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้กับ ประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยว
- 3) ด้านการคมนาคมขนส่งในพื้นที่จะมีการพัฒนาให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น และเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและมีการเชื่อมโยงระบบการคมนาคมให้ เชื่อมโยงกับพื้นที่ใกล้เคียง

4.7.1.3 ด้านการบริการทางสังคม

อดีต

- 1) ให้การบริการด้านการปกครองและการบริหารราชการระดับท้องถิ่น
- 2) พื้นที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์

ปัจจุบัน

- 1) ให้การบริการด้านการปกครองและการบริหารราชการของระดับอำเภอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ให้บริการด้านการศึกษาทั้งในชุมชนและพื้นที่ของชุมชนใกล้เคียง
อนาคต

- 1) การบริการด้านการบริหารราชการจะมีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 2) จะมีการพัฒนาทางการศึกษาให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน
- 3) ประวัติศาสตร์ในพื้นที่ศึกษาที่มีความสำคัญ มีการเผยแพร่ให้ความรู้แก่เยาวชน

4.7.2 วิเคราะห์จากบทบาทในปัจจุบัน

จากแผนพัฒนาและนโยบายของพื้นที่ในปัจจุบัน และการศึกษาศักยภาพของชุมชนบ้านบางประมุง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการส่งเสริมปรับปรุงชุมชนให้มีศักยภาพที่ดียิ่งขึ้น แต่จากข้อจำกัดในด้านกายภาพของพื้นที่ศึกษาทำให้เกิดอุปสรรคของการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ดังนั้นจากการวิเคราะห์บทบาทจึงสรุปได้ว่า ควรมีการปรับปรุงและพัฒนา ศักยภาพของพื้นที่ที่มีอยู่เดิม คือพื้นที่บริเวณชุมชนบ้านบางประมุงเก่า ให้ทรงคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายและแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนในอดีตให้มากที่สุด และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางด้านต่างๆ เพื่อเป็นการเสริมสร้างบทบาทของพื้นที่ศึกษาต่อไปในอนาคต

4.7.3 สรุปบทบาทและหน้าที่ของพื้นที่ศึกษา

ในการวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน การขยายตัวของกิจกรรมในชุมชนสามารถสรุปบทบาทที่สำคัญของชุมชน โดยการศึกษาบทบาทในอดีต ปัจจุบัน และบทบาทในอนาคต ซึ่งหน้าที่และบทบาทของชุมชนบางประมุงเพื่อรองรับการท่องเที่ยวมีดังนี้

4.7.3.1 บทบาทของชุมชนเดิม

เป็นชุมชนที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นชุมชนเก่าตั้งแต่สมัยอดีต โดยมีการแลกเปลี่ยนสินค้าในชุมชนและชุมชนบริเวณใกล้เคียง โดยมีเส้นทางการคมนาคมขนส่งทางน้ำเป็นหลัก และมีย่านตลาดบางประมุงและตลาดท่าซุดเป็นหลัก

4.7.3.2 บทบาทของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จากการศึกษาพื้นที่ชุมชนเพื่อทำการปรับปรุงและพัฒนาต่อไปในอนาคต เพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยว ตามแผนพัฒนาและนโยบายต่างๆ โดยต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบสาธารณูปโภค, ระบบสาธารณูปการ, การใช้ประโยชน์ของพื้นที่สาธารณะและพื้นที่โล่งว่าง, การให้ความสำคัญต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในชุมชน, มีการดูแลรักษาโบราณสถานและสถานที่สำคัญภายในชุมชน การศึกษาและหาแนวทางในการแก้ปัญหาในด้านต่างๆ ของชุมชนรวมถึงการรักษาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนต่อไปในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในโครงการ

5.1 การกำหนดนโยบายของการวางผัง

การศึกษาวิเคราะห์เพื่อวางแผนอนุรักษ์และปรับปรุงศูนย์กลางชุมชนบางประมุง โดยคำนึงถึงสาเหตุของปัญหาในด้านต่างๆคือ ด้านกายภาพ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและความเสื่อมถอยของชุมชนบางประมุงที่เกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในรูปแบบที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ของชุมชนริมน้ำ ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาหลักดังนี้

1. ปัญหาสภาพแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของย่านการค้าและการท่องเที่ยวของชุมชนบางประมุง คือ สภาพอาคารมีความเสื่อมโทรม และมีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ไม่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่น ปัญหาขยะมูลฝอย ความไม่เป็นระเบียบของแผ่นป้ายโฆษณาและสายไฟซึ่งส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมต่อทัศนียภาพบริเวณพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบางประมุง แล้วยังส่งผลกระทบต่อการเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชน

2. ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื่องจากอาคารบ้านเรือนส่วนใหญ่ที่มีความหนาแน่นบริเวณริมแม่น้ำจึงขาดพื้นที่โล่งว่าง หรือ พื้นที่สาธารณะสำหรับใช้เป็นพื้นที่นันทนาการสำหรับประชาชนในชุมชน และการขยายตัวของชุมชนบริเวณริมแม่น้ำ

3. ปัญหาด้านการท่องเที่ยวปัญหาระบบการสัญจรในบริเวณตลาดน้ำบางประมุง การเข้าถึงไม่มีความชัดเจนและต่อเนื่อง การเข้าถึงตลาดน้ำบางประมุงทางด้านหลังนั้นทำได้ยากมากทางเข้ายังไม่มีความชัดเจน ทางเข้า-ออก ในบริเวณที่จำกัดขาดความเป็นอิสระในการท่องเที่ยวและขาดการเชื่อมโยงกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญอื่น ๆ ของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

4. ปัญหาย่านเกษตรกรรมบริเวณพื้นที่ศึกษา มีความเสื่อมโทรม และความไม่เป็นระเบียบ ซึ่งต้องปรับปรุงเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนและเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

ดังนั้นจากการศึกษาปัญหาในด้านต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางการวางแผนในการปรับปรุงชุมชนบางประมุงและพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อรองรับการขยายด้านการท่องเที่ยว และการขยายตัวของชุมชนในอนาคตโดยมีแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงพื้นที่ศึกษา 3 ระบบดังนี้ คือ

1. การปรับปรุงโดยการอนุรักษ์ (Conservation)
2. การปรับปรุงโดยการบูรณะฟื้นฟู (Rehabilitation)
3. ระบบการสร้างใหม่ (Clearance)

5.1.1 จุดมุ่งหมายของการพัฒนา

ความมุ่งหมายของการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนตลาดน้ำบางประมงเพื่อการท่องเที่ยวจากการศึกษาวิเคราะห์สภาพของพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีแนวโน้มในการพัฒนาและปรับปรุงชุมชนดังนี้

5.1.1.1 ปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่ศึกษาบริเวณย่านตลาดน้ำบางประมง และสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนบางประมง และการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจัดพื้นที่กิจกรรมต่างๆ เพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวโดยไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น และเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชนเกษตรกรรมและแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง

5.1.1.2 เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชน ให้สามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคตและเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดนครสวรรค์ ให้มีความพร้อมในด้านต่างๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ และการจัดพื้นที่สาธารณะสำหรับชุมชนเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น

5.1.2 วัตถุประสงค์

- 1) ปรับปรุงภูมิทัศน์ของย่านตลาดน้ำบางประมง ริมสองฝั่งของถนน ริมลำคลองบางประมง และบึงระหารน้ำใส เพื่อส่งเสริมความสวยงามทางด้านกายภาพเพื่อรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว
- 2) กำหนดพื้นที่กิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในชุมชน
- 3) ส่งเสริมกิจกรรมในชุมชน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของชุมชนริมแม่น้ำ
- 4) พื้นที่อุทยานการค้าก๋าย่านตลาดน้ำบางประมงนั้นให้เป็นตัวสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่เดิมของชุมชนการค้าขายในอดีต
- 5) จัดระบบโครงข่ายคมนาคมให้เกิดความสะดวก เพื่อส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบการคมนาคมทั้งทางน้ำ และทางบกไปยังพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6) เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการควบคุมรูปแบบอาคารลักษณะทางสถาปัตยกรรมให้มีความสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมในท้องถิ่น

7) เพื่อปรับปรุงสภาพอาคารภายในชุมชนที่เกิดความชำรุดทรุดโทรม และถูกทิ้งร้าง ให้เกิดความสวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อย

5.1.3 เป้าหมาย

1) ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ให้สามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนและกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในอนาคต

2) กำหนดกิจกรรมในชุมชนให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางการเกษตร ส่งเสริมกิจกรรมตลาดน้ำ และการผลิตสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านเป็นการสร้างอาชีพให้แก่ประชาชน

3) ปรับปรุงระบบคมนาคมขนส่ง เพื่อการสัญจรอย่างทั่วถึงทั้งภายในชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง

4) ปรับปรุงภูมิทัศน์ของชุมชน เพื่อส่งเสริมจินตภาพของชุมชนที่มีอยู่เดิม ให้มีศักยภาพที่ดียิ่งขึ้น

5) กำหนดรูปแบบสถาปัตยกรรม และทำพื้นที่นอกเขตนครประวัติศาสตร์เป็นพื้นที่กันชุมชน (Buffer zone)

6) กำหนดรูปแบบการขยายตัวของชุมชน เพื่อรองรับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว และกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

5.2 การคาดการณ์จำนวนผู้มาใช้บริการพื้นที่โครงการในอนาคต

5.2.1 นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

จำนวนนักท่องเที่ยวเป็นผู้ใช้บริการประเภทหนึ่ง ที่มีความสำคัญสำหรับโครงการจากการวิจัยของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยพบว่า พื้นที่ศึกษามีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศทั้งหมด 18,250 คน เป็นนักท่องเที่ยวไทย 10,978 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 7,272 คน

จากการคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศของจังหวัด นครสวรรค์ในปี 2568 สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 5.1 แสดงสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง พ.ศ 2543 – 2548

สัญชาติ	จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน					
	2543	2544	2545	2546	2547	2548
ไทย	6,358	9,125	9,568	10,958	11,357	10,978
ต่างชาติ	3,620	3,753	4,001	4,300	6,301	7,272
รวม	9,978	12,878	13,569	15,258	17,658	18,250

ภายในพื้นที่ศึกษา มีแนวโน้มขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จากผังโครงสร้างของพื้นที่ศึกษาประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของนักท่องเที่ยวย้อนหลัง 5 ปี ซึ่งคำนวณแล้วได้อัตราการเพิ่มของนักท่องเที่ยวไทยเป็น ร้อยละ 0.115 และได้อัตราการเพิ่มของนักท่องเที่ยวต่างประเทศเป็น ร้อยละ 0.150 และได้นำมาคำนวณหานักท่องเที่ยวในอนาคต โดยในปีปัจจุบัน คือปีพ.ศ. 2548 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งสิ้น 10,978 และในอนาคตอีก 20 ปีจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวไทยประมาณ 92,662 คน ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจำนวน 7,272 คน และในอนาคตอีก 20 ปี จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวไทยประมาณ 118,959 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 แสดงการคาดการณ์จำนวนนักท่งเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ
ในจังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. 2548 – 2568 ล่วงหน้า 20 ปี

ปี พ.ศ.	นักท่งเที่ยวชาวไทย	นักท่งเที่ยวชาวต่างประเทศ
2548	10,978	7,272
2549	12,240	8,362
2550	13,647	9,616
2551	15,216	12,716
2552	16,965	12,716
2553	18,915	14,623
2554	20,190	16,816
2555	22,511	19,338
2556	25,099	22,238
2557	27,985	25,573
2558	31,203	29,408
2559	34,791	33,819
2560	38,791	38,891
2561	43,251	44,724
2562	48,224	51,432
2563	53,770	59,146
2564	59,953	68,017
2565	66,847	78,219
2566	74,534	89,951
2567	83,105	103,443
2568	92,662	118,959

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปการศึกษาวิเคราะห์สถิติจำนวนผู้ใช้บริการพื้นที่ศึกษาจากกลุ่มผู้ใช้
ชุมชนบางประมุง นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

การคาดการณ์จำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษา พ.ศ. 2548

จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย	10,978	คน
จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	7,272	คน
รวมจำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษา	18,250	คน

การคาดการณ์จำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษา พ.ศ. 2548 – 2568 ส่วนหน้า 20 ปี

จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย	92,662	คน
จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	118,959	คน
รวมจำนวนผู้ใช้พื้นที่ศึกษา	211,621	คน

5.3 การวิเคราะห์หลักและพฤติกรรมของประชากรที่เข้ามาใช้โครงการ

จากการศึกษาและวิเคราะห์การคาดการณ์ จำนวนประชากรที่เข้ามาใช้โครงการนั้นเป็น
ภาพรวมเท่านั้น การศึกษาในส่วนของลักษณะและพฤติกรรมของประชากรที่เข้ามาใช้บริการจะเป็น
ประโยชน์ต่อการกำหนดลักษณะและประเภทกิจกรรมทางในชุมชน ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับ
ลักษณะและพฤติกรรมของประชากรตามความเป็นจริงได้มากขึ้น

ลักษณะประชากร แบ่งออกเป็นลักษณะดังนี้

ประชากรนักท่องเที่ยว แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยและ
นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ซึ่งจากการวิจัยของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่าเป็น
นักท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อท่องเที่ยวในจังหวัดนครสวรรค์เพียงสถานที่แห่งเดียว 64%
นอกจากนั้นเป็นนักท่องเที่ยวที่พักรแรมแหวะพักผ่อนในจังหวัดนครสวรรค์ก่อนที่จะเดินทางต่อไปยัง
สถานที่ท่องเที่ยวแหล่งอื่นๆในภาคเหนือต่อไป

5.4 การกำหนดพื้นที่กิจกรรมในอนาคต

สำหรับเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อการคาดการณ์พื้นที่ของกิจกรรมต่าง ๆ ในอนาคตจะ
พิจารณาจากสัดส่วนของปริมาณพื้นที่กิจกรรมแต่ละประเภท ในปัจจุบันเพื่อความเหมาะสมและ
สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชนบางประมุงให้มากที่สุด ยกเว้นบางกิจกรรมเสนอแนะ
เพื่อการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวให้กับตัวชุมชน โดยจะให้เกณฑ์มาตรฐานจากชุมชนเมืองอื่นๆที่มี
ระดับในการพัฒนาแบบเดียวกัน โดยมีรายละเอียดของกิจกรรมแต่ละประเภทดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาอัตราส่วนประเภทกิจกรรมของพื้นที่ศึกษาพบว่า

- กิจกรรมประเภทที่อยู่อาศัยมีอัตราส่วนเท่ากับ	8.5 %
- กิจกรรมประเภทพาณิชยกรรมอัตราส่วนเท่ากับ	1.5 %
- กิจกรรมประเภทสถาบันศาสนาอัตราส่วนเท่ากับ	7 %
- กิจกรรมประเภทเกษตรกรรมอัตราส่วนเท่ากับ	24 %
- กิจกรรมประเภทพื้นที่โล่งว่างสาธารณะมีอัตราส่วนเท่ากับ	30 %
- กิจกรรมประเภทพื้นที่นันทนาการมีอัตราส่วนเท่ากับ	11 %
- กิจกรรมประเภทพื้นที่แหล่งน้ำมีอัตราส่วนเท่ากับ	18 %
รวม	100 %

โดยมีรายละเอียดของการคาดการณ์พื้นที่ศึกษาในแต่ละกิจกรรมจากจำนวนประชากรในอนาคต ซึ่งสามารถจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

- กิจกรรมประเภทที่อยู่อาศัย	184,000	ตร.ม	หรือ	115	ไร่
- กิจกรรมประเภทพาณิชยกรรม	33,600	ตร.ม	หรือ	21	ไร่
- กิจกรรมประเภทสถาบันศาสนา	152,000	ตร.ม	หรือ	95	ไร่
- กิจกรรมประเภทเกษตรกรรม	518,400	ตร.ม	หรือ	324	ไร่
- กิจกรรมประเภทพื้นที่โล่งว่างสาธารณะ	648,000	ตร.ม	หรือ	405	ไร่
- กิจกรรมประเภทพื้นที่นันทนาการ	238,400	ตร.ม	หรือ	149	ไร่
- กิจกรรมประเภทพื้นที่แหล่งน้ำ	388,800	ตร.ม	หรือ	243	ไร่

สำหรับกลุ่มกิจกรรมในแต่ละกลุ่มที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ส่วนเป็นส่วนหนึ่งในการคำนวณหาพื้นที่จากการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคตที่ใช้บริการในพื้นที่ ซึ่งจากการหาพื้นที่นั้นเป็นการหาจากการขยายตัวของพื้นที่ที่ยังไม่ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ ตามแนวความคิดในการออกแบบ และความเป็นไปได้ในศักยภาพของพื้นที่ในอนาคตและแผนพัฒนาต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จึงจัดสรรในส่วนของพื้นที่เพิ่มเติมโดยปรับปรุงพื้นที่เหล่านี้เข้ามาแทนพื้นที่ว่างโล่งสาธารณะและการปรับปรุงพื้นที่ของเอกชนบางส่วนเพื่อการพัฒนาต่อไปในอนาคต

5.4.1 สรุปความต้องการของพื้นที่ในอนาคต

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า โครงการพัฒนาบ้านบางประมง จังหวัดนครสวรรค์ มีจำนวนพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,354 ไร่ ความต้องการพื้นที่กิจกรรมต่างๆ ของพื้นที่ศึกษา 1,793,600 ตร.ม. เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณพื้นที่ศึกษาซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 474 ไร่ หรือ 758,400 ตร.ม. ดังนั้นการใช้พื้นที่กิจกรรมต่างๆ จึงคิดเป็นร้อยละ 64 ของพื้นที่ศึกษาทั้งหมด

บทที่ 6

การเสนอแนวทางการพัฒนาบ้านบางประมุง

6.1 แนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่

การนำเสนอแนวทางการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงชุมชนบ้านบางประมุง จากการศึกษาวิเคราะห์ปัญหา ข้อจำกัด ศักยภาพของพื้นที่ และบทบาทของชุมชนซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางวัฒนธรรมประเพณี เป็นศูนย์กลางการเกษตรกรรมในระดับอำเภอ การกำหนดแนวความคิดในการวางผังจึงให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวและการพัฒนาซึ่งมุ่งเน้นทางด้านเกษตรกรรมและการท่องเที่ยว โดยการเชื่อมโยงกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวกิจกรรมทางเกษตรกรรมของชุมชนเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบ และกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับพื้นที่บริเวณตลาดน้ำบางประมุงมีแนวความคิดกำหนดให้มีการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมท้องถิ่นซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และกำหนดแนวความคิดให้มีการพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยว และที่รองรับนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและการค้า ซึ่งนำรายได้สู่ชุมชน แต่เนื่องจากชุมชนมีความเก่าแก่ทางด้านศิลปวัฒนธรรมเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรมของท้องถิ่นจึงควรมีการออกกฎหมายเทศบัญญัติเพื่อควบคุมรูปแบบอาคารให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเพื่อทัศนียภาพที่สวยงามในการท่องเที่ยว โดยแนวความคิดด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนให้เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในพื้นที่ใกล้เคียง และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สัมผัสวิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และปรับปรุงพื้นที่ศึกษาต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน และกำหนดกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชน เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต

6.1.1 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ศึกษา

6.1.1.1 ส่วนพื้นที่ตลาดน้ำบางประมุง

การกำหนดแนวทางการพัฒนาตลาดน้ำบางประมุง โดยการปรับปรุงบริเวณริมฝั่งด้านบนบกของตลาดน้ำบางประมุงให้มีลานกิจกรรมและจุดสำหรับชมบรรยากาศ สองฝั่งของลำคลองบางประมุงให้ยังคงรักษาธรรมชาติให้อยู่เหมือนเดิม ปรับปรุงตลาดน้ำบางประมุงให้เข้ากับบรรยากาศในชนบท เพื่อจะได้รองรับนักท่องเที่ยวในการชมหรือใช้บริการของและเป็นศูนย์รวมของ

คนในชุมชน โดยให้เป็นจุดเริ่มต้นของการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบางประมุงจึงมีแนวทางการปรับปรุง สภาพภูมิทัศน์เพื่อส่งเสริมทัศนียภาพของชุมชนให้เกิดความสวยงามโดยมีรายละเอียดดังนี้

- การปรับปรุงซุ้มทางเข้าจากริมฝั่งลงมาข้างตลาดน้ำบางประมุง ซึ่งมีการเชื่อมต่อกับตัววัดบางประมุง
- การปรับปรุงทางเท้าบริเวณริมแม่น้ำ ให้มีการเชื่อมต่อในทุกพื้นที่ของชุมชนมีรูปแบบและการใช้วัสดุพื้นดินที่มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชน
- ปรับปรุงพื้นที่คลองบางประมุงซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ เพื่อส่งเสริมภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมริมน้ำของชุมชน และเพื่อให้เป็นพื้นที่กิจกรรมสาธารณะที่แท้จริงของชุมชนทั้งประเภทกิจกรรมนันทนาการ และเกษตรกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชุมชน
- ปรับปรุงร้านขายของที่ระลึกให้มีลักษณะทางด้านสถาปัตยกรรม ที่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมในท้องถิ่นและใช้วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นในการก่อสร้าง
- จัด Street Furniture และสาธารณูปการให้มีความพร้อมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนในชุมชน

6.1.1.2 อนุรักษ์สวนอาคาร

เป็นการเสนอแนวทางในการอนุรักษ์อาคารเก่าภายในชุมชน เนื่องจากเป็นอาคารที่ทรงคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรมในอดีต และการปรับปรุงอาคารที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม และอาคารที่ถูกทิ้งร้างให้เกิดความสวย และการกำหนดพื้นที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อการขยายตัวของชุมชนในอนาคต โดยมีแนวทางการปรับปรุงบ้านในชุมชน และนำอาคารเก่ากลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

6.1.1.3 ส่วนพื้นที่บริเวณวัดบางประมุง

ปรับปรุงบริเวณอาคารที่มีสภาพทรุดโทรม และสภาพแวดล้อมโดยรอบเพิ่มพื้นที่จอดรถยนต์สาธารณะ ปรับปรุงทางเท้าด้านหน้าวัดบางประมุง และมีการจัดระเบียบร้านค้า เปิดพื้นที่โล่งบริเวณจอดรถ

6.1.1.4 ส่วนพื้นที่สาธารณะ

เสนอแนวทางในการจัดพื้นที่โล่งจัดทำเป็นสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ลานอเนกประสงค์ และพื้นที่นันทนาการของชุมชนเพื่อเป็นสถานที่ออกกำลังกายและพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในชุมชน และการปรับปรุงถนนและทางเท้าในชุมชนที่ชำรุดและไม่ได้รับมาตรฐาน ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้เกิดความสวยงามและอำนวยความสะดวกในการสัญจรให้แก่ประชาชน

6.2 แนวทางการพัฒนาด้านกายภาพ

ในการพัฒนาด้านกายภาพของชุมชนบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์ ได้กำหนดแนวทางใน
เพื่อใช้ในการพัฒนาด้านกายภาพที่สำคัญ ดังนี้

- คำนึงถึงการจัดระบบโครงข่ายคมนาคมในพื้นที่อย่างมีระบบ มีการจัดลำดับ
ศักยภาพที่ตีสามารถเชื่อมโยงกับระบบโครงข่ายคมนาคมอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม มีความปลอดภัย
ในด้านการสัญจรรวมทั้งมีโครงข่ายที่สามารถเข้าถึงในส่วนต่างๆ ของพื้นที่ได้โดยสะดวก
- คำนึงถึงการกำหนดที่ตั้งของกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์กันระหว่าง
กลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาและบริเวณพื้นที่ศึกษา โดยให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่วาง
กิจกรรมที่มีแรงดึงดูดให้อยู่ในพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะแก่การพัฒนา
- คำนึงถึงระบบทางเท้า ซึ่งเป็นระบบที่มีความสำคัญสามารถเชื่อมโยงกับระบบ
อื่นๆ ตลอดจนใช้เป็นตัวเชื่อมต่อกับทุกๆ กิจกรรมภายในพื้นที่โครงการและกิจกรรมภายในพื้นที่
โครงการ ที่มีความปลอดภัย และมีความสัมพันธ์กับที่เปิดโล่งซึ่งใช้เป็นตัวเชื่อมของทุกกิจกรรม
- คำนึงถึงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของอาคาร ที่สามารถส่งเสริมสภาพแวดล้อม
สอดคล้องกับลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศของท้องถิ่น เอกลักษณ์ของพื้นที่และเอกลักษณ์
ของกิจกรรม แต่ละประเภท
- คำนึงถึงการออกแบบและวางผัง ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน
เนื่องจากบริเวณพื้นที่ศึกษาเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเกษตรกรรม และพื้นที่ของแม่น้ำลำ
คลองเป็นส่วนใหญ่

ดังนั้นการออกแบบทางด้านกายภาพนั้น จะนำเสนอการออกแบบเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 เป็นการนำเสนอแนวความคิด ในการจัดระบบโครงข่ายคมนาคมของ
พื้นที่เพื่อให้เกิดภาพรวม ระหว่างการใช้ประโยชน์ที่ดินกับระบบ
โครงข่ายคมนาคมให้มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับบทบาท
วัตถุประสงค์ เป้าหมายที่จะพัฒนาพื้นที่โครงการให้เป็นพื้นที่
ท่องเที่ยวในอนาคต
- ขั้นตอนที่ 2 เป็นการนำเสนอแนวความคิดในการกำหนดกลุ่มกิจกรรมภายในพื้นที่
ศึกษา
- ขั้นตอนที่ 3 เป็นการนำเสนอแนวความคิด ในการออกแบบวางผังพื้นที่ศึกษาชุมชน
บ้านบางประมุง

ขั้นตอนที่ 1 นำเสนอแนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายของพื้นที่และระบบโครงข่ายคมนาคม

6.2.1 แนวความคิดในการจัดโครงข่ายของพื้นที่

การจัดระบบโครงข่ายคมนาคมของพื้นที่ศึกษา เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต อีกทั้งช่วยส่งเสริมบทบาทที่สำคัญของพื้นที่ศึกษาให้มีความสำคัญมากยิ่งขึ้น จึงเสนอแนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายของพื้นที่ขึ้น

จากข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินของผังเมืองชุมชน จังหวัดนครสวรรค์ โดยเฉพาะในบริเวณที่ศึกษานั้น ให้ข้อกำหนดให้เป็นที่ดินสาธารณะและที่โล่งว่าง เกษตรกรรม ศักยภาพของพื้นที่เหมาะแก่การท่องเที่ยวและเกษตรกรรม โดยให้บริเวณพื้นที่ศึกษาสามารถเชื่อมต่อทั้งทางด้านโครงข่ายคมนาคมและเชื่อมต่อกับกิจกรรมในพื้นที่ศึกษา ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงเสนอให้เปลี่ยนแปลงบริเวณที่ศึกษาคือชุมชนบ้านบางปรุงและพื้นที่ใกล้เคียง โดยพัฒนาให้เป็นศูนย์ชุมชนวัฒนธรรม และแหล่งพณิชยกรรม เพื่อให้ผังเมืองรวมสามารถควบคุมและแก้ไขการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ต่อไปในอนาคต อีกทั้งยังส่งเสริมเอกลักษณ์ของชุมชนให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6.2.2 แนวความคิดในการจัดโครงข่ายคมนาคม

สำหรับการจัดระบบโครงข่ายการคมนาคมในพื้นที่ศึกษา เพื่อให้มีความสัมพันธ์กับระบบการใช้ที่ดิน มีโครงข่ายที่เป็นระบบและมีความสัมพันธ์กับโครงข่ายของชุมชนและโครงข่ายของพื้นที่ใกล้เคียง สามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรมต่างๆ ระหว่างพื้นที่ โดยมีแนวความคิด ของการจัดระบบเส้นทางการคมนาคมดังนี้

- เส้นทางเดินที่ยังคงสภาพไว้ มีระบบโครงข่ายที่ดีและมีขนาดของผิวจราจรตามข้อกำหนดของผังเมืองรวม
- เส้นทางเดิมที่กำหนดให้มีการขยายผิวจราจร
- เส้นทางเสนอแนะ เพื่อสามารถเชื่อมโยงให้โครงข่ายเป็นระบบและเกิดความต่อเนื่องที่ดี สอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบันและอนาคต

จากการวิเคราะห์ในด้านของโครงข่ายคมนาคม ของสภาพปัจจุบันของพื้นที่ทำให้ทราบว่าในพื้นที่ศึกษาสามารถเป็นศูนย์กลางการคมนาคมระดับชุมชน ในบริเวณพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ใกล้เคียงได้ เพราะมีถนนสายหลักที่ใช้เป็นเส้นเชื่อมต่อการคมนาคม คือ ถนนสายโกรกพระ-นครสวรรค์ ซึ่งเป็นถนนที่สามารถเชื่อมต่อไปยังพื้นที่ศึกษาและบริเวณใกล้เคียงของพื้นที่ศึกษา และถนนสายย่อยในชุมชนที่เป็นทางคมนาคมที่สำคัญอีกทางหนึ่งในชุมชน มุ่งส่งเสริมบทบาทของพื้นที่ศึกษาให้มีความสำคัญมากยิ่งขึ้น และจากการวิเคราะห์ถึงปัญหาและข้อจำกัดการพัฒนาพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำให้ทราบว่า ถนนสายย่อยในชุมชนยังมีปัญหาด้านถนนมีผิวจราจรค่อนข้างแคบ โครงข่ายคมนาคมไม่เป็นระบบ ขาดเครื่องประดับถนน (Street Furniture) ที่เหมาะสม

ปัญหาต่างๆ ดังกล่าว ควรที่จะมีการปรับปรุงและการวางแผนออกแบบเพื่อให้เกิดโครงข่ายการคมนาคมที่เป็นระบบ มีความสมบูรณ์ถูกต้องตามลำดับค้ำยของถนนที่ดีสำหรับรายละเอียดการปรับปรุงและการเสนอแนะการจัดระบบโครงข่ายคมนาคมในพื้นที่ศึกษา มีดังนี้

- ปรับปรุง ถนนภายในชุมชน โดยให้มีผิวการจราจรขนาด 5.00 เมตร โดยแบ่งทางสัญจรเป็น 2 ช่อง เป็นทางเท้า 2.50 เมตรและทางรถจักรยานยนต์ 2.50 เมตร ตามพระราชบัญญัติของผังเมืองรวม

- ตัดถนนเพิ่มเติมเพื่อใช้เชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ศึกษา โดยแบ่งทางสัญจรเป็น 2 ช่อง เป็นทางเดินเท้า 2.50 เมตร และทางรถจักรยานยนต์ 2.50 เมตร เช่นกันเพื่อให้มีการคมนาคมอย่างทั่วถึง

- เนื่องจากพื้นที่บางส่วนของพื้นที่ใช้ในการตัดถนนเพิ่มเติม นั้น มีไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงใช้แนวความคิดการจัดรูปที่ดินภายในชุมชน เข้ามาใช้ในการจัดระหว่างโครงข่ายคมนาคม ที่พักอาศัย และแหล่งท่องเที่ยว โดยให้เจ้าของที่ดินที่อยู่ในบริเวณผังโครงข่ายคมนาคมในอนาคต ได้เสียสละโดยแบ่งพื้นที่ในส่วนของตนเอง ให้เป็นของสาธารณะประโยชน์ เพื่อที่ในพื้นที่ของตนนั้นจะได้มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เข้าถึงในอนาคต ซึ่งวิธีดังกล่าวใช้ระยะเวลาในการทำงานที่นาน เนื่องจากการจัดรูปที่ดินต้องได้รับการยินยอมจากเจ้าของที่ดินทุกราย

- ปรับปรุงเครื่องประดับถนน (Street Furniture) ตามพื้นที่ที่ยังขาดแคลนอยู่ เช่น พื้นที่ตามทางเดินเท้าและรถจักรยานยนต์ พื้นที่ของสวนสาธารณะ พื้นที่ของบริเวณศูนย์กลางชุมชนต่างๆ

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวความคิด ในการกำหนดกลุ่มกิจกรรมภายในพื้นที่ศึกษา

6.2.3 แนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรม

การวางผังของกลุ่มกิจกรรมนี้ ข้อควรคำนึงที่สำคัญคือ ความเหมาะสมของกิจกรรมและประเภทที่จัดวางลงในพื้นที่ ความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับกิจกรรมของชุมชน ความสะดวกในการเข้าถึงกิจกรรม ความสัมพันธ์กับโครงข่ายคมนาคมของชุมชนและการจัดวางกลุ่มกิจกรรม โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน เพื่อให้การจัดกลุ่มกิจกรรมในพื้นที่ศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงเสนอแนวทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ 3 แนวทาง เพื่อวิเคราะห์ข้อดี-ข้อเสียและสรุปแนวทางเลือกที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบต่อไป โดยกำหนดแนวความคิดการวางกลุ่มกิจกรรม ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- 1.กลุ่มที่อยู่อาศัย
- 2.กลุ่มเกษตรกรรม
- 3.กลุ่มพื้นที่อนุรักษ์
- 4.กลุ่มพื้นที่สาธารณะ

จากกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ทั้ง 4 กลุ่ม จะนำมากำหนดความสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่มกิจกรรม โดยความสัมพันธ์ของกลุ่มกิจกรรมประกอบด้วย

- กลุ่มที่อยู่อาศัย

เป็นกลุ่มกิจกรรมที่รองรับประชากรในชุมชน ที่มีลักษณะเป็นชุมชนเก่าซึ่งมีสภาพความเป็นอยู่ที่แบบชนบท จึงต้องมีการปรับปรุงสภาพของชุมชนให้ตรีรักษาสภาพความเป็นชุมชนเก่า ให้สามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ ได้

- กลุ่มเกษตรกรรม

เป็นกลุ่มอาชีพหลักของคนในพื้นที่ศึกษาและพัฒนาให้กิจกรรมนี้สามารถรองรับคนในชุมชนได้ โดยที่เชื่อมกิจกรรมอื่นได้เช่นกัน

- กลุ่มอนุรักษ์

เป็นกิจกรรมที่ให้บริการแก่ประชาชนในชุมชนและและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาศึกษา

- กลุ่มพื้นที่สาธารณะ

เป็นกลุ่มกิจกรรมประเภท Urban space และ Open space ลักษณะของ Urban space เป็นกลุ่มกิจกรรมที่เกิดจากการล้อมรอบที่ว่างของอาคาร ส่วน Open space เป็นที่โล่งตามธรรมชาติ เนื่องจากพื้นที่ศึกษานั้นอยู่ในชนบท ดังนั้นในกลุ่มกิจกรรมนี้จะเป็น Urban space เพื่อช่วยในพื้นที่ศึกษามีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น สามารถใช้เป็นที่พักผ่อนหรือที่รวมกิจกรรมของคนในชุมชนเองและของนักท่องเที่ยว

เมื่อได้ทราบถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มกิจกรรมกับผู้ใช้บริการ การกำหนดที่ตั้งของแต่ละกิจกรรมในพื้นที่ จะกำหนดเป็นแนวทางเลือก 3 แนวทางเพื่อวิเคราะห์ข้อดี – ข้อเสีย และสรุปเป็นแนวทางเลือกที่เหมาะสม โดยมีแนวความคิดของแต่ละทางเลือกดังนี้

6.2.3.1 แนวทางเลือกที่ 1

กำหนดให้ชุมชนกลุ่มที่อยู่อาศัยและชุมชนที่มีอยู่เดิมอยู่บริเวณลำคลองบางประมุงซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีอยู่เดิม ส่วนพื้นที่อนุรักษ์ก็ยังคงอยู่ในแนวบริเวณวัดบางประมุงเช่นเดิม โดยที่กลุ่มกิจกรรมและการใช้ประโยชน์ที่ดินอื่นๆ จะอยู่บริเวณรอบๆ กลุ่มที่อยู่อาศัย โดยพื้นที่พาณิชย์กรรมจะอยู่บริเวณกึ่งกลางของพื้นที่ศึกษาเพื่อการเชื่อมต่อกิจกรรมซึ่งกลุ่มของกิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามารถแบ่งพื้นที่ แบ่งขอบเขตได้ชัดเจน แต่ยังคงกิจกรรมเดิมและพื้นที่เดิมไว้ ส่วนพื้นที่สีเขียวจะกำหนดให้อยู่ในพื้นที่โล่งว่างและริมคลองทั้งหมด และมีการตัดถนน ทางเดินเท้าเพิ่มเติม ซึ่งจะแบ่งทางเดินเท้าและถนนรถจักรยานแยกออกจากกันแต่เส้นทางจะคู่ขนานกันไป โดยจะเชื่อมกิจกรรมของที่อยู่เก่าและที่อยู่ใหม่ แนวทางเลือกที่ 1 สามารถสรุปข้อดี – ข้อเสียได้ดังนี้

ข้อดี

- กลุ่มที่อยู่อาศัย จะสามารถติดต่อกับกิจกรรมอื่นๆ ได้ โดยสะดวก มีการเชื่อมโยงกลุ่มกิจกรรมได้ดี
- พื้นที่สีเขียวที่กำหนด จะช่วยให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นและสามารถป้องกันการขยายของกลุ่มกิจกรรมได้ดี
- ถนนที่ตัดเพิ่มเติมจะสามารถเชื่อมต่อกิจกรรมให้เป็นระบบขึ้นกว่าเดิม ซึ่งการแยกทางเดินเท้าและทางรถออกจากกัน เพื่อช่วยป้องกันและลดอุบัติเหตุให้ น้อยลง

ข้อเสีย

- การขยายตัวของกลุ่มที่อยู่อาศัยจะมีโอกาสเป็นไปได้น้อย
- พื้นที่บางส่วนจะถูกเวนคืนและจัดสรรที่ดิน รวมทั้งการจัดรูปที่ดินด้วย ซึ่งต้องใช้เวลาที่นานในการพัฒนาและปรับปรุง
- แนวทางเลือกนี้ เป็นการเปิดพื้นที่ศึกษามาก ซึ่งถ้าหากไม่มีการควบคุมคุณภาพที่ดี อาจจะทำให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมตามมา

6.2.3.2 แนวทางเลือกที่ 2

กำหนดให้ที่อยู่อาศัยกระจายตัวอยู่ทั่วพื้นที่ตามเดิม ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นๆ ได้ทั่วไป ทางเดินเท้าและถนนในชุมชนยังคงเดิมไว้ ส่วนพื้นที่สีเขียวจะกระจายตามจุดต่างๆ ของชุมชนที่เป็นที่โล่ง ยังคงให้บ้านเรือนอยู่ติดริมคลองบางประมุง เพื่อให้มีพื้นที่สีเขียวหรือพื้นที่สาธารณะอยู่ติดกับที่อยู่อาศัย และการใช้ประโยชน์ที่ดินประกอบอื่นๆ มีการเปลี่ยนแปลงโดยให้พื้นที่พาณิชย์กรรม อยู่บริเวณชุมชนเดิมและให้พื้นที่เกษตรกรรมเป็นศูนย์กลางอยู่ใจกลางชุมชน แนวทางเลือกที่ 2 สามารถสรุปข้อดี – ข้อเสียได้ดังนี้

ข้อดี

- กลุ่มที่อยู่อาศัยที่กระจายตัว สามารถติดต่อกับกิจกรรมอื่นๆ ได้สะดวก
- พื้นที่สีเขียวที่อยู่บริเวณที่ว่างต่างๆ จะช่วยให้ชุมชนน่าอยู่ขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หากการพัฒนาตามแนวทางเลือกนี้ การใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีการเปลี่ยนแปลงนี้ อาจจะทำให้กิจกรรมเป็นสัดส่วนขึ้น

ข้อเสีย

- ถนนเดิมในชุมชนยังถูกคุกคามและยังไม่เป็นระบบที่ดีหากยังคงทางสัญจรเดิมอยู่จะทำให้เกิดความแออัดและเกิดอันตราย
- เนื่องจากการกระจายตัวของกลุ่มกิจกรรมที่ไม่เป็นระบบ จะทำให้การควบคุมเป็นไปได้ยาก
- พื้นที่พาณิชย์กรรมที่มีการเปลี่ยนแปลง อาจจะทำให้ชุมชนนั้นแออัดยิ่งขึ้น เนื่องจากมีผู้ใช้พื้นที่กลางชุมชน ที่มีความเจริญมากยิ่งขึ้น
- บ้านเรือนที่อยู่ริมคลองเดิม จะทำให้ทัศนียภาพและสภาพแวดล้อมของชุมชนไม่น่ามอง

6.2.3.3 แนวทางเลือกที่ 3

กำหนดให้กลุ่มที่อยู่อาศัยอยู่ติดกับกิจกรรม เป็นส่วนๆ มี Open space ระหว่างกิจกรรม มีการตัดถนนเพิ่มใหม่โดยการพัฒนาทางเดินเท้าและทางถนนให้แยกออกจากกันคนละเส้นทางอย่างชัดเจน ส่วนพื้นที่โล่งว่างของชุมชนนั้น จะพัฒนาให้เป็นที่อยู่อาศัยเพื่อให้กระจายความแออัดของบ้านเรือนในชุมชนให้เบาบางลง และพื้นที่พาณิชย์กรรมอยู่ตามริมถนนโกรกพระ-นครสวรรค์ ซึ่งแนวทางเลือกที่ 3 สามารถสรุปข้อดี - ข้อเสียได้ดังนี้

ข้อดี

- พื้นที่ Open space จะสามารถช่วยลดความแออัดของพื้นที่ให้ลดลง
- ทางเดินใหม่จะช่วยแยกการเดินเท้าและถนนได้ชัดเจน
- แนวทางเลือกนี้ จะสามารถกำหนดให้กิจกรรมต่างๆ แยกออกจากกัน

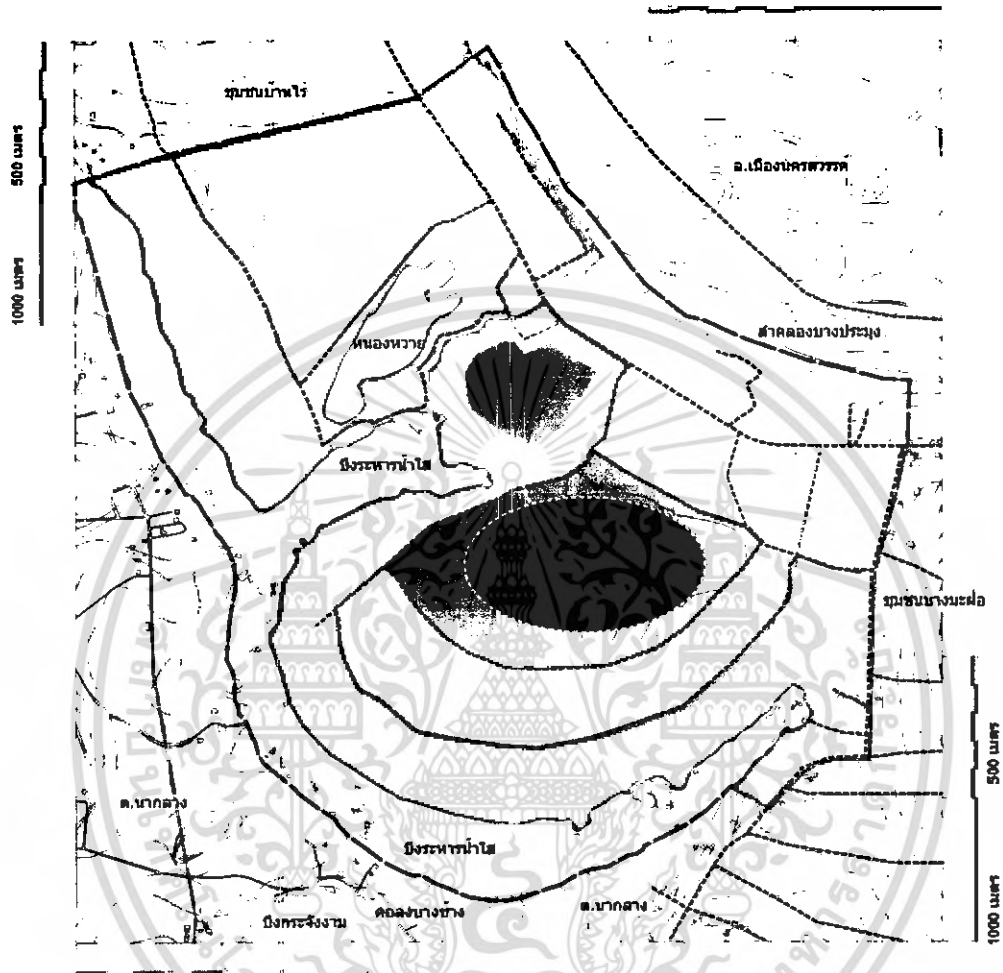
ข้อเสีย

- ทางเดินเท้าและทางถนน เมื่อแยกออกจากกันจะทำให้ต้องใช้พื้นที่ทางสัญจรมากขึ้นและทำให้เกิดความสับสน
- พื้นที่ที่อยู่อาศัยที่กระจายตัว อาจจะทำให้ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ยาก
- เมื่อพื้นที่โล่งถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัย อาจจะทำให้การควบคุมพื้นที่ไม่ทั่วถึงและทำให้เกิดปัญหาตามมา
- และพื้นที่พาณิชย์กรรมที่อยู่ตามริมถนนโกรกพระ-นครสวรรค์จะทำให้ปิดกั้นมุมมอง ที่สวยงามของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนามาบามางประมุง จังหวัดนครสวรรค์

แสดงการวิเคราะห์ทางเลือกที่ 1

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONS

แสดงการวิเคราะห์แนวทางเลือกที่ 1

-----	เส้นขอบเขตพื้นที่ศึกษา	-----	เส้นทางคมนาคมเดิม
=====	พื้นที่กำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียว	-----	เส้นทางคมนาคมเพิ่มเติม
=====	พื้นที่กำหนดให้เป็นพาณิชยกรรม	=====	พื้นที่กำหนดให้เป็นเกษตรกรรม
=====	พื้นที่กำหนดให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์	-----	พื้นที่กำหนดให้เป็นบริการ
-----	พื้นที่กำหนดให้เป็นที่อยู่อาศัย	-----	พื้นที่กำหนดให้เป็นพื้นที่พักผ่อนศึกษาหาความรู้
=====	พื้นที่กำหนดให้เป็นพื้นที่อุตสาหกรรม	=====	พื้นที่กำหนดให้เป็นพื้นที่นันทนาการ

TC2618

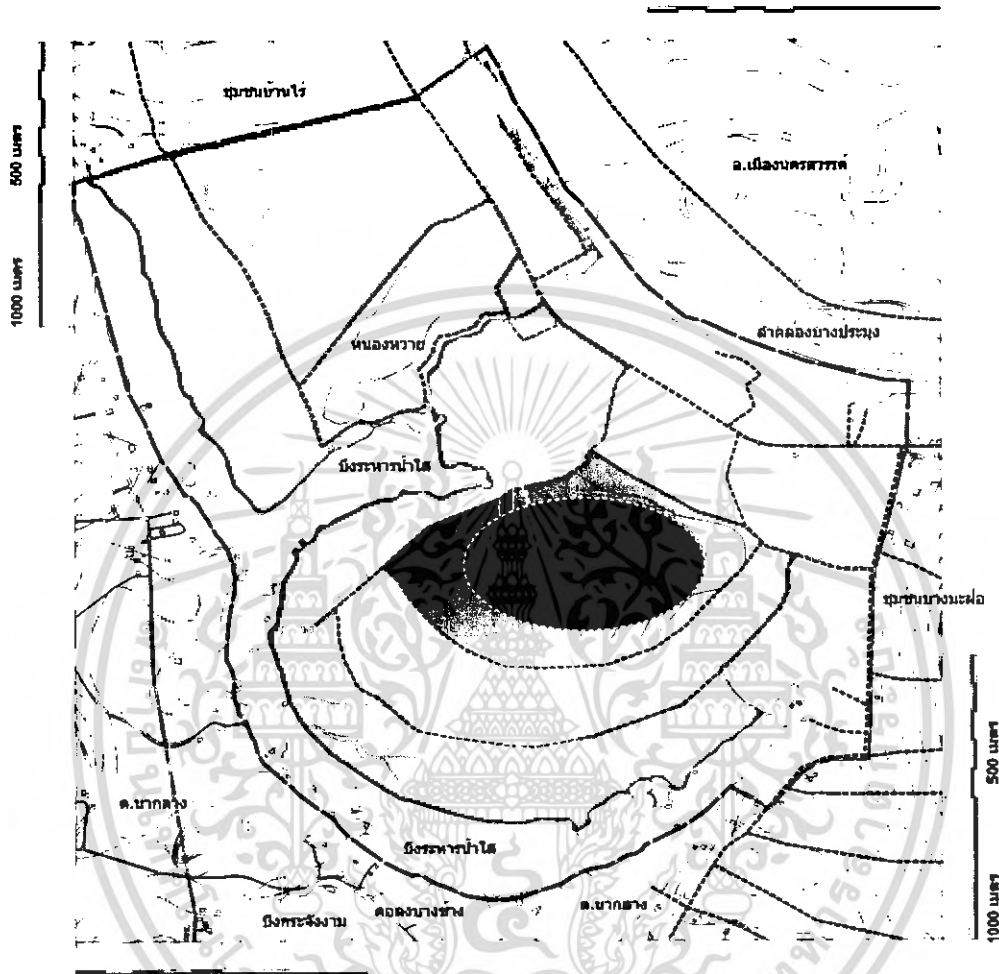
2000
ASSIST.PON. COMPU. BUDHASSATIAN
ML.MUTITICANT BANNARUK CODE.00035433
WWW.BUMMONG'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LANNAKANG

ภาพที่ 6.1 แสดงการวิเคราะห์แนวทางเลือกที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนามาบามางประมง จังหวัดนครสวรรค์

แสดงการวิเคราะห์ทางเลือกที่ 2

DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSAS

แสดงการวิเคราะห์ทางเลือกที่ 2

--- เหนือขอบเขตที่ดินศึกษา	----- เหนือทางคมนาคมเดิม
==== พื้นที่กำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียว	----- เส้นทางคมนาคมเพิ่มเติม
==== พื้นที่กำหนดให้เป็นพาณิชยกรรม	==== พื้นที่กำหนดให้เป็นเกษตรกรรม
==== พื้นที่กำหนดให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์	==== พื้นที่กำหนดให้เป็นบริการ
==== พื้นที่กำหนดให้เป็นที่อยู่อาศัย	==== พื้นที่กำหนดให้เป็นพื้นที่พักผ่อนศึกษาหาความรู้
==== พื้นที่กำหนดให้เป็นพื้นที่อุตสาหกรรม	==== พื้นที่กำหนดให้เป็นพื้นที่นันทนาการ

TCTISIS

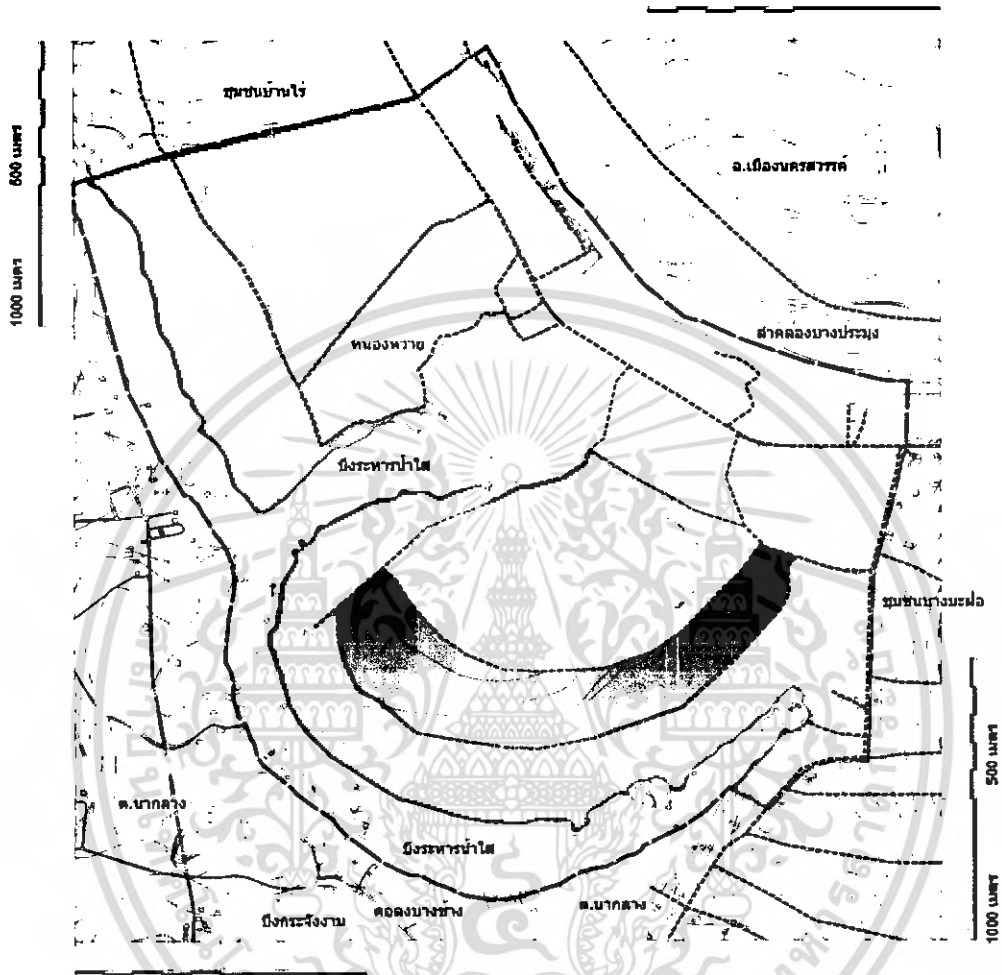
2000
ASSIST.PON. COMPT. BUNRONGKALAYAN
UNIVERSITY (BAN BANG) CHULABANGKOK
THE UNIVERSITY OF TECHNOLOGY LANNAKARN

ภาพที่ 6.2 แสดงการวิเคราะห์แนวทางเลือกที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนามาบงประมง จังหวัดนครสวรรค์

แสดงการวิเคราะห์ทางเลือกที่ 3

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSIA

แสดงการวิเคราะห์แนวทางการเลือกที่ 3

-----	เส้นขอบเขตพื้นที่ศึกษา	-----	เส้นทางคมนาคมเดิม
=====	พื้นที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ศึกษา	-----	เส้นทางคมนาคมเพิ่มเติม
=====	พื้นที่กำหนดให้เป็นพาณิชยกรรม	=====	พื้นที่กำหนดให้เป็นเกษตรกรรม
=====	พื้นที่กำหนดให้เป็นพื้นที่อยู่อาศัย	=====	พื้นที่กำหนดให้เป็นบริการ
-----	พื้นที่กำหนดให้เป็นที่อยู่อาศัย	=====	พื้นที่กำหนดให้เป็นพื้นที่พัฒนาศึกษาความรู
=====	พื้นที่กำหนดให้เป็นพื้นที่อุตสาหกรรม	=====	พื้นที่กำหนดให้เป็นพื้นที่พัฒนาการ

TCISIS

2006
ASSISTION SCHOOL SUBSIDIARIZATION
INSTITUTE BAN BANG CODE 0630430
Nakhonsa's Institute of Technology (Nakhonsa)

ภาพที่ 6.3 แสดงการวิเคราะห์แนวทางเลือกที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6.1 แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา

ปัจจัย	แนวทางเลือก		
	1	2	3
1. ความสัมพันธ์กับกลุ่มกิจกรรมเดิม	A	A	A
2. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกิจกรรม	A	B	B
3. ความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการพัฒนา	B	A	B
4. ไม่ก่อให้เกิดปัญหาการจราจร	A	C	B
5. ความสัมพันธ์กับโครงข่ายคมนาคม	B	B	A
6. สร้างโอกาสในการพัฒนาพื้นที่	B	C	D
7. ส่งเสริมและไม่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	A	B	A
รวม	25	21	22

โดยที่ให้คะแนน A = 4 คะแนน C = 2 คะแนน
B = 3 คะแนน D = 1 คะแนน

จากตารางเปรียบเทียบเกณฑ์ในการคัดเลือก สรุปผลได้ว่า แนวทางเลือกที่ 1 มีความเหมาะสมที่สุด ในการนำไปวางผังและออกแบบในรายละเอียดต่อไป โดยขั้นตอนที่ 1 นำเสนอแนวความคิด ในการออกแบบและวางผังพื้นที่ศึกษาชุมชนบ้านบางประมุง ก่อนที่จะถึงขั้นตอนการวางผัง สำหรับโครงการพัฒนาบ้านบางประมุงจังหวัดนครสวรรค์ ได้กำหนดแนวความคิดบางประการที่จะนำไปใช้ในการออกแบบและวางผังพื้นที่ศึกษาในรายละเอียดตามแนวความคิดมีดังนี้

6.2.4 แนวความคิดในการกำหนดพื้นที่เปิดโล่ง

พื้นที่เปิดโล่ง Space แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ Urban Space และ Open Space โดยนำมาเป็นแนวความคิดในการออกแบบปรับปรุงชุมชนบางประมุงเพื่อเป็นศูนย์กลางชุมชนด้านการท่องเที่ยวและเกษตรกรรม

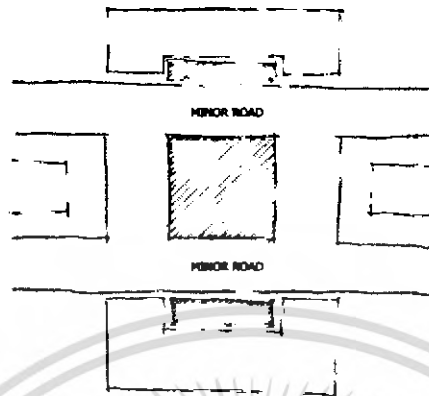
1. พื้นที่เปิดโล่งภายในชุมชน URBAN SPACE เป็นลักษณะของที่ว่างที่ถูกเปิดล้อมด้วยอาคารหรือแนวต้นไม้ มีรายละเอียดดังนี้

- กำหนดให้ในพื้นที่บางช่วงของถนน เป็นพื้นที่เปิดโล่งเพื่อลดความหนาแน่นของแต่ละช่วงอาคาร
  - กำหนดให้เปิดโล่งพื้นที่ ประเภท Corridor Space ตามถนนสายต่างๆ ภายในพื้นที่โครงการ
  - การเชื่อมต่อระหว่าง Corridor Space และ Urban Space ในพื้นที่ของช่วงอาคารแต่ละช่วงเพื่อเปิดโอกาสสำหรับการเชื่อมโยงของแต่ละกิจกรรมอย่างเป็นระบบ
2. พื้นที่เปิดโล่ง Open Space คือลักษณะที่เปิดโล่งตามธรรมชาติ โดยทั่วไป ซึ่งมีรายละเอียดในการพัฒนาดังนี้
- พื้นที่บริเวณริมถนนและริมคลองบางประมุงบางช่วง กำหนดให้เป็นพื้นที่เปิดโล่ง โดยจัดสร้างสวนสาธารณะระดับชุมชน (Community Parks) โดยกำหนดเป็นพื้นที่สีเขียวบริเวณด้านหน้าวัดบางประมุง ซึ่งอยู่ใกล้พื้นที่กลุ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อลดความหนาแน่นของอาคาร และรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน
  - พื้นที่เปิดโล่ง Open Space คือลักษณะพื้นที่เปิดโล่งตามธรรมชาติ โดยกำหนดการพัฒนาพื้นที่บริเวณริมลำคลองบางประมุงบางช่วงจัดเป็นพื้นที่สีเขียว สวนหย่อมและจุดชมวิว เพื่อส่งเสริมทัศนียภาพของชุมชนในดีขึ้น
  - กำหนดให้มีพื้นที่เปิดโล่งบริเวณศูนย์กลางชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดจุดศูนย์รวมกิจกรรมของพื้นที่

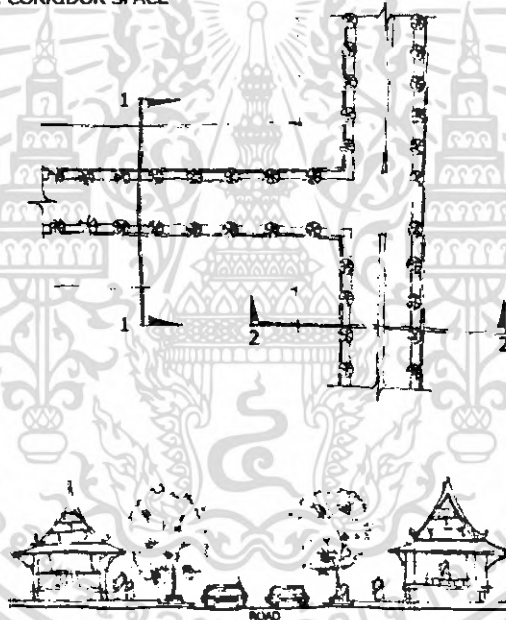
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมง จังหวัดนครสวรรค์

1. กำหนดตรรกกลางให้เป็นพื้นที่เปิดโล่ง

2. กำหนดพื้นที่เปิดโล่งประเภท CORRIDOR SPACE

DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSIA
SAKON NAKHONSI'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LANPABANGKANG

ASST.PROF. SORIPOL KUMHONGSATHUM
 MR. DRUTITICHAY BANRACHAK CODE:AB255433

ภาพที่ 6.4 แสดงแนวคิดในการเปิดพื้นที่โล่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. กรณีบ้านที่สร้างขึ้นใหม่ แทรกปะปนอยู่กับบ้านไม้และมีรูปลักษณะที่ไม่กลมกลืนกัน ให้ปรับปรุงหน้าตาอาคารใหม่ เช่น

- หลังคา กันสาด
- ราวระเบียง
- วัสดุ
- สีของตัวอาคาร

3. กรณีที่จะสร้างบ้านใหม่ เสนอให้ใช้รูปแบบอาคารให้สอดคล้องกับกฎหมายข้อบังคับที่มีอยู่ ความสูงไม่เกิน 12.00 เมตร SET BACK จากแม่น้ำ 6.00 เมตร SET BACK จากถนน 6.00 เมตร

ในส่วนพื้นที่บริเวณริมฝั่งระหารน้ำใสจะถูกให้พัฒนาให้เป็นที่รองรับกิจกรรมของกลุ่มนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นพื้นที่เปิดโล่งเพื่อการพัฒนาและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้กับโครงการและชุมชนบางปะนึ่ง จังหวัดนครสวรรค์ได้เป็นอย่างดี

6.4 แนวทางการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและผัง

การนำแผนและผังไปปฏิบัติ IMPLEMENTATION เป็นขั้นตอนที่สำคัญส่วนสุดท้ายของกระบวนการวางผังออกแบบชุมชน ซึ่งต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ มีความต่อเนื่องภายใต้ของการออกแบบเพื่อสาธารณะประโยชน์และเอกผู้ลงทุน แนวความคิดดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้กรอบของการออกแบบเพื่อสาธารณะประโยชน์ คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นโครงการของภาครัฐบาล ท้องถิ่น หรือเอกชน มีพื้นที่ฐานเหตุผลอยู่ที่ความเป็นไปได้ เข้าใจถึงการบริหาร และการทำงานของภาคเอกชน และหน่วยงานรัฐบาลอยู่เสมอ อีกทั้งยังต้องสามารถเชื่อมความสัมพันธ์ด้านนโยบาย วัฒนธรรม และเศรษฐกิจสังคมให้สอดคล้องกันได้

ในส่วนของการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนบางปะนึ่ง จังหวัดนครสวรรค์นี้กำหนดแนวความคิดนำเสนอกลยุทธการนำแผนและนำไปปฏิบัติ เอาไว้ 3 องค์ประกอบดังนี้

- 6.4.1 วาระในการพัฒนา
- 6.4.2 มาตรการในการพัฒนา
- 6.4.3 องค์กรในการพัฒนา

6.3 สรุปภาพรวมของการออกแบบ

จากการศึกษาวิเคราะห์ และกำหนดแนวความคิดในการปรับปรุงชุมชนบางประมุง และออกแบบกลุ่มกิจกรรมของพื้นที่โดยคำนึงถึงองค์ประกอบในด้านต่างๆ เพื่อนำมาสรุปผลและจัดทำผังออกแบบในลักษณะ 3 มิติ เพื่อตอบสนองนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ เพื่อความถูกต้องและความเป็นไปได้ของการปรับปรุงชุมชนตามหลักการออกแบบและวางผังชุมชน

1) ภาพรวมการออกแบบตามความมุ่งหมายของโครงการ

การพัฒนาบริเวณพื้นที่ศึกษา ให้เป็นที่รองรับนักท่องเที่ยวของจังหวัด นครสวรรค์ ซึ่งในพื้นที่ศึกษาได้ถูกกำหนดกิจกรรมเพื่อตอบสนองบทบาทดังกล่าว ได้แก่ ตลาดน้ำบางประมุง โบราณสถานวัดบางประมุง ถนนวัฒนธรรมของชุมชน แปลงเกษตรกรรมแบบพอเพียง และการชมทัศนียภาพของสายน้ำที่เงียบสงบกับนกนานาพันธุ์ นอกจากนี้ในบริเวณพื้นที่ศึกษา ยังได้รับการพัฒนาเพื่อจัดสร้างสวนสาธารณะสำหรับการส่งเสริมสภาพแวดล้อม การนันทนาการ และเป็นจุดดึงดูดและมีความสัมพันธ์สนับสนุนกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆอีกมากมาย ทั้งการจัดสภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ศึกษา และพื้นที่รอบนอกในส่วนที่ต่อเนื่อง

2) พัฒนาพื้นที่บริเวณชุมชนบางประมุงสองข้างถนนภายในชุมชน โดยเริ่มจากจุดเริ่มต้นคือ วัดบางประมุง เข้ามาถึงในตัวชุมชน โดยอาคารภายในชุมชนจะต้องเปิดพื้นที่โล่ง ให้สามารถมองผ่านเข้าไปในพื้นที่ โดยกำหนดให้เป็นถนนวัฒนธรรมเพื่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

3) พัฒนาพื้นที่ริมตลาดน้ำบางประมุง ให้เป็นที่จุดเปลี่ยนพาหนะประเภทต่างๆ โดยเฉพาะทางรถโดยสารประจำทาง (ระหว่างจังหวัดและท้องถิ่น) เรือ รถไฟ จักรยาน เพื่อให้เป็นทางเลือกของการสัญจรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและวิถีชีวิตของคนในชุมชน นอกเหนือไปจากทางรถยนต์

4) ปรับปรุงพื้นที่ริมคลองบางประมุงซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ และมีคุณค่าต่อพื้นที่เมือง เพื่อส่งเสริมภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมริมน้ำ และเพื่อให้เป็นที่กิจกรรมสาธารณะที่แท้จริงของเมือง ทั้งประเภทกิจกรรมนันทนาการ และเกษตรกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชุมชน

6) นำเสนอแนวความคิดวางแผนการอนุรักษ์อาคารเก่าในพื้นที่เพื่อ วางแผนการควบคุมประโยชน์การใช้ที่ดิน รูปลักษณะอาคารภายนอกของอาคารใหม่ที่จะเกิดขึ้น

- บริเวณย่านชุมชนบางประมุงริมถนน 2 ฝั่ง ของถนน แบ่งออกเป็น 3 กรณี

1. กรณีบ้านไม้ที่อยู่สภาพที่สามารถอนุรักษ์รูปแบบอาคารไว้ได้ / ซ่อมแซม ส่วนที่ชำรุดให้คืนสภาพ

- บ้านเดิมที่มีการต่อเติม หรือติดตั้งอุปกรณ์เพิ่มเติม เช่น แผงอลูมิเนียม ป้ายโฆษณาขนาดต่าง ๆ ติดตั้งอุปกรณ์อาคารเพิ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.10 แนวความคิดในการกำหนดระยะถอยร่น

แนวความคิดในการกำหนดระยะถอยร่น เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆ อันอาจเกิดขึ้นจากการควบคุมระยะถอยร่นอาคารจากถนนแนวเขตถนน โดยพิจารณาหลักการที่ว่า ระยะห่างของสิ่งปลูกสร้างจากเขตเส้นทางถนนหรือที่เปิดโล่งจะมีความสัมพันธ์กับความสูงของสิ่งปลูกสร้างนั้นๆ โดยพิจารณาจากระยะห่างที่แตกต่างกันจาก

- ปริมาณการสัญจรในเขตทางนั้นๆ
- การปิดล้อมที่ว่าง (ในกรณีที่มีเขตพื้นที่เปิดโล่ง)
- ความสูง และความหนาแน่นของอาคารหรือกิจกรรมในบริเวณพื้นที่นั้นกำหนดระยะถอยร่น ออกเป็นระยะต่างๆ ดังนี้

- 1) ระยะถอยร่นจากกึ่งกลางถนนจะต้องไม่น้อยกว่าความกว้างของเขตทางบนถนนสายนั้น
- 2) บริเวณวงเวียนกลางของพื้นที่ให้มีระยะถอยร่นโดยรอบจากจุดศูนย์กลางวงเวียนไม่น้อยกว่า 80 เมตร
- 3) ระยะถอยร่นจากกึ่งกลางถนนไม่น้อยกว่า 100 เมตร

ระยะที่กำหนดนั้นเป็นระยะต่ำสุดที่อนุญาตได้ และสัมพันธ์กับความสูงของสิ่งปลูกสร้างจากระยะถอยร่นนั้นด้วย แต่ถ้าหากมีข้อตกลงพิเศษอื่นๆ ในอันที่จะสร้างประโยชน์แก่การใช้พื้นที่สาธารณะ เช่น การถอยร่นที่เกินกว่าข้อกำหนด ก็อาจพิจารณาให้มีการสร้างอาคารที่สูงกว่าได้

6.2.11 แนวความคิดในการออกแบบลักษณะอาคาร

เพื่อให้เป็นแนวทางอย่างกว้างๆ ในการกำหนดลักษณะของอาคารให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะกิจกรรมภายในอาคารจึงได้กำหนดลักษณะอาคารอย่างคร่าวๆ ไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. อาคารพักอาศัย มีลักษณะเป็นอาคารทรงพื้นบ้านแบบชนบทให้ดำรงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเอาไว้ มีความสูงประมาณ 1-2 ชั้น
2. อาคารบริการ มีลักษณะเป็นอาคารเดี่ยว สูงไม่เกิน 3 ชั้น
3. อาคารพาณิชย์ มีลักษณะเป็นอาคารแนวยาวระดับต่ำ มีความสูงประมาณ 1-2 ชั้น
4. อาคารสาธารณะ มีลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและชุมชน เป็นอาคารที่สามารถใช้ประโยชน์สาธารณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. จอรถบนถนน กำหนดให้มีการจอดรถเป็นเวลา ในถนนสายรองและสาย

ย่อย

2. การจอดรถในลานจอดรถ โดยจอดกลางแจ้ง ซึ่งพื้นที่ลานจอดรถนี้ยังสามารถใช้จัดกิจกรรมในโอกาสพิเศษของชุมชนได้

นอกจากนี้การออกแบบบริเวณที่จอดรถจะต้องพิจารณาให้ตำแหน่งของที่จอดรถกระจายครอบคลุมทั้งบริเวณพื้นที่โครงการ แต่ต้องมีความสัมพันธ์กับตำแหน่งของกลุ่มกิจกรรมและองค์ประกอบอื่นๆดังนี้

- ให้ครอบคลุมไปทั่วบริเวณกิจกรรมต่างๆในพื้นที่โครงการ
- ให้บริเวณจอดรถ มีความสอดคล้องกับบริเวณพื้นที่เปิดโล่งและสามารถเข้าถึงได้

โดยสะดวก

- พื้นที่จอดรถต้องอยู่ในบริเวณที่รอบกิจกรรม
- ที่จอดรถมีความเชื่อมต่อกับทางเดินเท้าอย่างเป็นระบบ

6.2.9 แนวความคิดในการจัดรูปที่ดิน

เนื่องจากที่ดินในชุมชนมีการใช้ประโยชน์ที่ดิน ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพบางส่วน ดังนั้นจึงได้นำแนวทางทฤษฎีการจัดรูป การเวนคืนและการจัดสรรที่ดินมาใช้ในการพัฒนาที่ดินของชุมชน โดยมีพื้นที่ที่ต้องปรับปรุงดังนี้

6.2.9.1 พื้นที่บริเวณริมคลองบางประมุง ที่เป็นบ้านเรือนของคนในชุมชน ซึ่งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยนั้นมีการรुक้าพื้นที่สาธารณะ คือ ริมคลองบางประมุง ดังนั้นในการพัฒนาและปรับปรุงจึงได้นำแนวความคิดในการจัดรูปที่ดินมาใช้ โดยมีแนวทางการจัดรูปคือให้พื้นที่บ้านที่อยู่ริมคลองได้แบ่งพื้นที่บางส่วนเพื่อให้เป็นพื้นที่สาธารณะประโยชน์แก่ชุมชน คือให้เป็นที่สีเขียวและทางเดินเท้า เพื่อให้ชุมชนการสัญจรที่สะดวกมีทัศนียภาพที่สวยงามขึ้นและป้องกันการขยายตัวของชุมชนในอนาคต ซึ่งวิธีที่กล่าวมานั้นมีระยะเวลาค่อนข้างนานในการปฏิบัติงาน เพราะการจัดรูปที่ดินต้องได้รับการยินยอมจากเจ้าของที่ดิน

6.2.9.2 พื้นที่บริเวณที่จะเป็นพื้นที่สาธารณะ เช่น วัด ตลาดน้ำบางประมุงและที่รวมกิจกรรมหรือถนนที่ตัดเพิ่มใหม่ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนอีกเช่นกัน ดังนั้นในการพัฒนาปรับปรุง จึงได้นำแนวความคิดในการเวนคืนที่ดินและการจัดสรรที่ดินมาใช้ร่วมกันดังนี้ บ้านที่พักอาศัยที่อยู่ในเขตที่จะตัดถนนใหม่หรือเป็นพื้นที่สาธารณะจะเวนคืนที่ดินโดยภาครัฐ ซึ่งภาครัฐจะเข้ามาจัดการกับพื้นที่นั้นๆ แต่ไม่ได้จ่ายค่าทดแทนเป็นเงิน เพียงแต่นำแนวความคิดการจัดสรรที่ดินมาประกอบคือ ภาครัฐจะเข้ามาพัฒนาที่ดินของเอกชน โดยรวมพื้นที่ให้ได้ตามที่กำหนดแล้วแบ่งพื้นที่และจัดพื้นที่ให้ใหม่ โดยที่ให้มีสาธารณูปโภคเข้าถึงเช่นกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรรมใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื่องจากพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม สำหรับกำหนด ภูมิสัญลักษณ์เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับกลุ่มกิจกรรมของชุมชน มีแนวความคิดในการกำหนด ภูมิสัญลักษณ์ของพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การกำหนดที่หมายตาของพื้นที่ (Landmark) ที่สำคัญของพื้นที่ศึกษาให้อยู่บริเวณ ถนนนครสวรรค์-โกรกพระ โดยเป็นตลาดน้ำบางปะมงพร้อมกับอาคารเรือนแถวเก่าแก่ซึ่งมีอายุราว 60 – 70 ปี เพื่อเชื่อมต่อแนวสายตากับภูมิสัญลักษณ์ โดยใช้เป็นที่หมายตาได้จาก บริเวณตลาดน้ำ บางปะมง และชุมชนที่อยู่อาศัยบริเวณริมคลอง บริเวณแนวถนนที่เป็นแกนทางเข้าสู่ชุมชนบาง ประมง และบริเวณคลองบางปะมงตลอดสาย ซึ่งสามารถใช้ที่หมายตาจัดเป็นพื้นที่ร่วมกิจกรรม เช่น พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น หอชมวิว ลานกิจกรรม

6) ประตู (Gate way)

พื้นที่ศึกษาที่มีความสำคัญทางด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว วัดบางปะมงบริเวณนั้น ให้เปิดเป็นพื้นที่โล่งเพื่อส่งเสริมแนวแกนประวัติศาสตร์จากวัดบางปะมงมาถึงตลาดน้ำบางปะมง แล้วเข้าสู่ตัวชุมชนเดิม

6.2.7 แนวความคิดในการออกแบบระบบเข้าถึง

ในการออกแบบระบบการเข้าถึงของพื้นที่โครงการ จะแบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การเข้าถึงจากภายนอกพื้นที่และการเข้าถึงจากภายในพื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

1. การเข้าถึงภายนอกพื้นที่ กำหนดให้มีจุดเข้าหลักจากภายนอก 2 บริเวณหลัก คือ ถนนหมายเลข 3319 นครสวรรค์-โกรกพระ และอีกสายหนึ่งคือถนนหมายเลข 3220 กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นถนนสายเลียบเมืองซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับถนนสาย 3319 นครสวรรค์-โกรกพระ
2. การเข้าถึงภายในพื้นที่ได้แบ่งเป็นการเข้าถึงด้วยยานพาหนะ กำหนดให้เข้าถึงพื้นที่ด้วยถนนสายรองจำกัดถนนสายหลักเอาไว้ สำหรับการเชื่อมต่อกับถนนสายรอง เพื่อเข้าสู่พื้นที่กิจกรรมภายในซึ่งจะนำเข้าไปสู่แต่ละกิจกรรมภายในอาคาร นอกจากนี้การเข้าถึงกิจกรรมภายในพื้นที่ยังใช้การเดินเท้าเป็นตัวเชื่อมโยงการเข้าถึงของแต่ละกิจกรรม และเชื่อมโยงไปยังพื้นที่เปิดโล่งเพื่อสร้างเสริมบรรยากาศในการเดินเท้าและส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว

6.2.8 แนวความคิดในการออกแบบที่จอดรถ

การออกแบบบริเวณที่จอดรถในพื้นที่โครงการได้กำหนดแนวความคิดในการจัดการ บริเวณที่จอดรถเป็น 2 ลักษณะ โดยให้ความสัมพันธ์กับระบบโครงข่ายคมนาคม การจัดวางกลุ่ม กิจกรรม มีรายละเอียดดังนี้

6.2.5 แนวความคิดในการกำหนดทางเดิน

โดยการกำหนดทางเดินเท้า ให้มีระบบทางเดินเท้าที่สามารถเชื่อมต่อระหว่างแต่ละกลุ่มกิจกรรมของชุมชน ในบางส่วนของพื้นที่ส่งเสริมการเดินเท้าในระบบของ PEDETRAIN MALL เป็นการสร้างบรรยากาศในการเดินเท้า กำหนดให้ระบบทางเดินเท้าสามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่เปิดโล่ง โดยทางเท้าหลักสามารถเข้าถึงได้จากถนนหลักของพื้นที่ศึกษา และเชื่อมโยงทางเดินเท้าไปยังพื้นที่ศึกษาและเดินทางท่องเที่ยวเข้าชุมชนวัฒนธรรมต่อไป

6.2.6 แนวความคิดในการกำหนดจินตภาพของพื้นที่

จากการศึกษาวิเคราะห์จินตภาพในระดับชุมชนเมือง และพื้นที่ศึกษาประกอบด้วยจินตภาพ 5 องค์ประกอบ ซึ่งมีจินตภาพที่ยังไม่เหมาะสมกับพื้นที่ชุมชน ดังนั้นจึงมีแนวความคิดในการกำหนดจินตภาพของพื้นที่เพื่อปรับปรุงและแก้ไขปัญหา เพื่อให้จินตภาพให้มีความสมบูรณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) เส้นทาง (Path) กำหนดเส้นทางในระดับต่างๆ ดังนี้

- เส้นทางสายหลัก ได้แก่ ถนนสายนครสวรรค์-โกรกพระ ที่เข้าสู่ชุมชน

- เส้นทางสายรอง ได้แก่ ถนนย่อยๆภายในพื้นที่ศึกษา

- เส้นทางสายย่อย ได้แก่ ทางเดินเท้าที่ใช้เชื่อมต่อในเส้นทางสายต่างๆ เพื่อ

เชื่อมโยงกิจกรรมและพื้นที่โล่งในชุมชนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ของกลุ่มกิจกรรมต่างๆของพื้นที่

2) ขอบเขต (Edge)

แนวขอบเขตของพื้นที่ศึกษา โดยใช้ขอบเขตของชุมชนบางประมุง

3) ย่าน (District)

การกำหนดย่านของพื้นที่ศึกษาตามระบบจินตภาพของชุมชน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับกลุ่มกิจกรรมที่มีอยู่เดิม โดยกำหนดย่านหลักๆ ของชุมชน 5 บริเวณได้แก่ ย่านบริการการท่องเที่ยว ย่านพาณิชย์กรรม ย่านที่อยู่อาศัย ย่านเกษตรกรรม ย่านพักผ่อน (สวนสาธารณะ)

4) ศูนย์รวมกิจกรรม (Node)

ศูนย์รวมกิจกรรมมีลักษณะคล้ายกับย่าน โดยมีความแตกต่าง คือ เป็นพื้นที่รอบกิจกรรมหลักและรองดังนี้

- ที่รวมกิจกรรมหลัก ได้แก่ ตลาดน้ำบางประมุง วัดบางประมุง ชุมชนบางประมุง

- ที่รวมกิจกรรมรอง ได้แก่ สวนสาธารณะ ลานอเนกประสงค์

5) ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark)

โครงการพัฒนามานางประมง จังหวัดนครสวรรค์
ผังบริเวณ

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSA

RAJABHAT NAKHON PHANOM UNIVERSITY

ASSET FOR COMMUNITY DEVELOPMENT
REGISTRATION NUMBER: 48875838

ภาพที่ 6.5 ภาพแสดงในการออกแบบผังบริเวณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนามาบางปรมง จังหวัดนครสวรรค์ ระบบโครงข่ายคมนาคมของพื้นที่โครงการ

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSAI
KING MONKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

ASSIST. PROF. CHOMPOL CHONGKORASATHAN
 MILITARY ENGINEERING BANGKOK UNIVERSITY

ภาพที่ 6.6 ภาพแสดงระบบโครงข่ายคมนาคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมง จังหวัดนครสวรรค์
FIGURE GROUND

A DEVELOPMENT OF BAH DANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSA
ANALYSIS FOR SCHOOL ENVIRONMENTAL
 AND WATTECHNICAL DRAWING COURSE

ภาพที่ 6.7 ภาพแสดงแบบ FIGURE GROUND

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางปรวมung จังหวัดนครสวรรค์ แสดงการจัดระบบทางเดินเท้า/ที่จอดรถ

- คันตงเหล็ก
- คันตงของเหล็ก
- คันตงของปูน
- คันตงไม้
- คันตงเสาเข็ม
- คันตงเสาเข็ม
- คันตงเหล็กเสริม
- คันตงเสาเข็มและเสาเข็ม
- คันตงเสาเข็ม

0 M. 500 M. 1000 M.

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSRI
AND UNIVERSITY'S ASSISTANTS BY TECHNOLOGY LABORATORY

ASSIST. PROF. DR. SORAPORN CHANWONGKHAM
 DR. WATTITICHAI BANBANGI CODE. 60635422

ภาพที่ 6.8 ภาพแสดงโซนสีการใช้ที่ดินผังแม่บท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.4.1 วาระในการพัฒนา

การกำหนดเป้าหมายด้านระยะเวลา ในการพัฒนาตามโครงการที่ออกแบบ และวางผัง จึงกำหนดช่วงในการพัฒนาและปรับปรุงชุมชนออกเป็น 4 ระยะ ซึ่งแบ่งช่วงเวลาระยะละ 5 ปี ซึ่งรวมระยะในการพัฒนาทั้งหมด 20 ปี โดยแบ่งหน่วยงานพัฒนาและปรับปรุง คือ ภาครัฐ และภาคเอกชน ซึ่งภาครัฐให้ดำเนินงานในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการของชุมชน และภาคเอกชนดำเนินงานในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจต่างๆ ของชุมชน

การพัฒนาช่วงที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2553

การพัฒนาช่วงที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 – 2558

การพัฒนาช่วงที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 – 2563

การพัฒนาช่วงที่ 4 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 – 2568

1) การพัฒนาช่วงที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2553

การพัฒนาช่วงที่ 1 จะเป็นการพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาชุมชนที่เร่งด่วน โดยส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยการพัฒนาแบบโครงข่ายคมนาคม ได้แก่ การปรับปรุงทางเท้าบริเวณถนนในชุมชนบางประมง และจัด Street Furniture การขยายถนน เพื่อให้เป็นเส้นทางหลักในการเข้าถึงตลาดน้ำบางประมง และปรับปรุงทางเท้าบริเวณริมลำคลองบางประมง เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมในชุมชนและจัดสร้างปรับปรุงท่าเรือเพื่อให้เป็นเส้นทางเชื่อมต่อพื้นที่กิจกรรมของลำคลองบางประมง สำหรับภาคเอกชน จะเป็นการลงทุนสำหรับกิจกรรมการบริการด้านการท่องเที่ยวล่องเรือชมนกและวิถีชีวิตของคนริมลำคลองบางประมง ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักของชุมชน

2) การพัฒนาช่วงที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 – 2558

การพัฒนาช่วงที่ 2 การดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงโดยหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ซึ่งภาครัฐจะพัฒนาด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการปรับปรุงภูมิทัศน์ บริเวณริมลำคลอง และบึงระหารน้ำใส และหนองหวาย โดยการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวได้แก่

- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- ที่จอดรถ ศาลาริมน้ำ แพร่มน้ำ ท่าเรือ ห้องน้ำ
- จุดชมวิวยุริมน้ำ สวนหรือพื้นที่เปิดโล่งริมน้ำ
- ปรับปรุงร้านขายของที่ระลึก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) การพัฒนาช่วงที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – 2562

การพัฒนาในช่วงที่ 3 เป็นการพัฒนาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการพัฒนาจากภาคเอกชน การพัฒนาที่ให้เกิดความสอดคล้องกับบทบาทด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่และการปรับปรุงอาคารในย่านชุมชน พื้นที่ศึกษาค้นคว้าและพื้นที่เกษตรกรรมพื้นที่ซึ่งการดำเนินการทางภาครัฐจะพัฒนาระบบถนนและสาธารณูปโภคอื่นๆ และกำหนดพื้นที่เพื่อจัดสร้างสวนสาธารณะ ลานเอนกประสงค์ และการอนุรักษ์บ้านเก่าแก่โดยการปรับเปลี่ยนให้เหลือสิ่งแปลกปลอมที่บดบังรูปลักษณ์ของอาคาร การร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการปรับปรุงอาคารบ้านเรือนริมน้ำเพื่อจัดทำโครงการ ซึ่งการพัฒนาในช่วงที่ 3 มีกิจกรรมหลักที่สำคัญดังนี้

- สวนสาธารณะ
- ปรับปรุงอาคารบ้านเรือนริมน้ำ
- ลานเอนกประสงค์
- สวนสาธารณะ
- ปรับปรุงอาคารบ้านเรือนริมน้ำ
- ลานเอนกประสงค์

4) การพัฒนาช่วงที่ 4 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 – 2568

การพัฒนาในช่วงที่ 4 เป็นการพัฒนากิจกรรมด้านนันทนาการบริเวณบึงระหารน้ำใสอันเนื่องมาจากเดิมมีกิจกรรมนันทนาการ เช่น โรงแรม วิสลดต์เดิมอยู่แล้ว มีการใช้พื้นที่เพื่อการนันทนาการปานกลางกรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นของเอกชนและชาวบ้าน ซึ่งเมื่อถึงช่วงของระยะเวลาของการพัฒนา พื้นที่ดังกล่าวน่าจะมีสภาพของพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาเพราะสภาพอาคารมีสภาพปานกลาง

5.) สรุปวาระในการพัฒนา

การพัฒนาชุมชนบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์ แบ่งวาระในการพัฒนาออกเป็น 4 วาระ มีระยะเวลาในการพัฒนา 5 ปี รวมระยะเวลาในการพัฒนาทั้งหมด 20 ปี โดยแบ่งเป็นทั้งหมด 4 ระยะ มีรายละเอียดดังนี้

โครงการพัฒนามานางประมง จังหวัดนครสวรรค์
วาระในการพัฒนาช่วงที่ 1

A DEVELOPMENT OF DAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSA
RAJABHAT NAKHON SI THAMMARAJ UNIVERSITY OF TECHNOLOGY (RAJABHAT NAKHONSA)
RESPECTFUL. EMPLOY. DEMOCRATIZING
 BELIEVING. INNOVATING. COLLABORATING

ภาพที่ 6.9 ภาพแสดงพื้นที่ปรับปรุงวาระที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมง จังหวัดนครสวรรค์
วาระในการพัฒนาช่วงที่ 2

A DEVELOPMENT OF DAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSARA
RAJABHAT NAKHON PHANOM UNIVERSITY

ASSISTANT PROFESSOR
DR. NITTAYA BANGKONG CHAIYAPONG

ภาพที่ 6.10 ภาพแสดงพื้นที่ปรับปรุงวาระที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนามาบงประมุง จังหวัดนครสวรรค์
วาระในการพัฒนาช่วงที่ 3

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSA
NKHONSIAMMAJITRAJABHAT UNIVERSITY
NKHONSIAMMAJITRAJABHAT UNIVERSITY
NKHONSIAMMAJITRAJABHAT UNIVERSITY

ภาพที่ 6.11 ภาพแสดงพื้นที่ปลูกปลูกวาระที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนามาบางประมง จังหวัดนครสวรรค์
 วาระในการพัฒนาช่วงที่ 4

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSA
THE UNIVERSITY OF TECHNOLOGY LAKECHANG

ASSIST. PROF. SOMPOL SOMCHONGSATHI
 888 WUTTHICHAI BANGKOK 10330

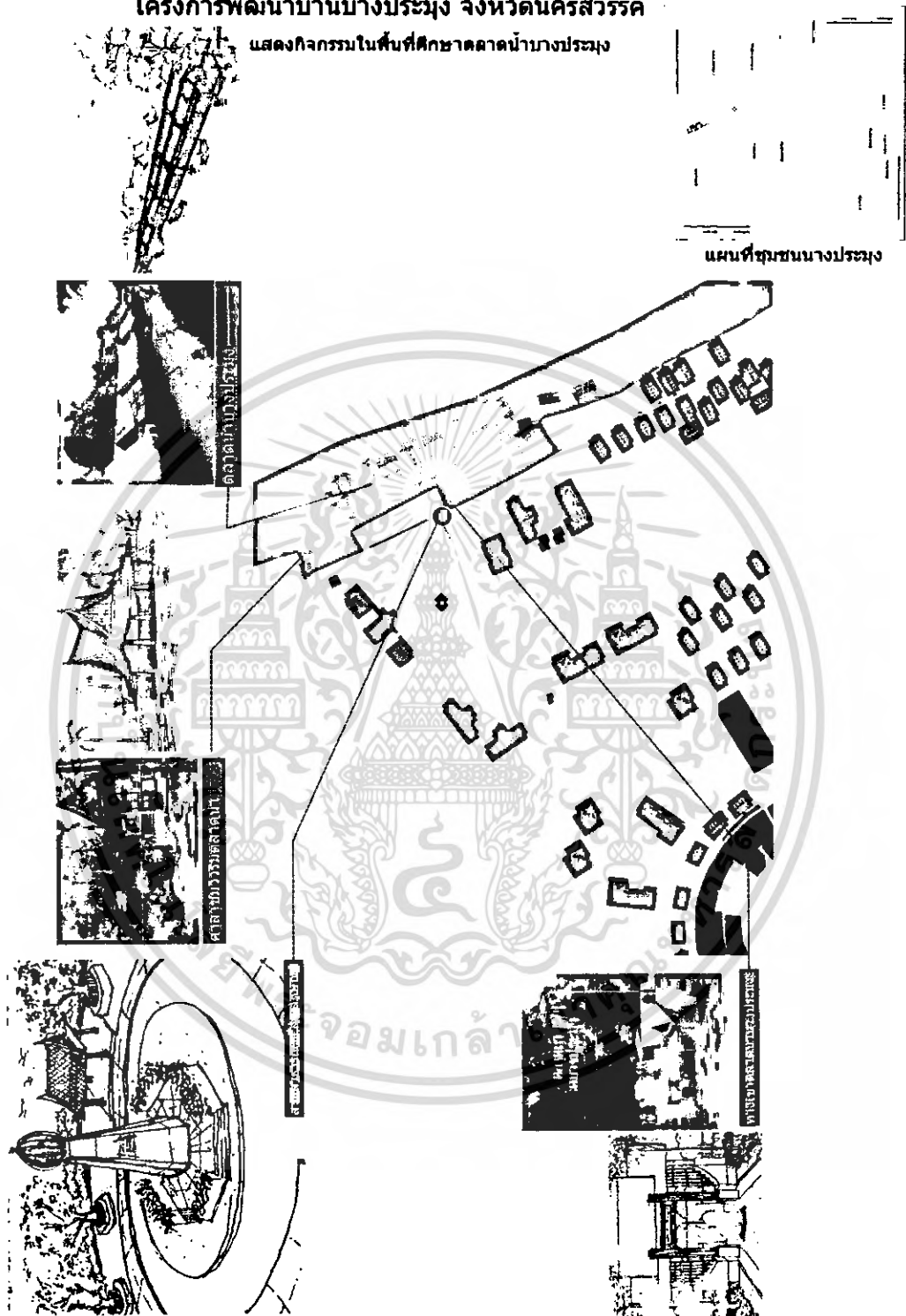
ภาพที่ 6.12 ภาพแสดงพื้นที่ปลูกปลูนวาระที่ 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมง จังหวัดนครสวรรค์

แสดงกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาลาดน้ำบางประมง

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSA
LAND COMMUNITY'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LABORATORY

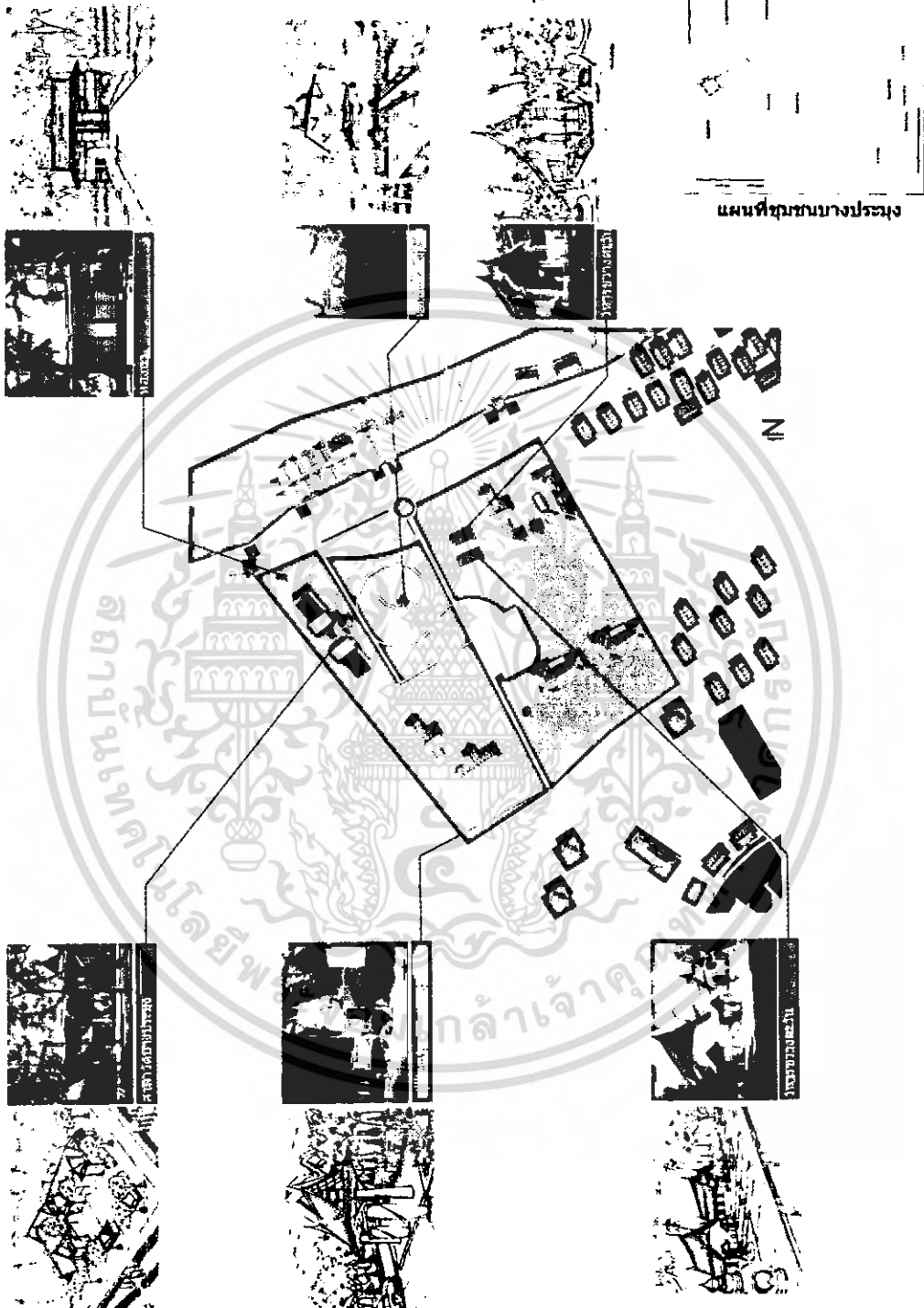
DESKTOP/PHIL SOMPOL NICHORNROTHITAN
 081.0071101001 BANBANGPRA MONG COMMUNITY

ภาพที่ 6.14 แสดงกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาลาดน้ำบางประมง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์

แสดงกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาวัดบางประมุง

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSUA
CHULABHONGHAI UNIVERSITY (CUBH) ๒๕๕๓

RESEARCHER: SOMPORN DEEBOONROCHITAN
 DR. NUTWITTHICHAI KLARUNPHAN CODE.40035070

ภาพที่ 6.15 แสดงกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาวัดบางประมุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์ แสดงกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาชุมชนบางประมุง

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MONG COMMUNITY FOR NAKHONSA

CHULABHONGHAT UNIVERSITY OF TECHNOLOGY AND MANAGEMENT

RESEARCH FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT
INSTITUTE OF ARCHITECTURE BAN BANG PRA MONG COMMUNITY

ภาพที่ 6.16 แสดงกิจกรรมในพื้นที่ศึกษาชุมชนบางประมุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์ เส้นทางท่องเที่ยวในชุมชน 2

DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSA

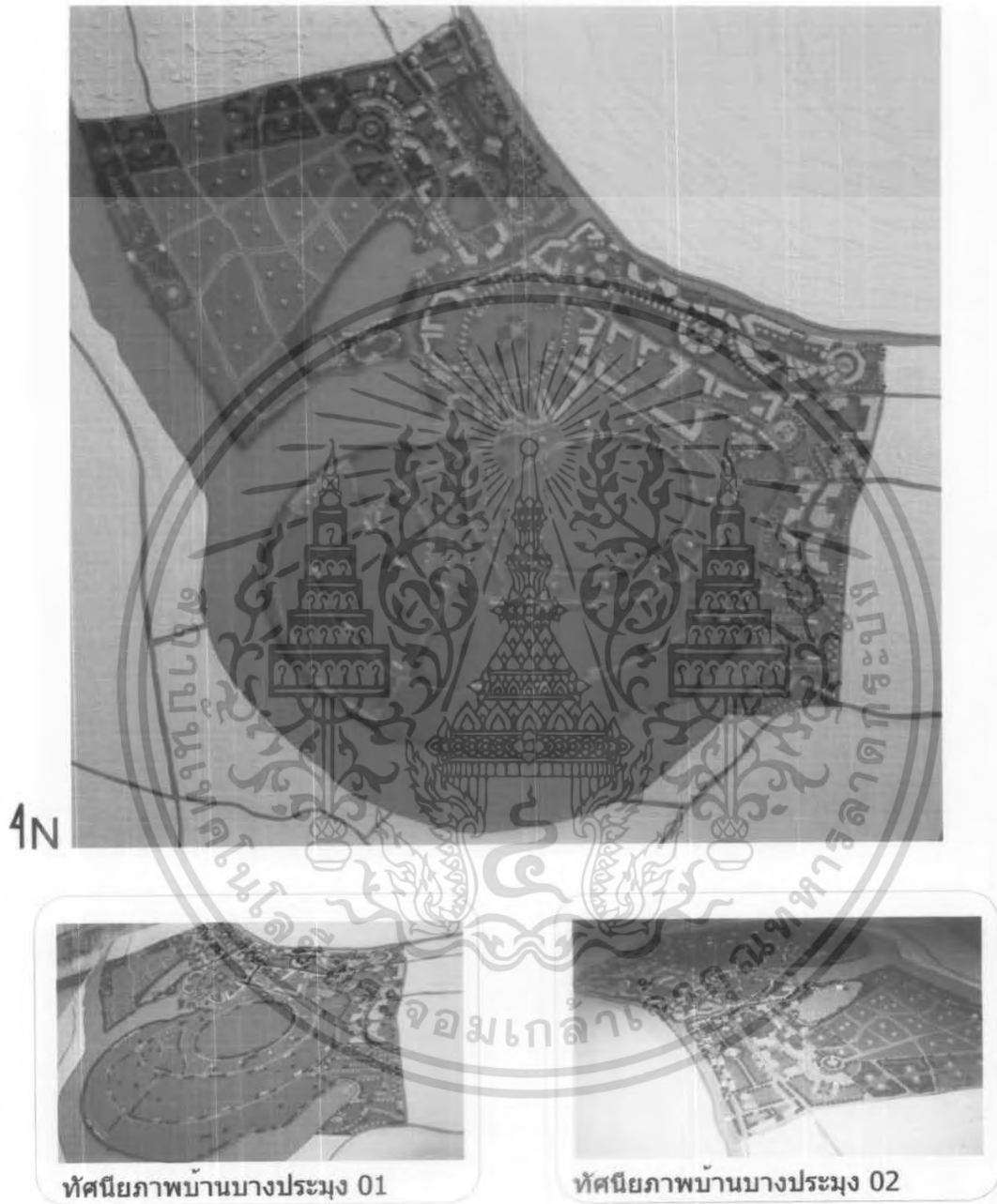
FROM PRINCIPAL'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LANNAKARNIT

AGRICULTURE, COMPLEX PROMOTION/STATION
ML.WITH/TH/CH/MT BANBANGCK COM.LANNAKARNIT

ภาพที่ 6.19 แสดงเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชน 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์
แบบแสดงผังรวมชุมชนบางประมุง

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSA
KING MONKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

ASSIST.PON. SOMPOL BUNROONGSATIAN
MR. WUTTHICHART BANDANUK CODE.48035038

ภาพที่ 6.20 แบบแสดงผังรวมชุมชนบางประมุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์

แบบแสดงผังรวมชุมชนบางประมุง

แบบแสดงผังรวมชุมชนบางประมุง วัดประประมุงและตลาดน้ำโดยรักษาสภาพเดิมไว้

แบบแสดงทัศนียภาพบริเวณชุมชน
พื้นบ้านภายในชุมชนมีกิจกรรมพื้นบ้าน

ภาพแสดงส่วนพักผ่อนและจุดชมวิวกภายในบริเวณย่านพาณิชย์กรรมบ้านบางประมุง

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSRA
KING MONBUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LARDKABANG

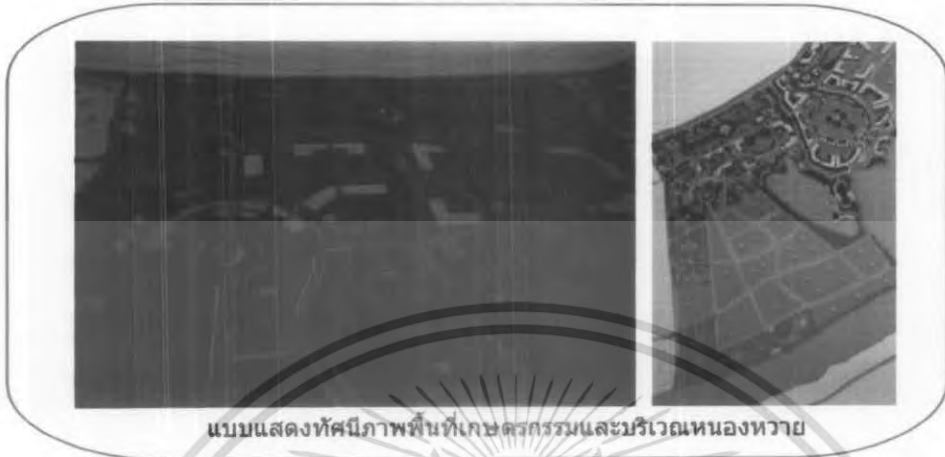
ASSIST.PON. SOMPOL DORNHESATHAN
MR. WUTHICHAT BANDANUK CODE.48035038

ภาพที่ 6.21 แบบแสดงทัศนียภาพชุมชนบางประมุง

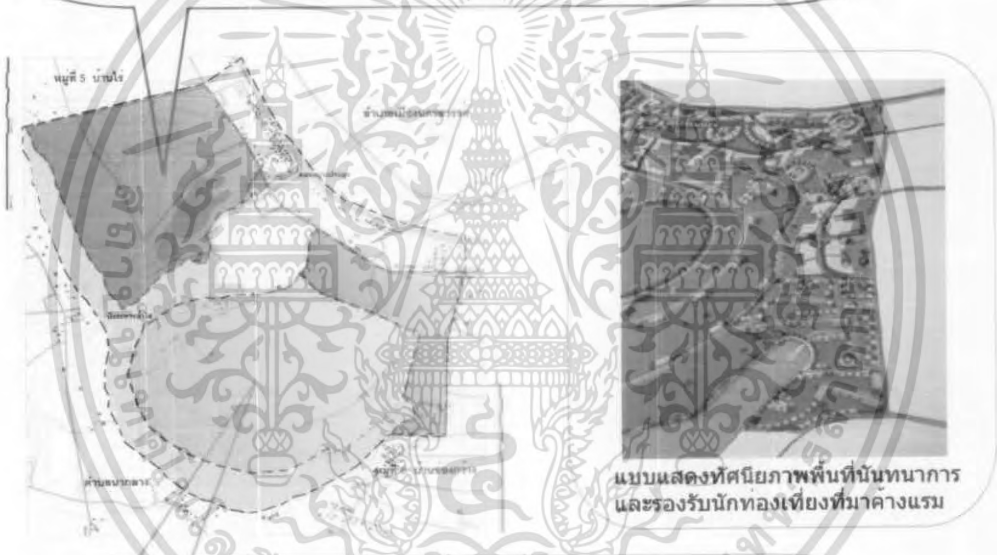
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์

แบบแสดงผังรวมชุมชนบางประมุง

แบบแสดงทัศนียภาพพื้นที่เกษตรกรรมและบริเวณหนองหวาย

แบบแสดงทัศนียภาพพื้นที่นันทนาการและรองรับนักท่องเที่ยวที่มาค้างแรม

ภาพแสดงทัศนียภาพสวนศึกษาและพื้นที่สภาพแวดล้อมพื้นที่บางส่วนเปิดให้นักท่องเที่ยวสามารถมาคาเฟ่ที่พักผ่อนได้ชั่วคราว

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSRA
KING MONKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LARDKABANG ASSIST.PON. SOMPOL BUNHONGSATHAN
 MK.WUTTHICHAT BANDANUK CODE.48035038

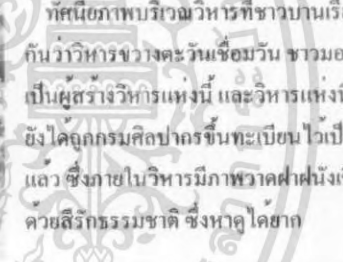
ภาพที่ 6.22 แบบแสดงทัศนียภาพชุมชนบางประมุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาม้านางประมง จังหวัดนครสวรรค์
แบบแสดงทัศนียภาพวัดบางประมง

ทัศนียภาพบริเวณพื้นที่ นมัสการหลวงปู่ศุข หลวงปู่รอด และหลวงปู่ขันซึ่งเป็นที่ศรัทธาของชาวบ้าน

ทัศนียภาพบริเวณวิหารที่ชาวบ้านเรียกกันว่าวิหารขวางคะตันเชื่อมวัน ชาวมอญเป็นผู้สร้างวิหารแห่งนี้ และวิหารแห่งนี้ยังได้ถูกกรมศิลปากรขึ้นทะเบียนไว้เป็นแล้ว ซึ่งภายในวิหารมีภาพวาดฝาผนังเขียนด้วยสีอิฐธรรมชาติ ซึ่งหาได้ยาก

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSA
KING MONUKIT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LANNAKANG

ASSIST.PON. SOMPOL DUMPHESATHAN
MR.WUTWITCHAT BANDANUK CODE.48035038

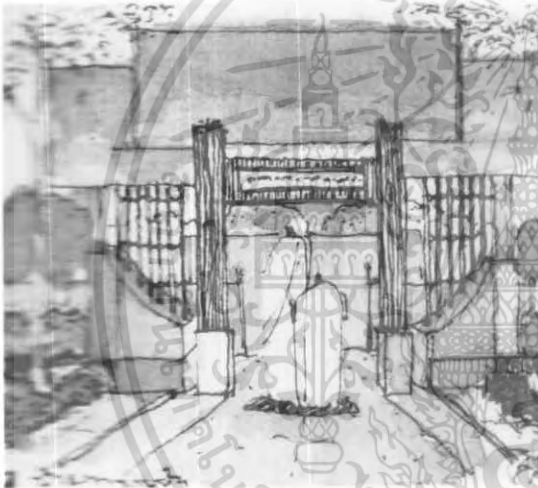
ภาพที่ 6.23 แบบแสดงทัศนียภาพวัดบางประมง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์
แบบแสดงทัศนียภาพตลาดน้ำบางประมุง

ทัศนียภาพบริเวณถนนบางประมุง

ทัศนียภาพบริเวณทางเขตลาดน้ำบางประมุง

ทัศนียภาพบริเวณจุดชมวิวด้านน้ำบางประมุง

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSA
KING MONUKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LANNAKABANG

ASSIST.PON. SOMPOL BUNRUBHESATHAN
MR. WUTHITCHAI BANDANUK CODE.48035838

ภาพที่ 6.24 แบบแสดงทัศนียภาพตลาดน้ำบางประมุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์

แบบแสดงทัศนียภาพตลาดน้ำบางประมุง

ทัศนียภาพบริเวณที่จัดตลาดน้ำบางประมุง

ทัศนียภาพบริเวณที่ขุดหรือตลาดน้ำบางประมุง

ทัศนียภาพบริเวณบริการห้องน้ำตลาดน้ำบางประมุง

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSA
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKABANG

ASSIST.PON. SONPOL DUMRONGSATIAN
 MR. WUTTIYICHAT BANDANIK CODE 48035038

ภาพที่ 6.25 แบบแสดงทัศนียภาพตลาดน้ำบางประมุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์
แบบแสดงทัศนียภาพชุมชนบางประมุง

ทัศนียภาพบริเวณชุมชนบางประมุง

ทัศนียภาพบริเวณแพโบราณ

ทัศนียภาพบริเวณพิพิธภัณฑฯเงินคางซึ่งตั้งอยู่ในชุมชนบางระมุง

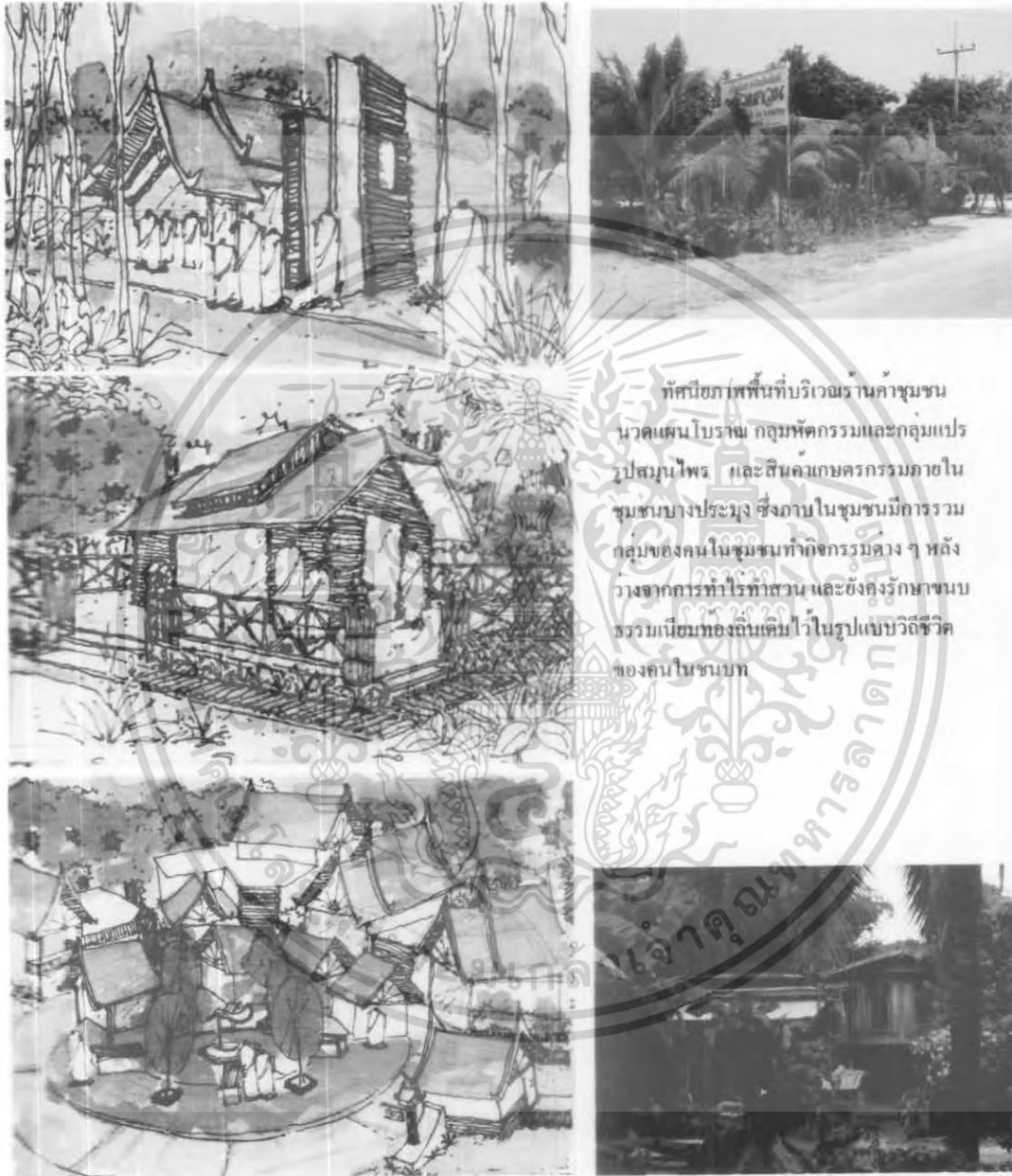
A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSA
KING MONHERRY'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LANOKKARANG

ASSIST.PON. SOMPOL DUKHONGSATIAN
MR. WUTHITICHAI BANDANIK CODE.48635038

ภาพที่ 6.26 แบบแสดงทัศนียภาพชุมชนบางประมุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์
แบบแสดงทัศนียภาพกลุ่มชุมชนพื้นบ้าน

ทัศนียภาพพื้นที่บริเวณร้านค้าชุมชน
นวดแผนโบราณ กลุ่มหัตถกรรมและกลุ่มแปรรูปสมุนไพร และสินค้าเกษตรกรรมภายในชุมชนบางประมุง ซึ่งภายในชุมชนมีการรวมกลุ่มของคนในชุมชนทำกิจกรรมต่าง ๆ หลังจากการทำไร่ทำสวน และยังคงรักษาขนบธรรมเนียมท้องถิ่นเดิมไว้ในรูปแบบวิถีชีวิตของคนในชุมชน

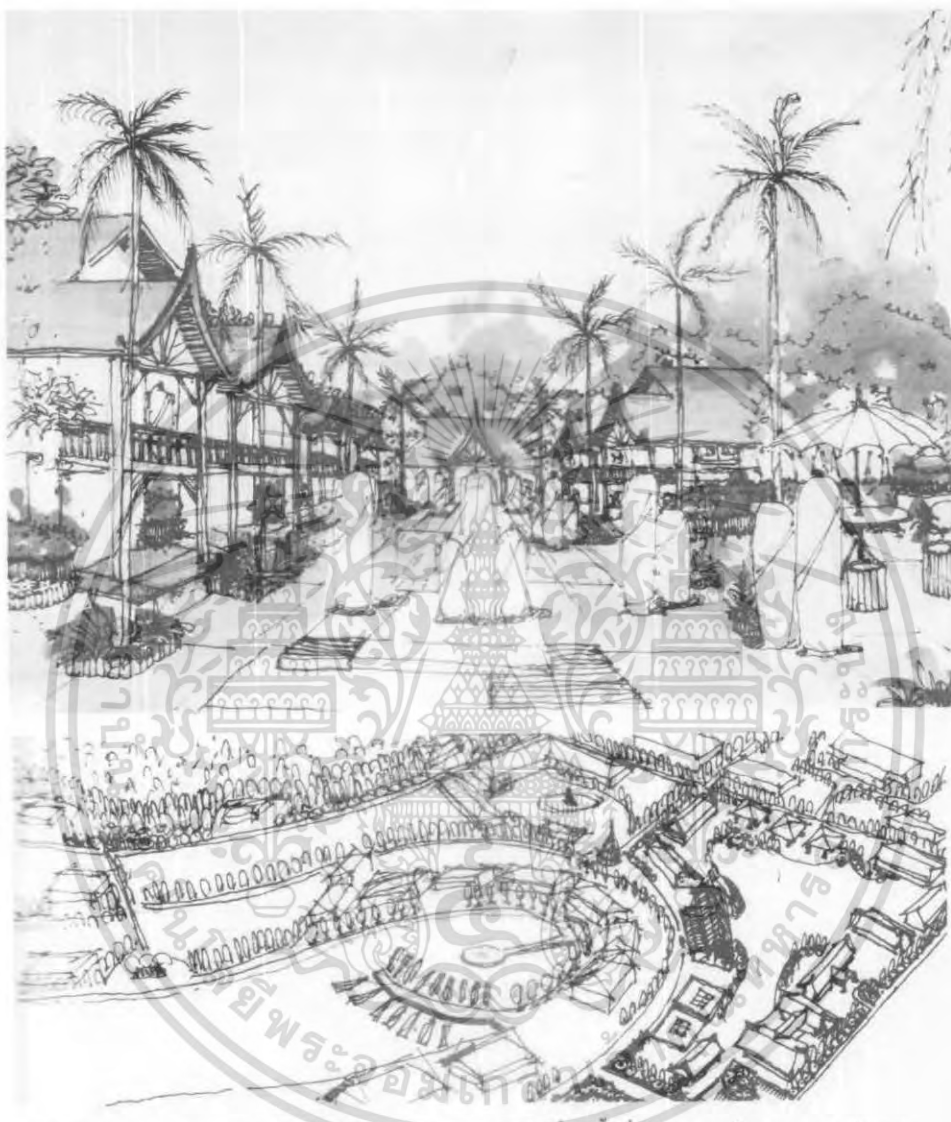
A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSA
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LAOUBANG

ASSIST.PON. SOMPOL BUMBHOSATIAN
MK WUTHICHET BANDANUK CODE 48035038

ภาพที่ 6.27 แบบแสดงทัศนียภาพพื้นที่ชุมชนพื้นบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์
แบบแสดงทัศนียภาพพื้นที่นันทนาการ

ภาพแสดงในส่วนพื้นที่นันทนาการ ในชุมชนบางประมุง
ซึ่งมีกิจกรรมในการนอรับนักท่องเที่ยวภายในชุมชน

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSAI THAM
KING MONIBUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY / BAN BANG PRA MUNG

ASSIST.PUBL. CONTROL DOCUMENTATION
NR.BHUTCHAYAT BANDANK CODE.40025028

ภาพที่ 6.28 แบบแสดงทัศนียภาพพื้นที่นันทนาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

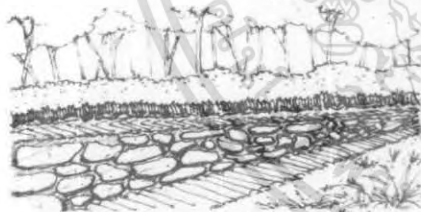
โครงการพัฒนาบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์
แบบแสดงทัศนียภาพส่วนบริการและส่วนพื้นที่ธรรมชาติเพื่อศึกษา

ภาพแสดงทัศนียภาพในส่วนบริการต่างๆของชุมชนบางประมุง

ภาพแสดงทัศนียภาพในส่วนพื้นที่ที่พื้นพุทธมรดกในส่วนของหอดูนก

ภาพแสดงทัศนียภาพในทางเดินภายในพื้นที่ศึกษา

ภาพแสดงที่ใส่ขยะภายในพื้นที่กาดนท์

ภาพแสดงป้ายบอกสัญลักษณ์

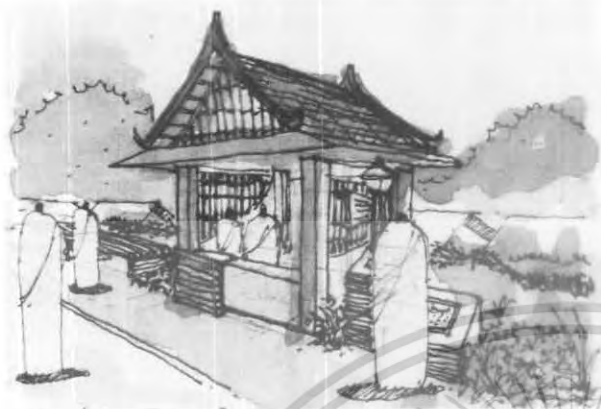
A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSA
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LAO-KULBANG

ASSIST.PON. SOMPON UMMHONGSATHAN
MR. SUWINTICHAJ BANGANUK CODE.88035038

ภาพที่ 6.29 แบบแสดงทัศนียภาพส่วนบริการและพื้นที่ศึกษาหาความรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาบ้านบางประมุง จังหวัดนครสวรรค์
แบบแสดงทัศนียภาพลักษณะสิ่งบริการในชุมชน

ทัศนียภาพบริเวณจุดบริการนักท่องเที่ยว

เสาไฟให้แสงสว่างในชุมชน

ทัศนียภาพบริเวณจุดนัดพบของยานต่าง ๆ

ป้ายบอกทางภายในชุมชน

ทัศนียภาพบริเวณที่พักคอยและบ้านแหม่นที่นักท่องเที่ยว

ป้ายบอกทางภายในชุมชน

A DEVELOPMENT OF BAN BANG PRA MUNG COMMUNITY FOR NAKHONSA
KING MONKOT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LANNAKABANG

ASSIST.PON. SOMPOL BUDHONGSATHAN
MR.WUTHITCHAI BANRANIK CODE.8635038

ภาพที่ 6.30 แบบแสดงสิ่งบริการในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.4.2 มาตรการในการพัฒนา

การออกแบบและวางผังชุมชน จำเป็นจะต้องมีเครื่องมือหรือมาตรการต่างๆ เป็นส่วนประกอบในการนำผังไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยมีพระราชบัญญัติผังเมืองรวมจังหวัดนครสวรรค์ เป็นเครื่องมือหลักในการนำผังไปปฏิบัติโดยมีกฎหมายหรือพระราชบัญญัติอื่นๆ เป็นส่วนประกอบมาตราและข้อกำหนดในการพัฒนาชุมชนบางประมุข มีองค์ประกอบที่สำคัญแบ่งได้ดังนี้

6.4.2.1 กฎหมายเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและการวางแผนในระดับชาติ ประกอบด้วย

- พระราชบัญญัติพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.2545-2549
- พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

6.4.2.2 การร่างข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบคุมเขตการใช้ที่ดินตามกรอบของข้อกำหนดการใช้ที่ดินที่เสนอแนะ โดยนำกรอบของข้อกำหนดที่เสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน เพื่อออกข้อกำหนดในการใช้ที่ดินและการใช้อาคารที่ควรจัดทำในรายละเอียด ได้แก่

- อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (Floor Area Ratio : FAR.)
- อัตราส่วนพื้นที่โล่ง (Open Space Ratio : OSR.)
- การกำหนดเขตถอยร่น (Restriction Zone) ที่เหมาะสม
- การกำหนดขนาดอาคารและความสูงของอาคาร

6.4.3 องค์การบริหารในการพัฒนา

ในการนำแผนและผังไปปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ส่วนที่สำคัญอีกส่วนหนึ่ง คือ องค์กรในการพัฒนา โดยทั่วๆ ไป แล้วชุมชนเมืองต่างๆ จะมีหน่วยงานของท้องถิ่นที่เป็นองค์กรของทางภาครัฐซึ่งได้แก่ เทศบาลตำบลบางประมุข และสำนักผังเมือง เป็นองค์ประกอบในการจัดการหรือควบคุมให้เป็นไปตามผังเมืองรวม จังหวัดนครสวรรค์

บทที่ 7

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

7.1 สาธารณูปโภคของการศึกษา

ในส่วนนี้จะเป็นส่วนของการสรุปสาระสำคัญของการศึกษาโครงการพัฒนาบ้านบางประมง จังหวัดนครสวรรค์ สรุปสาระสำคัญตามกระบวนการศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นหัวข้อต่างๆ ได้ดังนี้ การศึกษาข้อมูลทั่วไประดับภาค , ระดับจังหวัดนครสวรรค์ , ระดับชุมชนเมือง และระดับพื้นที่ โครงการในการศึกษาในแต่ละส่วนจะศึกษาในด้าน เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ รวมทั้งแผนและโครงการพัฒนาต่างๆ ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่โครงการในอนาคต การศึกษาถึงศักยภาพตลอดจนข้อจำกัดของสภาพพื้นที่ วิเคราะห์และนำมาสรุปบทบาทที่สำคัญ เพื่อการกำหนดนโยบายและวางแผน การพัฒนาพร้อมเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ วิเคราะห์และดำเนินการออกแบบและวางผัง รวมถึงการนำเสนอกลยุทธ์ในการนำแผนและผังไปปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งสามารถสรุปการศึกษาได้ดังนี้

ภาคเหนือเป็นภาคที่มีพื้นที่มากกว่าภาคอื่นๆ ภูมิประเทศส่วนใหญ่ประกอบด้วยภูเขาและเทือกเขาสูง ที่ราบบริเวณตอนกลางของพื้นที่ภาคเหนือมีโครงข่ายคมนาคมที่สมบูรณ์สามารถเชื่อมโยงชุมชนต่างๆทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ สำหรับทางน้ำมีความสำคัญในการขนส่งคมนาคมขนส่งตั้งแต่อดีต ส่วนใหญ่เป็นการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรกรรมมากกว่าการโดยสารเนื่องด้วย เนื่องจากจังหวัดนครสวรรค์ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่างห่างจากกรุงเทพฯ 237 กิโลเมตร โดยลักษณะที่ตั้งของจังหวัดอยู่ค้ำขั้วกึ่งกลางระหว่างภาคกลางและภาคเหนือ จนได้รับสมญานามว่าเป็นประตูสู่ภาคเหนือ จึงทำให้จังหวัดนครสวรรค์เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทางบกที่สำคัญของภาคเหนือตอนล่าง การเดินทางของนักท่องเที่ยวมายังจังหวัดนครสวรรค์ จึงค่อนข้างสะดวกสบาย และยังเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักกันทั่วประเทศ เช่น บึงบอระเพ็ด ดันแม่น้ำเจ้าพระยา อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ ตลาดน้ำบางประมง และยังมีงานประเพณีที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติ จึงทำให้ทางจังหวัดนครสวรรค์ได้ให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยว โดยได้จัดทำแผนแม่บทท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์ 5 ปี เพื่อเป็นแผนชี้นำทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์ และมีองค์การภาคเอกชนที่เข้มแข็ง อาทิ หอการค้าจังหวัดนครสวรรค์ สมาคมอุตสาหกรรมจังหวัด ชมรมธนาคารจังหวัด และชมรมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัด ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดควบคู่ไปกับภาครัฐราชการ และองค์กรปกครองส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ท้องถิ่น ที่มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีความพร้อมที่จะสนับสนุนนโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดทั้งในด้านการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งทางจังหวัดนครสวรรค์ได้จัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว คือ ตำรวจท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัด และอีกบทบาทที่สำคัญของจังหวัดคือ เป็นจังหวัดที่มีของฝากที่เป็นที่รู้จักและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดคือ ขนมโมจิ และด้วยทำเลที่ตั้งของจังหวัดนครสวรรค์ ที่มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่นๆถึง 8 จังหวัด คือ พิจิตร กำแพงเพชร ลพบุรี อุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี เพชรบูรณ์ และตาก และสามารถเดินทางไปยังจังหวัดดังกล่าวได้โดยทางรถยนต์อย่างสะดวกสบาย ทำให้เป็นโอกาสดีที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะวงจรถวายการท่องเที่ยว หรือการท่องเที่ยวเชื่อมต่อบนกลุ่มจังหวัด ปัจจุบันเหล่านี้ล้วนส่งเสริมให้การพัฒนาการท่องเที่ยว และการบริการรวมไปถึงอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดนครสวรรค์ มีอาชีพเกษตรกรรม โดยมีชุมชนเมืองนครสวรรค์เป็นชุมชนเมืองหลัก เป็นเมืองศูนย์กลางในระดับจังหวัดและระดับภาค มีบทบาทเป็นเมืองหลักของภาคเหนือตอนล่าง ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำเป็นเมืองกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่สำคัญ กล่าวคือ เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมการแปรรูปสิ่งค้าทางการเกษตรกรรมที่สำคัญและการบริการรวมไปจนถึงศูนย์พักพิงทางธรรมชาติ ที่หลากหลาย และแหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มาจนถึงวิถีชีวิตของของตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและบทบาทของเมืองที่เป็นตัวกระจายสินค้าไปสู่ภูมิภาคอื่นๆ นอกจากนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ยังได้กำหนดความสำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ที่สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวตามศักยภาพและความเหมาะสม คือเป็นประตูสู่ภาคเหนือ และเป็นที่รองรับนักท่องเที่ยวหรือเป็นที่แวะพักของนักท่องเที่ยวก่อนจะเดินทางต่อไปยังภาคเหนือ

ปัจจัยที่เกื้อหนุนในการพัฒนาต่างๆ ล้วนส่งผลไปถึงการพัฒนาของชุมชน ซึ่งเป็นศูนย์กลางหลักโดยอาศัยความได้เปรียบของภูมิประเทศที่ตั้งอยู่บนที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และเป็นเมืองหน้าด่านของการคมนาคมไปสู่ชุมชนอื่นๆ ทางภาคเหนือโดยมีบทบาทที่สำคัญคือเป็นศูนย์กลางการพาณิชย์กรรม การบริการ การเงิน ศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ ศูนย์กลางการรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร และการบริการทางสังคมรวมไปจนถึงในเรื่องของการท่องเที่ยวที่สำคัญของทางจังหวัด

จากบทบาทและปัจจัยต่างๆ ที่ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการพัฒนาและขยายตัวมากขึ้น โดยเฉพาะการขยายตัวของการท่องเที่ยว ซึ่งในปัจจุบันสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆยังขาดศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาให้บริการที่เพียงพอมากขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาในพื้นที่ศึกษาเพื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รองรับนักท่องเที่ยวและสามารถรองรับกิจกรรมตลอดจนความต้องการในอนาคตได้อย่างเพียงพอ ซึ่งเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อย่างเหมาะสม

ดังนั้นหากมีการพัฒนาพื้นที่ในบริเวณพื้นที่ศึกษาชุมชนบางประมุงแล้ว จึงจำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์เพื่อหาบริเวณที่ดีที่สุดในการพัฒนา ซึ่งการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพในการพัฒนาจะใช้เทคนิควิธี PSP (POTENTIAL SVRFACE ANALYSIS) มาเป็นเทคนิคในการหาศักยภาพพื้นที่โดยมีปัจจัยต่างๆมาวิเคราะห์ ซึ่งได้ผลสรุปจากการวิเคราะห์เพื่อหาพื้นที่ที่เหมาะสมที่สุดแล้วในการพัฒนาชุมชนบริเวณพื้นที่ศึกษา โดยพื้นที่ดังกล่าวมีบทบาทในอนาคตที่สำคัญ คือ เป็นที่รองรับนักท่องเที่ยวในระดับอนาคต ซึ่งให้บริการแก่ชุมชนในภาคเหนือตอนล่าง และนักท่องเที่ยวรวมถึงประชากรในชุมชน โดยประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มารับบริการชุมชนบ้านบางประมุงประมาณ 352,509 คน

จากการศึกษาบทบาทของพื้นที่ศึกษา ได้นำมากำหนดกิจกรรมของโครงการโดยมีกลุ่มกิจกรรมที่สำคัญได้แก่ กลุ่มกิจกรรมการค้า ประกอบด้วย กลุ่มแม่บ้านชุมชนบางประมุง ตลาดสด กลุ่มผู้ค้าปลีก/ค้าส่ง กลุ่มบริการประกอบด้วย โรงแรม รีสอร์ท กลุ่มรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยสวนสาธารณะที่โล่งกว้างเพื่อการนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ในการวางแผนทางในการพัฒนา โดยได้นำผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนา รวมทั้งความต้องการของพื้นที่กิจกรรมต่างๆ นำมาสรุปรวมกับแนวความคิดในการออกแบบและวางผัง โดยได้แนวความคิดในการพัฒนา ประกอบด้วย แนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายคมนาคม แนวความคิดในการจัดวางกลุ่มกิจกรรมลงในพื้นที่ แนวความคิดในการกำหนดจิตภาพ ฯลฯ โดยนำแนวความคิดต่างๆ มาประกอบเพื่อสรุปเป็นผลของการออกแบบวางผังพื้นที่บ้านบางประมุง โดยการพัฒนาทั้งหมดจะใช้มาตรการต่างๆในการปฏิบัติ เช่น ข้อบังคับ กฎหมาย ข้อกำหนดเพื่อใช้ควบคุม และดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนและผังที่วางไว้ ซึ่งการพัฒนาจะพัฒนาโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับเอกชน เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของแผนและผังที่วางไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป

สำหรับการศึกษาโครงการพัฒนাব้านบางประมง จังหวัดนครสวรรค์ครั้งนี้ผู้ศึกษาจะเน้นในส่วนของการออกแบบ/การนำแผนและผังไปปฏิบัติ (IMPLEMENTATION) มากกว่าส่วนอื่น จึงทำให้กระบวนการศึกษาสำหรับข้อมูลเบื้องต้นเป็นเพียงการศึกษาเพื่อสรุปถึงบทบาท นโยบายการพัฒนา ตลอดจนแนวโน้มการพัฒนาตามความสำคัญของพื้นที่ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาต่อไป คือ ควรศึกษาในส่วนของการลงทุนเบื้องต้น (FEASIBILITY STUDY) ของโครงการ เพื่อดูความไปได้ในการลงทุนเบื้องต้นประกอบการออกแบบและวางผังก่อนเพื่อความสมบูรณ์ของโครงการนอกจากนี้ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบการจัดรูปที่ดิน การพัฒนาพื้นที่รูปแบบต่างๆ จากต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์ว่าสามารถนำมาใช้กับการพัฒนาพื้นที่สำหรับโครงการหรือไม่ ซึ่งการศึกษารายละเอียดต่างๆตามข้อเสนอแนะ จะทำให้งานศึกษามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

รูปณี รัตนถาวร “แนวทางการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต ภาควิชาครุศาสตร์ สถาปัตยกรรม.คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. สถาบันเทคโนโลยีพระเจ้าเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2545

เทวฤทธิ์ กุลชา. เทศมนตรีเทศบาลตำบลบางปะม่วง.สัมภาษณ์,24 พฤษภาคม 2549

เทวฤทธิ์ กุลชา. สืบสานตำนานแห่งสายน้ำลำคลองบางปะม่วง.นครสวรรค์:เทศบาลตำบลบางปะม่วง,ม.ป.ป.(เอกสารอัดสำเนา)

สิทธิชัย ใจเย็น. ข้อมูลประชากรจากทะเบียนบ้านเทศบาลตำบลบางปะม่วง.นครสวรรค์:เทศบาลตำบลบางปะม่วง ,2549(เอกสารอัดสำเนา)

สมพล ดำรงเสถียร. “โครงการพัฒนาย่านพาณิชย์กรรมใหม่ ชุมชนเมืองนครสวรรค์” วิทยานิพนธ์ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมืองบัณฑิตวิทยาลัย. สาขาการออกแบบชุมชนเมือง. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533

สุวรรณ ธัญญกสิกล. เทศบาลตำบลบางปะม่วง.พฤษภาคม พ.ศ.2549.

WWW.BANGPRAMUNG.GO.TH